

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ
ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ 2015-2019

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2015

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

Μεθοδολογία

Διαδικασίες διαβούλευσης

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Κεφάλαιο 1.1: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

1.1.1.Βασικά χαρακτηριστικά, χωροταξική ένταξη και διοικητική οργάνωση

1.1.1 Έκταση και Πληθυσμός

1.1. 2 Αριθμός Δημοτικών Διαμερισμάτων

1.1. 3 Έδρα του ΟΤΑ

1.1 .4 Ιστορικό συνένωσης(δήμοι,κοινότητες ή και οικισμοί που συνενώθηκαν με το πρόγραμμα Ιωάννης Καποδίστριας και το Πρόγραμμα Καλλικράτης

1.1 5 Η Θέση και ο ρόλος της περιοχής στο Νομό και την Περιφέρεια(Λειτουργικές σχέσεις και εξαρτήσεις με αστικά κέντρα της ευρύτερης περιοχής, θέση ως προς τους μεγάλους μεταφορικούς άξονες, λιμάνια, αεροδρόμια κλπ.).

1.1.2 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

1.2.1 Υψόμετρα

1.2.2 Χρήσεις γης-Κατανομή εκτάσεων

1.2.3 Οικισμοί και πολεοδομικές ενότητες

1.2.4 Σημαντικότεροι φυσικοί τόποι(ποταμοί,δάση, βιότοπο,ακτές κλπ)

1.2.5 Προβλήματα ρύπανσης

1.2.6 Βασικές υποδομές-δίκτυα

1.1.3 Κοινωνική Πολιτική,Παιδεία,Πολιτισμός και Αθλητισμός

1.3.1 Πληθυσμιακές μεταβολές

1. 3.2 Σύνθεση πληθυσμού (φύλο, ηλικία, εκπαίδευση)

1.3.3 Δομές κοινωνικής υποστήριξης

1.3.4 Υποδομές εκπαίδευσης

1. 3.5 Πολιτιστική υποδομή και δραστηριότητες

1. 3. 6 Αθλητικοί χώροι

1.1.4 Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

- 1. 4.1 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός
- 1. 4.2 Εργαζόμενοι,άνεργοι
- 1. 4.3 Μεταβολές ποσοστών ανεργίας
- 1.4. 4 Παραγωγικοί τομείς και η συμβολή τους στην τοπική οικονομία
- 1.4. 5 Επιχειρηματική δραστηριότητα του Δήμου
- 1.4. 6 Αναπτυξιακές υποδομές-Δίκτυα

1.1.5 Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής του Δήμου

- 1.5.1 Αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου στην παρούσα φάση
- 1.5.2 Επιπτώσεις στην αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου από την κατασκευή του Διεθνούς Αερολιμένα Καστελλίου

Κεφάλαιο 2: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

2.1 Αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων τοπικής ανάπτυξης

2.2 Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου και των Νομικών Προσώπων, ως Οργανισμών

- 2.2.1 Συνοπτική περιγραφή της εσωτερικής δομής του Δήμου
- 2.2.2 Αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης

Κεφάλαιο 3:Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ,ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ , ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

- 3.1 Η στρατηγική του Δήμου
- 3.2 Οι άξονες & τα μέτρα του προγράμματος
- 3.3 Το όραμα και οι αρχές του Δήμου

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Με το νέο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των ΟΤΑ Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης», ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας αποτελείται από τους 3 πρώην Καποδιστριακούς Δήμους **Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Θρασανού**. Το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εκπονήθηκε σύμφωνα με τη νομοθεσία για την Τοπική Αυτοδιοίκηση με:

- τα άρθρα 203-207 του νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων του Νόμου 3463/2006 (ΦΕΚ 114/Α/2006), το νέο Νόμο για την εφαρμογή του Προγράμματος Καλλικράτης, Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης»,
- την Υπουργική Απόφαση 18183/02.04.2007 (ΦΕΚ 534/Β/2007 και 759/Β/2007) και την 45038/08.08.2007 (ΦΕΚ 1613/Β/2007),
- το Προεδρικό Διάταγμα 185/2007 (ΦΕΚ 221/Α/2007) και με
- τις εγκυκλίους 45/2006 και 66/2006 του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α
- την υπ` αριθμό 5694/3-02-2011 Υπουργική Απόφαση «Τροποποίηση της υπ` αριθμό 18183/2-4-2007 (ΦΕΚ Β' 534/13,4,2007):Υπουργικής Απόφασης με τίτλο «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων»
- την υπ` αριθμό **41179/23.10.2014(ΦΕΚ 2970/04.11.2014 τεύχος Β')**Υπουργική Απόφαση «Περιεχόμενο, δομή και τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014-2019.»

Στόχος κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι η προώθηση της τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης του ΟΤΑ σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού τόσο σε περιφερειακό όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας ,προσδιορίζονται οι νέες δραστηριότητες που θα πρέπει να εκτελεστούν από το Δήμο στο πλαίσιο των νέων θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του σύμφωνα με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», με σκοπό :

- Την προστασία και την αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής του
- Τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα αποτελεί βασικό εργαλείο για την άσκηση της αναπτυξιακής πολιτικής του ΟΤΑ. Εντοπίζει τις υπηρεσίες, τα έργα, τις ρυθμίσεις για τα οποία είναι αρμόδιος ο Δήμος όπως επίσης και τις κρίσιμες δραστηριότητες που ανήκουν στην αρμοδιότητα άλλων φορέων και προσδιορίζει τις αναγκαίες ενέργειες συνεργασίας για την προώθηση της κοινωνικής τοπικής ανάπτυξης.

Τα βασικά χαρακτηριστικά ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω :

α. Αποτελεί ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του ΟΤΑ μέσω της ανάλυσης των αναπτυξιακών υποδομών και τοπικών επενδύσεων, αλλά και των προγραμματισμένων βελτιώσεων στην υφιστάμενη λειτουργία των δημοτικών υπηρεσιών και των Νομικών προσώπων που εποπτεύονται από το Δήμο. Καλύπτει όλο το φάσμα των αρμοδιοτήτων του Δήμου και εν δυνάμει το σύνολο των τοπικών υποθέσεων και των θεμάτων που απασχολούν την καθημερινή του λειτουργία.

β. Είναι πενταετές πρόγραμμα δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών προσώπων του : Στις προτεραιότητες του προγράμματος αντανακλάται η βούληση και το όραμα του Δημοτικού Συμβουλίου που αποτυπώνεται στη στρατηγική του καθώς και οι προτεραιότητες του αναπτυξιακού σχεδιασμού τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

γ. Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησης του Δήμου και μέρος του προγραμματικού του κύκλου καθώς η σύνταξη του, είναι η αρχική φάση της διαδικασίας προγραμματισμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης της δράσης του Δήμου.

δ. Υλοποιείται μέσω του ετήσιου προγράμματος δράσης του ΟΤΑ και των Νομικών προσώπων του το οποίο στοχεύει στον επιμερισμό των δράσεων του τριετούς προγράμματος στις υπηρεσίες, οι οποίες υλοποιούν τμήματα του επιχειρησιακού προγράμματος

ε. Εκπονείται με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων γιατί η λήψη των αποφάσεων προγραμματισμού στηρίζεται στην ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και στις ανάγκες και προσδοκίες των κατοίκων και του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, όπως αυτές διατυπώνονται στις διαδικασίες συμμετοχής. Τα εμπλεκόμενα μέλη είναι :

- **Αιρετά όργανα** (Δημ. Συμβούλιο, Επιτροπές, Αντιδήμαρχοι, ΔΣ Νομικών Προσώπων, Συμβούλια Τοπικών και Δημοτικών Κοινοτήτων)
- **Υπηρεσιακά στελέχη** (Προϊστάμενοι υπηρεσιών, Διευθυντές Νομικών Προσώπων, Γραφείο Προγραμματισμού και Οργάνωσης)
- **Τοπικοί φορείς και ομάδες δημοτών** με σημαντικό βαθμό συμβολής στην τοπική ανάπτυξη και στη λειτουργία του ΟΤΑ
- **Φορείς του διοικητικού συστήματος της χώρας**

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα είναι προϊόν συλλογικής εργασίας όλων των δομών του Δήμου και οδηγεί στην ανάληψη δεσμεύσεων μεταξύ των διαδοχικών ιεραρχικών επιπέδων, σε ότι αφορά την υλοποίηση του τμήματος εκείνου στο οποίο αυτά εμπλέκονται. Αποτελεί επομένως το βασικό πλαίσιο κατεύθυνσης, προσδιορισμού και συντονισμού των ενεργειών όλων των οργάνων διοίκησης και υπηρεσιών και γι' αυτό πρέπει να γίνεται ευρύτερα γνωστό στους εργαζόμενους προκειμένου να υλοποιηθούν οι στόχοι του ΟΤΑ.

στ. Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης : Το επιχειρησιακό πρόγραμμα διατυπώνει μετρήσιμους γενικούς και ειδικούς στόχους, η επίτευξη των οποίων παρακολουθείται μέσω της αξιοποίησης συστήματος δεικτών επίδοσης.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε για την κατάρτιση του παρόντος Επιχειρησιακού προγράμματος ώστε να ανταποκρίνεται στην υφιστάμενη κατάσταση, συνοψίζεται στα παρακάτω βήματα :

1 : Προετοιμασία και οργάνωση

- Διατύπωση Αρχικών κατευθύνσεων
- Οργάνωση
- Προγραμματισμός
- Ενημέρωση όλων των εμπλεκομένων

2 : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής του Δήμου

- Περιγραφή της γενικής μακροσκοπικής εικόνας της περιοχής
- Αξιολόγηση της κατάστασης της
- Εντοπισμός Κρίσιμων Ζητημάτων

3 : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση του Δήμου και των νομικών προσώπων του ως οργανισμών

- Ανάλυση Εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου
- Καταγραφή υπηρεσιών και Νομικών Προσώπων
- Επικοινωνία με τους προϊστάμενους
- Σχεδιασμός Ερωτηματολογίου
- Αποστολή ερωτηματολογίου στους προϊστάμενους και στα Νομικά πρόσωπα
- Αξιοποίηση απαντήσεων, μελετών και συγκριτικών Στοιχείων
- Σύνθεση γενικής εικόνας

4 : Καθορισμός της στρατηγικής και των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων

- Καθορισμός Γενικών Στόχων και Πολιτικών Δράσης
- Επιλογή Στρατηγικής
- Ομαδοποίηση Στόχων σε Άξονες και Μέτρα
- Διατύπωση Οράματος και των Αρχών Λειτουργίας

5 : Έγκριση του στρατηγικού σχεδίου και διαδικασίες διαβούλευσης

- Έγκριση Σχεδίου
- Δημοσιοποίηση Σχεδίου
- Διοργάνωση Δημόσιων Εκδηλώσεων
- Σύνοψη Συμπερασμάτων από τη Διαβούλευση
- Ενημέρωση αρμόδιων αρχών

6 : Κατάρτιση σχεδίων δράσης

- Εξειδίκευση Στρατηγικής σε Στόχους και Δράσεις με :
- Προσδιορισμό των Στόχων
- Προσδιορισμό των Δράσεων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Συνοπτική περιγραφή του Σχεδίου Δράσης

7 : Πενταετής προγραμματισμός των δράσεων

- Ιεράρχηση και προγραμματισμός Δράσεων
- Ομαδοποίηση, Έλεγχος, οριστικοποίηση Δράσεων
- Αναλυτικός προγραμματισμός των δράσεων Πρώτης Προτεραιότητας

8 : Οικονομικός προγραμματισμός

- Εκτίμηση των εσόδων ανά πηγή χρηματοδότησης
- Κατανομή των εσόδων για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων
- Κατάρτιση Χρηματοδοτικών πινάκων του προγράμματος

9 : Ολοκλήρωση του προγράμματος & τελικές ενέργειες

- Ολοκλήρωση Σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος
- Υποβολή στην Εκτελεστική Επιτροπή
- Συζήτηση και Έγκριση του από την Εκτελεστική Επιτροπή του Δήμου και το Δημοτικό Συμβούλιο
- Έλεγχος από την Περιφέρεια
- Δημοσιοποίηση Προγράμματος από τον Δήμο στην ιστοσελίδα του

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Με έγγραφο του Τμήματος Προγραμματισμού,Οργάνωσης,Πληροφορικής και Διαφάνειας κλήθηκαν οι Πρόεδροι των Δημοτικών Κοινοτήτων,των Νομικών Προσώπων, καθώς και οι Προϊστάμενοι Διευθύνσεων, να υποβάλλουν τις προτάσεις τους,ανά τομέα δράσης, προκειμένου ο Δήμος να καταλήξει στον Στρατηγικό του Σχεδιασμό.

Το παραπάνω Τμήμα αφού συγκέντρωσε και επεξεργάστηκε, τις προτάσεις των προαναφερομένων Οργάνων, συνέταξε Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού, το οποίο υπέβαλε προς έγκριση στην Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία έχει την αρμοδιότητα για την εισήγηση προς συζήτηση και ψήφιση από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Οι διαδικασίες διαβούλευσης μετά τη έγκριση του Στρατηγικού Σχεδιασμού από το Δημοτικό Συμβούλιο συνοψίζονται ως εξής:

- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης
- Παρουσίαση του Στρατηγικού Σχεδίου μέσω των διαθέσιμων μέσων επικοινωνίας - Διοργάνωση δημόσιων εκδηλώσεων-Διαβούλευση
- Σύνοψη των συμπερασμάτων των διαδικασιών διαβούλευσης και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών και της Δημοτικής Αρχής.

A.4 Μέσα και εργαλεία για την κατάρτιση του Στρατηγικού Σχεδιασμού

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η εκπόνηση του παρόντος σχεδίου στηρίχθηκε στην επικοινωνία με πλήθος φορέων όπως στελέχη του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, Προϊστάμενους και Διευθυντές Διευθύνσεων και άλλα στελέχη καθώς και των Νομικών Προσώπων του Δήμου.

Σκοπός της επικοινωνίας αυτής ήταν η συλλογή και στατιστική ανάλυση των δεδομένων (πληθυσμιακών, οικονομικών κλπ), ώστε να αποτυπωθεί με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια η υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής που καλύπτεται διοικητικά από το Δήμο.

Επιπλέον, πηγές δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν ήταν και οι εξής:

- ΕΛ.ΣΤΑΤ
- Wikipedia
- Ο.Α.Ε.Δ
- Βιοτεχνικό και Εμπορικό Επιμελητήριο
- Πρωτοβάθμια Σχολική Επιτροπή Δήμου
- Δευτεροβάθμια Σχολική Επιτροπή Δήμου

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.1: ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ**

1. 1.1:Βασικά χαρακτηριστικά ,χωροταξική ένταξη και διοικητική οργάνωση

Η συγκεκριμένη ενότητα αναφέρεται στη συνοπτική παρουσίαση της περιοχής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, όπου παρουσιάζονται τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του, ομαδοποιημένα ως ακολούθως :

1.1 Έκταση και Πληθυσμός

1.2 Αριθμός Δημοτικών /Τοπικών Κοινοτήτων και ιστορικά στοιχεία

1.3 Έδρα του ΟΤΑ

1.4 Η Θέση και ο ρόλος της περιοχής

1.5 Το νέο Διεθνές Αεροδρόμιο Καστελλίου

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας αποτελεί δήμο της Περιφέρειας Κρήτης που προέκυψε από τη συνένωση των τριών(3) πρώην Καποδιστριακών Δήμων Αρκαλοχωρίου,Καστελλίου και Θραψανού,οι οποίοι συνολικά αθροίζουν DE FACTO (πραγματικό) πληθυσμό μετά τη συνένωση τους 17.829 χιλιάδες κατοίκους ,σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της 24 Μαΐου 2011.

Η έδρα του Δήμου,σύμφωνα με το Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης»,ορίστηκε ο Ευαγγελισμός Πεδιάδας,με ιστορικές έδρες του Δήμου Μινώα Πεδιάδας το Αρκαλοχώρι και το Καστέλλι.

Στο Δήμο μας κατά την προηγούμενη δεκαετία κυριαρχούσε ο αγροτικός χαρακτήρας και κυρίως η παραγωγή ελαιολάδου .Όμως σύμφωνα με τις τρέχουσες εξελίξεις και την παρούσα κατάσταση της χώρας, τα τελευταία έτη ο αγροτικός κόσμος αγωνίζεται να κρατηθεί όρθιος και ο πρωτογενής τομέας ολοένα και περισσότερο φθίνει στην Κρήτη αλλά και στο Δήμο μας.

Οι προοπτικές του Δήμου δείχνουν ότι μελλοντικά θα ενδυναμώσει τη χωρική του ανάπτυξη και αυτό θα είναι κυρίως **αποτέλεσμα της χωροθέτησης του νέου Διεθνούς Αερολιμένα στην περιοχή του Καστελλίου, καθώς και των διασυνδέσεων με το βασικό οδικό δίκτυο της περιφέρειας**, μέσω του επαρχιακού άξονα Ηράκλειο – Αρκαλοχώρι – Βιάννος - Ιεράπετρα.

Ο νέος Καλλικρατικός Δήμος είναι πλέον ο τρίτος Δήμος σε έκταση στο Νομό Ηρακλείου και βρίσκεται στην ενδοχώρα του Νομού.Ως προς τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά του, παρουσιάζει σημαντικές ιδιομορφίες . Σύμφωνα με την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,(7) επτά Οικισμοί της Δημοτικής ενότητας Αρκαλοχωρίου (Πατσιδέρος,Δεμάτι,Κρασάς,Καραβάδω, Πανόραμα,Στείρωνας, Αμμουργέλες) έχουν χαρακτηριστεί ως ορεινοί ενώ οι υπόλοιποι ανήκουν στους μειονεκτικούς.

1.1 Έκταση και πληθυσμός

Ο Δήμος αποτελείται συνολικά από 32 Δημοτικά Διαμερίσματα, 71 οικισμούς και έχει έκταση 398.453 χιλιάδες στρέμματα .Στην περιοχή κυριαρχούν εναλλαγές φυσικών τοπιών με κοιλάδες γεμάτες κυρίως ελαιώνες και αμπελώνες,σπήλαια,φαράγγια,δάση, άλση, πετρώδη όρη , λίμνες, φράγματα και υδροβιότοποι με σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας αλλά και η παραλία του Τσουτσούρου.Το φυσικό τοπίο συμπληρώνεται από γραφικά χωριά,ιστορικά βυζαντινά μοναστήρια και βυζαντινές εκκλησίες με σπάνιες τοιχογραφίες και σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι υπό ανασκαφή.

1.1.2 Αριθμός Τοπικών/Δημοτικών Κοινοτήτων και ιστορικά στοιχεία

Ο Δήμος αποτελείται από 71 οικισμούς και 32 Τοπικές /Δημοτικές Κοινότητες.Αναλυτικότερα για τον πληθυσμό του Δήμου:

Δημοτική Ενότητα	Πραγματικός Πληθυσμός απογραφής 2011	Έκταση σε στρέμματα	Οικισμοί	Τοπικές/Δημοτικές Κοινότητες
Αρκαλοχωρίου	10.618	238.572	41	14
Καστελλίου	4.853	122.589	24	14
Θραψανού	2.358	37.292	6	4
Σύνολο Δήμου	17.829	398.453	71	32

Πραγματικός πληθυσμός(de facto) για κάθε Δημοτική Ενότητα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, σύμφωνα με την απογραφή πληθυσμού 24^{ης} Μαΐου 2011

Ιστορική Αναδρομή για το Δήμο Μινώα Πεδιάδας

Ο κάθε πρώην δήμος έχει τη δική του ιστορία η οποία παρατίθεται για κάθε Δημοτική ενότητα ξεχωριστά.

Όσον αφορά τη Δημοτική ενότητα Αρκαλοχωρίου(πρώην Δήμος Αρκαλοχωρίου):

Ο πρώην Δήμος Αρκαλοχωρίου όπως προέκυψε από το Ν.2539/97 (Νόμος Ι. Καποδίστρια), αποτελούνταν από **14 Δημοτικά Διαμερίσματα και 41 οικισμούς**. Βρίσκεται στην ενδοχώρα του Νομού Ηρακλείου και η έκταση του ήταν 238.572 στρέμματα. Το σύνολο του πληθυσμού του, κατά την τελευταία απογραφή (ΕΣΥΕ 2001) ανερχόταν στους 10.897 κατοίκους ενώ κατά την απογραφή του 1991 ανερχόταν στους 11.173 κατοίκους.

Στους περισσότερους οικισμούς, ο αριθμός των κατοίκων είναι πολύ μικρός. Αξιοσημείωτη είναι η κυριαρχία του Αρκαλοχωρίου (με 3.346 κατοίκους),στο οποίο διαμένουν το 31% του πληθυσμού του Δήμου.

Ο οικισμός του Αρκαλοχωρίου, άλλωστε αποτελούσε πάντα σημείο αναφοράς για την επαρχία Μονοφατισίου. Τα τελευταία χρόνια, η δυναμική του οικισμού έχει ενισχυθεί, προσελκύνοντας ακόμα περισσότερο πληθυσμό από τους γύρω οικισμούς. Η κατασκευή μάλιστα του νέου οδικού άξονα Ηράκλειο – Βιάννος, ο οποίος μειώνει αισθητά την απόσταση με την έδρα του νομού, το Ηράκλειο, δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την εγκατάσταση νέων υπηρεσιών (πχ τράπεζες), βιοτεχνικών μονάδων κα.

Ιστορικά στοιχεία της Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου

Το μεταχριστιανικό Αρκαλοχώρι, δεν μας είναι γνωστό πότε ακριβώς χτίστηκε. Είναι βέβαιο όμως ότι κατοικούνταν κατά την περίοδο της Βενετοκρατίας και ανήκε διοικητικά στην περιφέρεια του **Belvedere ή επαρχία Ριζόκαστρου** όπως ονομάζονταν, καθώς και σε ολόκληρη την Οθωμανοκρατία στη συνέχεια.

Η πρώτη επίσημη καταγραφή του τοπωνυμίου μας διασώζεται από το 1394 με τη μορφή Arcolectorio. Σαφώς το όνομα του τοπωνυμίου συνδέεται με το γνωστό όνομα του αρχοντορωμαίου Αρκολέοντος, ενός από τα δώδεκα (σύμφωνα με την παράδοση, αλλά πολύ περισσότερων κατά την ιστορική αλήθεια) αρχοντόπουλα που κατά τη δεύτερη βυζαντινή περίοδο (**961–1204 μ.Χ.**) με αυτοκρατορικά χρυσόβουλα που τους καθιστούσαν κύριους εκτεταμένων περιοχών και φορείς της βυζαντινής εξουσίας. Αρχοντορωμαίοι στο Βυζάντιο ονομάζονταν όσοι ανήκαν στην τάξη των ευγενών σύμφωνα με την κοινωνική κατάταξη των βυζαντινών. Ήταν οι προνομιούχοι, οι Δυνατοί του Βυζαντίου. Ως γνωστό οι βυζαντινοί περιφρονούσαν το όνομα «Έλληνες» και το θεωρούσαν υβριστικό χαρακτηρισμό. Μόνο στα τελευταία χρόνια της αυτοκρατορίας το όνομα Έλλην αποκρατήθηκε στη συνείδηση των βυζαντινών.

Οι άρχοντες – φεουδάρχες αυτοί ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στη Μεγαλόνησο για να επαναφέρουν την Κρήτη στην αγκαλιά της αυτοκρατορίας μετά την ανακατάληψη του νησιού από το Νικηφόρο Φωκά, στρατηγό τότε και αυτοκράτορα αργότερα.

Γνωρίζουμε επίσης ότι κατά την εποχή του Βυζαντίου η περιοχή αυτή ανήκε **στην επισκοπή Αρκαδίας**. Δυστυχώς το όνομα του οικισμού ή άλλες ιστορικά ασφαλείς και συγκεκριμένες ιστορικές πληροφορίες για το Αρκαλοχώρι που να είναι σε θέση να αποκαλύψουν με σαφήνεια την ιστορική πορεία του, κατά την προχριστιανική και μεταχριστιανική περίοδο μέχρι το 14^ο αιώνα, δεν υπάρχουν. Γεγονός είναι ότι συγκεκριμένη αναφορά για το χωριό ανιχνεύεται **από το 16^ο αιώνα και μετά**.

Όμως τα ίχνη της ανθρώπινης παρουσίας είναι εντονότατα και αποδεικνύουν ότι ο τόπος είχε γνωρίσει μεγάλες περιόδους ανάπτυξης και ότι κατοικήθηκε σε μεγάλη έκταση και για μακρόχρονο χρονικό διάστημα.

Γύρω από το Αρκαλοχώρι και σε ακτίνα 3 – 5 χιλιομέτρων, ο επισκέπτης θα βρει πλήθος **ερείπιων** και **αρχαιολογικών** σημείων και **τοπωνυμίων** που υποδεικνύουν μικρές ή μεγάλες εγκαταστάσεις κατοίκων σε παλιότερες εποχές. Το σημαντικότερο όμως σημείο του Δήμου, αυτό που έχει κάνει

γνωστό το Αρκαλοχώρι σε όλο τον κόσμο είναι το **σπήλαιο του Προφήτη Ηλία** στο οποίο βρέθηκαν **οι περίφημοι χρυσοί και χάλκινοι διπλοί πέλεκεις**.

Όσον αφορά τη Δημοτική ενότητα Καστελλίου (πρώην Δήμος Καστελλίου)

Ο **Δήμος Καστελλίου** ήταν δήμος του νομού Ηρακλείου που συστάθηκε με το πρόγραμμα Καποδιστριάς από τη συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου. Λειτούργησε την περίοδο 1999 -2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε στον νέο δήμο Μινώα Πεδιάδας. Βρισκόταν στα ανατολικά του νομού Ηρακλείου και είχε ως έδρα του το Καστέλλι. Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ο δήμος είχε συνολικά 6.819 κατοίκους και έκταση 123.325 στρέμματα. Ο πρώην Δήμος Καστελλίου βρίσκεται στην ενδοχώρα και ΒΑ του Ηρακλείου , στα όρια με το Νομό Λασιθίου.

Ως προς τα γεωγραφικά του χαρακτηριστικά ο πρώην Δήμος Καστελλίου παρουσιάζει σημαντικές ιδιομορφίες. Τα περισσότερα χωριά έχουν χαρακτηριστεί ως ορεινά και ημιορεινά (αφού βρίσκονται στους πρόποδες της οροσειράς της Δίκτης). Μεγάλο μέρος των πεδινών εκτάσεων του Καστελλίου έχουν καταληφθεί από το αεροδρόμιο, το οποίο διαρκώς επεκτείνεται με διαδοχικές απαλλοτριώσεις.

Όσοι βρίσκονται στα Βόρεια παράλια του Νομού Ηρακλείου μπορούν να επισκεφτούν το Καστέλλι από την Χερσόνησο· μία όμορφη διαδρομή 14 χιλ. ακολουθώντας τη δεξιά διακλάδωση από την εθνική οδό Ηρακλείου - Λασιθίου. Άλλη πρόσβαση υπάρχει από : Γούβες - Καλό Χωριό - Καστέλλι και από Ανώπολη - Βάθεια - Καινούργιο Χωριό - Γάλυπε - Σμάρι - Καστέλλι. Από το Ηράκλειο η πρόσβαση γίνεται από Κνωσσό - Κουνάβοι - Πεζά - Αγ. Παρασκευές - Αποστόλοι - Καστέλλι, επίσης από Κνωσσό - Σκαλάνι - Μυρτιά - Αποστόλοι - Καστέλλι. Όσοι βρίσκονται στα Νότια παράλια μπορούν να επισκεφτούν το Καστέλλι μέσω του νότιου οδικού άξονα: α) από το Νομό Λασιθίου μέσω του άξονα Ιεράπετρα - Βιάννος - Παναγιά - Καστέλλι και β) από τα νότια παράλια του Νομού Ρεθύμνης μέσω του άξονα Τυμπάκι - Μοίρες - Ασήμι - Αρκαλοχώρι - Καστέλλι.

Ιστορικά στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Καστελλίου

Ο χαμηλός λόφος πάνω στον οποίο βρίσκεται το σημερινό Καστέλλι, πρωτοκατοικήθηκε τα Νεολιθικά χρόνια, όπως δείχνουν οι ανασκαφές της ΚΓ' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, υπό τη διεύθυνση του κ. Γεωργίου Ρεθεμνιωτάκη. Οι αρχαιότεροι κάτοικοι του Καστελλίου φαίνεται ότι εγκαταστάθηκαν στην περιοχή της σημερινής πλατείας «Μεϊντάνι». Ο οικισμός καταστράφηκε από πυρκαγιά στο πέρας της ΜεσοΜινωϊκής /Παλαιοανακτορικής περιόδου (1700πΧ περίπου).

Με την έναρξη των Νεοανακτορικών χρόνων, ο οικισμός μεταφέρθηκε στο ανατολικό τμήμα του σημερινού Καστελλίου. Τμήμα αυτού του οικισμού έχει εντοπιστεί στο οικόπεδο Καμπιτάκη, στη θέση

«Πετράς». Ο οικισμός αυτός είχε αναπτυχθεί γύρω από ένα κεντρικό διώροφο κτίριο μνημειακών διαστάσεων και επιμελημένης κατασκευής, τα αρχιτεκτονικά λείψανα του οποίου είναι και σήμερα ορατά στην πλατεία του Αγίου Γεωργίου, χρησιμοποιήθηκε δε μέχρι και την ΥΜΙΒ περίοδο (1500-1460 π.Χ περίπου) οπότε και καταστράφηκε. Κατά την ΥΜΙΙΙ (1460-1050π.Χ περίπου) περίοδο ο οικισμός φαίνεται ότι βρέθηκε στη σφαίρα επιρροής της Κνωσού με νέες σύγχρονες οικίες που ανασκάφηκαν στο οικόπεδο της ενορίας Καστελλίου. Τα ερείπια του κεντρικού κτιρίου διατηρήθηκαν μέχρι τα ελληνιστικά χρόνια. Ο ελληνιστικός οικισμός του Καστελλίου φαίνεται ότι καταστράφηκε γύρω στα 220 π.Χ. ίσως μετά την επιδρομή των Κνωσίων, που κατέστρεψαν ολοσχερώς την ίδια περίοδο και την γειτονική Λύκτο. Η περιοχή μπήκε ομαλά στη Βυζαντινή εποχή και υπέφερε όπως και όλοι οι κάτοικοι του νησιού την περίοδο της εικονομαχίας, καθότι οι Κρήτες ήταν εικονολάτρες.

Την περίοδο της Σαρακηνοκρατίας (824 ή 828 έως 961) το Καστέλλι όπως και η ευρύτερη περιοχή του σημερινού Δήμου δοκιμάστηκε από την μανία και την σκληρότητα των Σαρακηνών. Το φρούριο από το οποίο πήρε το όνομα η σημερινή κωμόπολη, Καστέλλι, ήταν επάνω στο μικρό λόφο, όπου είναι σήμερα το γυμνάσιο και στα πόδια του απλώνεται η πεδιάδα από την οποία πήρε το όνομα όλη η επαρχία. Το Κάστρο αυτό ανακαίνισαν οι Ενετοί και ήταν αρχικά η έδρα του Καστελλάνου (διοικητή) της περιοχής. Οι επαναστάσεις των Κρητών φαίνεται ότι ήταν αιτία για την αποχώρηση του Καστελλάνου από το φρούριο της Πεδιάδας, καθώς δεν είχε μεγάλη στρατιωτική σημασία, λόγω του ότι ήταν κτισμένο στα μεσόγαια της επαρχίας. Έτσι το Κάστρο της πεδιάδας μετατράπηκε σε αποθηκευτικό χώρο των προϊόντων του Οροπεδίου Λασιθίου (κυρίως σιτηρών) που είχαν προορισμό την πρωτεύουσα Candia. Ο Καστροφύλακας το αναφέρει Pedíada prorgio με 543 κατοίκους το 1583. Το 1625 ο καπιτάνος Β Κοντοράνι ζητούσε από την κεντρική διοίκηση της βενετίας 500 Ενετικά Δουκάτα με σκοπό την κατασκευή εκ νέου δύο αποθηκών που είχαν καταρρεύσει. Στα έγγραφα του Δουκικού Αρχείου του Χάντακα απαντάται πολλές φορές Castro Pedíade και στην τουρκική απογραφή του 1671 αναφέρεται Nefs Pedíye με 150 χαράτσια. Στο Καστέλλι κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας εγκαταστάθηκαν Τούρκοι λόγω της υψηλής γονιμότητας του εδάφους. Μετά την επανάσταση του 1821 οι περισσότεροι εγκατέλειψαν την ύπαιθρο, αν και αναφέρεται ότι παρέμειναν 15 τουρκικές οικογένειες. Με τον ερχομό των Αιγυπτίων ιδρύθηκε στρατηγείο στο Καστέλλι που αποτέλεσε το κέντρο των οθωμανικών εξορμήσεων. Ο Χασάν Πασάς με κέντρο το Καστέλλι, (κατά την περίοδο της μεγάλης ελληνικής επανάστασης), σχεδίαζε την παραβίαση του Οροπεδίου Λασιθίου. Τρεις φορές προσπάθησε να αναρριχηθεί από τα βόρειο-δυτικά, δηλαδή την περιοχή Μαλλίων και Κασταμονίτσας (Τσούλη Μνήμα). Μετά από ένα μήνα (25 του Γενάρη του 1823) κατάφερε να φτάσει στο Οροπέδιο από τη μεριά του Καθαρού αφού έκανε κυκλωτική κίνηση από τα νότια (Βιάννος, Ιεράπετρα).

Μετά την ερήμωση του Λασιθίου η επανάσταση έπνεε τα λoίσθια και ο Χασάν επέστρεψε στο Καστέλλι με σκοπό να καταπνίξει την επανάσταση στη Μεσαρά. Δεν πρόλαβε όμως, γιατί σκοτώθηκε από το άλογο του που αφηνίασε (τιμωρήθηκε όπως μας λέει ο Κριτοβουλίδης, για τα ανοσιουργήματα που είχε διαπράξει σε βάρος αθώων ανθρώπων). Εκείνη την εποχή φαίνεται ότι

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

καταστράφηκε το Φρούριο του Καστελλίου, είτε από τους επαναστάτες, είτε από τους ίδιους τους Τούρκους κατά την διάρκεια των επιχειρήσεων της Μεγάλης Ελληνικής Επανάστασης. Το 1845 ο Raulin αναφέρει ότι διακρινόταν μόνο ένας σωρός από ερείπια. Στην αιγυπτιακή απογραφή του 1834 ο οικισμός αναφέρεται με την ονομασία "Kasteli" με 18 χριστιανικές και 15 τούρκικες οικογένειες. Κατά την επανάσταση του 1866-1869 αρχηγός του Τουρκικού στρατού ήταν ο Ομέρ, ο αποκληθείς και «Ατίλας της Κρήτης». Έφθασε στο Καστέλλι στις 20 Μαΐου του 1867 με σκοπό να προωθηθεί και να καταλάβει το Οροπέδιο Λασιθίου (καθώς αυτό αποτελούσε κρησφύγετο και τόπο ανεφοδιασμού των επαναστατών). Οι επαναστάτες κατέλαβαν τα γνωστά περάσματα (Κράσι, ο αυχέννας της Αμπέλου, της Καράς το πηγάδι, Τσούλη μνήμα) προξενώντας μεγάλη πανωλεθρία στα στρατεύματα του Ομέρ.

Η ανάβαση στο Οροπέδιο Λασιθίου για τους Τούρκους είχε γίνει γόρδιος δεσμός. Ένας σύγχρονος εφιάλτης από το Καστέλλι, ονομαζόμενος Δημήτρης Γαλυφής πρόσφερε βοήθεια στους Τούρκους στην προσπάθεια τους ν' ανέβουν στο Λασιθί. Τους υπέδειξε το πέρασμα από την Γερακιανή Λαγκάδα. Οι Τούρκοι ανέβηκαν εύκολα στο Λασιθί και το κατέκαυσαν, αφού αντιμετώπιστηκαν για δέκα περίπου μέρες από επαναστάτες. Κατά την επανάσταση αυτή φαίνεται ότι αναδεικνύεται η μεγάλη φυσιογνωμία του αγωνιστή Αντωνίου Τρυφίτσου, που κατοικούσε στο Καστέλλι. Ο Αντώνιος Τρυφίτσος ή Τρυφόπουλος θα ηγηθεί αργότερα των επόμενων Επαναστάσεων ως γενικός αρχηγός της Επαρχίας Πεδιάδος.

Στην απογραφή του 1881 το Καστέλλι αποτελεί έδρα ομώνυμου Δήμου, με 526 Χριστιανούς κατοίκους και 118 Τούρκους. Στην τελευταία Κρητική Επανάσταση 1896- 1897 πάλι το Καστέλλι είχε πρωταγωνιστικό ρόλο. Ο Αντώνιος Τρυφίτσος κατά την περίοδο αυτή ήταν πάλι Έπαρχος Πεδιάδας (δηλαδή πολιτικός διοικητής) και Γενικός Αρχηγός την διάρκεια των πολεμικών συγκρούσεων. Η τελευταία Επανάσταση άρχισε με τις σφαγές στην Ανώπολη (στην Επαρχία Πεδιάδας) στις 26-07-1896. Ο Τρυφίτσος αναλαμβάνει αμέσως την προστασία του άμαχου πληθυσμού και οργανώνει την άμυνα της Πεδιάδας, έχοντας το στρατηγείο του στη Μονή της Αγκαράθου. Το φθινόπωρο του 1896 κατόρθωσε να εξαρθρώσει τους Τούρκους στο Χουμέρι και να αποκαταστήσει την επικοινωνία των Επαρχιών Πεδιάδας και Μονοφατισίου. Τον Ιανουάριο και τον Απρίλιο μάχεται κατά των Οθωμανών. Εδώσε τη τελευταία του μάχη στην Επισκοπή Πεδιάδας, όπου τραυματίστηκε στα χέρια και εξέπνευσε ενώ μεταφερόταν στην Αγκάραθο, στις 25 Ιουνίου 1997. Η σορός του τάφηκε στη βόρεια πλευρά του πολιούχου Καστελλίου Αγίου Αντωνίου.

Το 1900 το Καστέλλι έχει 777 κατοίκους, ενώ το 1920 αποτελεί έδρα ομώνυμου αγροτικού δήμου με 831 κατοίκους. Γύρω στο 1920 ιδρύθηκε το Γυμνάσιο Καστελλίου και αποτέλεσε μέχρι και σήμερα τον πνευματικό φάρο της περιοχής. Το 1928 γίνεται έδρα ομώνυμης κοινότητας με 930 κατοίκους ενώ το 1940 έχει 1092 κατοίκους. Κατά την διάρκεια της Γερμανικής Κατοχής στο Καστέλλι υπήρχε γερμανικό στρατόπεδο. Από κει εξορμούσαν οι Γερμανοί κάνοντας επιδρομές στα γύρω χωριά για προμήθειες τροφίμων αλλά και για συλλογή καυσόξυλων. Πολλά μεγάλα δέντρα (βελανιδιές) των περιοχών γύρω από το στρατόπεδο κόπηκαν τότε για να χρησιμεύσουν ως καύσιμη ύλη των Γερμανών. Αγγάρευαν τους ανθρώπους των γύρω χωριών για τις δουλειές τους. Πολλές φορές οι Γερμανοί κακοποιούσαν

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

βάνουσα τους ανθρώπους που είχαν αγγαρέψει, χωρίς να δείχνουν ούτε σεβασμό ούτε οίκτο για κανένα, ούτε ακόμα για τις γυναίκες και τους γέροντες. Η Γκεστάπο (γερμανική αστυνομία) ήταν ο φόβος και ο τρόμος της περιοχής.

Οι πρόεδροι των χωριών κατάρτιζαν καταλόγους των ανδρών ή των γυναικών που έπρεπε να εργαστούν για λογαριασμό τους.Οι γερμανοί ίδρυσαν αεροδρόμιο με προσωπική εργασία των κατοίκων των γύρω χωριών. Πολλές φορές το αεροδρόμιο του Καστελλίου δέχτηκε επιδρομές από τα συμμαχικά αεροπλάνα και πολλές φορές έπαθε δολιοφθορές από τους αντάρτες. Τις ζημιές βέβαια πλήρωνε ύστερα ο άμαχος πληθυσμός της περιοχής. Μετά την αποχώρηση των Γερμανών το αεροδρόμιο περιήλθε στην κατοχή της πολεμικής αεροπορίας. Γύρω στο 1970, τότε που γίνονταν κάποιες επισκευές στο αεροδρόμιο Ηρακλείου, το αεροδρόμιο Καστελλίου χρησιμοποιήθηκε από την Πολιτική Αεροπορία (Ολυμπιακή).

Μετά την αποχώρηση των Γερμανών το Καστέλλι εμφάνισε μια φαινομενική πρόοδο που σιγά σιγά έφθινε. Το 1951 κατ. 1380, το 1961 1351 και το 1971 κατ. 1152,το 1981 κατ. 1271 και το 1991 κατ. 1318. στην τελευταία απογραφή του 2001 το Καστέλλι είχε 1692 κατοίκους.

Όσον αφορά τη Δημοτική Ενότητα Θραψανού(πρώην Δήμος Θραψανού):

Ο πρώην **Δήμος Θραψανού** ήταν δήμος του νομού Ηρακλείου που συστάθηκε με το Ν.2539/97 (Νόμος Ι. Καποδίστρια), από τη συνένωση παλαιότερων κοινοτήτων της περιοχής, που αποτέλεσαν στη συνέχεια τα δημοτικά διαμερίσματα του δήμου. Λειτουργήσε την περίοδο 1999 -2010 οπότε και καταργήθηκε με την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτης και εντάχθηκε στον νέο δήμο Μινώα Πεδιάδας. Βρισκόταν στο κέντρο του νομού Ηρακλείου και είχε σαν έδρα του το χωριό Θραψανό. Σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ο δήμος είχε συνολικά 2.616 κατοίκους και έκταση 37.292 στρέμματα.

Η θέση του είναι περί τα 30 χιλιόμετρα νοτιοανατολικά του Ηρακλείου. Κατά την απογραφή του 2001 βρέθηκε να έχει 1.424 κατοίκους. **Το Θραψανό αποτελεί το μητροπολιτικό κέντρο της αγγειοπλαστικής στην Κρήτη** και ένα από τα δύο-τρία σ' ολόκληρη την Ελλάδα.Οι περισσότεροι από τους κατοίκους είναι αγγειοπλάστες, κληρονομικό επάγγελμα, διδασκόμενο από τους γονείς στα τέκνα. Εκτός από την αγγειοπλαστική, οι Θραψανιώτες ασχολούνται και με τη γεωργία (αμπέλια,ελιές) και λιγότερο με την κτηνοτροφία.

Ιστορικά στοιχεία της Δημοτικής Ενότητας Θραψανού

Το όνομα του χωριού σύμφωνα με μία εκδοχή προήλθε από τα θράψαλα, τα όστρακα δηλαδή των σπασμένων αγγείων που αφθονούν γύρω από τα καμίνια.Εξάλλου, η ονομασία που είχε κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας ήταν Τζομλεκτζή Κιόι (=χωριό αγγειοπλαστών), με 206 χαράτσα.

Ο Θραψανιώτης ταυτίζεται με τον αγγειοπλάστη, όπως πιστοποιεί και το δίστιχο, το οποίο τραγουδούσαν παλαιότερα οι κοπέλες, που μετέφεραν νερό σε μακρινές αποστάσεις: Διάλε τσ' αποθαμένους του, του παλιοθραψανιώτη που κάνει τα σταμνιά βαριά και καταλεί τη νιότη.

Η αρχαιότερη γραπτή αναφορά στο χωριό είναι σε έγγραφα του Δουκικού Αρχείου του Χάντακα, Trapsiano και Thrapsiano το 1379. Στην ενετική απογραφή του Καστροφύλακα το Θραψανό αναφέρεται ως Trapsano , με 468 κατοίκους. Στην απογραφή του 1881 αναφέρεται με τη σημερινή του ονομασία και τότε υπαγόταν στο δήμο Καστελλίου. Είχε 854 Χριστιανούς κατοίκους. Αργότερα γράφεται και με αρσενικό: ο Θραψανός (το 1920), όπως και με απλή γενική (Θραψανών).

Η αρχαιότερη μνεία του οικισμού Θραψανού αναφέρεται σε έγγραφα του Δουκικού Αρχείου του Χάντακα, **Trapsiano** και **Thrapsiano** το 1379. (Βλ.ΕΙ. Santschi , Regestes des arreets civils etc . σ.224, 210).Το 1577 αναφέρεται **Thrapsano** στην **επαρχία Πεδιάδας** από το Fr. Barozzi, (f °25r), το 1583 **Trapsano** από τον Καστροφύλακα (Κ95) με 468 κατοίκους.Το 1630 **Thrapsano** από το Βασιλικάτα (Μνημεία Κρητ. Ιστ. V , σ. 123).Στην τούρκικη απογραφή του 1671 αναφέρεται **Trapsana namidegeri Comlekci** (=Θραψανό, άλλη ονομασία **Τζομλεκτζί**, που σημαίνει **χωριό των αγγειοπλαστών**) με 206 χαράτσα (βλ. Ν.Σταυρινίδη, Μεταφράσεις, Β', σ. 116). Με το δεύτερο αυτό όνομα αναφέρεται στα τουρκικά έγγραφα. Στην Αιγυπτιακή απογραφή του 1834 **Trapsano** (Pashley, ravelis in **Crete** , II , 319) με 38 χριστιανικές οικογένειες.Στην απογραφή του 1881 αναφέρεται **Θραψανό** στο δήμο Καστελλίου, κατ. 854 Χριστιανικές και 7 Τούρκικες. Στην απογραφή του 1900 γράφεται **Θραψανών**, στον ίδιο δήμο με κατ. 933 και το 1951 είχε 1408 κατοίκους.

Την περίοδο της Βενετοκρατίας το **Θραψανό** ήταν φέουδο της οικογένειας των **Κορνάρων** όπου είχαν κτίσει και μέγαρο, από το οποίο δεν σώζεται σήμερα τίποτε.Σύμφωνα με τα ιστορικά στοιχεία και στο παρελθόν υπήρξε το Θραψανό ως Δήμος και συγκεκριμένα από το 1900 έως το 1928.

1.1.3 Έδρα του ΟΤΑ

Η έδρα του Δήμου, σύμφωνα με το Ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης»,ορίστηκε ο Ευαγγελισμός Πεδιάδας, με ιστορικές έδρες του Δήμου Μινώα Πεδιάδας το Αρκαλοχώρι και το Καστέλλι.

1.1. 4 Η θέση και ο ρόλος του ΟΤΑ στην περιοχή

Ο Δήμος έχει σήμερα αγροτικό χαρακτήρα ο οποίος όμως φθίνει από δεκαετία σε δεκαετία και οι προοπτικές δείχνουν ότι μελλοντικά θα αποδυναμωθεί η χωρική του ανάπτυξη. Αυτό θα είναι κυρίως αποτέλεσμα της χωροθέτησης του νέου Διεθνούς Αερολιμένα στην περιοχή του Καστελλίου, καθώς και των διασυνδέσεων με το βασικό οδικό δίκτυο της περιφέρειας, μέσω του επαρχιακού άξονα Ηράκλειο – Αρκαλοχώρι – Βιάννος - Ιεράπετρα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ως προς τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά του, παρουσιάζει σημαντικές ιδιομορφίες .
Σύμφωνα με την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,(7) επτά Οικισμοί της Δημοτικής ενότητας Αρκαλοχωρίου (Πατσίδερος,Δεμάτι, Κρασάς, Καραβάδω,Πανόραμα,Στείρωνας, Αμμουργέλες) έχουν χαρακτηριστεί ως ορεινοί ενώ οι υπόλοιποι ανήκουν στους μειονεκτικούς.

Όσον αφορά την Δημοτική ενότητα Καστελλίου οι Τοπικές Κοινότητες που έχουν χαρακτηριστεί από την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ως ορεινές είναι: **Αμαριανό, Ασκοί, Μαθιά, Λύττος, Γεράκι, Καρουζανά και ημιορεινά τα :Καστέλλι, Λιλιανό, Πολυθέα, Αποστόλοι, Αρχάγγελος. Η περιοχή η οποία εκτείνεται στον ορεινό όγκο της δημοτικής ενότητας Καστελλίου και πιο συγκεκριμένα από το Δ.Δ. Καρουζανού και μέχρι το Δ.Δ. Λύττου ανήκει σε προστατευόμενη περιοχή η οποία ανήκει στη ζώνη NATURA.** Σημαντικό μέρος των πεδινών εκτάσεων του Καστελλίου έχουν καταληφθεί από το στρατιωτικό αεροδρόμιο, με διάδρομο μήκους 3000 m το οποίο διαρκώς επεκτείνεται με διαδοχικές απαλλοτριώσεις και με την κατασκευή του νέου Διεθνούς Αεροδρομίου Καστελλίου, το ποσοστό των πεδινών εκτάσεων του Καστελλίου, θα μειωθεί σημαντικά.

Ο Δήμος χαρακτηρίζεται σε μεγάλο βαθμό αγροτικός, καθώς μεγάλο μέρος του πληθυσμού απασχολείται στον πρωτογενή τομέα(34,3%)αλλά το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού απασχολείται στον τριτογενή τομέα(52,8%).Η παρουσία του δευτερογενή τομέα είναι περιορισμένη(16%) και εμφανίζεται κυρίως με τη μορφή μονάδων που έχουν άμεση σχέση με τον πρωτογενή τομέα, όπως για παράδειγμα ελαιουργεία, κτηνοτροφικές μονάδες κ.α. Τέλος, ο τριτογενής τομέας εμφανίζεται κυρίως σε υπηρεσίες λιανικού εμπορίου, ενώ η τουριστική δραστηριότητα επικεντρώνεται σε μικρές μονάδες χωρίς ιδιαίτερη προβολή και οργάνωση.

Η κατασκευή του νέου αεροδρομίου στο Καστέλλι, αναμένεται να διαφοροποιήσει πλήρως την εικόνα της ευρύτερης περιοχής σε σχέση με την εικόνα που αναφέρθηκε παραπάνω. Πρόκειται για το μεγαλύτερο έργο που έχει προγραμματιστεί τα τελευταία χρόνια σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.

Οι επιπτώσεις από την κατασκευή αυτού του μεγάλου έργου αναμένεται να είναι πολλές και διαφορετικές. Είναι σίγουρο ότι για τη διαχείριση των επιπτώσεων του έργου, απαιτείται ο καθορισμός χρήσεων γης,ο σχεδιασμός των απαραίτητων δικτύων υποδομής, ο καθορισμός περιοχών πολεοδόμησης κα.

Όλα τα παραπάνω καταδεικνύουν την αναγκαιότητα εκπόνησης ΓΠΣ /ΣΧΟΑΠ ενός Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου για το σύνολο του Δήμου Μινώα, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις διατάξεις του Ν. 2508/1997 (ΦΕΚ-124 Α') «Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας και άλλες διατάξεις».

Επιβάλλεται να γίνει αντιληπτό ότι τα ΣΧΟΟΑΠ δεν είναι σχέδια επεκτάσεων αλλά τοπικά χωροταξικά και αναπτυξιακά εργαλεία με πρότυπο την βιώσιμη ανάπτυξη και άξονες την ισόρροπη ανάπτυξη των φυσικών πόρων της κοινωνικής συνοχής και της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η έγκριση εκπόνησης του Γ.Π.Σ. γίνεται, σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 4 του Ν. 2508/1997, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης μετά από γνώμη του Περιφερειακού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.

Έχοντας, λοιπόν υπόψη όλα τα παραπάνω, το Δημοτικό συμβούλιο του Δήμου Μινώα Πεδιάδας με την υπ` αριθμό 7/2011 απόφαση, ενέκρινε την εκπόνηση ΓΠΣ για το σύνολο του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2508/1997 (ΦΕΚ-124 Α'). Η διαδικασία ανάθεσης θα πραγματοποιηθεί, εφόσον εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση .

1.1.5 Το Νέο Διεθνές Αεροδρόμιο Καστελλίου

Το υπό δημοπράτηση έργο αφορά στη δημιουργία νέου Αεροδρομίου στο Καστέλλι Πεδιάδας(εκτενής αναφορά για το έργο και την επίδραση του στην περιοχή γίνεται στην ενότητα 5-Αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου) . Η θέση του νέου αεροδρομίου έχει οριστεί πλησίον του υφιστάμενου στρατιωτικού αεροδρομίου στην περιοχή του Καστελλίου. Ο διάδρομος του νέου αεροδρομίου προβλέπεται παράλληλος προς τον στρατιωτικό διάδρομο σε απόσταση 450 m προς τα δυτικά με το κέντρο του μετατιθέμενο κατά 2.300 m προς νότο σε σχέση με το κέντρο του στρατιωτικού αεροδρομίου.

Όλες οι εγκαταστάσεις επί του εδάφους και οι λειτουργίες του νέου αεροδρομίου προβλέπονται ανεξάρτητες από το στρατιωτικό αεροδρόμιο με εξαίρεση τον Πύργο Ελέγχου και τις εγκαταστάσεις Ελέγχου Εναέριας Κυκλοφορίας, που θα είναι κοινά.

Η κατασκευή του Νέου Αεροδρομίου, πρόκειται να επιφέρει πολύ σημαντικές αλλαγές στη φυσιογνωμία της ευρύτερης περιοχής του Δήμου, στο περιβάλλον αλλά και την τοπική οικονομία και ανάπτυξη(αναλυτικότερα οι επιπτώσεις από την κατασκευή του αναφέρονται στην Ενότητα «Αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου»).

Το υπό δημοπράτηση έργο περιλαμβάνει τα παρακάτω συγκεκριμένα έργα για την περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας:

- Διάδρομος προσαπογείωσης αεροσκαφών, μήκους 3.200 m
- Διπλός παράλληλος τροχόδρομος Κατηγορίας 4F με το ένα τουλάχιστον σκέλος του να εκτείνεται σε όλο το μήκος του διαδρόμου
- Δύο κάθετοι στο διάδρομο τροχόδρομοι Κατηγορίας 4E
- Δάπεδα στάθμευσης αεροσκαφών χωρητικότητας, 44 αεροσκαφών εμπορικής διακίνησης επιβατών, 11 αεροσκαφών γενικής αεροπλοΐας και 9 ελικοπτέρων
- Κτήριο αεροσταθμού έκτασης 70.000 m² περίπου
- Πύργος ελέγχου, κτίριο ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας και μετεωρολογικός σταθμός
- Εμπορευματικός σταθμός έκτασης 15.000 m² περίπου
- Αστυνομικός σταθμός, χωρητικότητας 400 αστυνομικών
- Πυροσβεστικός σταθμός χωρητικότητας 10 μεγάλων οχημάτων
- Κτίριο τροφοδοσίας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Υποστηρικτικές εγκαταστάσεις (υπόστεγο συντήρησης αεροσκαφών, υπόστεγο γενικής αεροπλοΐας, εγκαταστάσεις συντήρησης αεροδρομίου, εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης εδάφους, σταθμός ανεφοδιασμού καυσίμων οχημάτων πίστας, δημόσιος σταθμός ανεφοδιασμού καυσίμων)
  - Χώρος στάθμευσης μακράς και μικρής διάρκειας 400 και 200 θέσεων αντίστοιχα
  - Χώρος αναμονής ταξί χωρητικότητας 100 οχημάτων
  - Χώρος έκτασης 440 στρ. που προορίζεται για εμπορευματική δραστηριότητα
  - Χώρος στάθμευσης ενοικιαζόμενων οχημάτων χωρητικότητας 400 οχημάτων με τις αναγκαίες βοηθητικές εγκαταστάσεις (γραφεία, πλυντήριο, κλπ.)
  - Χώρος αναμονής τουριστικών λεωφορείων χωρητικότητας 110 οχημάτων
  - Χώρος στάθμευσης υπαλλήλων αεροδρομίου χωρητικότητας 600 οχημάτων
  - Χώρος συγκέντρωσης απορριμμάτων με εξοπλισμό προεπεξεργασίας για απόρριψη
  - Εσωτερικό οδικό δίκτυο (οδούς πλάτους 5m, συνολικού μήκους περίπου 8km και οδούς πλάτους 10m, συνολικού μήκους περίπου 10km).
    - Δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας
    - Σύστημα ύδρευσης αεροδρομίου
    - Σύστημα αποχέτευσης ακαθάρτων
    - Σύστημα αντιπλημμυρικής προστασίας και αποχέτευσης ομβρίων υδάτων
    - Σύστημα άρδευσης
    - Σύστημα πυρόσβεσης
    - Φωτοσήμανση
    - Εγκαταστάσεις καυσίμων και εφοδιασμού αεροσκαφών

1. 1. 2 Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

2.1 Υψόμετρα

2.2 Χρήσεις γης-Κατανομή εκτάσεων

2.3 Οικισμοί και πολεοδομικές ενότητες

2.4 Σημαντικότεροι φυσικοί τόποι(ποταμοί,δάση,βιότοποι,ακτές κλπ).

2.5 Προβλήματα ρύπανσης

2.6 Βασικές υποδομές-δίκτυα

1.2.1 Υψόμετρα

Η περιοχή του συνόλου του Δήμου είναι κατά κύριο λόγο πεδινή, αποτελεί υψίπεδο με μέσο υψόμετρο +350 m και βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του Ν. Ηρακλείου σε απόσταση περίπου 35 Km νοτιοανατολικά από την πόλη του Ηρακλείου.

Αναλυτικά ο μέσος σταθμικός υψομέτρου του Δήμου , παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Δημοτικό /Τοπικό Διαμέρισμα	Χαρακτηρισμός περιοχής	Μέσος σταθμικός υψόμετρο
Δημοτική ενότητα Αρκαλοχωρίου		
Δ. Κ. Αρκαλοχωρίου	Αστική, Πεδινή	154,83
Τ.Κ. Γαρίπας	Αγροτική, Πεδινή	34,71
Τ. Κ. Δεματίου	Αγροτική, Ορεινή	18,16
Τ. Κ. Ινίου	Αγροτική, Πεδινή	57,97
Τ.Κ. Καραβάδου	Αγροτική, Πεδινή	31,27
Τ. Κ. Κασσάνων	Αγροτική, Πεδινή	35,02
Τ. Κ. Καστελιανών	Αγροτική, Ημιορεινή	25,25
Τ. Κ. Λευκοχωρίου	Αγροτική, Πεδινή	30,21
Τ. Κ. Νιπιδητού	Αγροτική, Πεδινή	33,25
Τ. Κ. Παναγίας	Αγροτική, Ημιορεινή	26,47
Τ. Κ. Πανοράματος	Αγροτική, Ημιορεινή	27,62
Τ. Κ. Παρτίρων	Αγροτική, Πεδινή	19,64
Τ. Κ. Πατσιδέρου	Αγροτική, Ημιορεινή	29,59
Τ. Κ. Σκινιά	Αγροτική, Ημιορεινή	20,24
Δημοτική ενότητα Καστελλίου		
Τ. Κ. Καστελίου	Αγροτική, Πεδινή	137,02
Τ. Κ. Αμαριανού	Αγροτική, Ημιορεινή	49,31
Τ. Κ. Αποστόλων	Αγροτική, Πεδινή	38,67
Τ. Κ. Αρχαγγέλου	Αγροτική, Πεδινή	104,11
Τ. Κ. Ασκών	Αγροτική, Πεδινή	36,12
Τ. Κ. Γερακίου	Αγροτική, Ημιορεινή	22,26
Τ. Κ. Ευαγγελισμού	Αγροτική, Πεδινή	106,40
Τ. Κ. Καρουζανών	Αγροτική, Ημιορεινή	14,86
Τ. Κ. Κασταμονίτσης	Αγροτική, Ορεινή	48,33
Τ. Κ. Λιλιανού	Αγροτική, Πεδινή	23,95
Τ. Κ. Λυττού (Ξιδά)	Αγροτική, Ορεινή	49,24
Τ. Κ. Μαθιάς	Αγροτική, Ημιορεινή	44,68
Τ. Κ. Πολυθέας	Αγροτική, Πεδινή	132,07
Τ. Κ. Σμαρίου	Αγροτική, Πεδινή	27,93
Δημοτική ενότητα Θρασανού		
Τ. Κ. Θρασανού	Αγροτική, Πεδινή	121,97
Τ. Κ. Βόνης	Αγροτική, Πεδινή	74,48
Τ. Κ. Ζωφόρων	Αγροτική, Πεδινή	68,47
Τ. Κ. Σαμπά	Αγροτική, Πεδινή	9,25

1.2.2 Χρήσεις γης- Κατανομή εκτάσεων κατά βασικές κατηγορίες χρήσης γης

Οι κύριες κατηγορίες κάλυψης γης του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, σύμφωνα με τους Χάρτες του προγράμματος Corine Land Cover, είναι Γη που καλύπτεται από τη γεωργία με σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης, ελαιώνες, σύνθετα συστήματα καλλιέργειας, αμπελώνες, φυσικοί βοσκότοποι, χώροι οικοδόμησης, εκτάσεις με αραιή βλάστηση, σκληροφυλλική βλάστηση, διακεκομμένη αστική δόμηση, δάσος κωνοφόρων, μεταβατικές δασώδεις θαμνώδεις εκτάσεις, το υφιστάμενο στρατιωτικό αεροδρόμιο και βιομηχανική ή εμπορική ζώνη.

- ✓ Γη που καλύπτεται από τη γεωργία με σημαντικές εκτάσεις φυσικής βλάστησης
- ✓ Ελαιώνες
- ✓ Σύνθετα συστήματα καλλιέργειας
- ✓ Αμπελώνες
- ✓ Φυσικούς βοσκότοπους
- ✓ Χώρους οικοδόμησης
- ✓ Εκτάσεις με αραιή βλάστηση
- ✓ Σκληροφυλλική βλάστηση
- ✓ Διακεκομμένη αστική δόμηση
- ✓ Δάσος κωνοφόρων
- ✓ Μεταβατικές δασώδεις θαμνώδεις εκτάσεις
- ✓ Αεροδρόμιο (στρατιωτικό)
- ✓ Βιομηχανική ή εμπορική ζώνη

Στον Πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζονται οι κυριότερες κατηγορίες κάλυψης γης στο σύνολο του Δήμου Μινώα Πεδιάδας , από τον οποίο προκύπτει ότι από τα 398.453 χιλιάδες στρέμματα που καταλαμβάνει ο Δήμος , τα 215,1 χιλιάδες στρέμματα καλύπτονται από μόνιμες καλλιέργειες και 49,4 χιλιάδες στρέμματα καλύπτονται από μόνιμες ετερογενείς γεωργικές περιοχές.

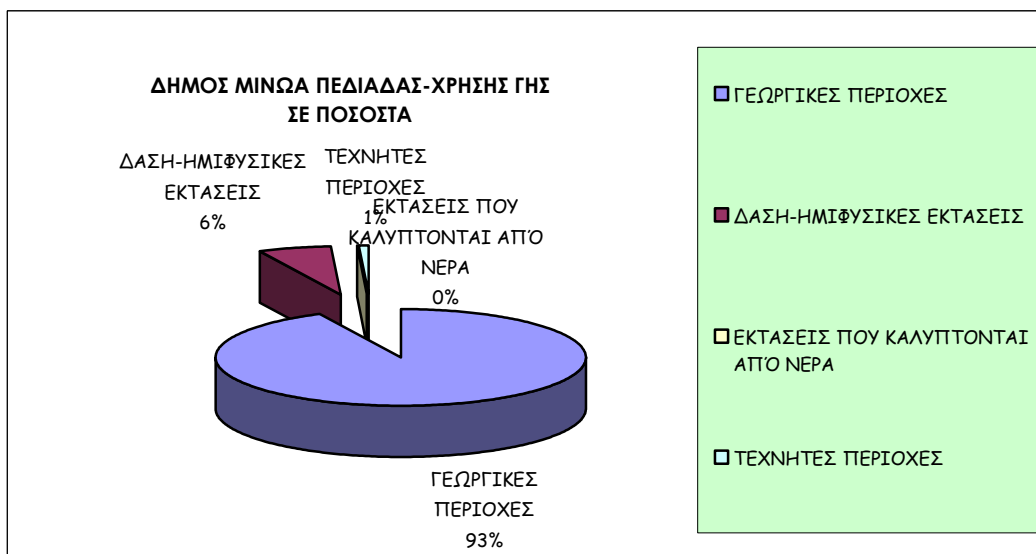
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Γεωγραφικά Διαμερίσματα και νομοί	Σύνολο εκτάσεων ανά Δημοτική ενότητα	ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ						ΔΑΣΗ ΗΜΙ-ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ				ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΝΕΡΑ			ΤΕΧΝΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ				
		Αρδευση γη	Μόνιμες καλλιέργειες	Βοσκότοποι - Μεταβλατικές δασοειδείς / θαμνώδεις εκτάσεις	Βοσκότοποι - Συνδισαμοί θαμνώδους και / ή ποώδους βλάστησης	Βοσκότοποι - Εκτάσεις με αραμή ή καθόλου βλάστηση	Ετερογενείς γεωργικές περιοχές	Δάση	Μεταβλατικές δασοειδείς θαμνώδεις εκτάσεις	Συνδισαμοί θαμνώδους και / ή Εκτάσεις με αραμή ή καθόλου βλάστηση	Χερσαία ύδατα	Εσωτερικές γιγρές ζώνες	Παραθαλάσσιες γιγρές ζώνες	Αστική οικοδόμηση	Βιομηχανικές και εμπορικές	Δίκτυα συγκοινωνιών	Ορυχεία,χώροι απορριψης απορριμάτων και εργοστάζια	Τεχνητές, μη γεωργικές ζώνες πρασίνου, χώροι αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων	
Περιφερειακή Ενότητα ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	2.640,6	31,6	960,8	8,6	574,3	138,1	541	30,2	92,9	149,5	64,4	0,7	0,0	0,0	38,4	3,0	5,2	1,6	0,4
%	100	1,19	36,4	0,32	21,9	5,2	20,5	1,1	3,5	5,7	2,4	0,02	0,0	0,0	1,4	0,1	0,2	0,06	0,01
ΔΕ Αρκαλοχωρίου	238,7	1,6	153,0	0,0	34,3	8,1	30,1	0,6	4,3	3,9	0,8	0,1	0,0	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0
%	100	0,6	64,2	0,0	14,4	3,4	12,6	0,2	1,9	1,6	0,4	0,04	0,0	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0
ΔΕ Καστελίου	122,5	0,0	45,3	0,9	31,5	17,8	10,3	1,4	5,9	3,6	3,9	0,0	0,0	0,0	0,7	0,0	1,1	0,2	0,0
%	100	0,0	37,0	0,7	25,5	14,5	8,4	1,2	4,8	3,0	3,2	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,9	0,2	0,0
ΔΕ Θραψανού	37,3	0,0	16,8	0,0	10,8	0,0	9,0	0,3	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
%	100	0,0	45,0	0,0	29,0	0,0	24,3	0,9	0,0	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Σύνολο Δήμου Μινώα Πεδιάδας	398,5	0,9	215,1	0,9	76,6	25,9	49,4	2,3	10,2	7,6	4,7	0,1	0	0	2,4	0	1,1	0,2	0
%	100	0,401	53,97	0,225	19,22	6,49	12,3	0,57	2,55	1,9	1,17	0,02	0	0	0,60	0	0,27	0,05	0

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019 ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Πίνακας 2.2:χρήσης γης σε ποσοστό στρεμμάτων επί του συνόλου του Δήμου

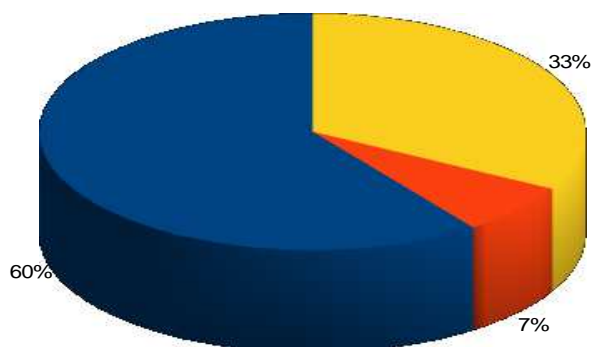
Συγκρίνοντας τα παραπάνω στοιχεία,με την ευρύτερη περιοχή του Νομού Ηρακλείου, παρατηρούμε ότι οι βασικές χρήσεις γης στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, αφορούν γεωργικές περιοχές.

Στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, η ελαιοκαλλιέργεια αποτελεί την κυρίαρχη απασχόληση των κατοίκων της περιοχής, με ποσοστό 86%, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2000. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του 2012,τα οποία προέρχονται από τον Στατιστικό Ανταποκριτή του Δήμου μας, το σύνολο της Γεωργικής γης σε στρέμματα ανέρχεται για το 2012 , σε 255.439 χιλιάδες στρέμματα.

Σύνολο Γεωργικής Γης σε χιλιάδες Στρέμματα	Δενδρώδεις καλλιέργειες	Αμπέλια	Αροτριάες καλλιέργειες
255.439	153.436	18.960	83.043

ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΧΡΗΣΕΩΝ ΓΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2012

■ Δενδρώδεις καλλιέργειες ■ Αμπέλια ■ Αροτριάες καλλιέργειες

Πηγή: Στατιστικός Ανταποκριτής Δήμου Μινώα Πεδιάδας

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο αγροτικός κλήρος της περιοχής είναι γενικά **μικρός και πολυτεμαχισμένος**, ακολουθώντας τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά που ισχύουν σε όλη την ευρύτερη περιοχή αλλά και γενικότερα στη χώρα. **Τα παραπάνω χαρακτηριστικά περιορίζουν το δυναμισμό του τομέα και καθιστούν την περιοχή ευάλωτη σε αντίξοες οικονομικές ή φυσικές συνθήκες.**

Η μεγάλη πλειοψηφία των αγροτών (70%) έχουν στην κατοχή τους γεωργικό κλήρο έκτασης κατά μέσο όρο 18 στρεμμάτων. Το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό είναι αποτέλεσμα των ιστορικών δεδομένων που δημιουργήθηκαν στις αρχές του προηγούμενου αιώνα αλλά και του εθιμικού Οικογενειακού Δικαίου που επικρατεί μέχρι και σήμερα.

1.2.3 Οικισμοί και πολεοδομικές ενότητες

Χωροταξικός σχεδιασμός

Σύμφωνα με το Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Π.Π.Χ.Σ.Α.Α.), το Ηράκλειο αποτελεί μητροπολιτικό κέντρο διαπεριφερειακής ακτινοβολίας, με άξονα ανάπτυξης τους τομείς της έρευνας – τεχνολογίας και πολιτισμού.

Σύμφωνα με το Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. η έδρα του Δήμου, ο οικισμός Ευαγγελισμός, αποτελεί ένα δυναμικό μικρό αστικό κέντρο, χωρίς υποδομή (κοινωνική ή διοικητική).

Ο Δήμος έχει ενταχθεί στην περιοχή μελέτης του **«Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προγράμματος Προστασίας Περιβάλλοντος του οικιστικού συγκροτήματος Ηρακλείου»**, η οποία βρίσκεται σε φάση διαβούλευσης .Το Ρυθμιστικό σχέδιο συντάσσεται έχοντας υπόψη του το Γενικό Πλαίσιο, το Περιφερειακό Πλαίσιο και τα Ειδικά Πλαίσια, δίνοντας ταυτόχρονα κατευθύνσεις στα χαμηλότερα επίπεδα σχεδιασμού (ΣΧΟΟΑΠ, ΓΠΣ).

Βασικό στόχο της μελέτης αποτελεί «η συγκρότηση ενός αναπτυξιακού και αντίστοιχου χωρικού προτύπου, προσαρμοσμένου στις ιδιαιτερότητες της Περιφέρειας στην οποία ανήκει η περιοχή μελέτης και τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, της εταιρικής σχέσης μεταξύ πόλης και υπαίθρου, καθώς και της συμπαγούς πόλης», καθώς και «η σύνταξη σε προκαταρκτικό στάδιο των βασικών αξόνων κατευθύνσεων ανάπτυξης της περιοχής μελέτης με σενάρια – εναλλακτικές προτάσεις».

Σύμφωνα με τη μελέτη ο Δήμος εντάσσεται στην **“ενδιάμεση περιοχή”** που διαθέτει **«μικτό χαρακτήρα – τον αγροτικό, μεταποιητικό αλλά και ημιαστικό με βασική υποστήριξη της τοπικής οικονομίας από τις Υπηρεσίες του Ηρακλείου και δυνατότητες υποστήριξης καινοτόμων αγροτικών μεθόδων και πρακτικών – βιολογικά προϊόντα / προϊόντα ΠΟΠ, κλπ και προώθησή τους στην παραγωγή με σαφή προσανατολισμό εξωστρέφειας»**.

Με την ολοκλήρωση του Α' σταδίου της μελέτης, έχουν προσδιοριστεί τρία εναλλακτικά σενάρια για την οικονομική και χωρική ανάπτυξη της περιοχής του ΡΣΗ. Τα σενάρια έχουν χρονικό ορίζοντα έως το 2025, αποτελούν αντικείμενο διαβούλευσης και συγκεκριμένα είναι:

Ι. Σενάριο τάσεων – συμβατικής ανάπτυξης, με την αναπαραγωγή των τάσεων που επικρατούν σήμερα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

II. Σενάριο ρεαλιστικό βιώσιμης ανάπτυξης.

III. Σενάριο έντονα παρεμβατικό και φιλο-περιβαλλοντικό, με προώθηση της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος σε βάρος της ανάπτυξης και της κοινωνικής – χωρικής συνοχής.

Παράλληλα με την εκπόνηση του Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προγράμματος Προστασίας Περιβάλλοντος του οικιστικού συγκροτήματος Ηρακλείου, στο Δήμο υλοποιούνται οι ακόλουθες δράσεις, σε σχέση με το χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό.

A. Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο

Ο Δήμος, έχοντας υπόψη ότι η κατασκευή του νέου αεροδρομίου στο Καστέλλι θα διαφοροποιήσει πλήρως την εικόνα της ευρύτερης περιοχής, έχει ξεκινήσει τη διαδικασία για την εκπόνηση **Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου** (σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2508/1997, ΦΕΚ 124Α'). Σχετική μάλιστα είναι η απόφαση με αρ. 7/2011 που έχει ληφθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο θα περιλαμβάνει το σύνολο του Δήμου Μινώα Πεδιάδας (32 τοπικές κοινότητες) και θα καθορίσει τις περιοχές πολεοδόμησης, τις χρήσεις γης, θα σχεδιάσει τα απαραίτητα δίκτυα υποδομής κα.

B. Πολεοδομική Μελέτη οικισμών Αρκαλοχωρίου - Γασιού

Στην περιοχή του Δήμου δεν έχει εκπονηθεί ΣΧΟΟΑΠ, ΓΠΣ κλπ. Στους οικισμούς **Αρκαλοχωρίου – Γασιού, έχει εκπονηθεί πολεοδομική μελέτη**, η οποία ανατέθηκε στα πλαίσια του Προγράμματος Β' αναθέσεων μελετών πολεοδόμησης του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ (1995-1999). Αντικείμενο της μελέτης αποτελεί:

- * Μελέτη τοπογραφικής αποτύπωσης – κτηματογράφησης
- * Πολεοδομική μελέτη
- * Μελέτη πράξης εφαρμογής

Η μελέτη τοπογραφικής αποτύπωσης – κτηματογράφησης έχει ολοκληρωθεί και έχει εγκριθεί από το Υπουργείο (σχετική είναι η απόφαση του Γενικού Γραμματέα ΥΠΕΧΩΔΕ με αρ. πρωτ. ΔΤΕ/β/οικ.19975/1115/9-8-2001).

Όσον αφορά στην πολεοδομική μελέτη, έχουν παραδοθεί η Α' και Β' φάση. Στα πλαίσια της Β' φάσης, έχουν πραγματοποιηθεί δύο (2) αναρτήσεις, στα πλαίσια της διαδικασίας δημοσιοποίησης της μελέτης και έχουν εκδοθεί οι απαραίτητες γνωμοδοτήσεις του Περιφερειακού ΣΧΟΠ.

Λόγω της έλλειψης έγκρισης του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) του πρώην Δήμου Αρκαλοχωρίου, το οποίο γινόταν ταυτόχρονα με την πολεοδομική μελέτη, δεν ολοκληρώθηκαν οι απαραίτητες διορθώσεις στα διαγράμματα της πρότασης του πολεοδομικού σχεδίου.

Παράλληλα για την έγκριση του ΓΠΣ απαιτήθηκε η εκπόνηση μελέτης γεωλογικής καταλληλότητας της περιοχής, η οποία παραδόθηκε και εγκρίθηκε με το αρ. πρωτ. 19396/19-05-2004 έγγραφο της ΔΟΚΚ. Το ΓΠΣ τελικά, εγκρίθηκε το Νοέμβριο 2010 (ΦΕΚ 524 ΑΠΠ/21-11-2008), έχοντας υπόψη την αρ. 47055/04-11-2008 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Κατά την εκπόνηση της γεωλογικής μελέτης εντοπίστηκαν εντός της πολεοδομούμενης περιοχής δύο ρέματα, τα οποία κρίνεται ότι πρέπει να οριοθετηθούν. Απαιτήθηκε λοιπόν η επέκταση της σύμβασης, ώστε να περιληφθεί η εργασία που αφορά στην εκπόνηση μελέτης για τον καθορισμό των οριογραμμών των ρεμάτων.

Αυτή την περίοδο αναμένεται να υπογραφεί η σχετική σύμβαση με τους μελετητές που έχουν επιλεγεί (σχετικό έγγραφο ΥΠΕΧΩΔΕ με αρ. πρωτ. οικ.11880/15-03-2011). Έπειτα από την ολοκλήρωση της παραπάνω μελέτης, αναμένεται να γίνει η θεσμοθέτηση του πολεοδομικού σχεδίου με Προεδρικό Διάταγμα. Σύμφωνα βέβαια με στοιχεία του Υπουργείου, αναμένεται ότι θα απαιτηθεί τρίτη ανάρτηση πριν τη θεσμοθέτηση της μελέτης.

Γ. Οριοθέτηση οικισμών Καστελλίου - Πολυθέας

Με το αρ. πρωτ. 6067/07-10-2010 έγγραφο ο πρώην Δήμος Καστελλίου, είχε καταθέσει στο Υπ. Ενέργειας Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής φάκελο για την **οριοθέτηση των οικισμών Καστελλίου και Πολυθέας**.

Η οριοθέτηση των παραπάνω οικισμών απαιτείται για την εκπόνηση της μελέτης **«Επικαιροποίηση και ολοκλήρωση πολεοδομικής μελέτης – άρση ανισοτήτων πολεοδομικού σχεδιασμού πόλης Καστελλίου Ν. Ηρακλείου»**.

Για την οριοθέτηση των οικισμών Καστελλίου και Πολυθέας απαιτείται η ανάθεση της τοπογραφικής και υδραυλικής μελέτης των ρεμάτων Καστελλίου και Πολυθέας . Για τις παραπάνω μελέτες έχει γίνει πρόβλεψη στον προϋπολογισμό 2015 του Δήμου μας.

Μετά την ολοκλήρωση της οριοθέτησης από το ΥΠΕΚΑ, απαιτείται η ολοκλήρωση του σχεδίου πόλης των δύο οικισμών.

Στη συνέχεια απαιτείται :

- ❖ η ολοκλήρωση της πολεοδομικής μελέτης του οικισμού Καστελλίου, που περιλαμβάνει τις πολεοδομικές μελέτες Γ' Φάσης για το πυκνοδομημένο και το αραιοδομημένο τμήμα του οικισμού, τον καθορισμό των οικοδομικών τετραγώνων και
- ❖ Την κτηματογράφηση, τις βοηθητικές μελέτες και την πράξη εφαρμογής που περιλαμβάνει: την εκπόνηση περιβαλλοντικής μελέτης στα πλαίσια της πολεοδομικής μελέτης του οικισμού Καστελλίου, την εκπόνηση μελέτης γεωλογικής καταλληλότητας, την οριοθέτηση των ρεμάτων στην περιοχή της πολεοδομικής μελέτης, την κτηματογράφηση της περιοχής και τέλος την εκπόνηση της πράξης εφαρμογής.

Από τους οικισμούς της περιοχής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, εκείνοι οι οποίοι έχουν οροθετηθεί μέχρι σήμερα, παρατίθενται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Χωροθετημένοι οικισμοί Δήμου Μινώα Πεδιάδας και Αποφάσεις οριοθέτησης οικισμών

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Οικισμός	Απόφαση οριοθέτησης
Ευαγγελισμός	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Θραψανό	ΦΕΚ 1145/Δ'/26-11-86
Ζωφόροι	ΦΕΚ 1115/Δ'/22-10-86
Αρχάγγελος	ΦΕΚ 1246/Δ'/31-12-86
Γαλελιανός	ΦΕΚ 1246/Δ'/31-12-86
Σκαβεχώρι	ΦΕΚ 1246/Δ'/31-12-86
Απόστολοι	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Σαμπάς	ΦΕΚ 1015/Δ'/22-10-86
Πηγή	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Άνω Καρουζανά	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Κάτω Καρουζανά	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Ασκοί	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Κασταμονίτσα	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Αμαριανό	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Τοίχος	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Μαθιά	ΦΕΚ 1015/Δ'/22-10-86
Αρμάχα	ΦΕΚ 1015/Δ'/22-10-86
Γεράκι	ΦΕΚ 1015/Δ'/22-10-86
Νηπιδητός	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Αγ. Παρασκευή	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Λιλιανό	ΦΕΚ 1246/Δ'/31-12-86
Παναγία	ΦΕΚ 1145/Δ'/26-11-86
Αφρατί	ΦΕΚ 1015/Δ'/22-10-86
Αυλή	ΦΕΚ 1015/Δ'/22-10-86
Μοναστηράκι	ΦΕΚ 1035/Δ'/29-10-86
Καλό Χωριό	ΦΕΚ 1035/Δ'/29-10-86
Άνω Πουλιά	ΦΕΚ 1035/Δ'/29-10-86
Κάτω Πουλιά	ΦΕΚ 1035/Δ'/29-10-86
Μουσούτα	ΦΕΚ 1035/Δ'/29-10-86
Λευκοχώρι	ΦΕΚ 1035/Δ'/29-10-86
Αρχοντικό	ΦΕΚ 1035/Δ'/29-10-86
Ρουσσοχώρια	ΦΕΚ 1107/Δ'/18-11-86
Ξιδάς	Απόφαση Νομάρχη Ηρακλείου(αριθμ. πρωτ. ΤΟ οικ. 2360/7-3-88)
Τζίγκουνα	ΦΕΚ 1015/Δ'/22-10-86

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Παρακάτω παραθέτουμε τις απόψεις του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, στα πλαίσια της Δημόσιας Διαβούλευσης επί της Β1 φάσης αναθεώρησης και εξειδίκευσης του θεσμοθετημένου περιφερειακού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αιφόρου ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης (ΠΠΧΣΑΑ), οι οποίες κρίθηκαν από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου με την υπ αριθμό 199/2015 Απόφαση του :

Το παρόν κείμενο συντάχθηκε προκειμένου να παρουσιαστούν οι θέσεις / παρατηρήσεις / απόψεις του Δήμου Μινώα Πεδιάδας επί της τελικής πρότασης αναθεώρησης του θεσμοθετημένου περιφερειακού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αιφόρου ανάπτυξης για την Περιφέρεια Κρήτης. Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας σύμφωνα με το σχεδιασμό, θεωρείται 4 γεωργοκτηνοτροφική περιοχή όπου προβλέπεται σημαντική ανάπτυξη του τομέα των κατασκευών για μεταφορικά δίκτυα (οδικά και αερολιμενικά) και ανάπτυξη του τομέα των υπηρεσιών λόγω της χωροθέτησης του νέου διεθνούς αεροδρομίου Καστελλίου στην περιοχή.

«Τα βασικά σημεία που εντοπίσαμε στην παραπάνω πρόταση, που αφορούν στο δήμο μας και αξίζει να επισημανθούν καταγράφονται στις επόμενες παραγράφους:

1)Οικιστικά /θεσμικά θέματα

Όπως επισημαίνεται, η τελική πρόταση προσπάθησε να εξειδικεύσει το ρόλο όχι μόνο των μεγάλων αστικών κέντρων της περιφέρειας Κρήτης αλλά και των μικρότερων αστικών κέντρων. Στο πλαίσιο αυτό πραγματοποιείται μία κατηγοριοποίηση των οικιστικών πόλων σε διάφορα επίπεδα (από 2^ο επίπεδο έως 7^ο επίπεδο) (βλ. κεφ. 7 παράγραφος Β.1.1.β.3-1 : Βασικοί άξονες και πόλοι ανάπτυξης και παράγραφος Β.1.1.γ.1-1 :Στρατηγικές κατευθύνσεις χωρικής ανάπτυξης) Οι οικισμοί του Αρκαλοχωρίου – Καστελλίου και Θραμανού, έδρες των πρώην Καποδιστριακών Δήμων, παρά το γεγονός ότι προβλέπεται να φιλοξενήσουν δίπλα τους το νέο διεθνές αερολιμένα Καστελλίου, της περιφέρειας Κρήτης, είναι σε χαμηλή θέση στην παραπάνω κατηγοριοποίηση.

Η υλοποίηση του νέου διεθνές αεροδρομίου Καστελλίου επηρεάζει και επαναπροσδιορίζει τα οικονομικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά και συνολικά τα αναπτυξιακά δεδομένα της ευρύτερης περιοχής του Δήμου. Η εγκατάστασή του θα προσελκύσει νέες δραστηριότητες δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα (εμπορικές, τουριστικές επιχειρήσεις κα), θα αυξήσει τον πληθυσμό της ευρύτερης περιοχής και θα αλλάξει άμεσα και καθοριστικά τη φυσιογνωμία της.

Ο οικισμός του Ευαγγελισμού αν και ορίστηκε ως έδρα του νέου Καλλικρατικού Δήμου Μινώα Πεδιάδας, δεν παρουσιάζει χωρίς τις απαραίτητες παρεμβάσεις, τα πλεονεκτήματα εκείνα που θα καθορίζουν τη δυναμική και τον αναπτυξιακό του χαρακτήρα. Είναι οικισμός με χαμηλή δημογραφική εξέλιξη και χωρίς τις απαιτούμενες υποδομές στήριξης του ρολού του ως διοικητικού και οικονομικού κέντρου.

Με δεδομένο όλα τα παραπάνω, θεωρούμε ότι η κατηγοριοποίηση των οικιστικών πόλων είναι απαραίτητο να τροποποιηθεί, τοποθετώντας τον οικισμό Αρκαλοχωρίου στην κατηγορία «Πρωτεύοντες πόλους περιφερειακής

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

εμβέλειας», ως οικιστικό κέντρο 5ου επιπέδου και τους οικισμούς Καστελλίου και Θραψανού στην κατηγορία «Πόλους ανάπτυξης με ειδικό εθνικό και περιφερειακό ρόλο», ως οικιστικά κέντρα 6ου επιπέδου ενισχυμένου.

2)Θεσμοθετημένες ή προς θεσμοθέτηση χρήσεις γής

Η περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, με την κατασκευή του νέου διεθνούς αεροδρομίου Καστελλίου θα δεχθεί παράλληλα και τις ακολουθούμενες επιπτώσεις που επιφέρουν τα έργα μεγάλης κλίμακας. Θεωρούμε θετικό ότι το προτεινόμενο σχέδιο αναγνωρίζει ότι η περιοχή υποδοχής του νέου αεροδρομίου πρέπει να χαρακτηριστεί ως Περιοχή Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων (ΠΕΧΠ), ώστε να υπάρξει ειδικός σχεδιασμός μέτρων και έργων.

Προτείνουμε **το σύνολο** της περιφέρειας του Δήμου Μινώα Πεδιάδας να χαρακτηριστεί ως Περιοχή Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων, ώστε να προστατευτεί και να μην αλλοιωθεί ο χαρακτήρας της περιοχής, διατηρώντας τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματά του. Θα πρέπει να υπάρχει περιορισμός των αστικών χρήσεων και των άτυπων συγκεντρώσεων βιομηχανικών, εμπορικών και μεγάλων εγκαταστάσεων λιανικού εμπορίου. Προκειμένου να γίνει η εγκατάσταση των ανωτέρω βιομηχανικών, εμπορικών και μεγάλων εγκαταστάσεων λιανικού εμπορίου θα πρέπει να ολοκληρωθεί η διαδικασία ίδρυσης και πολεοδόμησης του Επιχειρηματικού Πάρκου Καστελλίου μέσης και χαμηλής όχλησης στο οποίο προβλέπετε να εγκατασταθούν οι ανωτέρω δραστηριότητες (Τύπου Β). (Έχουν ολοκληρωθεί όλες οι απαραίτητες μελέτες και εγκρίσεις.)

Προτείνουμε να γίνει προσδιορισμός της ζώνης χονδρεμπορίου στην περιφέρεια του Δήμου Μινώα Πεδιάδας. Όσον αφορά την εκτός σχεδίου δόμηση βιοτεχνικών – βιομηχανικών μονάδων, αυτή να περιοριστεί μόνον σε χαμηλής όχλησης μονάδες που σχετίζονται μόνον με την παραγωγή και μεταποίηση γεωργο-κτηνοτροφικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των ελαιοτριβείων και τυροκομείων, κάνοντας σαφή αναφορά στην απαγόρευση εγκατάστασης ίδρυσης και λειτουργίας πυρηνελαιουργείων στην περιφέρεια του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.

Δεν υπάρχει αναφορά στο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (Γ.Π.Σ.) των οικισμών Αρκαλοχωρίου και Γασίου της Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου, που εγκρίθηκε και δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 524 ΑΠΠ/21-11-2008 (απόφαση υπουργού ΠΕΧΩΔΕ με αρ. πρωτ. 47055/4-11-2008). Με το Γ.Π.Σ. καθορίζεται χρήση χονδρεμπορίου επιφάνειας 50 στρεμμάτων. Η περιοχή είναι αραιοδομημένη και βρίσκεται ανατολικά του κεντρικού πυρήνα του οικισμού Αρκαλοχωρίου, βόρεια της παλαιάς επαρχιακής οδού προς Βιάννο.

Παράλληλα οι ζώνες γεωργίας και κτηνοτροφίας να είναι στοχευμένες και ξεκάθαρες ώστε να μην επικαλύπτονται μεταξύ τους. Προτείνεται να χαρακτηριστούν ως γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας, τα τμήματα εκείνα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας που βρίσκονται περίξ από το αεροδρόμιο και τις συναφείς δράσεις και που διαθέτουν τα απαιτούμενα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό τους ως γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας. Η παραπάνω πρόταση προστατεύει τον πλουτοπαραγωγικό πόρο της περιοχής που αποτελεί τον πυλώνα της οικονομίας αλλά δημιουργεί και περιβαλλοντικό ισοζύγιο μετά την κατασκευή του αεροδρομίου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

3)ΑΠΕ

Το αναθεωρημένο ΠΠΧΣΑΑ προωθεί τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ. Ιδιαίτερα στην περιοχή του Δήμου, οριοθετεί μια περιοχή με δυνατότητα εγκατάστασης μονάδων ΑΠΕ, στις παρυφές του ορεινού όγκου της Δίκτης από την περιοχή της Λύττου έως την περιοχή της Παναγιάς. Η έκταση που περικλείεται μεταξύ των ορίων της περιοχής ΑΠΕ ανέρχεται σε 40,21 χλμ², ο αριθμός των Α/Γ που τοποθετούνται είναι 71 και η συνολική εγκατεστημένη ισχύς ανέρχεται στα 142 MW.

Ένα μεγάλο μέρος της προτεινόμενης περιοχής εντάσσεται σε περιοχή Natura (περιοχές SCI και SPASCI). (βλ. Χάρτης 1: Περιφέρεια Κρήτης .Τοπία Ιδιαίτερης Σημασίας). Επίσης η περιοχή ΑΠΕ περιλαμβάνει μια μεγάλη έκταση από γεωργικές καλλιέργειες κυρίως ελαιώνες, και βρίσκεται κοντά στην περιοχή απ'όπου διέρχεται το περιπατητικό μονοπάτι E4 με κίνδυνο οπτικής και ακουστικής όχλησης. Στην περιοχή υπάρχουν επίσης ιδιαίτερα αρχαιολογικά ευρήματα όπως η περιοχή της Λύττου .

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας έχει υποβάλλει πρόταση για τη δημιουργία δικτύου παραδοσιακών παραγωγικών χώρων, μέρος του οποίου περιλαμβάνει αξιόλογα μνημεία (ανεμόμυλοι Λύττου, παραδοσιακό ελαιοτριβείο Παναγιάς, νερόμυλος Καραβάδου κα), που βρίσκονται εντός της προτεινόμενης ζώνης εγκατάστασης μονάδων ΑΠΕ. Επισημαίνουμε ότι η παραπάνω πρόταση ουσιαστικά περιορίζει τις δυνατότητες ανάπτυξης των περιοχών που βρίσκονται εντός της συγκεκριμένης ζώνης και ταυτόχρονα είναι βέβαιο ότι θα οδηγήσει στην καταστροφή του ιδιαίτερα ευαίσθητου ορεινού όγκου, όπως αυτός της Δίκτης.

Τέλος, σε σχέση με τον τρόπο επιλογής της συγκεκριμένης ζώνης, σημειώνουμε ότι η προτεινόμενη περιοχή εντάσσεται στη ζώνη με περιορισμό ύψους των κατασκευών, λόγω της ύπαρξης του υφιστάμενου πολεμικού αεροδρομίου στο Καστέλλι (συνημμένα σας υποβάλλουμε αντίγραφο χάρτη όπου απεικονίζεται η περιοχή). Είναι βέβαιο ότι με την κατασκευή του νέου διεθνούς αερολιμένα Καστελλίου στην ίδια περιοχή, θα τροποποιηθούν οι ισχύοντες περιορισμοί και πιθανότατα να είναι περισσότερο αυστηροί.

Εναλλακτικά προτείνουμε να περιοριστεί η χωροθέτηση εγκατάστασης μονάδων ΑΠΕ σε ποσοστό 20% σε σχέση με την χωροθέτηση που προτείνεται από το ΠΠΧΣΑΑ και να προσδιορίζει τη χρήση ήπιων μορφών ΑΠΕ και συγκεκριμένου μεγέθους.

Συγκεκριμένα θα μπορούσαν να εγκατασταθούν μικρά φωτοβολταϊκά πάρκα στα υφιστάμενα αντλιοστάσια, στις στέγες των σχολείων και άλλων δημοτικών κτηρίων, μικρές μονάδες με Α/Γ σε περιοχές έτσι ώστε η επιβάρυνση στο περιβάλλον να είναι η μικρότερη δυνατή κ.α.

4)Φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον - Στόχοι και ποιότητας τοπίου

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας αποτελεί περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους με έντονες εναλλαγές τοπίων και πολυπληθή θρησκευτικά, λαογραφικά, ιστορικά και αρχαιολογικά μνημεία. Με δεδομένη τη ζήτηση που

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

εκδηλώνεται τα τελευταία χρόνια για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού (αγροτουρισμό, σπηλαιολογικό τουρισμό, αναρριχητικό, αθλητικό, θρησκευτικό τουρισμό κ.α) θα πρέπει να δοθεί μεγάλη βαρύτητα στο σχεδιασμό προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος για την ανάπτυξη του τουρισμού στην ενδοχώρα του Δήμου με προσοχή στην διατήρηση της κληρονομιάς, των ηθών και εθίμων της περιοχής και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

Εκτός από αυτά που προβλέπονται στη μελέτη προτείνουμε τα εξής :

- Πέρα των προβλεπόμενων διαδρομών, (μονοπάτι Ε4) θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και οι παρακάτω διαδρομές :
  - α) Αρχαιολογικοί χώροι Λύττου (αρχαία Λύκτος) – Γαλατά - Σμαρίου
  - β) Προφήτης Ηλίας-Ίνατος –Σπήλαιο Ειλειθυίας
  - γ) Μικρή Επισκοπή Παρτίρων-Κάστελλος-Γέφυρα Δεματίου
  - δ) Φράγματα Αμουργελλών-Παρτίρων- Σκινιά-Ινίου-Φαράγγι Μίντρη και Φαράγγι Αναποδάρη.
- Να αναδειχτεί το δίκτυο παραδοσιακών παραγωγικών χώρων του Δήμου που περιλαμβάνει παλαιά ελαιοτριβεία, ρακοκάζανα, νερόμυλους, ανεμόμυλους κλπ , εκ των οποίων ορισμένα έχουν αποκατασταθεί πλήρως και είναι επισκέψιμα, ενώ άλλα βρίσκονται στο στάδιο των μελετών.
- Ανάδειξη παραδοσιακών οικισμών όπως ο οικισμός Σμαρίου (παραδοσιακός και διατηρητέος οικισμός - ΥΑ ΥΠ.ΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ23/67001/2291/3-11-1982 ΦΕΚ 130/Β 28-3-1983)
- Ανάδειξη του υπό κατασκευή Μουσείου αγγειοπλαστικής στο Θραψανό. Το Θραψανό είναι το μεγαλύτερο κέντρο αγγειοπλαστικής παραγωγής στην Κρήτη και ένα από τα δύο-τρία σ' ολόκληρη την Ελλάδα.

5)Θέματα υποδομών

Στην παράγραφο Β.1.1.γ.5-1: Χωρική οργάνωση της Μεταφορικής Υποδομής (βλ. χάρτες Π.2β: Οικιστικό δίκτυο, διοικητικός και κοινωνικός εξοπλισμός, μεταφορές / Π2.γ: Δίκτυα και μονάδες τεχνικής υποδομής / κλ. 1:250.000), γίνεται αναφορά στα οδικά δίκτυα του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.

Ειδικότερα, στην κατηγορία διευρωπαϊκό και διαπεριφερειακό οδικό δίκτυο, προτείνονται οι συνδέσεις του Β.Ο.Α.Κ. και του Ν.Ο.Α.Κ με το νέο αεροδρόμιο στο Καστέλι, όταν αυτό κατασκευαστεί . Οι συνδέσεις του Αρκαλοχωρίου και του Καστελλίου με τον Β.Ο.Α.Κ. και τον Ν.Ο.Α.Κ πρέπει να υλοποιηθούν ανεξάρτητα της κατασκευής του αεροδρομίου .

Να προβλεφθεί η ολοκλήρωση των οδικών κόμβων σύνδεσης του Αρκαλοχωρίου με τον οδικό άξονα Ηράκλειο - Αρκαλοχώρι – Βιάννος. Παράλληλα να προβλεφθεί η ολοκλήρωση

του υφιστάμενου διευρωπαϊκού οδικού δικτύου Ηράκλειο – Βιάννος – Ιεράπετρα και το τμήμα Καραβάδω – Ανω Βιάννος.

Στην κατηγορία δευτερεύον δίκτυο ενδοπεριφερειακής σημασίας (ή βασικό περιφερειακό οδικό δίκτυο) στην οδική σύνδεση Καστελλίου – Πεζά – Βενεράτο πρέπει να συμπεριληφθεί η νέα μελέτη για τη χάραξη του οδικού τμήματος Καστέλλι - Πεζά και η οδική σύνδεση τους με τον οικισμό του Θραψανού.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Επίσης να προβλεφθεί η οδική σύνδεσης Λιγόρτυνος – Πάρτιρα- Αρκαλοχώρι η οποία θα συνδέσει την περιοχή της Μεσαράς με το Καστέλλι.

Να προβλεφθεί η δημιουργία του νότιου παραλιακού άξονα, σύμφωνα με την μελέτη Θεοδωρόπουλου που προβλέπει την κατασκευή περιφερειακού οδικού δικτύου Άνω Καστελιανά- Φιλίπποι- Ποταμός Μύντρι– Τσούτσουρας –Δέρματος – Κερατόκαμπος Άρβη – Ψαρή Φοράδα – Τέρτσα – Μύρτος με παράκαμψη των υφιστάμενων οικισμών, αλλά και της σύνδεσή του με τον υπό μελέτη ΝΟΑΚ.

Στην μελέτη αυτή τα τμήματα της οδού που αφορούν τις παρακάμψεις Άνω Καστελιανά- Φιλίπποι- Ποταμός Μύντρι– Τσούτσουρας, θα πρέπει να ολοκληρωθούν και να προχωρήσει η νέα χάραξη όπου αυτή δεν υπάρχει ή κρίνεται αναγκαία και να συνταχθεί ο κτηματολογικός πίνακας από τον μελετητή. Αυτό το οδικό δίκτυο αποτελεί μοχλό ανάπτυξης στην περιοχή αφού εξυπηρετεί τόσο τον πρωτογενή τομέα για την μεταφορά των νοπών κηπευτικών και προϊόντων, όσο και την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής. Εξάλλου δεν μπορεί να αγνοηθεί η σύνταξη της μελέτης για την οποία έχουν δαπανηθεί χιλιάδες ευρώ μέχρι σήμερα .

Να προβλεφθεί η δημιουργία της οδική σύνδεσης που προβλέπει την κατασκευή περιφερειακού οδικού δικτύου Καρτερός (Αμνισός) – Επισκοπή – Βάθεια – Σμάρι – Καστέλι. Στα τμήματα του ανωτέρου περιφερειακού οδικού δικτύου θα πρέπει να ολοκληρωθούν και να προχωρήσει η νέα χάραξη όπου αυτή δεν υπάρχει ή κρίνεται αναγκαία και να συνταχθεί ο κτηματολογικός πίνακας από τον μελετητή.

Στην παράγραφο, Β.1.1.γ.5-2: Χωρική οργάνωση της λοιπής Τεχνικής υποδομής, γίνεται αναφορά μόνο στο φράγμα του Ινίου. Δεν έχουν καταχωρηθεί λιμνοδεξαμενές – ταμιευτήρες που υπάρχουν στην περιοχή του Δήμου.

Συγκεκριμένα λείπουν :

- α) το χωμάτινο φράγμα Παρτίρων ,
- β) το χωμάτινο φράγμα Αμουργελλών όγκου 290.000κμ, που κατασκευάστηκε από τον πρώην Δήμο Αρκαλοχωρίου
- γ) το φράγμα στο Μπαδιά (υπάρχει η μελέτη)
- δ) οι λιμνοδεξαμενές Σκινιά και Καραβάδου, που έχουν κατασκευαστεί από την Υπηρεσία Εγγείων Βελτιώσεων της Νομαρχίας Ηρακλείου,
- ε) η λιμνοδεξαμενή Βιγλή επιφάνειας 6976,70τμ του πρώην Δήμου Καστελλίου Πεδιάδας
- στ) η λιμνοδεξαμενή Λειβάδα όγκου 250.000κμ που κατασκευάστηκε από την πρώην κοινότητα Θραμανού.
- ζ) Φράγμα Λιγαράς
- η) Η πρόβλεψη για το φράγμα στον Αναποδάρη (υπάρχει η προμελέτη του έργου).

Κρίνεται αναγκαίο, να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό και αυτές οι λιμνοδεξαμενές – ταμιευτήρες ώστε, να ολοκληρωθούν τα συνοδά έργα υποδομής και να διατεθούν συμπληρωματικοί πόροι για την αποκατάσταση των ευαίσθητων τοπίων, και να ερευνηθεί η ενεργειακή αξιοποίησή τους .»

Το Δημοτικό Συμβούλιο μετά τα παραπάνω αποφάσισε ότι το σχέδιο όπως κατατέθηκε, οι προτάσεις και οι παρατηρήσεις θα ληφθούν υπόψη ώστε να διαμορφωθεί η τελική εισήγηση (πλήρες κείμενο) του Δήμου που

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

θα δημοσιευθεί στην ιστοσελίδα του Δήμου για ενημέρωση των πολιτών και τυχόν παρατηρήσεις. Κατόπιν, αν υπάρχει το χρονικό περιθώριο, και όπως τελικά θα έχει διαμορφωθεί θα τεθεί υπόψη του Δημοτικού Συμβουλίου, σε επόμενη συνεδρίαση, για συζήτηση και λήψη απόφασης. Αν παρ όλα αυτά το χρονικό περιθώριο δεν το επιτρέπει θα κατατεθεί αρμοδίως όπως έχει διαμορφωθεί παραπάνω σε συνεργασία με τις Δημοτικές Παρατάξεις.

1. 2.4 Σημαντικότεροι φυσικοί πόροι(ποταμοί, δάση, βιότοποι- τεχνητά φράγματα, ακτές, νεότερα μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι κ.α)

Στην περιφέρεια του Δήμου Μινώα Πεδιάδας,έχουν δημιουργηθεί δύο σημαντικοί βιότοποι,στα **Δημοτικά Διαμερίσματα Αμουργελλών και Παρτίρων**.Οι βιότοποι προέκυψαν από την κατασκευή χωμάτινων φραγμάτων, με βασικό στόχο την εξασφάλιση νερού για την άρδευση των καλλιεργειών. Συμπληρωματικά η κατασκευή των φραγμάτων συμβάλλει στην αντιπλημμυρική προστασία, με τη συγκράτηση των φερτών υλών, προστατεύοντας τις ιδιοκτησίες των κατοίκων.

Φράγμα Αμουργελλών

Η τεχνητή λίμνη Αμουργελλών δημιουργήθηκε με την κατασκευή χωμάτινου φράγματος στην κοιή του χειμάρρου Αμουργελλών, το οποίο ολοκληρώθηκε το 2001.Το φράγμα κατασκευάστηκε με βασικό σκοπό την κάλυψη των αναγκών της άρδευσης. Είναι χωμάτινο από αργιλώδη υλικά, με υψόμετρο στέψης +317μ. Ο συνολικός όγκος του φράγματος είναι περίπου 290.000κμ.Η ολική χωρητικότητα της λίμνης είναι 882.000κμ και η συνολική της επιφάνεια για ανώτατη στάθμη άρδευσης είναι 125.000τμ.

Φράγμα Παρτίρων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η τεχνητή λίμνη των Παρτίρων, δημιουργήθηκε επίσης με την κατασκευή χωμάτινου φράγματος, στην κοίτη του χειμάρρου Παρτίρων και ολοκληρώθηκε το 2000. Το φράγμα είναι κατασκευασμένο από αργιλοαμμώδη υλικά, με υψόμετρο στέψης +310,50μ και συνολικό όγκο 90.000κμ περίπου. Η χωρητικότητα της λίμνης είναι περίπου 380.000κμ και η συνολική της επιφάνεια, για ανώτατη στάθμη άρδευσης είναι 80.000τμ.

Η δημιουργία των δύο (2) παραπάνω τεχνητών λιμνών, ικανοποίησε αρχικά τις ανάγκες άρδευσης, παράλληλα όμως δημιούργησε τις κατάλληλες συνθήκες για την υποστήριξη ειδών χλωρίδας και πανίδας, καθώς και την παροχή ποικιλίας ενδιαιτημάτων.

Τα κυριότερα είδη χλωρίδας που παρατηρούνται στις συγκεκριμένες περιοχές είναι: αστοιβή, η αγριοκρεμμύδα, βάτα, φασκόμηλο, ασπάλαθος, θυμάρι, κυπαρίσσι, πεύκο, δάφνη, πλάτανος, πικροδάφνη, μυρτιά, ιπά, αχινόποδι ή αφάνα, χαρουπιά, σχίνος, ρείκια, κλπ.

Όσον αφορά την ορνιθοπανίδα, ήδη από τα πρώτα χρόνια δημιουργίας των λιμνών παρατηρήθηκε η προσέλκυση κάποιων ειδών, τα οποία διαχείμασαν στις περιοχές αυτές. Από τα πρώτα που έχουν καταγραφεί ήταν το νανοβουτηχτάρι και η νερόκοτα.

Ήδη από την πρώτη στιγμή που η φραγματολίμνη των Αμουργελλών άρχισε να γεμίζει με νερό (μεταξύ Οκτωβρίου 2001 – Μάιος 2002), καταγράφηκαν 46 είδη ορνιθοπανίδας. Σήμερα είναι σίγουρο ότι τα είδη που φιλοξενεί η περιοχή είναι αρκετά περισσότερα.

Αντίστοιχη εικόνα εμφάνισε και η φραγματολίμνη των Παρτίρων. Μόλις τους πρώτους 16 μήνες ζωής, στη λίμνη καταγράφηκαν 117 είδη πουλιών. Τα είδη που παρατηρούνται είναι στην πλειοψηφία τους μεταναστευτικά και λιγότερα μόνιμα φωλιάζοντα ή καλοκαιρινοί επισκέπτες, ενώ υπάρχουν και αρκετά είδη που διαχειμάζουν. Ανάμεσα στα παρατηρούμενα είδη είναι το νανοβουτηχτάρι (*tachybaptus ruficollis*), η νερόκοτα (*gallinule chloropus*), η πετροτριλίδα (*burhinus oedicnemus*), η βαλτόπαπια (*aythya nyroca*) κα

Λιμνοδεξαμενή Σκινιά

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019 ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η **λιμνοδεξαμενή του Σκινιά**, κατασκευάστηκε (το 1995) από την Υπηρεσία Εγγείων Βελτιώσεων του Νομού Ηρακλείου, στα πλαίσια της μελέτης «Μικρών δεξαμενών στους νομούς Ηρακλείου και Λασιθίου Ν. Κρήτης». Το έργο είχε ως βασικό στόχο την κάλυψη των αρδευτικών και των υδρευτικών αναγκών της περιοχής. Η ετήσια λαμβανόμενη ποσότητα νερού ανέρχεται σε 609.000κμ, για ένα τυπικό έτος.

Στον υγρότοπο έχουν καταγραφεί 125 είδη πουλιών, σε μία πολύ μικρή περίοδο ζωής, γεγονός που δείχνει τη σημασία της λιμνοδεξαμενής για την περιοχή. Στην πλειοψηφία τους, τα είδη που καταγράφηκαν είναι μεταναστευτικά και λιγότερα μόνιμα φωλιάζοντα ή είδη που διαχειμάζουν.

Η λιμνοδεξαμενή εμφανίζει διαφορετική εικόνα ως προς την ορνιθοπανίδα, σε σχέση με την εποχή αλλά και σε σχέση με τη συνολική επιφάνεια που καλύπτεται με νερό. Σημαντικό είναι να μη χάνεται εντελώς το νερό την περίοδο του φθινοπώρου, όπως είχε συμβεί το 2000, οπότε και παρατηρήθηκε μεγάλη ανομβρία.

Λίμνη Λιβάδα

Οι Λιβάδες ή Λιβάδα είναι αγροτική περιοχή του Θραψανού που έχει πάρει το όνομά της από την ομώνυμη μικρή λίμνη που υπάρχει σ' αυτήν και απέχει λιγότερο από ένα χιλιόμετρο από τον χωριό. Οι Λιβάδες σήμερα αποτελούν ένα από τα ομορφότερα μέρη του Θραψανού που αξίζει τον κόπο να επισκεπτεί κανείς.

Παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον όχι μόνο για αναψυχή, αλλά και για την παρακολούθηση πουλιών και ιδιαίτερα κατά τη μετανάστευση. Η λίμνη, όπως φαίνεται από τα ιστορικά στοιχεία αλλά και από τις μαρτυρίες των παλαιότερων αποτελούσε το μέρος από όπου οι αγγειοπλάστες έσκαβαν και έπαιρναν το χώμα και για την κατασκευή των πήλινων αγγείων.

Πρόγραμμα LIFE-ENV

Μία προσπάθεια ανάδειξης της σημασίας των τριών παραπάνω βιοτόπων, για την περιφέρεια του Δήμου, αλλά και συνολικά για την Κρήτη, ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2001 και διήρκησε 42 μήνες. Μέσα στο διάστημα αυτό υλοποιήθηκε το πρόγραμμα «LIFE – Environment «Μεσογειακοί υγρότοποι και ταμειυτήρες: Επιδεικτική διαχείριση πολλαπλών σκοπών στις υδατοσυλλογές της Κρήτης».

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019 ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε συνεργασία με το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας, το Μεσογειακό Αγρονομικό Ινστιτούτο Χανίων και τους Δήμους Ιεράπετρας, Θραψανού, Αστερουσίων και Ρούβα. Βασικός στόχος ήταν η διεύρυνση των ρόλων και υγροτοπικών λειτουργιών των ταμιευτήρων, στις κατευθύνσεις της στήριξης της υγροτοπικής βιοποικιλότητας του νησιού και η υποστήριξη δραστηριοτήτων ήπιας αναψυχής, περιβαλλοντικής ενημέρωσης και οικοτουρισμού, προς όφελος των τοπικών κοινωνιών.

Στα πλαίσια του παραπάνω προγράμματος, πραγματοποιήθηκαν παρεμβάσεις οι οποίες ήταν:

- Κατασκευή νησίδων, οι οποίες εξασφαλίζουν απομόνωση, σε ικανή απόσταση από την ακτή.
- Φυτεύσεις – διαμορφώσεις σε συγκεκριμένα σημεία περιμετρικά των ταμιευτήρων.
- Τοποθέτηση σχεδίων, που επιπλέουν για την προσέλκυση νέων ειδών ορνιθοπανίδας.
- Τοποθέτηση εξοπλισμού αναψυχής (παγκάκια, καλαθάκια απορριμμάτων, κιόσκια, τραπεζόπαγκοι κα).
- Δημιουργία μονοπατιών περιβαλλοντικής ενημέρωσης – εκπαίδευσης
- Εμπλουτισμός με γόνο ψαριών ιθαγενών της Κρήτης.

Ποταμοί – υδρολογικά στοιχεία

Ποταμός Αναποδάρης

Ο Αναποδάρης ποταμός κυριαρχεί στην Τοπική Κοινότητα Σκινιά και στη διαδρομή των αιώνων διάνοιξε ανάμεσα σε δύο βουνοκορφές ένα φαράγγι, σπάνιας άγριας ομορφιάς, όπου η διάβρωση του σχηματίζει μοναδικά περάσματα, πολλές φορές απροσπέλαστα. Ξεκινώντας από το νότιο μέρος του οικισμού Σκινιά, ακολουθώντας το μοναδικό δρόμο που υπάρχει ο επισκέπτης θα συναντήσει το φαράγγι του Σκινιά.

Ακτές

Η μοναδική παράκτια ζώνη του Δήμου Μινώα Πεδιάδας είναι **η ζώνη του Τσούτσουρα**, στο Δημοτικό Διαμέρισμα Καστελλιανών. Η ανάπτυξη της περιοχής υπήρξε ραγδαία τα τελευταία χρόνια, συγκεντρώνοντας πλήθος κόσμου κυρίως από το νομό. Η πλειοψηφία των επισκεπτών, παρατηρείται κατά την περίοδο μεταξύ Ιουλίου έως Σεπτεμβρίου. Οι επισκέπτες είναι κυρίως οικογένειες και σε μικρότερο ποσοστό νέοι.

Η ραγδαία ανάπτυξη όμως δημιούργησε έντονα προβλήματα, τα οποία εντοπίζονται κυρίως στην κατασκευή πολλών κτισμάτων αυθαίρετα, χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο και χωρίς αποχετευτικό και υδρευτικό δίκτυο. Οι τουριστικές μονάδες που λειτουργούν στην περιοχή είναι μικρού μεγέθους και έχουν τη μορφή ενοικιαζόμενων δωματίων. Οι μονάδες που είναι νόμιμες, που λειτουργούν δηλαδή με την

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ειδική άδεια του ΕΟΤ είναι λίγες, ενώ είναι αρκετές αυτές που δε διαθέτουν τις υποτυπώδεις εγκαταστάσεις.

Η κατασκευή ωστόσο του αλιευτικού καταφυγίου (το οποίο κατασκευάστηκε από τον ΕΟΤ) και τα τεχνικά έργα που έχουν υλοποιηθεί από την πλευρά του Δήμου (πχ αποκατάσταση παραλιακού δρόμου), έχουν βελτιώσει την εικόνα της περιοχής και είναι σίγουρο ότι θα συμβάλλουν στην προσέλκυση περισσότερων επισκεπτών. Στα παραπάνω θα πρέπει να προστεθούν οι σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι που υπάρχουν στον οικισμό και **συγκεκριμένα το σπήλαιο της Ελυθείας.**

Περιοπατητικές διαδρομές

Επίσης, στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+, κατά το έτος 2008, ξεκίνησε και ολοκληρώθηκε εντός του 2009 έργο για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Το έργο προέβλεπε τη δημιουργία δύο (2) περιβαλλοντικών διαδρομών. Επρόκειτο ουσιαστικά για την ανάδειξη υφιστάμενων παλαιών μονοπατιών, τα οποία καταλήγουν στον οικισμό του Τσούτσουρα. Το έργο περιλάμβανε παρεμβάσεις για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων δασικής αναψυχής και την ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος σε δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις της υπόψη περιοχής. Με τις παρεμβάσεις αυτές επιτεύχθηκε η δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων ήπιων μορφών τουρισμού, καθώς και για την προστασία της περιοχής.

Όσον αφορά τη διαδρομή Τσούτσουρας -Φαράγγι Μίντρη:

Το σύνολο της διαδρομής κινείται επί παλιού μονοπατιού κατά μήκος του ποταμού Μίντρη. Η ζώνη του Μίντρη είναι δημόσια ρεματιά, με γεινιάζουσες χορτολιβαδικές εκτάσεις και εκτάσεις δασικών βοσκοτόπων.

Η γονιμότητα του εδάφους ποικίλλει, γενικά όμως κρίνεται μικρή, με μόνη εξαίρεση την εντυπωσιακή ανάπτυξη της στις μικροκοιλιάδες και τις ρεματιές. Στη συγκεκριμένη διαδρομή συναντάμε πικροδάφνες, ύψους περίπου 3,5 μέτρων, λυγαριές και μυρτιές.

Οι παρεμβάσεις για την ανάδειξη της περιοχής και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων δασικής αναψυχής περιελάμβαναν:

Για την διαδρομή Τσούτσουρα – Φιλλίπτοι κατά μήκους χειμαρροπόταμου Μίντρη

- Διάνοιξη – διαμόρφωση –αποκατάσταση- βελτίωση των διαστάσεων του μονοπατιού.
- Διαμόρφωση λίθινων σκαλοπατιών και σκαλοπατιών «λιθοπλήρωσης»
- Κλαδεύσεις.
- Οργάνωση της περιοχής για τη εξυπηρέτηση των επισκεπτών (τοποθέτηση καθιστικών, κιόσκι, κάδων απορριμμάτων, κλπ.).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Καθαρισμός του χώρου.
- Κατασκευή Πέτρινης βρύσης .
- Ξύλινη περίφραξη.
- Σήμανση

Όσον αφορά τη διαδρομή Τσούτσουρος-Κακοπεράματα:

Η διαδρομή Τσούτσουρος-Κακοπεράματα βρίσκεται επί πλαγιάς και κατά ένα μέρος είναι βραχώδης γυμνή έκταση και κατά το υπόλοιπο μέρος είναι καλυμμένη από συστάδες αγριελιάς. Η περιοχή έχει έντονο ανάγλυφο και συχνή εναλλαγή τοπίων. Τα πετρώματα της περιοχής συντίθενται από πλακώδεις ασβεστόλιθους και συναντάμε στη διαδρομή ιζημάτα χερσαίας, ποτάμιας, υφάλμυρης και θαλάσσιας φάσης καθώς και πυριτόλιθους με τη μορφή κονδύλων , κ.α. η γεωλογία της περιοχής Τσουτσούρου παρουσιάζει ιστορικό ενδιαφέρον και έχει αποτελέσει αντικείμενο έρευνας και σχετικών δημοσιεύσεων.

Ο επισκέπτης στη διαδρομή θα συναντήσει ιδιαίτερα ενδιαφέροντες βραχώδεις σχηματισμούς , από άποψη αισθητικής , με ενσωματωμένα –απολιθωμένα όστρακα εντός αυτών.

Το έδαφος , στην περιοχή ως προϊόν της αποσάθρωσης είναι κυρίως αργιλλοαμμώδες. Η γονιμότητα του εδάφους ποικίλλει, γενικά όμως κρίνεται μικρή , με μόνη εξαίρεση την εντυπωσιακή ανάπτυξη της στις μικροκοιλιάδες και τις ρεματιές. Στη συγκεκριμένη διαδρομή συναντάμε πικροδάφνες, σχίνους ,συστάδες αγριελιές , θαμνοσυστάδες φασκομηλιάς, θυμάρι και χαρουπιές.

Οι παρεμβάσεις για την ανάδειξη της περιοχής και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων δασικής αναψυχής περιλάμβαναν :

Για την διαδρομή Τσούτσουρος – Κακοπεράματα:

- Διάνοιξη – διαμόρφωση – αποκατάσταση –βελτίωση μονοπατιού .
- Διαμόρφωση πέτρινων σκαλοπατιών.
- Καθαρισμός του χώρου.
- Κλαδεύσεις.
- Οργάνωση της περιοχής για τη εξυπηρέτηση των επισκεπτών (τοποθέτηση καθιστικών, κιόσκι, κάδων απορριμμάτων, κλπ.).
- Σήμανση

Αρχαιολογικοί χώροι

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας έχουν εντοπισθεί οι παρακάτω αρχαιολογικές θέσεις :

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

1. **Άγιος Νικόλαος ή Καλύβες:** εκτεταμένος ελληνορωμαϊκός και βυζαντινός οικισμός
2. **Τροχάλοι:** μινωικός οικισμός ή μεγάλη αγρέπαυλη. Στο σημείο αυτό έχει πραγματοποιηθεί σωστική ανασκαφή κατά το παρελθόν
3. **Μεζερλίκια:** 1 Km περίπου βόρεια από το χωριό Ρουσοχώρια. Πρόκειται για μεγάλα μινωικά κτίρια ορατά στην επιφάνεια με άφθονο διάσπαρτο οικοδομικό υλικό.
4. **Κιπεράς:** εκτεταμένος μινωικός οικισμός νότια του χωριού Ευαγγελισμός.
5. **Ελληνικά:** ρωμαϊκή εγκατάσταση .
6. Εκτός από τις εντοπισμένες θέσεις υπάρχει σε κοντινή απόσταση εσκαμμένος μινωικός και ελληνιστικός οικισμός και ο **κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος του Καστελλίου (ΦΕΚ 627/18-7-1995)** όπου η Αρχαιολογική Υπηρεσία πραγματοποιεί επί σειρά ετών σωστικές ανασκαφές σε οικόπεδα και δύο ανασκαμμένα μινωικά ιερά κορυφής στη θέση Σκλαβεροχώρι και Κεφάλα, ανατολικά από το χωριό Λιλιανό. Κάθε είδους εργασία μέσα στα όρια των αρχαιολογικών αυτών χώρων υπόκειται στον έλεγχο της κατά νόμο Αρχαιολογικής Υπηρεσίας.
7. Επίσης, σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ23/63397/ 2789πε/16-9-1994 (ΦΕΚ 748/Β/5-10-1994) κηρύχθηκε **αρχαιολογικός χώρος η περιοχή του Προφήτη Ηλία στο Αρκαλοχώρι.**
8. **Μινωικό Ανάκτορο Γαλατά:** έκτασης ίσης με αυτό της Ζάκρου, βρίσκεται σε ένα βραχώδη λόφο, στη Γαλατιανή Κεφάλα. Η σκαπάνη του αρχαιολόγου Γιώργου Ρεθυμιωτάκη αποκάλυψε το ανάκτορο των έξι στρεμμάτων, τέταρτο σε μέγεθος στην Κρήτη, και την πόλη του τη δεκαετία του 1990. Μέρος του κτιριακού συγκροτήματος έχει χρονολογηθεί ως Μεσομινωικό (1700-1650 π.Χ.), ενώ στην ολοκληρωμένη του μορφή χρονολογείται λίγο αργότερα, κατά την ακμή των νέων ανακτόρων (1650-1600 π.Χ.). Η κεντρική εστία που περικλείεται από κίονες μαρτυρεί ένα Μινωικό ανάκτορο που φαίνεται να συνδέεται με τα μυκηναϊκά, πράγμα που το διαφοροποιεί από το σύνολο των ανακτόρων στην Κρήτη. Πρόκειται για το παλαιότερο γνωστό συγκρότημα αυτού του είδους στην Κρήτη που συγκεντρώνει όλα τα βασικά αρχιτεκτονικά χαρακτηριστικά του μινωικού ανακτόρου, ενώ ως προς τη μορφολογία του δεν ταυτοποιείται ο τύπος της τετράγωνης αίθουσας της ανατολικής πτέρυγας με τέσσερις πεσσούς και μεγάλη ορθογώνια εστία στο μέσον τους. Ευρήματα όπως σκεύη και λίθινα εργαλεία σε μεγάλους αριθμούς υποδεικνύουν την ανάπτυξη εξειδικευμένης τροφοπαρασκευαστικής δραστηριότητας σε βιοτεχνικό επίπεδο. Για άγνωστους λόγους, το ανάκτορο του Γαλατά εγκαταλείφθηκε στην περίοδο της ακμής του νεοανακτορικού πολιτισμού και φαίνεται ότι δέχτηκε εισβολή τρωγλοδυτών. Κατά την περίοδο που ακολούθησε το κτήριο ερειπώθηκε.
9. **Αρχαιολογική θέση στο Σαμπά:** Στον ευρύτερο χώρο της Κεντρικής Πεδιάδας, στη θέση «Λάκκος» εντοπίζεται ο αρχαιολογικός χώρος του Σαμπά που σε πρώτη φάση αποκάλυψε το βαθύ όργωμα των κατοίκων της αγροτικής αυτής περιοχής. Στα 1982 αποκαλύφθηκε ένα μεγάλο λίθινο ειδώλιο στον παλαιοανακτορικό **αυτό οικισμό ο οποίος φαίνεται να είναι αρκετά εκτεταμένος, γεγονός που οδηγεί στην υπόθεση ότι ήταν από τους σημαντικότερους της επαρχίας Πεδιάδας, παρότι οι ανασκαφές δεν έχουν ολοκληρωθεί.**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Νεότερα Μνημεία

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου τα νεότερα μνημεία που συναντώνται είναι:

Όνομασία μνημείου	Τοποθεσία	ΦΕΚ οριοθέτησης
Κοινοτικές Βρύσες	Αμαριανό Πεδιάδος	663/Β/9-9-88
Δημοτικό Σχολείο Θραψανού	Θραψανό Πεδιάδος	34/Β/20-1-89
Μύλος Γαζέπη	Νιπηδητό Πεδιάδος	629/τβ/22-8-94
Παλαιό Γυμνάσιο	Καστέλλι Πεδιάδος	626/τβ/16-8-94
Παλαιό Ειρηνοδικείο	Καστέλι	788/Β/1-9-97
Κτίριο ιδ. Ζαχ. Πετρομιχελάκη	Αποστόλους Πεδιάδος	2118/Β/6-12-99

Παραδοσιακοί οικισμοί

Το Σμάρι είναι ένας παραδοσιακός και διατηρητέος οικισμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, που συμπεριλαμβάνεται στη λίστα των 15 ομορφότερων χωριών της Κρήτης.

Το 2011, επιλέχθηκε πανελλαδικά και βραβεύτηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού, ως δεύτερος επιλαχόντας τουριστικός προορισμός αριστείας, έπειτα από την πρόταση υποψηφιότητας που είχε υποβάλλει ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας στο διαγωνισμό του προγράμματος: **«Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας: Τουρισμός και Ανάπλαση Χώρων – Περιοχών»**.

Το Σμάρι βρίσκεται 27 χμ. νοτιοανατολικά της πόλης του Ηρακλείου και 7 χμ. βορειοδυτικά της κωμόπολης Καστελλίου.

Ως τουριστικός προορισμός, το Σμάρι ξεχωρίζει επειδή συνδυάζει πολλά τουριστικά χαρακτηριστικά: Φυσική ομορφιά του τοπίου, αρχαιολογικά μνημεία, βυζαντινές εκκλησίες, μνημεία της νεώτερης ιστορίας (παραδοσιακά σπίτια), μικρή απόσταση από τις βόρειες παραλίες και εύκολη πρόσβαση από το λιμάνι και το Αεροδρόμιο Ηρακλείου.

Ο οικισμός, κτισμένος στην κορυφή ενός μικρού λόφου, θαυμάσια αναπλάσμενος, με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του να μην έχει αλλοιωθεί στο πέρασμα των χρόνων, αποτελεί ένα οικιστικό σύνολο που μαγεύει κάθε επισκέπτη. Ένας περίπατος στα πανέμορφα σοκάκια του χωριού, με τα εντυπωσιακά παραδοσιακά σπίτια γεμάτα με κάθε λογής λουλούδια, είναι αναμφίβολα μια μοναδική εμπειρία. Ο κάμπος του χωριού είναι κατάφυτος από ελιές και αμπέλια. Αρμονικά δεμένα με τους πρίνους και τις βελανιδιές, τα αγριολούλουδα και τα αρωματικά φυτά, δημιουργούν ένα μαγευτικό τοπίο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019 ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αξιοθέατα του οικισμού Σμαρίου

Αρχαιολογικός χώρος

• Ακρόπολη Σμαρίου. Βρίσκεται στην κορυφή του λόφου του Προφήτη Ηλία. Η συστηματική αρχαιολογική ανασκαφή έφερε στο φως οικοδομήματα, μέγαρα, ιερά και πλήθος λατρευτικών αγγείων, πήλινων ειδωλίων, πιθαρίων, μεταλλικών και λίθινων εργαλείων, σφραγίδων, κοσμημάτων και οστά ζώων που αποδεικνύουν τη συστηματική και διαχρονική κατοίκηση του χώρου από τη Νεολιθική εποχή (γύρω στα 3000 π.Χ.) ως τα τέλη περίπου του 7ου αιώνα π.Χ.

Η θέα από την Ακρόπολη Σμαρίου είναι υπέροχη. Το μάτι του επισκέπτη, ανεμπόδιστα, μπορεί να διακρίνει μέχρι και το μακρινό νησί «Ντία».

Εκκλησίες ιστορικής αξίας

• **Εκκλησία της Παναγίας.** Βρίσκεται εντός του οικισμού και φέρει στο υπέρθυρο της τη χρονολογία 1836.

• **Μοναστήρι του Προφήτη Ηλία.** Κτίσθηκε επί Τουρκοκρατίας πάνω σε πηγή. Στο γύρω χώρο υπήρχαν κελιά όπου κατέφευγαν και διέμεναν μοναχοί, ορισμένα από τα οποία σώζονται έως σήμερα.

• **Ξωκλήσι του Σωτήρος Χριστού.** Βρίσκεται στη πλαγιά του λόφου Προφήτη Ηλία και είναι σχεδόν ολόκληρο κοσμημένο με θαυμάσιες τοιχογραφίες, χαρακτηριστικές της τεχνοτροπίας που επικρατούσε κατά τον 14ο αιώνα.

• **Ξωκλήσι του Αγίου Γεωργίου.** Βρίσκεται μέσα στο Σμαριανό κάμπο και αποτελεί την αρχαιότερη βυζαντινή γραπτή πηγή για το Σμάρι σύμφωνα με την κτητορική του επιγραφή (1320-1321). Είναι διακοσμημένο με υπέροχες τοιχογραφίες που δυστυχώς καλύπτονται με επιχρίσματα.

Διατηρητέα Κτίρια

Στην περιοχή του Δήμου έχουν χαρακτηριστεί ως διατηρητέα τα κτήρια που παρατίθενται στον ακόλουθο Πίνακα:

Διατηρητέα κτήρια και οικισμοί στην περιοχή του Δήμου

Δημοτική Ενότητα	Περιοχή	ΦΕΚ
Αρκαλοχωρίου	Κασσάνων	272/Δ α/ 26.04.1999 Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
	Νιπιδητός	458/Δ α/ 29.06.1988 Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.
Καστελίου	Κασταμονίτσα, Τείχος, Μετόχι	927/Δ α/ 24.10.1997 Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Περισσότερες αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τους πόρους τουριστικής έλξης στην ενότητα για τον τριτογενή τομέα.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Παρεμβάσεις της Δημοτικής Αρχής στον τομέα της ανάπλασης και αναβάθμισης των οικισμών

Η Δημοτική Αρχή στα πλαίσια της ανάπλασης των οικισμών του Δήμου υλοποίησε ή υλοποιεί τα παρακάτω έργα που εντάχθηκαν στο ΕΣΠΑ μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης και Νήσων Αιγαίου. Πρόκειται για τα έργα :

1. **«Ανάπλαση Παλαιού Οικισμού Αρκαλοχωρίου»**, προϋπολογισμού 820.000€,
2. **«Ανάπλαση Παλιάς Πόλης Καστελλίου – Β' φάση»**, προϋπολογισμού 842.600€ και
3. **«Τοπικές Παρεμβάσεις Ανάπλασης Οικισμού Θραψανού»**, προϋπολογισμού 740.000€.

Συγκεκριμένα μετά από σχετική πρόταση της Δημοτικής Αρχής Μινώα Πεδιάδας και έπειτα από την ολοκλήρωση των απαραίτητων μελετών από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου, τα τρία έργα εγκρίθηκαν με απόφαση του Περιφερειάρχη Κρήτης και εντάχθηκαν στο εγκεκριμένο σχέδιο Ο.Σ.Α.Π.Υ. (Ολοκληρωμένα Σχέδια Ανάπτυξης Περιοχών Υπαιθρου) του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.

Έτσι, με συνολικό προϋπολογισμό 2.402.600€ τα έργα, που αφορούν στις τρεις έδρες των δημοτικών ενοτήτων του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, ολοκληρώνονται ή ολοκληρώθηκαν ήδη πολύ σημαντικά έργα για τις έδρες των Δημοτικών ενοτήτων .

Σύμφωνα με τις τεχνικές τους περιγραφές, τα έργα αφορούν:

1. Η «Ανάπλαση Παλαιού Οικισμού Αρκαλοχωρίου» αφορά στην ανάπλαση οδών εντός του οικισμού Αρκαλοχωρίου, καθώς επίσης και στη διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων και συγκεκριμένα ενός χώρου πρασίνου και του αύλειου χώρου της εκκλησίας του Αγίου Νεκταρίου - Αγίας Παρασκευής.

Συνοπτικά προβλέπονται να πραγματοποιηθούν οι ακόλουθες εργασίες:

- Καθαίρεση των υφιστάμενων πεζοδρομίων.
- Καθαίρεση του ασφαλτικού.
- Κατασκευή νέων πεζοδρομίων και κάλυψη της επιφάνειας τους με πλάκες τσιμέντου.
- Ο δρόμος θα επιστρωθεί με κυβόλιθους τσιμέντου, οι οποίοι θα τοποθετηθούν παράλληλα ή διαγώνια προς τις ευθείες που ορίζουν το δρόμο.
- Κατασκευή νέου αγωγού ύδρευσης από σωλήνες πολυαιθυλενίου PE, ενώ θα κατασκευαστούν νέες παροχές προς τις ιδιοκτησίες.
- Κατασκευή αποχετευτικού δικτύου ακαθάρτων.
- Διαμόρφωση διαδρόμων από κυβόλιθους στους κοινόχρηστους χώρους (παιδική χαρά & αύλειος χώρος εκκλησίας).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Φυτεύσεις και περιφράξεις στους κοινόχρηστους χώρους.

Το παρόν έργο οδεύει σε φάση ολοκλήρωσης.

2. Η «Ανάπλαση Παλαιάς Πόλης Καστελλίου – Β' φάση» αφορούσε στην ανάπλαση οδών εντός του οικισμού Καστελλίου και στη διαμόρφωση κοινοχρήστων χώρων. Αποτελεί συνέχεια του έργου "Ανάπλαση παλιάς πόλης Καστελλίου - Α' Φάση".

Αναλυτικότερα υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες εργασίες:

- Αποπεράτωση περιβάλλοντος χώρο Αφέντη Χριστού.
- Περίφραξη Αρχαιολογικού χώρου Αγίου Γεωργίου.
- Αποπεράτωση πλακόστρωσης οδού Σαρανταπόρου.
- Πλακόστρωση οδών Κορομηλά Λούτρας και Κνωσσού με κυβόλιθους τσιμέντου.
- Πλακόστρωση οδών Κόρακα Καλλέργη Χορταράκια.
- Ανάπλαση παιδικής χαράς οδού Κορομηλά.
- Ανάπλαση παιδικής χαράς οδού Κόρακα.
- Ανάπλαση χώρου στάθμευσης και πρασίνου Νηπιαγωγείου Καστελλίου.

Το παρόν έργο έχει ολοκληρωθεί.

3. Οι «Τοπικές Παρεμβάσεις Ανάπλασης Οικισμού Θραψανού» ,έργο το οποίο έχει ολοκληρωθεί αφορούσε σε αναπλάσεις κοινοχρήστων χώρων που βρίσκονται στον οικισμό Θραψανού και πιο συγκεκριμένα:

- Ολοκλήρωση ανάπλασης της οδού που διέρχεται από το δημοτικό κατάστημα (πρώην Δημαρχείο) Θραψανού και του αύλειου χώρου αυτού.
- Ολοκλήρωση ανάπλασης της οδού που διέρχεται από το νυν Περιφερειακό Ιατρείο Θραψανού, το τοπικό Αγροτικό Συνεταιρισμό και το τοπικό υποκατάστημα τράπεζας (Παγκρήτια Συνεταιριστική).

Επίσης ο δήμος ολοκλήρωσε ή βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης αναπλάσεων που αφορούσαν :

- 4.** Ολοκλήρωση ανάπλασης οικισμού Δεματίου
- 5.** Ανάπλαση παλιάς πόλης Καστελλίου (Α φάση)
- 6.** Ανάπλαση πλατείας παλ. Δημοτ.σχολείου Αρχαγγέλου
- 7.** Ανάπλαση πλατείας οδού Λύττου ΔΔ Καστελλίου
- 8.** Ολοκλήρωση ανάπλασης οικισμού Νιπιδιτού Δήμου Μινώα Πεδιάδας
- 9.** Αναπλάσεις μεταξύ των οδών Ελ. Βενιζέλου, Σάββα Πέππα και Γρηγορίου Ε' Δήμου Αρκαλοχωρίου
- 10.** Ανάπλαση πλατείας Ευαγγελισμού
- 11.** Ανάπλαση πλατείας οδού Λύττου ΔΔ Καστελλίου
- 12.** Κατασκευή πλατείας Αγ.Γεωργίου Καστελλίου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

13. Στο στάδιο της συμβασιοποίησης επίσης βρίσκεται μετά την εκπόνηση της σχετικής μελέτης,η Ανάπλαση του οικισμού Βόνης , με ποσό χρηματοδότησης 130.000,00€ από Ε.Π. Αγροτική ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013 – LEADER.

Επίσης ,ο Δήμος στοχεύει σε χρηματοδότηση από τη νέα Προγραμματική περίοδο 2014-2020 για την ανάπλαση των παρακάτω οικισμών για τους οποίους έχουν ήδη εκπονηθεί και ολοκληρωθεί μελέτες:

1. Μελέτη ανάπλασης πλατείας οικισμού Κασταμονίτσας
2. Μελέτη ανάπλασης πλατείας οικισμού Παρτίρων
3. Μελέτη ανάπλασης πλατείας οικισμού Αρχοντικού
4. Μελέτη ανάπλασης πλατείας οικισμού Γασίου
5. Μελέτη ανάπλασης πλατείας οικισμού Γερακίου
6. Αναπλάσεις πλατειών Δημοτικών Διαμερισμάτων
7. Ανάπλαση πλατείας Δασκαλογιάννη οικισμού Αρκαλοχωρίου

Τέλος, η Δημοτική Αρχή έχει προβεί στην ανάθεση εκπόνησης μελετών για: το Κτίριο Ζητάκη,δηλαδή για την αποκατάσταση του παλαιού πετρόκτιστου κτιρίου και μετατροπή του σε Ιατροκοινωνικό Κέντρο ,στην εκπόνηση μελέτης αλλά και των τευχών δημοπράτησης για την κατασκευή Δημαρχιακού κτιρίου στη ΔΕ Αρκαλοχωρίου,στη μελέτη διαμόρφωσης ανάπλασης οδού Γεωργίου Ψαράκη οικισμού Αρκαλοχωρίου .

1. 2.5 Προβλήματα ρύπανσης

Προβλήματα ρύπανσης στην περιφέρεια του Δήμου υπάρχουν, μερικά από τα οποία είναι ιδιαίτερα σημαντικά. Αυτά αφορούν κυρίως **στη διαχείριση των απορριμμάτων, στη διάθεση των οικιακών αποβλήτων, στη διαχείριση των αποβλήτων** των μικρών βιοτεχνικών μονάδων που λειτουργούν στην περιοχή και κυρίως των ελαιουργείων.

Διαχείριση απορριμμάτων

Έχοντας υπόψη τον εγκεκριμένο περιφερειακό σχεδιασμό της Περιφέρειας Κρήτης που αφορά στη διαχείριση απορριμμάτων, ο Δήμος διαθέτει τα απορρίμματά του στο ΧΥΤΑ Χερσονήσου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου, παράγει το 73% του συνόλου των απορριμμάτων του Δήμου. Υπολογίζοντας την απόσταση του οικισμού Αρκαλοχωρίου, από το ΧΥΤΑ Χερσονήσου είναι κατανοητό ότι υπάρχει μεγάλο κόστος μεταφοράς των απορριμμάτων.

Η οριστική λύση της διάθεσης των απορριμμάτων, αναμένεται να προκύψει με την ολοκλήρωση της αναθεώρησης του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων στην Περιφέρεια Κρήτης. Ήδη στα πλαίσια της αναθεώρησης η Περιφέρεια Κρήτης από το Δεκέμβριο του 2010 έχει στη διάθεσή της τη μελέτη «Έρευνα και μελέτη για την αναθεώρηση του Περιφερειακού Σχεδιασμού Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Περιφέρειας Κρήτης», που εκπόνησε για λογαριασμό της το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας μείωσης του κόστους μεταφοράς των απορριμμάτων κινείται η απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης της Περιφέρειας Κρήτης με αρ. πρωτ. 127537/13-10-2014, με την οποία εγκρίθηκε η διάθεση πίστωσης ύψους 50.000,00€ για την εκτέλεση του έργου «Κατασκευή σταθμού μεταφόρτωσης απορριμμάτων Δήμου Μινώα Πεδιάδας».

Το έργο, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παραπάνω απόφαση, θα υλοποιηθεί από το Φο.Δ.Σ.Α. Βόρειας Πεδιάδας Α.Ε. ΟΤΑ και θα χρηματοδοτηθεί από πιστώσεις της ΣΑΕΠ 002 με Κ.Α. 2014ΕΠ00200007.

Ο σταθμός μεταφόρτωσης προβλέπεται να κατασκευαστεί στο Αρκαλοχώρι και ήδη έχει υποδειχθεί από τις υπηρεσίες του Δήμου ο κατάλληλος χώρος, ιδιοκτησίας του Δήμου Μινώα Πεδιάδας και έχει παραχωρηθεί η χρήση του στον Φο.Δ.Σ.Α. Βόρειας Πεδιάδας Α.Ε. ΟΤΑ, προκειμένου να προχωρήσει στην εκπόνηση της μελέτης εφαρμογής.

Στα πλαίσια της προστασίας του περιβάλλοντος, στη Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου, έχουν υλοποιηθεί δράσεις που αφορούν στην αποκατάσταση παλαιών χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων. Ειδικότερα, στα πλαίσια της πράξης «Αποκατάσταση Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων Ν. Ηρακλείου, Ν. Ρεθύμνης, Περιφέρεια Κρήτης» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον» και σε συνεργασία με τον ΕΣΔΑΚ πραγματοποιήθηκε η αποκατάσταση δύο (2) ΧΑΔΑ στις θέσεις «Κάτω Λενικά» της Τ.Κ. Σκινιά και «Σταυρός» της Τ.Κ. Παρτίρων.

Επίσης, το 2011 εντάχθηκε στο Ε.Π. «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013» η πράξη **«Αποκατάσταση Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Αποβλήτων στη θέση «Σαραφαλή Μάντρα» του Δήμου Αρκαλοχωρίου»** (απόφαση ένταξης με αρ. πρωτ. οικ.165780/8-2-2011). Η πράξη αφορούσε στην αποκατάσταση του ΧΑΔΑ που λειτουργούσε δίπλα στον οικισμό Αρκαλοχωρίου και στον οποίο γινόταν η διάθεση των απορριμμάτων από σχεδόν όλα τα Διαμερίσματα του πρώην Δήμου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αρκαλοχωρίου. Το έργο ολοκληρώθηκε και με την αρ. 132/2015 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου εγκρίθηκε το οριστικό πρωτόκολλο παραλαβής του έργου.

Στα πλαίσια υλοποίησης της πράξης πραγματοποιήθηκαν χωματουργικές εργασίες διαμόρφωσης και εξομάλυνσης του αναγλύφου,κατασκευή έργων στεγάνωσης και εργασίες φύτευσης με φυτά, θάμνους και δέντρα.

Παράλληλα με τις παραπάνω δράσεις, ο Δήμος συνεργάζεται με την **Ελληνική Εταιρία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης Α.Ε., υπό την επίβλεψη του ΕΣΔΑΚ**. Στα πλαίσια της συνεργασίας γίνεται συγκέντρωση ανακυκλώσιμων υλικών (πλαστικό, χαρτί, αλουμίνιο) σε ειδικούς κάδους, συλλογή τους από απορριμματοφόρο και μεταφορά τους στο Κέντρο Διαλογής και Ανάκτησης Υλικών, στην περιοχή Μάντρας του Δ. Ηρακλείου.

Διάθεση αποβλήτων(λυμάτων)-Αποχέτευση-Βιολογικοί Καθαρισμοί

Οι υφιστάμενες υποδομές εξυπηρετούν μέρος των κατοίκων του Δήμου, κυρίως στις δημοτικές ενότητες του Καστελλίου και του Θραψανού. Μεγάλο τμήμα μικρών οικισμών δεν εξυπηρετείται από οργανωμένα δίκτυα διαχείρισης των υγρών αποβλήτων.

Πιο συγκεκριμένα, στην περιφέρεια του Δήμου, λειτουργούν σήμερα δύο (2) μονάδες επεξεργασίας λυμάτων, στην Τοπική Κοινότητα Θραψανού και στην Τοπική Κοινότητα Καστελλίου.

Η μονάδα στο Θραψανό εξυπηρετεί τον οικισμό του Θραψανού, ενώ έχει κατασκευαστεί το 90% του αποχετευτικού δικτύου. Η μονάδα επεξεργασίας λυμάτων της Τοπικής Κοινότητας Καστελλίου λειτουργεί από το 2009 και εξυπηρετεί τους οικισμούς: Καστέλλι, Διαβαϊδέ, Πολυθέα, Σκλαβεροχώρι, Καρδουλιανό, Γαλενιανό, Αρχάγγελος, Απόστολοι, καθώς και τις εγκαταστάσεις του στρατιωτικού αεροδρομίου που υπάρχει στην περιοχή.

Όσον αφορά τα δίκτυα αποχέτευσης, στη δημοτική ενότητα Αρκαλοχωρίου, δίκτυο αποχέτευσης έχει κατασκευαστεί σε τμήμα του οικισμού του Αρκαλοχωρίου. Στους υπόλοιπους οικισμούς η διάθεση των αποβλήτων των νοικοκυριών (λύματα αποχέτευσης) πραγματοποιείται με απορροφητικούς, στην πλειοψηφία, βόθρους.

Στη δημοτική ενότητα Καστελλίου αποχετευτικό δίκτυο, έστω και σε υποτυπώδη μορφή υπάρχει σε όλους τους οικισμούς. Πιο συγκεκριμένα, ολοκληρωμένο αποχετευτικό δίκτυο διαθέτουν οι Τοπικές Κοινότητες:

- * Αποστόλων (ποσοστό κάλυψης 70%)
- * Αρχαγγέλου (ποσοστό κάλυψης 90% για τους οικισμούς Αρχαγγέλου & Σκλαβεροχωρίου και ποσοστό 70% για τον οικισμό Γαλενιανού)

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- * Ασκών (διαθέτει χωριστικό αποχετευτικό δίκτυο)
- * Γερακίου (διαθέτει χωριστικό αποχετευτικό δίκτυο)
- * Ευαγγελισμού
- * Κασταμονίτσας (διαθέτει χωριστικό αποχετευτικό δίκτυο)
- * Καστελλίου (ποσοστό κάλυψης 100% για τους οικισμούς Διαβαιδέ, Καρδουλιανό και ποσοστό 85% για τον οικισμό Καστελλίου)
- * Λιλιανού (διαθέτει χωριστικό αποχετευτικό δίκτυο)
- * Λύττου (διαθέτει χωριστικό αποχετευτικό δίκτυο)
- * Μαθιάς (ποσοστό κάλυψης 50%)
- * Πολυθέας (ποσοστό κάλυψης 90%)
- * Σμαρίου (διαθέτει χωριστικό αποχετευτικό δίκτυο)

Στη δημοτική ενότητα Θραψανού αποχετευτικό δίκτυο, έχει κατασκευαστεί σε όλους τους οικισμούς, εκτός από τον οικισμό του Γαλατά της Τ.Κ. Βόνης. Πιο συγκεκριμένα, ολοκληρωμένο αποχετευτικό δίκτυο διαθέτουν οι Τοπικές Κοινότητες:

- * Θραψανού (ποσοστό κάλυψης 90%)
- * Βόνης (ποσοστό κάλυψης 70% για τον οικισμό της Βόνης). Επίσης έχει κατασκευαστεί και λειτουργεί σηπτική δεξαμενή / αντλιοστάσιο, το οποίο οδηγεί τα λύματα στη Μονάδα Επεξεργασίας Λυμάτων που λειτουργεί στον οικισμό του Θραψανού.
- * Σαμπά (ποσοστό κάλυψης 100%)
- * Ζωφόρων (ποσοστό κάλυψης 100%)

Τα τελευταία δύο (2) χρόνια (2010-2011), έχουν ενταχθεί σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα έργα που αφορούν στη διαχείριση και διάθεση αποβλήτων, τα οποία θα βελτιώσουν σημαντικά την υφιστάμενη κατάσταση. Πιο συγκεκριμένα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013, ολοκληρώθηκε η υλοποίηση των ακόλουθων πράξεων:

1. Βιολογικός καθαρισμός και κεντρικός αγωγός λυμάτων οικισμού Σμαρίου (αρ. πρωτ. απόφασης ένταξης 1958/21-06-2011 της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής της Περιφέρειας Κρήτης), με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης ανερχόταν σε 293.713,61€. Η επιλέξιμη δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 230.791,55€ και το ποσό της ίδιας συμμετοχής ανέρχεται σε 38.591,70€.

Τοποθετήθηκε ένα (1) προκατασκευασμένο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων για την κάλυψη των αναγκών του οικισμού Σμαρίου και πραγματοποιήθηκαν οι απαραίτητες ενέργειες για τη σύνδεση της μονάδας με το δίκτυο της ηλεκτρικής ενέργειας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αυτή την περίοδο η μονάδα βρίσκεται σε δοκιμαστική λειτουργία, όπως προβλέπεται από την απόφαση ένταξης, ώστε να διαπιστωθούν τυχόν λάθη και το επόμενο διάστημα αναμένεται η κανονική της λειτουργία.

2. Βιολογικός καθαρισμός και κεντρικός αγωγός λυμάτων οικισμών Γερακίου – Αρμάχας (αρ. πρωτ. απόφασης ένταξης 2708/10-08-2011 της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής της Περιφέρειας Κρήτης), με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης ανερχόταν σε 635.150,72€. Η επιλέξιμη δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 506.382,70€ και το ποσό της ίδιας συμμετοχής ανέρχεται σε 77.121,63€.

Κατασκευάστηκαν τα αντλιοστασίων και τα εξωτερικά αποχετευτικά δίκτυα ακαθάρτων στους οικισμούς Γερακίου – Αρμάχας. Πραγματοποιήθηκε η προμήθεια και εγκατάσταση ενός (1) προκατασκευασμένου συστήματος επεξεργασίας λυμάτων για την κάλυψη των αναγκών των οικισμών Γερακίου και Αρμάχας. Τέλος, πραγματοποιήθηκαν οι απαραίτητες ενέργειες για τη σύνδεση της μονάδας με το δίκτυο της ηλεκτρικής ενέργειας.

Αυτή την περίοδο η μονάδα βρίσκεται σε δοκιμαστική λειτουργία, όπως προβλέπεται από την απόφαση ένταξης, ώστε να διαπιστωθούν τυχόν λάθη και το επόμενο διάστημα αναμένεται η κανονική της λειτουργία.

3. Βιολογικός καθαρισμός και κεντρικός αγωγός λυμάτων οικισμών Κασταμονίτσας – Αμαριανού (αρ. πρωτ. απόφασης ένταξης 2709/10-08-2011 της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής της Περιφέρειας Κρήτης), με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης ανερχόταν σε 742.483,23€. Η επιλέξιμη δημόσια δαπάνη ανέρχεται σε 591.144,90€ και το ποσό της ίδιας συμμετοχής ανέρχεται σε 90.856,96€.

Κατασκευάστηκαν τα αντλιοστασίων και τα εξωτερικά αποχετευτικά δίκτυα ακαθάρτων στους οικισμούς Κασταμονίτσας - Αμαριανού. Πραγματοποιήθηκε η προμήθεια και εγκατάσταση ενός (1) προκατασκευασμένου συστήματος επεξεργασίας λυμάτων για την κάλυψη των αναγκών των οικισμών Κασταμονίτσας και Αμαριανού. Τέλος, πραγματοποιήθηκαν οι απαραίτητες ενέργειες για τη σύνδεση της μονάδας με το δίκτυο της ηλεκτρικής ενέργειας.

Αυτή την περίοδο η μονάδα βρίσκεται σε δοκιμαστική λειτουργία, όπως προβλέπεται από την απόφαση ένταξης, ώστε να διαπιστωθούν τυχόν λάθη και το επόμενο διάστημα αναμένεται η κανονική της λειτουργία.

Παράλληλα με τις παραπάνω πράξεις υλοποιείται η πράξη **«Κατασκευή δικτύου αποχέτευσης και εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων οικισμού Αρκαλοχωρίου»**, στον Άξονα Προτεραιότητας 2: «Προστασία και Διαχείριση Υδατικών Πόρων» του Ε.Π. «Περιβάλλον & αειφόρος ανάπτυξη 2007-2013»,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

(απόφαση ένταξης με αρ. πρωτ. 17762/16-04-2010 της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Ε.Π. «Περιβάλλον & αειφόρος ανάπτυξη 2007-2013» του Υπουργείου Ενέργειας, Περιβάλλοντος & Κλιματικής Αλλαγής), με συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Συνοχής.

Ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης ανέρχεται σε 11.258.828,00€ (με ΦΠΑ). Η συνολική επιλέξιμη δημόσια δαπάνη από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ανέρχεται σε 9.461.200,00€ από την οποία το ποσό των 1.265.378,67€ αποτελεί ίδια δημόσια συμμετοχή.

Το έργο αποτελείται από δύο (2) επιμέρους τμήματα:

✦ Τμήμα Α: δίκτυα αποχέτευσης, που αφορά στην κατασκευή αποχετευτικών αγωγών συλλογής λυμάτων στον οικισμό του Αρκαλοχωρίου, καθώς και των αγωγών μεταφοράς τους στην Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων. Προβλέπεται ότι το συνολικό μήκος: α) των εσωτερικών δικτύων αποχέτευσης θα είναι 31.153μ, β) των αγωγών μεταφοράς προς την Ε.Ε.Λ. 2.152μ. Μέχρι σήμερα έχει κατασκευαστεί σχεδόν το 90% των προβλεπόμενων δικτύων.

✦ Τμήμα Β: Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων, που αφορά στη σύνταξη μελέτης εφαρμογής του έργου και στην κατασκευή της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων, με δυναμικότητα 7.500 Ι.Κ. (με ορίζοντα 20ετίας). Επίσης, προβλέπεται η κατασκευή του αγωγού μεταφοράς των επεξεργασμένων λυμάτων (μήκους 5.300μ) προς τον αποδέκτη διάθεσης.

Παράλληλα με τα παραπάνω έργα και στο πλαίσιο του στόχου για την αύξηση του πληθυσμού που καλύπτεται από τα εγκαταστάσεις διαχείρισης αποβλήτων, υλοποιούνται στην περιφέρεια του Δήμου τα ακόλουθα έργα:

Α. «Κατασκευή αγωγών μεταφοράς λυμάτων και αντλιοστασίων Πολυθέας και Αρχαγγέλου της Δημοτικής Ενότητας Καστελλίου του Δήμου Μινώα Πεδιάδας», προϋπολογισμού 408.000,00€, με χρηματοδότηση από τη ΣΑΕΠ 002 με ΚΑ 2044ΕΠ00200004 (σχετ. η με αρ. πρωτ. 24358/24-02-2014 απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης της Περιφέρειας Κρήτης).

Με την ολοκλήρωση του έργου προβλέπεται να ολοκληρωθούν τα έργα σύνδεσης των οικισμών Διαβαϊδέ, Πολυθέα, Σκλαβεροχώρι, Καρδουλιανό, Αρχαγγέλου, Αποστόλων και του αεροδρομίου Καστελλίου με την Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων Καστελλίου.

Β. «Προεπεξεργασία λυμάτων & δίκτυο μεταφοράς τους από τον οικισμό Ζωφόρων προς το ΒΙΟ.ΚΑ. Θραψανού», προϋπολογισμού 230.000,00€, με χρηματοδότηση από τη ΣΑΕΠ 002 με ΚΑ 2003ΕΠ00200015 (σχετ. η με αρ. πρωτ. 22365/18-02-2014 απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης της Περιφέρειας Κρήτης).

Το επόμενο διάστημα αναμένεται να υπογραφεί η σύμβαση κατασκευής του έργου, έπειτα από την έγκριση του πρακτικού της δημοπρασίας που πραγματοποιήθηκε την 23/06/2015. Σύμφωνα με τη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

σχετική μελέτη, προβλέπεται η κατασκευή των απαραίτητων υποδομών (σηπτική δεξαμενή, αντλιοστάσιο, δίκτυα αποχετευτικά) με στόχο τη σύνδεση του υφιστάμενου αποχετευτικού δικτύου του οικισμού Ζωφόρων με το βιολογικό καθαρισμό Θραψανού.

Τέλος, οι υπηρεσίες του Δήμου, προς την ίδια κατεύθυνση, έχουν εκπονήσει τις ακόλουθες μελέτες, με στόχο τη χρηματοδότηση των έργων από το νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτη 2014-2020:

- **Μονάδα επεξεργασίας και διάθεσης αστικών λυμάτων των οικισμών Άνω & Κάτω Καστελλιανών και Φαβριανών της Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου.**
- **Μονάδα επεξεργασίας και διάθεσης αστικών λυμάτων των οικισμών Νιπιδιτού και Παναγιάς της Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου.**
- **Μονάδα επεξεργασίας και διάθεσης αστικών λυμάτων του οικισμού Παρτίρων της Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου.**
- **Μονάδα επεξεργασίας και διάθεσης αστικών λυμάτων του οικισμού Σκινιά της Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου.**

Διάθεση αποβλήτων ελαιουργείων

Το ελαιόλαδο αποτελεί το κύριο παραγόμενο προϊόν της περιοχής. Η παραγωγή πραγματοποιείται σε ελαιουργεία τα οποία λειτουργούν σχεδόν σε κάθε οικισμό του Δήμου.

Η ρύπανση του αέρα από τη λειτουργία των μονάδων είναι περιορισμένη και εντοπίζεται μονάχα την περίοδο από Δεκέμβριο έως Μάρτιο. Η σημαντικότερη όμως επιβάρυνση αφορά στη διάθεση των αποβλήτων τους (κατσίγαρος και πυρήνας).

Ειδικά για τον κατσίγαρο, δεν έχουν βρεθεί λύσεις για την εκμετάλλευσή του. Σήμερα, η διάθεσή του, πραγματοποιείται σε ανοικτούς λάκκους, συνήθως κοντά στα ελαιουργεία. Οι λάκκοι όμως αυτοί δε διαθέτουν τις απαραίτητες επενδύσεις (μεμβράνες προστασίας κα), με αποτέλεσμα να προκαλούνται προβλήματα ρύπανσης του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα, με ότι αυτό συνεπάγεται.

Στην περίπτωση της πυρήνας, η εκμετάλλευσή της πραγματοποιείται από τις μονάδες των πυρηνελαιουργείων που λειτουργούν στην Κρήτη. Η λειτουργία των πυρηνελαιουργείων όμως δημιουργεί επιπλέον ρύπανση σε μεγαλύτερο βαθμό.

Στην περιφέρεια του Δήμου, λειτουργεί σήμερα ένα πυρηνελαιουργείο στην Τ.Κ. Καστελλιανών, για τη λειτουργία του οποίου όμως ο Δήμος είναι αντίθετος. Η μονάδα έχει προκαλέσει σοβαρά προβλήματα ρύπανσης στη γύρω περιοχή (καταστροφή χλωρίδας, εκπομπές ρυπογόνων σωματιδίων κα) και ο Δήμος κάνει ενέργειες για τη διακοπή της λειτουργίας της.

1. 2.6 Βασικές Υποδομές-Δίκτυα

1.2.6.1. Οδικό δίκτυο

Ένα από τα κοινά χαρακτηριστικά ολόκληρης της περιοχής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, είναι το ανάγλυφο, με επακόλουθα προβλήματα προσβασιμότητας, η ένταση των οποίων ποικίλει. Επίσης προβλήματα δημιουργούνται στον τομέα των υποδομών. Στον τομέα των βασικών τεχνικών υποδομών, υπάρχει η ανάγκη άμεσης βελτίωσης του οδικού δικτύου που συνδέει τα δημοτικά διαμερίσματα με την έδρα του Δήμου, αλλά και μεταξύ τους καθώς επίσης και η αγροτική οδοποιία είναι ελλιπής.

Η σημερινή κατάσταση του οδικού δικτύου δεν είναι ικανοποιητική με αποτέλεσμα να δημιουργούνται προβλήματα τόσο στην εξυπηρέτηση των δημοτών όσο και στην τουριστική ανάπτυξη της περιοχής. Τα προβλήματα της ενδοδημοτικής οδοποιίας, γίνονται εντονότερα κατά τη χειμερινή περίοδο και κατά συνέπεια απαιτείται συντήρηση του οδοστρώματος καθώς και νέα τεχνικά έργα που θα διευκολύνουν την επικοινωνία μεταξύ των οικισμών του Δήμου .

Οι έδρες των δημοτικών ενοτήτων Αρκαλοχωρίου, Καστελλίου και Θραψανού βρίσκονται σε αντίστοιχη απόσταση από το αστικό κέντρο του Ηρακλείου . Για τη Δημοτική ενότητα Καστελλίου σε γενικές γραμμές, η κατάσταση του οδικού δικτύου χαρακτηρίζεται καλή. Τα ασφαλτοστρωμένο μήκος του κυρίου οδικού δικτύου ανέρχεται σε 51 χ.λ.μ., από τα οποία τα 4 χ.λ.μ. είναι εθνική οδός, τα 42 είναι επαρχιακή οδός και τα 6 περίπου είναι Κοινοτική οδός.

Συγκεκριμένα, ο οικισμός του Καστελλίου συνδέεται με δύο οδικούς άξονες με το Ηράκλειο: α) Ηράκλειο – Χερσόνησος – Καστέλλι μήκους 39 χιλιομέτρων και β) Ηράκλειο – Άγιες Παρασκευές – Καστέλλι μήκους 36 χιλιομέτρων. Ο πρώτος οδικός άξονας που αναφέρθηκε αναβαθμίζεται τα τελευταία χρόνια μέσω της δημιουργίας του Βόρειου Οδικού Άξονα Κρήτης, αλλά το τμήμα από Χερσόνησο – Καστέλλι μήκους 16 χιλιομέτρων εξακολουθεί να παρουσιάζει προβλήματα και να μην επαρκεί για την κυκλοφορία που διαθέτει.

Ο οικισμός του Αρκαλοχωρίου, απέχει από το αστικό κέντρο του Ηρακλείου 30 χιλιόμετρα μέσω του οδικού άξονα Ηράκλειο – Αρκαλοχώρι – Βιάννος. Ο άξονας αυτός παρουσιάζει υψηλή κυκλοφορία οχημάτων και με την ολοκλήρωση της νέας επαρχιακής οδού Ηρακλείου – Βιάννου, μειώθηκε αισθητά ο χρόνος ,μεταξύ του οικισμού Αρκαλοχωρίου και του Ηρακλείου. Αναμένεται επίσης,η κατασκευή και ολοκλήρωση συνδετήριων γεφυρών. Πριν από πέντε χρόνια η σύνδεση αφορούσε την παλιά επαρχιακή οδό, η οποία μέχρι τον οικισμό του Αρκαλοχωρίου είχε μήκος 33χλμ, η κατάσταση της οποίας, ήταν μέτρια.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της μελέτης / κατασκευής βρίσκονται τα ακόλουθα τμήματα νέων οδικών αξόνων ή σημαντικά βελτιούμενων υφιστάμενων οδών:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

α). Σύνδεση Ηρακλείου – Μάρθας αποτελεί αυτοκινητόδρομο με ταχύτητα 80 Km/ώρα και πλάτους οδοστρώματος 12,50 m.

β). Σύνδεση Χερσονήσου – Αρκαλοχωρίου, αποτελεί αυτοκινητόδρομο ταχύτητα 80 Km /ώρα και πλάτους οδοστρώματος 12,50 m.

γ). Σύνδεση Ηρακλείου – Πύργου διαμέσου της Οδικής Σύνδεσης Ηρακλείου – Μάρθας στο τμήμα από Ηράκλειο μέχρι τον κόμβο Κουνάβων.

Όλο το προαναφερθέν οδικό δίκτυο συνδέεται άμεσα και με το Νότιο Οδικό Άξονα της Κρήτης (Ν.Ο.Α.Κ.). Όπως είναι φυσικό, η περιοχή του Καστελλίου, ευρισκόμενη στο κέντρο περίπου του Νομού Ηρακλείου, εξυπηρετείται αποτελεσματικά από το οδικό αυτό δίκτυο συνδεόμενη άμεσα με κάθε περιοχή του Νομού.

Αποστάσεις των εδρών των ΔΕ μεταξύ τους αλλά και από την πρωτεύουσα του Νομού,το Ηράκλειο

ΔΗΜΟΣ	ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ	ΚΑΣΤΕΛΛΙ	ΘΡΑΨΑΝΟ
ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙ	-	15	8
ΚΑΣΤΕΛΛΙ	15	-	6
ΘΡΑΨΑΝΟ	8	6	-
ΗΡΑΚΛΕΙΟ	30	36	30

Οι κύριοι οδοί που διέρχονται από το Αρκαλοχώρι είναι: η επαρχιακή οδός Αρκαλοχωρίου – Μουσούτας – Μάρθας και Αρκαλοχωρίου – Αγ. Σεμνής – Παρτίρων. Επίσης, υπάρχουν δευτερεύουσες συνδέσεις, παράλληλες προς τις αναφερόμενες. Το υπόλοιπο οδικό δίκτυο είναι αγροτικοί δρόμοι, κυρίως χωματόδρομοι, οι οποίοι εξυπηρετούν την προσπέλαση των κατοίκων προς τα χωράφια τους.

Πίνακας: Χιλιομετρικές αποστάσεις οικισμών από τον οικισμό του Αρκαλοχωρίου

Οικισμός	Απόσταση από έδρα Δημοτικής Ενότητας Αρκαλοχωρίου σε (χλμ)	Πρωτεύων οδικό δίκτυο	Δευτερεύων οδικό δίκτυο
Γαρίπα	9	-	9
Δεμάτι	15	-	15
Ίνι	8	-	8
Καραβάδω	17	6	11
Κασσάνοι	11	4	5
Κάτω Καστελλιανά	15	1	14
Λευκοχώρι	5	-	5

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Νιπιδιός	7	6	1
Παναγιά	10	10	-
Πανόραμα	14	9	5
Πάρτιρα	5	-	5
Σκινιάς	14	-	14

Πηγή: Προκαταρκτική μελέτη «Σχέδιο παρεμβάσεων διαχείρισης-αποκατάστασης οικοσυστημάτων των ταμειυτήρων Δ. Αρκαλοχωρίου Αμουργελλών – Παρτίρων – Σκινιάς»

ΕΔΡΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ	ΤΟΠΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΑΠΟΣΤΑΣΗ σε km
Θραψανό	Βόνης	4,30
Θραψανό	Ζωφόρων	4,10
Θραψανό	Σαμπά	6,10
Καστέλλι	Αμαριανού	7,20
Καστέλλι	Αποστόλων	4,10
Καστέλλι	Αρχάγγελου	1,80
Καστέλλι	Ασκών	8,90
Καστέλλι	Γερακίου	7,50
Καστέλλι	Ευαγγελισμού	4,00
Καστέλλι	Καρουζανού	4,10
Καστέλλι	Κασταμονίτσας	6,50
Καστέλλι	Λιλιανού	3,00
Καστέλλι	Λύττου	3,50
Καστέλλι	Μαθιάς	10,00
Καστέλλι	Πολυθέας	0,65
Καστέλλι	Σμαρίου	7,40

Υλοποιημένες παρεμβάσεις στα πλαίσια της αναβάθμισης του τοπικού οδικού δικτύου

1. Ο Δήμος στα πλαίσια της αναβάθμισης του τοπικού οδικού δικτύου υλοποίησε στα πλαίσια του ΠΕΠ Κρήτης και Νήσων Αιγαίου το έργο «Βελτίωση δρόμου Πάρτιρα-Αμουργέλες» (αρ. ένταξης 1396-27/06/2011), συνολικού προϋπολογισμού 3.610.000,00 ευρώ. Πρόσφατα μάλιστα, ο Δήμαρχος προχώρησε στην υπογραφή της σύμβασης του έργου με τίτλο : **«Σήμανση – ασφάλιση νέας οδού Παρτίρων-Αμουργελλών»** με το συνολικό προϋπολογισμό του έργου να ανέρχεται στα **222.599,99€** και είναι ενταγμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013», στον Άξονα Προτεραιότητας 1:«Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας Περιφέρειας Κρήτης», με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.).

Το έργο περιελάμβανε:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- **Τις διαγραμμίσεις του οδοστρώματος**
- **Την τοποθέτηση προστατευτικών μπαρών**
- **Την τοποθέτηση πινακίδων σήμανσης κλπ.**

Πρόκειται ουσιαστικά για ένα έργο αναβάθμισης των υποδομών του Δήμου, με στόχο να συμβάλει στη βελτίωση της ασφάλειας και της ποιότητας ζωής των δημοτών.

Για τη βελτίωση του τοπικού οδικού δικτύου ο Δήμος υλοποίησε επίσης βελτίωση της οδού που συνδέει τους οικισμούς Αρκαλοχωρίου και Θραψανού του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.

Το έργο είχε προϋπολογισμό 250.000,00€ το έργο **«Ολοκλήρωση της οδού Αρκαλοχώρι – Θραψανού του Δήμου Μινώα Πεδιάδας Ν. Ηρακλείου Κρήτης»** και αφορούσε στην ασφαλτόστρωση δύο τμημάτων συνολικού μήκους 2.200μ.

Αναλυτικότερα, πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω εργασίες:

- χωματοουργικές εργασίες καθώς και διάνοιξη, καθαρισμός και μόρφωση
- τάφρων τριγωνικής διατομής, όπου απαιτείται
- κατασκευή τεσσάρων τεχνικών έργων και στρώσης στράγγισης.
- κατασκευή υπόβασης και βάσης οδοστρωσίας (ΠΤΠ 0155).
- εργασίες ασφαλτικών (ασφαλτική προεπάλειψη, ασφαλτική συγκολλητική
- επάλειψη, ασφαλτική ισοπεδωτική στρώση μεταβλητού πάχους και ασφαλτική
- στρώση κυκλοφορίας).

2. Άλλο ένα έργο προς την κατεύθυνση της βελτίωσης των υποδομών οδοποιίας ξεκίνησε να υλοποιεί η Δημοτική Αρχή Μινώα Πεδιάδας. Πρόκειται για το **έργο της βελτίωσης - ασφαλτόστρωσης των οδών Θραψανού – Ευαγγελισμού και Αρχαγγέλου – Ευαγγελισμού**, το οποίο βρίσκεται σε φάση υλοποίησης. Το έργο αφορά στην εκπόνηση των μελετών προϋπολογισμού μελέτης **800.000,00€ αλλά και στην βελτίωση των τμημάτων των οδών που αναφέρονται παρακάτω**. Η χρηματοδότηση του έργου προέρχεται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και ουσιαστικά αποτελεί το 1^ο υποέργο της πράξης «Βελτίωση υφισταμένης οδού Καστέλλι – Θραψανό του Δήμου Μινώα Πεδιάδας», ο συνολικός προϋπολογισμός μελέτης της οποίας ανέρχεται στις 1.300.000,00€.

Σύμφωνα με την τεχνική περιγραφή σκοπός του παρόντος έργου είναι η βελτίωση τμήματος μήκους περίπου 2,5 χλμ. εκτός ορίων οικισμών του επαρχιακού δρόμου Θραψανό – Ευαγγελισμός - Αρχάγγελος, ο οποίος παρουσιάζει πολλά προβλήματα και αρκετό φόρτο κυκλοφορίας. Στο πλαίσιο αυτό θα πραγματοποιηθούν πλήρεις εργασίες οδοποιίας επί του υπάρχοντος δρόμου και πιο συγκεκριμένα: μελέτες, χωματοουργικά, οδοστρωσία, τεχνικά, ασφαλτικά, καθώς και έργα σήμανσης και ασφάλειας. Οι μελέτες που πρέπει να παραδώσει ο ανάδοχος αφορούν συνολικά στα παρακάτω τμήματα (συνολικού μήκους 4,55 χλμ.):

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Καρδουλιανώ (Καστέλλι) – Αρχάγγελος, μήκους 0,7 χιλ.
- Αρχάγγελος – Ευαγγελισμός, μήκους 1,85 χιλ.
- Ευαγγελισμός – Θραψανό, μήκους 2,0 χιλ.

3. Επίσης πρόσφατα συμβασιοποιήθηκε το έργο της **βελτίωσης του δρόμου Καστέλλι – Χερσόνησος**, έργο το οποίο εκτελείται από την Περιφέρεια Κρήτης. Με **προϋπολογισμό 1.000.000,00 €** και χρηματοδότηση από Εθνικούς Πόρους το έργο πρόκειται άμεσα να ξεκινήσει με αφετηρία το Καστέλλι και κατάληξη τη Χερσόνησο. Η χρηματοδότηση από τους εθνικούς πόρους εξασφαλίστηκε από τη Δημοτική Αρχή Μινώα Πεδιάδας και την Περιφέρεια Κρήτης.

Με την ολοκλήρωση της σύνταξης της απαραίτητης μελέτης, τη λήψη των απαραίτητων εγκρίσεων και την προγραμματική σύμβαση που υπογράφηκε το προηγούμενο διάστημα ανάμεσα στο Δήμο και την Περιφέρεια, το έργο που θα υλοποιηθεί αναμένεται να δώσει ανάσα πνοής στην περιοχή. Η βελτίωση του οδικού δικτύου Καστέλλι – Χερσόνησος αποτελεί ένα ιδιαίτερα σημαντικό έργο για το Δήμο, διότι η συγκεκριμένη οδική αρτηρία *δεν έχει δεχτεί καμία συντήρηση για περίπου μια δεκαετία με αποτέλεσμα να δημιουργούνται πολλαπλά προβλήματα στην προσβασιμότητα για το Καστέλλι και την ευρύτερη περιοχή .Το παρόν έργο θα ωφελήσει τους πολίτες της ενδοχώρας , οι οποίοι έχουν δικαίωμα στην ασφαλή πρόσβαση.*

4. Προς την κατεύθυνση της βελτίωσης του τοπικού δικτύου ο Δήμος ολοκλήρωσε το έργο της βελτίωσης της οδού που συνδέει τους οικισμούς Αρκαλοχωρίου και Θραψανού του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.

Με προϋπολογισμό μελέτης 250.000,00€ το έργο **«Ολοκλήρωση της οδού Αρκαλοχώρι – Θραψανού του Δήμου Μινώα Πεδιάδας Ν. Ηρακλείου Κρήτης»** αφορούσε στην ασφαλτόστρωση δύο τμημάτων συνολικού μήκους 2.200μ. Αναλυτικότερα, σύμφωνα με την τεχνική περιγραφή του έργου πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω εργασίες:

- χωματουργικές εργασίες καθώς και διάνοιξη, καθαρισμός και μόρφωση τάφρων τριγωνικής διατομής, όπου απαιτείται
- κατασκευή τεσσάρων τεχνικών έργων και στρώσης στράγγισης.
- κατασκευή υπόβασης και βάσης οδοστρωσίας (ΠΤΠ 0155).
- εργασίες ασφαλτικών (ασφαλτική προεπάλειψη, ασφαλτική συγκολλητική επάλειψη, ασφαλτική ισοπεδωτική στρώση μεταβλητού πάχους και ασφαλτική στρώση κυκλοφορίας).

5. Επίσης ολοκληρώθηκε το έργο για **«Ασφαλτοστρώσεις υφιστάμενων δρόμων του Δήμου Μινώα Πεδιάδας»**.

Το έργο περιελάμβανε την ασφαλτόστρωση τμημάτων δημοτικών οδών σε οικισμούς του Δήμου, συνολικού μήκους 4.700m. Οι δρόμοι που επελέγησαν επιβαρύνονται καθημερινά με συχνή

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

διέλευση αυτοκινήτων, αφού είτε καταλήγουν σε σημαντικές τοποθεσίες της περιοχής (π.χ. σχολεία, κοιμητήρια κ.α.) είτε διευκολύνουν την πρόσβαση σε καλλιέργειες και τη μετακίνηση εντός οικισμού.

Σύμφωνα με την τεχνική περιγραφή οι εργασίες που εκτελέστηκαν, ανάλογα με το είδος του υφιστάμενου δρόμου (χωματόδρομος, τσιμεντόδρομος, άσφαλτος) ήταν οι εξής:

- χωματουργικές εργασίες, καθαρισμοί και μόρφωση τάφρων τριγωνικής διατομής, όπου απαιτείται.
- κατασκευή τεχνικών έργων στραγγίσεων και στρώσης στράγγισης, όπου απαιτείται.
- κατασκευή υπόβασης και βάσης οδοστρωσίας (ΠΤΠ Ο155)
- εργασίες ασφαλικών (φρεζάρισμα, ασφαλική προεπάλειψη, ασφαλική συγγολητική επάλειψη, αντιολοσθηρή στρώση, ασφαλική ισοπεδωτική στρώση μεταβλητού πάχους και ασφαλική στρώση κυκλοφορίας).

6. Επίσης υλοποιήθηκαν αναπλάσεις μεταξύ των **οδών Ελ. Βενιζέλου, Σάββα Πέππα και Γρηγορίου Ε' Δήμου Αρκαλοχωρίου** και υλοποιείται έργο για την **«Ανάπλαση οδού Εθνικής Αντιστάσεως οικισμού Αρκαλοχωρίου»**.

1.2.6.2. Δίκτυο Ύδρευσης:

Οι περιοχές που γεινιάζουν με ορεινούς όγκους παρουσιάζουν λιγότερα προβλήματα στους υδάτινους πόρους συγκριτικά με αυτές που διαθέτουν ομαλότερο ανάγλυφο και εφαρμόζουν περισσότερο εντατικές μορφές γεωργίας με αποτέλεσμα να καταναλώνουν μεγαλύτερο μέρος του διαθέσιμου ύδατος και σε χρήσεις άρδευσης. Σε όλη την περιοχή του Δήμου υπάρχει τουλάχιστον εποχιακή αδυναμία αντιμετώπισης της ζήτησης, κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Η ύδρευση του Δήμου Μινώα Πεδιάδας γίνεται από γεωτρήσεις και πηγές . Επίσης σοβαρά προβλήματα παρουσιάζονται στα δίκτυα ύδρευσης κυρίως λόγω της ηλικίας τους, αλλά και της μη ικανοποιητικής συντήρησής τους. Η κάλυψη του δικτύου είναι πλήρης ενώ η ποσότητα του νερού δεν επαρκεί, ειδικά τους θερινούς μήνες που υπάρχει υπερκατανάλωση.

Στο πεπαλαιωμένο και τεράστιο σε έκταση δίκτυο ύδρευσης (διανομής και τροφοδοσίας) παρατηρείται συχνά η εμφάνιση βλαβών και δυσλειτουργιών και απαιτείται προσπάθεια σε καθημερινή βάση για την προληπτική συντήρηση και την αποκατάστασή τους. Το κόστος άντλησης του νερού, το κόστος επισκευών και συντηρήσεων του υδρευτικού συστήματος και οι αποσβέσεις των υποδομών ξεπερνούν το 50% των εξόδων.

Η Δ.Ε.Υ.Α.ΜΠ που έχει αναλάβει το έργο της διαχείρισης του νερού, βρίσκεται στην προσπάθεια της υδροδότησης και των 71 οικισμών του Δήμου Μινώα Πεδιάδας με συνολικό πληθυσμό 17.829 κατοίκους. Το πόσιμο νερό αντλείται από 46 γεωτρήσεις και 32 πηγές με τα ανάλογα αντλητικά

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

συγκροτήματα και καταλήγει σε 74 δεξαμενές συνολικής χωρητικότητας 6.000 κυβικών μέτρων νερού. Το νερό φτάνει στους υδρολήπτες μέσω ενός εκτενούς δικτύου (τροφοδοσίας και διανομής νερού) που περιλαμβάνει 12.716 συνδέσεις, ενώ το μήκος των αγωγών ξεπερνά τα 400.756 μέτρα.

1.2.6.3 Δίκτυο Άρδευσης:

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, η άρδευση συνιστά την πλέον σημαντική χρήση των υδάτινων πόρων. Η αρδευτική ζήτηση είναι η κυριότερη ανάγκη που πρέπει να καλυφθεί ετησίως, γεγονός που δυσχεραίνεται από την έντονη εποχικότητα της ζήτησης αυτής, η οποία εμφανίζεται την θερινή περίοδο όταν η προσφορά ύδατος μέσω των βροχοπτώσεων είναι ελάχιστη έως μηδενική.

Η συμμετοχή του γεωργικού τομέα εξακολουθεί να είναι σημαντική στην οικονομία του Δήμου. Από τις σημαντικότερες βελτιώσεις στην αγροτική οικονομία κατά τα τελευταία χρόνια υπήρξε η αύξηση των αποδόσεων της ελαιοκαλλιέργειας που οφείλεται στη βελτίωση της τεχνικής της καλλιέργειας.

Το χρησιμοποιούμενο στις αρδεύσεις νερό προέρχεται κατά κύριο λόγο από υπόγεια νερά. Η υπερβολική όμως χρήση των νερών του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα εγκυμονεί κινδύνους υποβιβασμού της στάθμης, εξάντλησης των αποθεμάτων ή ακόμη και εισροής θαλάσσιου νερού στις παράκτιες περιοχές με κίνδυνο καταστροφής των καλλιεργειών και των εδαφών. Οι περιοχές που γειτνιάζουν με ορεινούς όγκους παρουσιάζουν λιγότερα προβλήματα στους υδάτινους πόρους συγκριτικά με αυτές που διαθέτουν ομαλότερο ανάγλυφο και εφαρμόζουν περισσότερο εντατικές μορφές γεωργίας με αποτέλεσμα να καταναλώνουν μεγαλύτερο μέρος του διαθέσιμου ύδατος και σε χρήσεις άρδευσης.

Στη συνολική έκταση του Δήμου Μινώα Πεδιάδας των 398,4 χιλιάδων στρεμμάτων, στον πίνακα που ακολουθεί, παρουσιάζεται αναλυτικά το σύνολο της αρδευόμενης έκτασης, το οποίο λόγο της ελαιοκαλλιέργειας είναι αρκετά σημαντικό και ανέρχεται στο 42%.

**Πίνακας με ποσοστά καλλιεργούμενης έκτασης και ποσοστά αρδευόμενης έκτασης
στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας**

Δημοτική ενότητα	Συνολική έκταση του Δήμου σε χιλιάδες στρέμματα	Καλλιεργούμενη έκταση Δήμου σε χιλιάδες στρέμματα	Ποσοστό καλλιεργούμενης έκτασης	Αρδευόμενη έκταση σε χιλιάδες στρέμματα	Ποσοστό Αρδευόμενης έκτασης
Αρκαλοχώρι	238,7	153,0	64%	68,8	45%
Καστέλλι	122,5	45,3	37%	11,5	25,3%
Θραψανό	37,3	16,8	59,5%	10,0	59,5%
Δήμος Μινώα Πεδιάδας	398,5	215,1	54%	90,3	42,0%

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Το παραπάνω ποσοστό για την κάλυψη των αναγκών άρδευσης καλύπτεται από γεωτρήσεις που αριθμούν τις 51 στο σύνολο του Δήμου και από τα φράγματα και τις λιμνοδεξαμενές στην περιοχή του Δήμου, όπως αποτυπώνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Δημοτική Ενότητα	Αριθμός Γεωτρήσεων άρδευσης
Αρκαλοχώρι	19
Καστέλλι	25
Θραψανό	7
Σύνολο Δήμου	51

Στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας έχουν κατασκευαστεί τα φράγματα-λιμνοδεξαμενές που απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα και καλύπτουν ένα πολύ σημαντικό ποσοστό των αρδευτικών αναγκών.

Τοπικό Διαμέρισμα	Λιμνοδεξαμενή/Φράγμα	Χωρητικότητα σε κυβικά
Καραράβω	Λιμνοδεξαμενή	100.000
Σκινιάς	Λιμνοδεξαμενή	609.000
Πανόραμα	Φράγμα	1.200.000
Πάρτηρα	Φράγμα	380.000
Αμουργελλών	Φράγμα	882.000
Ίνι	Φράγμα	2.050.000
Σύνολο κυβικών		5.221.000

Μέτρα για τη στήριξη του πρωτογενή τομέα

1. Στα πλαίσια της στήριξης του φθίνοντα στην περιοχή του Δήμου πρωτογενή τομέα, έχει ήδη εκπονηθεί η **μελέτη του νέου Φράγματος Μπαδιά**, στο τοπικό διαμέρισμα Παρτίρων και σχεδιάζεται η κατασκευή νέου φράγματος χωρητικότητας 2.342.150 κυβικών μέτρων με σκοπό την ικανοποίηση των ολοένα αυξανόμενων αναγκών άρδευσης των καλλιεργούμενων εκτάσεων του Δήμου.

2. Η Δημοτική Αρχή Μινώα Πεδιάδας έχοντας ως γνώμονα τη στήριξη του πρωτογενή τομέα μέσα από την υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού και του τοπικού αναπτυξιακού σχεδίου που έχει διαμορφώσει για το σκοπό αυτό, συνεχίζει να υλοποιεί δράσεις αναβάθμισης και υλοποίησης νέων έργων υποδομής, όπως αρδευτικά δίκτυα, δεξαμενές και γεωτρήσεις που συμβάλλουν στη στήριξη της γεωργίας και της κτηνοτροφίας.

Στο πλαίσιο αυτό ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας **προχώρησε σε ανόρυξη υδρο-αρδευτικής γεώτρησης στην τοπική κοινότητα Γαρίπας**. Οι εργασίες ανόρυξης της γεώτρησης ολοκληρώθηκαν και η γεώτρηση δόθηκε σε χρήση, καλύπτοντας εκτεταμένες ανάγκες ύδρευσης και άρδευσης στην ευρύτερη περιοχή.

Η γεώτρηση του Δήμου Μινώα Πεδιάδας στη Γαρίπα έχει βάθος 160 μέτρα και η δυναμική της ανέρχεται στα 60 κυβικά μέτρα νερού ανά ώρα. Οι εργασίες ανόρυξης της γεώτρησης έγιναν με ίδιους

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

πόρους του Δήμου και το έργο θα να συμβάλλει σημαντικά τόσο στη βελτίωση ποιότητας ζωής των κατοίκων, όσο και στην αρωγή των επαγγελματιών του πρωτογενή τομέα στην περιοχή.

3. Τις εργασίες κατασκευής αρδευτικής δεξαμενής στον οικισμό Αυλή του τοπικού διαμερίσματος Κασσάνων βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανήλθε περίπου στις 46.000,00€ ενώ η χρηματοδότησή του προέρχεται από ίδιους πόρους.

Η δεξαμενή είναι κυκλική και διαθέτει χωρητικότητα 300 κυβικών μέτρων. Η θέση στην οποία υλοποιήθηκε το έργο είναι κατάλληλη, προκειμένου η δεξαμενή να συνδεθεί με το υφιστάμενο δίκτυο άρδευσης, ενώ το αγροτεμάχιο, εντός του οποίου κατασκευάζεται, παραχωρήθηκε στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας από τον Πατέρα Γεώργιο Μαυρίκο. Η κατασκευή της δεξαμενής συνδυάστηκε και με το έργο της αντικατάστασης του αρδευτικού δικτύου Αυλής, προϋπολογισμού 123.000,00€ για το οποίο η Δημοτική Αρχή είχε υπογράψει σχετική σύμβαση τον Οκτώβριο του 2013 και ολοκληρώθηκε πρόσφατα.

Στο πλαίσιο των εργασιών κατασκευής του έργου, πραγματοποιήθηκε και δράση δεντροφύτευσης με πρωτοβουλία του Δήμου Μινώα Πεδιάδας και συμμετοχή μαθητών του 2ου Δημοτικού Σχολείου Αρκαλοχωρίου. Ο χώρος περιμετρικά της δεξαμενής διαμορφώθηκε και φυτεύθηκε, ενώ παράλληλα στα παιδιά έγινε ενημέρωση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης. Η συγκεκριμένη δράση συνδυάστηκε και με τον εορτασμό της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος.

4. Τέλος ο Δήμος προκειμένου να ολοκληρωθεί η συγκεκριμένη παρέμβαση , πρόκειται άμεσα να δημοπρατήσει και να υλοποιήσει το έργο «Αντικατάσταση καταθλιπτικού αγωγού άρδευσης Αυλής Τ.Κ Κασσάνων». Ο προϋπολογισμός των δημοπρατούμενων εργασιών του έργου, με βάση τη μελέτη με αριθμό θεώρησης 52/2013 από τη Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, ανέρχεται στο ποσό των **236.863,19ΕΥΡΩ** (χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.) και στο ποσό των 295.000,00ΕΥΡΩ (με αναθεώρηση και Φ.Π.Α.). Το έργο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα "Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007 - 2013" με ποσοστό συγχρηματοδότησης 90,51% από το Ε.Γ.Τ.Α.Α. και 9,49% από Εθνική Δαπάνη (Αριθμός ΣΑΕ 282/8).

5. Ο Δήμος πρόσφατα δημοπράτησε και πρόκειται να συμβασιοποιήσει το έργο με τίτλο «Βελτίωση – αντικατάσταση αρδευτικού δικτύου Τ.Κ. Σκινιά – Β' φάση προϋπολογισμού: 320.000,00 σε ΕΥΡΩ .»

Με την πράξη με τίτλο «Βελτίωση- Αντικατάσταση αρδευτικών Δήμου Μινώα Πεδιάδας» που χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013 (ΠΑΑ), πραγματοποιήθηκε η αντικατάσταση του πρώτου μέρους του δεύτερου τμήματος του αρδευτικού δικτύου της Τοπικής Κοινότητας Σκινιά. Με το παρόν έργο **ολοκληρώνεται η αντικατάσταση – βελτίωση του δεύτερου (β') τμήματος του αρδευτικού δικτύου της Τοπικής Κοινότητας Σκινιά.** Το αρδευτικό δίκτυο Σκινιά, κατασκευάστηκε από την Δ/νση Ε. Β. Ηρακλείου του Υπουργείου Γεωργίας και αποτελείται από τρία (3) χωριστά δίκτυα: 1. Το δίκτυο Α, που καλύπτει την περιοχή από τον οικισμό Βακιώτες μέχρι την λιμνοδεξαμενή του Σκινιά μέχρι το νότιο οδικό άξονα. 2. Το δίκτυο Β, που καλύπτει την περιοχή από τις

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

γεωτρήσεις έως το ύψος της λιμνοδεξαμενής, ανατολικά του νότιου οδικού άξονα. 3. Το δίκτυο Γ, που ξεκινά από την λιμνοδεξαμενή και καλύπτει την περιοχή δυτικά και νότιο – δυτικά του οικισμού Σκινιά.

Το συγκεκριμένο έργο αφορά στην αντικατάσταση του κεντρικού αγωγού του δικτύου Β, του οποίου η καθαρή αρδευόμενη έκταση ανέρχεται περίπου σε 1.900στρέμματα. Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται να αντικατασταθεί ο αγωγός που μεταφέρει νερό προς άρδευση και ξεκινά από τις γεωτρήσεις που βρίσκονται στις θέσεις «Φαραγγόμυλος», «Περιστεριώνας» και «Αγιοπετριάς», έως τη δεξαμενή αποθήκευσης νερού που βρίσκεται στην περιοχή «Αγία Παρασκευή».

Το έργο χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα "Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007 - 2013" με ποσοστό συγχρηματοδότησης 90,51% από το Ε.Γ.Τ.Α.Α. και 9,49% από Εθνική Δαπάνη (Αριθμός ΣΑΕ 282/8).

6. Επίσης ο Δήμος προχώρησε στη «Βελτίωση του αρδευτικού δικτύου της τοπικής κοινότητας Παναγιάς» με προϋπολογισμό 102.000,00€ .Η χρηματοδότηση του έργου προέρχεται από το Πρόγραμμα "Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007-2013" του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Πιο συγκεκριμένα, το έργο αφορούσε στην κατασκευή αρδευτικής δεξαμενής χωρητικότητας 300κ.μ., βορειοανατολικά του οικισμού Παναγιάς, στη θέση «Πλυμμένη» σε υψόμετρο 430μ. Η δεξαμενή τροφοδοτείται από παρακείμενη υφιστάμενη γεώτρηση που βρίσκεται στην περιοχή. Πλησίον της προτεινόμενης θέσης κατασκευής της δεξαμενής, υπάρχει ήδη άλλη μία δεξαμενή χωρητικότητας 200κ.μ., η οποία ανήκει στην Ομάδα Ελαιοπαραγωγών Παναγιάς και εξυπηρετεί τα μέλη της ομάδας.

Με την κατασκευή της νέας δεξαμενής, θα πραγματοποιείται διανομή νερού προς την αρδευόμενη ζώνη της τοπικής κοινότητας Παναγιάς, με βαρύτητα. Από τη νέα δεξαμενή, ξεκινά ο κεντρικός αγωγός διανομής, ο οποίος εξυπηρετεί τις προβλεπόμενες αρδευόμενες εκτάσεις. Η δεξαμενή θα τροφοδοτείται από την υφιστάμενη γεώτρηση στη θέση «Πλυμμένη», η οποία αντλεί 50m³/h περίπου.

7. Επίσης το 2013 ξεκίνησε η κατασκευή των δικτύων του Φράγματος Πανοράματος, προϋπολογισμού 11.450.000€. Ένα σημαντικό έργο για την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, που υλοποιείται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Πρόκειται για την κατασκευή των Δικτύων του Φράγματος Πανοράματος Δήμου Μινώα Πεδιάδας.

Έτσι, έπειτα από την ολοκλήρωση των διαδικασιών επικαιροποίησης και δημοπράτησης, καθώς και την αναγκαία εξασφάλιση της χρηματοδότησης του έργου μέσα από το πρόγραμμα "Αλέξανδρος Μπαλτατζής", η υλοποίησή του δίνει μια ακόμα αναπτυξιακή προοπτική για την περιοχή του Δήμου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Πρόκειται για ένα έργο που θα τροφοδοτήσει με τα 2,5 εκ. κυβικά νερού του φράγματος τις καλλιέργειες της περιοχής, αρδεύοντας μια έκταση περισσότερων από 35.000 στρεμμάτων.

Τέλος, έχει ολοκληρωθεί η Περιβαλλοντική μελέτη λιμνοδεξαμενής Καραβάδου, όπου θα οδηγήσει στην αποκατάσταση της Λιμνοδεξαμενής.

1.1.3 Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

- 1.3.1 Πληθυσμιακές μεταβολές
- 1.3.2 Σύνθεση πληθυσμού (φύλο, ηλικία, εκπαίδευση)
- 1.3.3 Δομές κοινωνικής υποστήριξης
- 1.3.4 Υποδομές εκπαίδευσης
- 1.3.5 Πολιτιστική υποδομή και δραστηριότητες
- 1.3.6 Αθλητικοί χώροι

1.3.1 Πληθυσμιακές μεταβολές

Τα πληθυσμιακά στοιχεία του Δήμου παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα με τις μεταβολές που παρατηρήθηκαν κατά την τελευταία εικοσαετία ανά Δημοτική Ενότητα αλλά και στο σύνολο του Δήμου ,σε σχέση με το Νομό Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης.

Στο σύνολο του Δήμου παρουσιάζεται μια σημαντική αρνητική δημογραφική εξέλιξη με ποσοστό μείωσης που ανέρχεται στο 8,2% στην εικοσαετία 1991-2011. Η δημοτική ενότητα Καστελλίου είναι αυτή που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αρνητική δημογραφική εξέλιξη με ποσοστό μείωσης 17,5%, ενώ οι δημοτικές ενότητες Αρκαλοχωρίου και Θραψανού παρουσιάζουν μικρότερη αρνητική δημογραφική εξέλιξη, αλλά σε ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση από την θετική δημογραφική εξέλιξη της Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου και της Περιφέρεια Κρήτης .

Πίνακας 3.1.1:Πληθυσμός του δήμου στο σύνολο του αλλά και ανά Δημοτική ενότητα και πληθυσμιακές μεταβολές αυτού την δεκαετία 1991 – 2001.

Πληθυσμιακή εξέλιξη 1991-2011						
	Πραγματικός πληθυσμός			Ποσοστιαία Μεταβολή Πληθυσμού		
	1991	2001	2011	1991-2001	2001-2011	1991-2011
ΕΛΛΑΔΑ	10.259.900	10.964.020	10.816.286	6,42%	-1,36%	5,1%
ΠΕ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	264.486	292.489	338.052	10,5%	15,5 %	27,8%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	540.054	601.131	623.065	11,31%	3,6%	15,3%

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΚΡΗΤΗΣ						
ΔΕ	11.173	10.897	10.618	-2,4%	- 0,2 %	-4,96%
ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ						
ΔΕ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ	5.884	6.819	4.853	15,8%	-28,8 %	-17,5%
ΔΕ ΘΡΑΨΑΝΟΥ	2.368	2.616	2.358	-0,4%	-0,9 %	-0,4%
ΣΥΝΟΛΟ	19.425	20.332	17.829	4,6%	-12,3%	-8,2%
ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ						

Πληθυσμιακή εξέλιξη Δήμου Μινώα Πεδιάδας, σύμφωνα με την απογραφή πληθυσμού 1991,2001 και 2011, Πηγή ΕΛ.ΣΤΑΤ

Αναλυτικότερα, οι μεταβολές του πληθυσμού ανά Δημοτικό Διαμέρισμα, μέσα στην εικοσαετία, φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3.1.2:Πληθυσμιακές μεταβολές στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας,για την περίοδο 1991-2011

Τοπικό Διαμέρισμα	Πραγματικός Πληθυσμός 1991	Πραγματικός Πληθυσμός 2001	Πραγματικός Πληθυσμός 2011
Δημοτική ενότητα Θραψανού	2.368	2.616	2.358
T.K. Θραψανού	1.240	1.424	1270
Θραψανό	1.240	1.424	1270
T.K. Βόνης	664	705	589
Βόνη	566	601	505
Γαλατάς	98	104	84
T.K. Ζωφόρων	297	341	362
Ζωφόροι	297	341	362
T.K. Σαμπά	167	146	137
Σαμπάς	154	127	126
Μονή Αγκαραάθου	13	19	11
Δημοτική ενότητα Καστελλίου	5.884	6.819	4.853
T.K. Καστελλίου	1.388	1.791	1.473
Καστέλλι	1.374	1.692	1.421
Λαγός	14	99	52
T.K. Αμαριανού	280	321	156
Αμαριανό	280	321	156
T.K. Αποστόλων	486	507	330
Απόστολοι	486	507	330
T.K. Αρχαγγέλου	433	485	258

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αρχάγγελος	299	326	140
Γαλεριανό	45	58	42
Σκλαβεροχώρι	89	101	76
Τ.Κ. Ασκών	319	320	250
Ασκοί	319	320	250
Τ.Κ. Γερακίου	562	485	350
Γεράκι	418	375	277
Αρμάχα	144	110	73
Τ.Κ. Ευαγγελισμού	365	623	237
Ευαγγελισμός	365	623	237
Τ.Κ. Καρουζανών	200	124	77
Κάτω Καρουζανά	36	38	22
Άγνος	28	14	3
Άνω Καρουζανά	79	48	24
Μπιτζαριανό,το	57	24	28
Τ.Κ. Κασταμονίτσας	356	537	433
Κασταμονίτσα	347	516	423
Τοίχος	9	21	10
Τ.Κ. Λιλιανού	246	178	72
Λιλιανό	125	63	27
Αγία Παρασκευή	121	115	45
Τ.Κ. Λυττού (Ξιδά)	417	319	227
Λυττός,η (τ.Ξιδάς)	417	319	227
Τ.Κ. Μαθιάς	215	329	214
Μαθιά	215	329	214
Τ.Κ. Πολυθέας	243	382	374
Πολυθέα	221	364	362
Τζίγκουνα	22	18	12
Τ.Κ. Σμαρίου	374	418	402
Σμάρι	374	418	402
Δημοτική ενότητα	11.173	10.897	10.618
Αρκαλοχωρίου			
Δ. Κ Αρκαλοχωρίου	3.672	3.927	4.778
Αρκαλοχώρι	2.881	3.346	4.267
Αγία Σεμνή	30	20	8
Αρχοντικό	219	186	192
Ζήντα	192	147	121
Μιλλιάρησι	2	2	4
Μουσούτα	152	101	90
Χουμέρι	196	125	96
Τ.Κ. Γαρίπας	643	650	518

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Γαρίπα	496	517	351
Δραπέτι	147	133	167
Τ.Κ. Δεματίου	417	417	300
Δεμάτι	417	391	279
Κρασάς	0	26	21
Τ.Κ. Ινίου	738	661	608
Ίνι	400	370	359
Μαχαιρά	251	235	193
Μοναστηράκι	87	56	53
Τ.Κ. Καραβάδου	320	301	301
Καραβάδο	320	301	301
Τ.Κ. Κασσάνων	541	538	460
Κασσάνοι	252	228	211
Αυλή	289	310	249
Τ.Κ. Καστελλιανών	790	732	631
Κάτω Καστελλιάνα	270	290	222
Άνω Καστελλιάνα	226	193	151
Τσουτσουρος	113	115	167
Φαβριανά	93	83	47
Φιλίπποι	88	51	44
Τ.Κ. Λευκοχωρίου	466	405	273
Λευκοχώρι	254	186	153
Άνω Πουλιά	66	70	49
Καλό Χωριό	71	56	30
Κάτω Πουλιά	67	86	35
Χανδρού	8	7	6
Τ.Κ. Νιπιδιτού	651	615	565
Νιπιδιτός	345	282	318
Ρουσσοχώρια	306	333	247
Τ.Κ. Παναγιάς	612	606	445
Παναγιά	612	606	445
Τ.Κ. Πανοράματος	580	496	500
Πανόραμα	212	183	187
Αμουργέλλες	277	233	197
Στείρονας	91	80	116
Τ.Κ. Παρτίρων	590	555	406
Πάρτιρα	445	404	309
Μικρά Επισκοπή	0	0	3
Μπαδιάς	95	68	58
Τουρλωτή	50	83	36

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

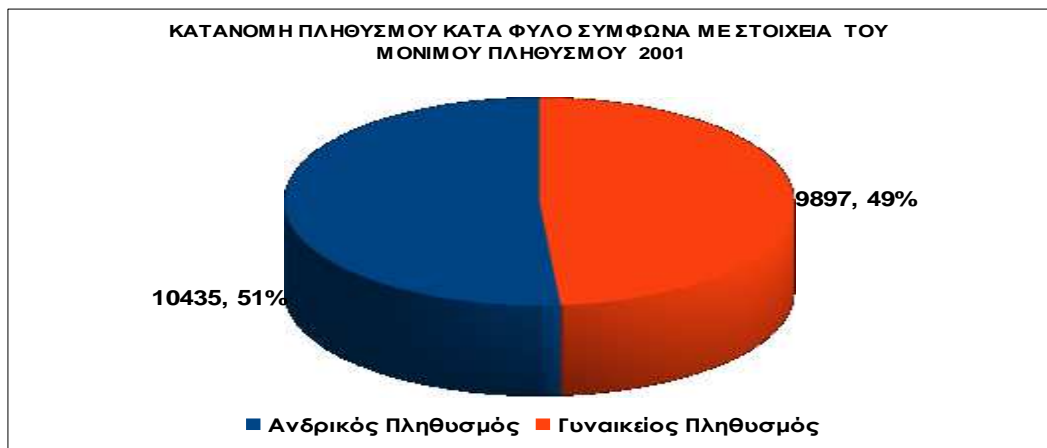
Τ.Κ. Πατισιδέρου	271	278	314
Πατισίδερος	271	278	314
Τ.Κ. Σκινιά	882	716	519
Σκινιάς	681	611	456
Βακιώτες	45	22	13
Λαγούτα	156	83	50
Σύνολο Δήμου	19.425	20.332	17.829

1.3.2 Σύνθεση πληθυσμού

Πληθυσμός κατά φύλο, ηλικία και οικογενειακή κατάσταση και Δημογραφικοί δείκτες

Πληθυσμός κατά φύλο

Πίνακας 3.2.1. :Οικογενειακή κατάσταση στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, στην Ελλάδα, την Κρήτη και το Νομό σύμφωνα με στοιχεία της απογραφής του έτους 2001

Πηγή:ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2001 επεξεργασία στοιχείων

Πηγή:ΕΛ.ΣΤΑΤ. 2011 επεξεργασία στοιχείων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Από την σύγκριση των δύο παραπάνω γραφημάτων σε Σχέση με το Μόνιμο πληθυσμό του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, παρατηρούμε ότι υπήρξε ελάχιστη διακύμανση στην κατανομή του πληθυσμού κατά φύλο , κατά τη διάρκεια της δεκαετίας 2001-2011.Το ποσοστό των ανδρών σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 ανερχόταν στο 51%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 ,μειώθηκε στο 50%.

Αντίστοιχα για τις γυναίκες το ποσοστό των γυναικών ανερχόταν στο 49% στο σύνολο του Μόνιμου πληθυσμού για το 2001 και στο 50% για το 2011.

Οικογενειακή κατάσταση πληθυσμού

Πίνακας 3.2.1. :Οικογενειακή κατάσταση στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, στην Ελλάδα, την Κρήτη και το Νομό σύμφωνα με στοιχεία της απογραφής του έτους 2011

ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2011	ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ			
		ΑΓΑΜΟΙ	Έγγαμοι, με σύμφωνο συμβίωσης και σε διάσταση	Χήροι και χήροι από σύμφωνο συμβίωσης	Διαζευγμένοι και διαζευγμένοι από σύμφωνο συμβίωσης
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	17.563	6.052	9.506	1.622	383

Πηγή:ΕΛ. ΣΤΑΤ 2011 επεξεργασία στοιχείων για την οικογενειακή κατάσταση

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ. ΣΤΑΤ. από την απογραφή του 2001,προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

Στο σύνολο του Μόνιμου πληθυσμού της περιοχής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας ,για το έτος 2001 :

- ο Ποσοστό **51,3%** αποτελούσαν άνδρες και **48,6%** γυναίκες. Τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο Κρήτης για το έτος 2001 ήταν 50,63% για τους άνδρες και 49,36% για τις γυναίκες. Σε επίπεδο Ελλάδας τα ποσοστά αυτά κυμαίνονταν σε 49,5% για τους άνδρες και 50,5% για τις γυναίκες.
- ο Το σύνολο των άγαμων για την περιοχή ,είναι 6.431 άτομα ή ποσοστό **31,6 %** με αντίστοιχο ποσοστό για την Κρήτη 41,9% και για την Ελλάδα 39,6%.
- ο Το σύνολο των έγγαμων ήταν 11.993 ή **ποσοστό 57,6%** με αντίστοιχα ποσοστά Κρήτης 49,6% και Ελλάδα 49,8%.
- ο **Χήρες- χήροι ήταν 1.628 άτομα ή ποσοστό 8%** με αντίστοιχα ποσοστά για την Κρήτη **6,4%** και **Ελλάδας 7,1%**.
- ο Το σύνολο των διαζευγμένων για την περιοχή ήταν 280 με ποσοστό **1,3%** , με αντίστοιχα ποσοστά για την Κρήτη 2,8% και για την Ελλάδα 3,3%. Από τα 280 άτομα τα 114 ήταν άνδρες και τα 166 γυναίκες.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. από την απογραφή του 2011, προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Το ποσοστό των άγαμων ανέρχεται σε **34,4%** , ποσοστό το οποίο παρουσιάζει σχετικά μικρή αύξηση κατά 2,8% σε σχέση με το 2001.
- Το ποσοστό των έγγαμων ατόμων σύμφωνα με τα στοιχεία του 2011 ανέρχεται σε **54,1%** , **μειωμένο κατά 3,5 % σε σχέση** με το ποσοστό των έγγαμων ατόμων του 2001
- Το ποσοστό των χήρων το 2011 ανέρχεται σε 9,2%, σε σχέση με το 8% του 2001.
- Αύξηση παρουσιάζει στη διάρκεια της δεκαετίας το ποσοστό των διαζευγμένων , αφού από 1,3% που κυμαίνονταν το 2001 , αυξήθηκε σε 2,1% το 2011.

Από τη συγκριτική παρατήρηση των στοιχείων της Απογραφής του 2001 και του 2011,προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- **Μειώθηκε το ποσοστό των ανδρών** κατά μια ποσοστιαία μονάδα και αυξήθηκε αντίστοιχα το ποσοστό των γυναικών μέσα στη δεκαετία.
- **Το ποσοστό των άγαμων, των χήρων και των διαζευγμένων ατόμων αυξήθηκε** στη διάρκεια της δεκαετίας, ενώ το ποσοστό των έγγαμων μειώθηκε .
- **Μειώθηκε μέσα στη δεκαετία κατά 3,5% το ποσοστό των έγγαμων ατόμων.**

Ηλικιακή σύνθεση πληθυσμού, Δημογραφικοί Δείκτες

Πίνακας 3.2.3: Σύνθεση πληθυσμού Δήμου Μινώα Πεδιάδας, ανά ηλικιακή ομάδα και φύλο(ΕΛ. ΣΤΑΤ 2011)

	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 και άνω	Μέση ηλικία
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	17.563	1.586	1.667	1.897	2.308	2.021	1.916	2.124	4.044	46

Τα αναλυτικά στατιστικά στοιχεία για την δημογραφική εξέλιξη στην περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, ακολουθούν τις τάσεις που παρουσιάζονται στο μεγαλύτερο ποσοστό της ελληνικής υπαίθρου.

Ο πληθυσμός της Ελλάδας τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο παρουσιάζει έντονα σημεία γήρανσης. Το ποσοστό των ηλικιωμένων στους Δήμους της χώρας κυμαίνεται από 8,9% έως 39,2% ενώ ο δείκτης γήρανσης κυμαίνεται από 44,5% έως 466,2%. Τα δύο αυτά μέτρα παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη περιφερειακή μεταβλητότητα (CV %) μεταξύ των 325 Καλλικρατικών Δήμων της χώρας

Χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η έντονη τάση διαφυγής του ενεργού πληθυσμού στα αστικά κέντρα και η εγκατάλειψη της περιοχής, γεγονός το οποίο θα ανατραπεί με την κατασκευή του Νέου Διεθνούς Αεροδρομίου Καστελλίου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται δημογραφικά στοιχεία του Δήμου μας, σύμφωνα με την επεξεργασία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας για την απογραφή του 2001 και του 2011. Από τη σύγκριση των δύο πινάκων παρατηρείται **μια πτωτική πορεία όσον αφορά την πυκνότητα του πληθυσμού**, αφού το 1991 ανέρχεται σε ποσοστό 0,049%, το 2001 σε ποσοστό 0,047% και το 2011 σε ποσοστό 0,044%.

Η μέση ηλικία του Μόνιμου Πληθυσμού του Δήμου Μινώα Πεδιάδας (στοιχεία ΕΛ.ΣΤΑΤ 2011) **ανέρχεται στα 46 έτη**, ενώ για την Ελλάδα ανέρχεται στα 41,9 έτη και για την Περιφέρεια Κρήτης στα 40 έτη.

Οι δημογραφικοί δείκτες που χρησιμοποιούνται είναι αυτοί της Γήρανσης, Εξάρτησης και Αντικατάστασης. Οι δείκτες υπολογίζονται από τις σχέσεις :

- **Δείκτης γήρανσης: πληθυσμός 65+ / πληθυσμός ηλικίας 0-14**, δηλαδή η αναλογία του γεροντικού πληθυσμού (ηλικίας 65 ετών και άνω) προς τον ηλικιακά νεότερο πληθυσμό (ηλικίας 0-14 ετών)

- **Δείκτης Εξάρτησης: πληθυσμός ηλικίας 0-14+πληθυσμός 65+/(πληθυσμό 15-64 ετών)**, δηλαδή η αναλογία του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού (ηλικίας 0-14 και 65 ετών και άνω) στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό (ηλικίας 15-64 ετών).

- **Δείκτης Αντικατάστασης: (πληθυσμός 15-19 ετών) /(πληθυσμό 60-64 ετών)**, δηλαδή ο Δείκτης Αντικατάστασης δηλώνει για κάθε 100 άτομα ηλικίας 60-64 ετών που είναι σε φάση να αποχωρήσουν από την αγορά εργασίας, πόσα άτομα ηλικίας 15-19 ετών αντιστοιχούν.

Ο Δείκτης Γήρανσης για το Δήμο Μινώα Πεδιάδας το 2001 ανερχόταν στο 202%, ποσοστό διπλάσιο σε σχέση με το ποσοστό 112,4% για την Ελλάδα.

Έτος	2001	2010	2011	2012
Δείκτης Γήρανσης Ελλάδας	112,4%	130,4%	133,1%	135,8%
Δείκτης Εξάρτησης Ελλάδας	48,3%	50,9%	51,8%	52,%

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Δείκτες γήρανσης ,Εξάρτησης και Αντικατάστασης στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας σύμφωνα με στοιχεία της απογραφής 2001

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ 2001							
Έκταση (τ.χμ.):	398.453						
Μόνιμος Πληθυσμός:	1991	19.425	2001	18.692	2011	17.563	
Πυκνότητα Πληθυσμού:	1991	0,049	2001	0,047	2011	0,044	
Ηλικιακή κατανομή Μόνιμος πληθυσμού (2001):							
Σύνολο	0-14	15-24	25-39	40-54	55-64	65-79	80 ΕΤΩΝ και άνω
18.692	2.437	2.206	3.577	3.116	2.439	3.852	1.065
Δημογραφικοί δείκτες (2001) :							
Δείκτης Γήρανσης					2,02		
Δείκτης Εξάρτησης					0,86		
Δείκτης Αντικατάστασης					1,00		

Δείκτες γήρανσης ,Εξάρτησης και Αντικατάστασης στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας σύμφωνα με στοιχεία της απογραφής 2011

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ 2011								
Έκταση (τ.χμ.):	398.453							
Μόνιμος Πληθυσμός:	1991	19.425	2001	18.692	2011	17.563		
Πυκνότητα Πληθυσμού:	1991	0,049	2001	0,0471	2011	0,044		
Ηλικιακή κατανομή μόνιμου πληθυσμού (2011):								
Σύνολο	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 ΕΤΩΝ και άνω
17.563	1.586	1.667	1.897	2.308	2.021	1.916	2.124	4.044
Δημογραφικοί δείκτες (2011) :								
Δείκτης Γήρανσης					3,89			
Δείκτης Εξάρτησης					1,20			
Δείκτης Αντικατάστασης					1,70			

Πηγή:ΕΛ. ΣΤΑΤ 2011 επεξεργασία στοιχείων

Σύμφωνα με τη σύγκριση των δύο παραπάνω πινάκων, προκύπτει το συμπέρασμα ότι για τη δεκαετία 2001-2011 μετά από την επεξεργασία των στοιχείων έχουν τροποποιηθεί οι δείκτες Γήρανσης , Εξάρτησης και Αντικατάστασης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Από την ανάλυση των πινάκων που αφορούν την ποσοστιαία κατανομή κατά τάξεις ηλικιών αποτυπώνεται ξεκάθαρα η εικόνα για τα χαρακτηριστικά της περιοχής.

- ✓ **Μικρότερη νεανικότητα κατά τρεις ήμισυ περίπου ποσοστιαίες μονάδες (3,5%) σε σχέση με το νομό Ηρακλείου αλλά και με την περιφέρεια, σύμφωνα με τα δημογραφικά στοιχεία της ΕΣΥΕ για το 2001.**
- ✓ **Η ποσόστωση των δεικτών για το Δήμο Μινώα Πεδιάδας, σε σχέση με αυτή του Νομού Ηρακλείου για το 2001, παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση, αφού ο δείκτης νεανικότητας για το δήμο είναι 13,8%,για τον Νομό Ηρακλείου είναι 17,25% και για την Περιφέρεια Κρήτης 16,96%.Πρόκειται για την ηλικιακή κατηγορία που κρατείται στην περιοχή από τον δευτερογενή και τριτογενή τομέα, κλάδοι οι οποίοι παραπαίουν αφού επηρεάζονται από το γενικότερο αρνητικό κλίμα του μειωμένου αγροτικού εισοδήματος.**
- ✓ **Αυξημένος δείκτης γήρανσης του πληθυσμού προκύπτει από τα δημογραφικά στοιχεία του 2001.Το ποσοστό αγγίζει 24,7% όταν σε επίπεδο Νομού εμφανίζεται μικρότερο της τάξης του 15,17%. Αυτό μεταφράζεται σαν μια δυνητική τάση διαφυγής του ενεργού πληθυσμού στα αστικά κέντρα και εγκατάλειψη της περιοχής.**
- ✓ **Ο δείκτης εξάρτησης για το 2001, για την περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας είναι 38,5%, έναντι του 32,28% για τον Νομό Ηρακλείου και του 33,22% για την περιφέρεια Κρήτης.**
- ✓ **Ως προς τη σύνθεση κατά φύλο, διαπιστώνεται ότι στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, οι άνδρες υπερέχουν έναντι των γυναικών (ποσοστό ανδρών /γυναικών :51,3% :48,61%). Στη Δημοτική ενότητα Αρκαλοχωρίου, ο ανδρικός πληθυσμός κυμαίνεται στο ποσοστό του 51,3% : 48,6% στη Δημοτική Ενότητα Καστελλίου ποσοστό 51,5% : 48,4% και στη Δημοτική ενότητα Θραψανού 50,6% ποσοστό ανδρών και 49,3% ποσοστό γυναικών) παρουσιάζοντας αντίστροφη αναλογία από αυτή που υπάρχει σε εθνικό επίπεδο (49,5% : 50,5% αντίστοιχως).**
- ✓ **Τέλος όσον αφορά την πυκνότητα του πληθυσμού ακολουθεί καθοδική πορεία αφού από 4,9 μειώθηκε σε 4,7 και 4,4 αντίστοιχα.**

Αριθμός νοικοκυριών και υπηκοότητα

Ο αριθμός των νοικοκυριών όπως αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 ανέρχεται σε 6.649, με μέσο μέγεθος νοικοκυριού τα 2,59 μέλη και αριθμό πυρηνικών οικογενειών να ανέρχεται στις 5.064.Τέλος αναφέρουμε ότι ο αριθμός των κατοικιών στο Δήμο μας ανέρχεται στις 11.075 χιλιάδες.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ - ΠΥΡΗΝΙΚΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ(στοιχεία 2011)		
Αριθμός νοικοκυριών	Μέσο μέγεθος νοικοκυριού	Αριθμός πυρηνικών οικογενειών
6.649	2,59	5.064

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στο σύνολο των 17.563 κατοίκων του Δήμου μας , **ποσοστό 9%** αποτελούν οι υπήκοοι άλλης χώρας με τη Βουγγαλική , Ρουμάνικη και Αλβανική υπηκοότητα να κυριαρχούν .

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ(στοιχεία 2011)	
Ελληνική	Άλλης Χώρας
15.979	1.584

Πηγή:ΕΛ. ΣΤΑΤ 2011 επεξεργασία στοιχείων

Πληθυσμός και εκπαίδευση

Παρακάτω παρατίθενται προς σύγκριση τα αναλυτικά στοιχεία της απογραφής του 2001 αλλά και η συνοπτική εικόνα σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης των δημοτών μας, μιας και δεν έχουν ανακοινωθεί αναλυτικά στοιχεία, από την ΕΛ.ΣΤΑΤ, για το επίπεδο εκπαίδευσης της απογραφής του 2011. Όπως φαίνεται και από τους παρακάτω πίνακες, η κατάσταση του μορφωτικού επιπέδου στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας είναι **δυσμενής** και ισχύει για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, αν και διαχρονικά παρουσιάζεται βελτίωση των ποσοστών των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας, καθώς και των πτυχιούχων ανωτέρων και ανωτάτων σχολών.

Πίνακας με το εκπαιδευτικό επίπεδο σύμφωνα με τα στοιχεία απογραφής 2001,για την Ελλάδα,την Κρήτη και το Νομό Ηρακλείου

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2015-2019
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Σε γενικές γραμμές, το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανδρών είναι υψηλότερο από το εκπαιδευτικό επίπεδο των γυναικών τόσο στο Δήμο όσο και στην Κρήτη αλλά και στο σύνολο της χώρας.

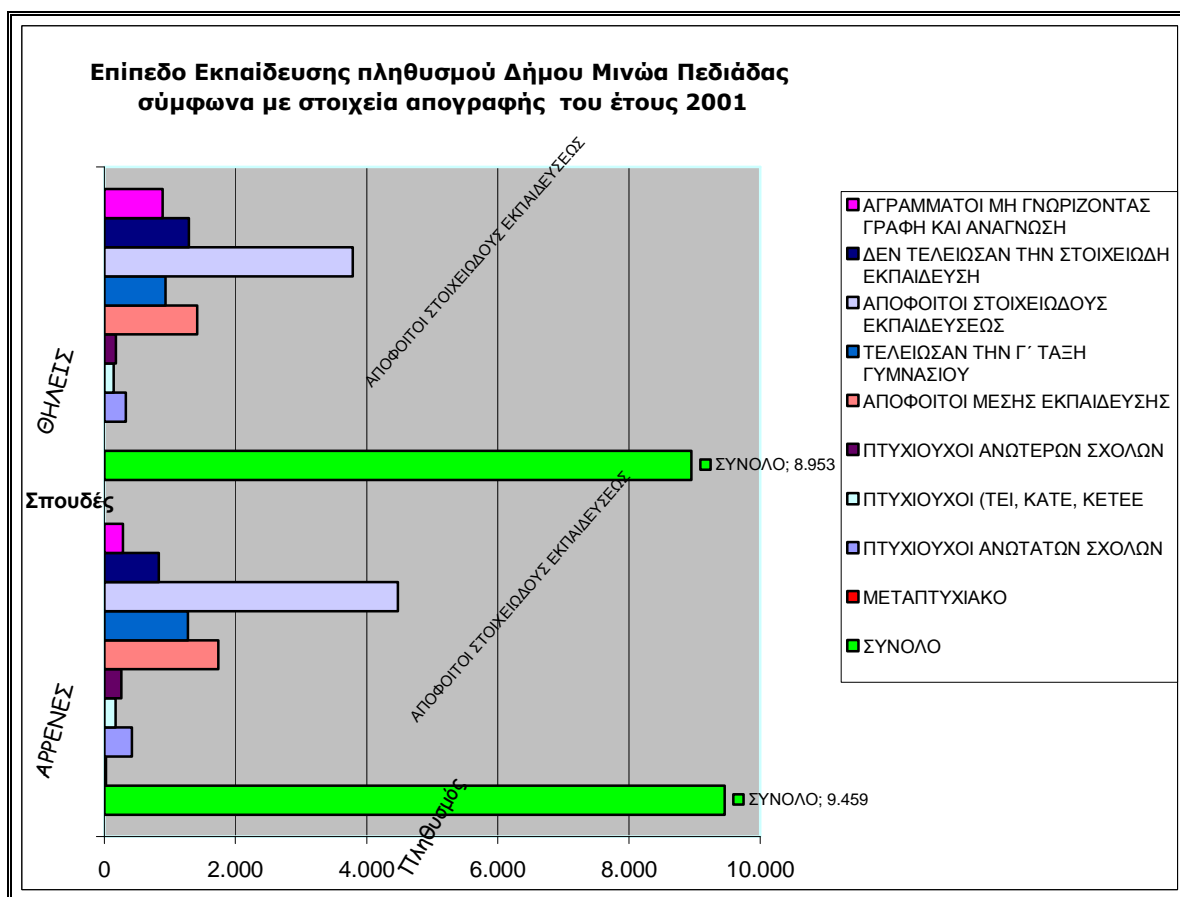
Ο δείκτης Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για το δήμο είναι πάρα πολύ μικρός ,σε σχέση με αυτόν της Ελλάδας , της Περιφέρειας και του Νομού.

Πίνακας 3.2.4:Επίπεδο εκπαίδευσης για μόνιμο πληθυσμό ηλικίας 10 ετών και άνω,για το έτος 2001 ανά φύλο

Πραγματικός Πληθυσμός 2001 ηλικίας 10 ετών και άνω															
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΔΕ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ			ΔΕ ΘΡΑΨΑΝΟΥ			ΔΕ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ			ΣΥΝΟΛΑ ΔΗΜΟΥ			ΣΥΝ. % ΔΗΜΟΥ		
	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	ΣΥΝΟΛΟ	Άρρενες	Θήλεις
	6.295	3.254	3.041	2.341	1.190	1.151	9.776	5.015	4.761	18.412	9.459	8.953		%	%
Κάτοχοι Μεταπτυχιακού – Διδακτορικού Τίτλου	14	12	2	1	1	0	16	12	4	31	25	6	0,168	0,26	0,062
Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	327	196	131	84	42	42	344	185	159	755	423	332	4,100	4,47	3,70
Πτυχιούχοι ΤΕΙ (ΚΑΤΕ ΚΑΤΕΕ)	139	75	64	44	32	12	131	66	65	314	173	141	1,70	1,82	1,57
Πτυχιούχοι Ανωτέρων Σχολών	187	119	68	36	21	15	218	121	97	441	261	180	2,39	2,75	2,01
Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	1236	665	571	319	182	137	1603	895	708	3158	1742	1416	17,1	18,4	15,81
Τελείωσαν τη Γ' τάξη Γυμνασίου	734	426	308	246	141	105	1199	680	519	2179	1247	932	11,8	13,18	10,40
Απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαιδεύσεως	2673	1443	1230	1241	664	577	4352	2369	1983	8266	4476	3790	44,8	47,32	42,33
Δεν τελείωσαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	594	215	379	248	74	174	1276	539	737	2118	828	1290	11,5	8,75	14,4
Αγράμματοι (μη γνωρίζοντες γραφή και ανάγνωση)	391	103	288	122	33	89	637	148	489	1150	284	866	6,24	3,00	9,67

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Γράφημα 3.3.3

Από την αναλυτική εξέταση του παραπάνω πίνακα και του γραφήματος 3.3.3, για το έτος 2001 προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα για το εκπαιδευτικό επίπεδο του πληθυσμού του Δήμου μας :

- Από το σύνολο των 18.412 ατόμων ηλικίας 10 ετών και άνω, μόλις το **0,168%** ή 31 άτομα είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών και από αυτούς **οι 25 είναι άνδρες και 6 γυναίκες**. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τους κατόχους μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών για την Ελλάδα είναι 0,84% , για την Περιφέρεια Κρήτης είναι 0,5% και 0,24% για το Νομό Ηρακλείου.
- 755 άτομα είναι πτυχιούχοι Ανώτατων Σχολών Εκπαίδευσης ή ποσοστό 4,1% , με αντίστοιχα ποσοστά για την Ελλάδα 8,4%, για την Περιφέρεια 6,8% και για το Νομό 4,88%.
- 441 άτομα είναι πτυχιούχοι Ανώτερων σχολών ή **ποσοστό 2,39%**, σε σχέση με το 4,37% της Ελλάδας, το 3,6% της Περιφέρειας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Τα άτομα που αποφοίτησαν από τη Μέση εκπαίδευση ήταν 3.158 χιλιάδες ή ποσοστό **17,1%**.Τα αντίστοιχα ποσοστά αποφοίτων Μέσης Εκπαίδευσης για την Ελλάδα ήταν **27,37%**, για την Περιφέρεια **24,4%**.
- Στο σύνολο του Δήμου τα άτομα - απόφοιτοι της στοιχειώδους εκπαίδευσης είναι 8.266 χιλιάδες ή ποσοστό **44,8%**, ποσοστό πολύ μεγαλύτερο σε σχέση με το 31,8% της χώρας, το 36,6% της Περιφέρειας.
- Τα άτομα που δεν τελείωσαν τη στοιχειώδη εκπαίδευση ήταν 2.118 ή 11,5% στο σύνολο του Δήμου Μινώα Πεδιάδας ενώ για την Ελλάδα το ποσοστό αυτό ήταν 8,7% και για την Περιφέρεια Κρήτης ήταν 8,5%.
- Το ποσοστό των κατοίκων της περιοχής του Δήμου που δεν πήγε καθόλου σχολείο, είναι περίπου διπλάσιο από το αντίστοιχο ποσοστό της περιφέρειας, του νομού και της χώρας. Αναλυτικά, το σύνολο των ατόμων που είναι αγράμματοι, μη γνωρίζοντας γραφή και ανάγνωση, είναι για την περιοχή του Δήμου **6,24%** ή 1150 άτομα. Τα αντίστοιχα ποσοστά για την Ελλάδα είναι 3,7% , για την Κρήτη 3,2% και για το Νομό Ηρακλείου 4,11%.

Αναλύοντας τα παραπάνω στοιχεία, ισχύουν τα εξής:

- Τα ποσοστά των κατόχων Μεταπτυχιακών τίτλων, των πτυχιούχων Ανώτατων σχολών και Ανώτερων σχολών, **για το Δήμο είναι χαμηλότερα από αυτά των συγκρίσιμων περιοχών.**
- Για τους αποφοίτους Μέσης Εκπαίδευσης, με ποσοστό 17,1% η διαφοροποίηση είναι πολύ σημαντική, σε σχέση με τα ποσοστά της Ελλάδας 27,37% και 24,4% της Περιφέρειας .
- Υψηλό επίσης είναι το ποσοστό των αποφοίτων της στοιχειώδους εκπαίδευσης και παρουσιάζει σημαντική διαφοροποίηση (μεγαλύτερο) σε σχέση με τις συγκρίσιμες περιοχές.
- Πολύ υψηλό όμως παρουσιάζεται το ποσοστό των αγράμματων, που δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση για την περιοχή μας. Το ποσοστό (6,24%) αγραμμάτων της περιοχής είναι αρκετά υψηλότερο από το 3,7% της Ελλάδας και το 3,2% για την Κρήτη.

Όσον αφορά τη διαφοροποίηση του εκπαιδευτικού επιπέδου σε σχέση με το φύλο προκύπτουν τα εξής:

- Για τους κατόχους Μεταπτυχιακών τίτλων, πτυχιούχων Ανώτατων Σχολών, πτυχιούχων ΤΕΙ και Ανώτερων Σχολών **τα ποσοστά συμμετοχής των γυναικών είναι σταθερά μικρότερα.** Το ποσοστό συμμετοχής του γυναικείου πληθυσμού στην εκπαίδευση, είναι σε όλες τις βαθμίδες μικρότερο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- **Αντιθέτως μεγαλύτερα είναι τα ποσοστά των γυναικών συγκρινόμενα με αυτά των ανδρών για την κατηγορία των ατόμων που δεν τέλειωσαν τη στοιχειώδη εκπαίδευση. Το ποσοστό των γυναικών είναι 9,67% ή 866 άτομα, ενώ αυτό των ανδρών είναι 3 % ή 284 άτομα.**
- **Πολύ υψηλό σε σχέση με αυτό των ανδρών είναι το ποσοστό των αγράμματων γυναικών που δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση. Το ποσοστό των αγράμματων γυναικών για την περιοχή του Δ. Αρκαλοχωρίου είναι 10,2 % ή 489 άτομα ,ενώ αυτό των ανδρών είναι 2,9% ή 148 άτομα. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι ο γυναικείος πληθυσμός δεν συμμετείχε αρκετά ενεργά στην παραγωγική διαδικασία .**

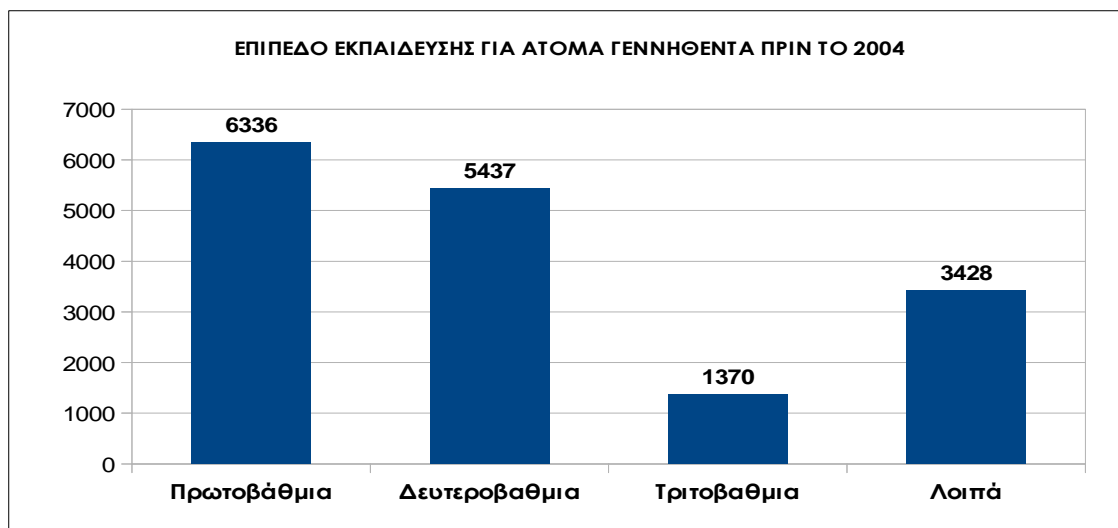
Γενικά, τα ποσοστά του εκπαιδευτικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής παρουσιάζουν σημαντική διαφοροποίηση, συγκρινόμενα με αυτά της Ελλάδας, της Περιφέρειας αλλά και του Νομού. Το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού του Δήμου Μινώα Πεδιάδας :

- Είναι απόφοιτοι της **στοιχειώδους εκπαίδευσης, με ποσοστό 44,8%**
- είναι άτομα που αποφοίτησαν από τη **μέση εκπαίδευση ,με ποσοστό 17,1% και**
- ακολουθεί το ποσοστό των ατόμων που τέλειωσαν τη **Γ' Γυμνασίου αγράμματων (11,8%).**

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, το επίπεδο εκπαίδευσης για το Δήμο Μινώα απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (Άτομα γεννηθέντα το 2004 και πριν)			
Πρωτοβάθμια	Δευτεροβάθμια - Μεταδευτεροβάθμια	Τριτοβάθμια	Λοιπά
6.336	5.437	1.370	3.428

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Τα ποσοστά για το επίπεδο εκπαίδευσης των ατόμων που γεννήθηκαν πριν το 2004, σύμφωνα με επεξεργασία των στοιχείων της απογραφής του 2011, έχουν ως εξής:

- Το 38,2% επί του συνόλου των 16571 ατόμων έχει τελειώσει την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, δηλαδή 6.336 άτομα.
- Το ποσοστό της Δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανέρχεται σε 32,8% ή 5437 άτομα.
- Την Τριτοβάθμια εκπαίδευση έχει τελειώσει το 8,3%

1.3.3 Δομές κοινωνικής υποστήριξης

Μέσα στην αγωνία και την ανασφάλεια του κόσμου, τα θέματα Υγείας έχουν καθοριστικό και πρωταρχικό ρόλο. Είναι πολύ ελπιδοφόρο να έχουμε όραμα και να βάζουμε στόχους. Η ευαισθησία του Δήμου σε θέματα Υγείας, Κοινωνικής Πολιτικής και Πρωτοβάθμιας φροντίδας Υγείας, πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Ο Δήμος πρέπει να προβλέπει δομές – υπηρεσίες και παρεμβάσεις που να εξασφαλίζουν την κοινωνική μέριμνα, την κοινωνική αλληλεγγύη και φροντίδα αλλά και να εμπνεύσει ένα αίσθημα ασφάλειας και κοινωνικής ευαισθησίας στο δημότη.

Στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας λειτουργούν οι παρακάτω δομές στον τομέα της υγείας και κοινωνικής πολιτικής:

1. Κέντρο Υγείας Αρκαλοχωρίου : εξυπηρετεί όχι μόνο τα τοπικά Διαμερίσματα του δήμου αλλά και ένα μεγάλο μέρος πληθυσμού γειτονικών δήμων .
2. Κέντρο Υγείας Καστελλίου : εξυπηρετεί όχι μόνο τα τοπικά Διαμερίσματα του δήμου αλλά και ένα μεγάλο μέρος πληθυσμού γειτονικών δήμων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

3. Τα Περιφερειακά Ιατρεία: Σκινιά, Παναγιάς, Γαρίπας, Θραψανού πλήρως εξοπλισμένα, τα οποία εξυπηρετούν τις ανάγκες και των γειτονικών δημοτικών διαμερισμάτων.

Στο Δήμο λειτουργούν τα παρακάτω προγράμματα :

4. το πρόγραμμα για το Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών, το οποίο στεγάζεται στο Δημοτικό Διαμέρισμα Αρκαλοχωρίου. Παρέχει εξωσχολική φροντίδα σε παιδιά τα οποία δραστηριοποιούνται στο θεατρικό παιχνίδι, τη μουσικοκινητική αγωγή, την παιδική λογοτεχνία, τη ξυλογλυπτική και τη ζωγραφική. Στεγάζεται σε Δημοτικό χώρο.
5. Το πρόγραμμα για το Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων, με έδρα το Τοπικό διαμέρισμα Γαρίπας. Παρέχει υπηρεσίες ψυχοσωματικής υποστήριξης σε άτομα που δεν αυτοεξυπηρετούνται και δεν έχουν οικογενειακό περιβάλλον. Εξυπηρετεί 30 ηλικιωμένους αλλά οι ανάγκες είναι πολλαπλάσιες, δεδομένης της ερήμωσης της υπαίθρου. Στεγάζεται σε ιδιόκτητο χώρο 300 τ.μ .
6. Το πρόγραμμα για τους Βρεφονηπιακούς Σταθμούς, παρέχει σύγχρονη προσχολική αγωγή στα φιλοξενούμενα βρέφη, νήπια και παιδιά σε συνεργασία με το προσωπικό των δομών, υποστηρίζει την πολυεπίπεδη ανάπτυξη τους(σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά), τη μέγιστη δυνατή εξάλειψη των διαφορών που τυχόν προκύπτουν από το πολιτιστικό, οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο των εξυπηρετούμενων οικογενειών.

Επίσης **βοηθά τα παιδιά προσχολικής ηλικίας** στην ομαλή μετάβασή τους από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον, παρέχει ημερήσια διατροφή και φροντίδα στα παιδιά τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και λειτουργεί υποστηρικτικά σε δράσεις που αφορούν το σύνολο της τοπικής κοινότητας αναφορικά με την οικογένεια και το παιδί.

7. Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι», το οποίο παρέχει υπηρεσίες σε ηλικιωμένους και ανήμπορους κατοίκους του δήμου. Επίσης παρέχει κατ' οίκον υπηρεσίες κοινωνικής και νοσηλευτικής φροντίδας, για ηλικιωμένους που αδυνατούν να εξυπηρετηθούν μόνοι τους. Ο αριθμός αυτός ανέρχεται περίπου στα 500 άτομα και ο αριθμός των επισκέψεων δεν είναι ικανοποιητικός για να καλύψει τις ανάγκες.

Όλα τα παραπάνω προγράμματα υλοποιούνται από την Κοινωφελή Επιχείρηση Κοινωνικών Δομών Δήμου Μινώα Πεδιάδας .

9. Οι Παιδικό και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί του Δήμου Μινώα Πεδιάδας :

- ✓ Ο Παιδικός και Βρεφονηπιακός Σταθμός Αρκαλοχωρίου , ο οποίος λειτουργεί από το 2001 και σήμερα εξυπηρετεί περίπου 58 παιδιά.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Παρέχει σύγχρονη προσχολική αγωγή στα φιλοξενούμενα βρέφη, νήπια και παιδιά σε συνεργασία με το προσωπικό των δομών, υποστηρίζει την πολυεπίπεδη ανάπτυξη τους (σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά), τη μέγιστη δυνατή εξάλειψη των διαφορών που τυχόν προκύπτουν από το πολιτιστικό, οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο των εξυπηρετούμενων οικογενειών.

Επίσης βοηθά τα παιδιά προσχολικής ηλικίας στην ομαλή μετάβασή τους από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον, παρέχει ημερήσια διατροφή και φροντίδα στα παιδιά τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και λειτουργεί υποστηρικτικά σε δράσεις που αφορούν το σύνολο της τοπικής κοινότητας αναφορικά με την οικογένεια και το παιδί.

✓ Ο Παιδικός και Βρεφονηπιακός Σταθμός Καστελλίου, ο οποίος λειτουργεί από το 1975 και σήμερα εξυπηρετεί περίπου 20 παιδιά, ενώ η δυναμικότητα του είναι δυνατότητας 100 ατόμων.

Οι Δημοτικοί Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί, παρέχουν ημερήσια φροντίδα σε βρέφη από 2 μηνών έως 2,5 ετών και νήπια από 2,5 έως 5 ετών συμβάλλοντας έτσι στη σύγχρονη προσχολική αγωγή στα φιλοξενούμενα βρέφη, νήπια και παιδιά και υποστηρίζουν την πολυεπίπεδη ανάπτυξη των βρεφών, νηπίων και παιδιών (σωματικά, νοητικά, συναισθηματικά και κοινωνικά).

Ακόμη υποστηρίζουν τη μέγιστη δυνατή εξάλειψη των διαφορών που τυχόν προκύπτουν από το πολιτιστικό, οικονομικό και μορφωτικό επίπεδο των εξυπηρετούμενων οικογενειών και την εναρμόνιση ανάμεσα στην επαγγελματική και οικογενειακή ζωή των εξυπηρετούμενων οικογενειών.

Βοηθούν τα παιδιά προσχολικής ηλικίας στην ομαλή μετάβασή τους από το οικογενειακό στο σχολικό περιβάλλον και παρέχουν ημερήσια διατροφή και φροντίδα στα παιδιά που φιλοξενούν τηρώντας τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας.

10. ΚΑΠΗ Δήμου Μινώα Πεδιάδας

✚ Το ΚΑΠΗ Αρκαλοχωρίου, το οποίο λειτουργεί στο Αρκαλοχώρι, από το 1986 και αριθμεί περί τα 1400 μέλη. Λαμβάνοντας υπόψη τα δημογραφικά στοιχεία, παρατηρούμε μία συνεχή αύξηση του ποσοστού αυτής της πληθυσμιακής ομάδας. Η σύγχρονη αντίληψη που αφορά στην φροντίδα των ηλικιωμένων είναι η παραμονή και η επικοινωνία τους με την κοινότητα, ως ενεργά ισότιμα και αυτόνομα μέλη, ώστε να αποφευχθεί η περιθωριοποίηση και ο στιγματισμός.

✚ Το ΚΑΠΗ Καστελλίου, το οποίο λειτουργεί στο Καστέλλι, από το 2001, αριθμεί περί τα 500 μέλη. Η σύγχρονη αντίληψη που αφορά στην φροντίδα των ηλικιωμένων είναι η παραμονή και η επικοινωνία τους με την κοινότητα, ως ενεργά ισότιμα μέλη.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Τα Κέντρα Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων του Δήμου συνολικά εξυπηρετούν περίπου 1900 μέλη παρέχοντας τις υπηρεσίες τους. Το προσωπικό των 3 Κέντρων Ανοικτής Προστασίας Ηλικιωμένων δεν επαρκεί προκειμένου να καλυφθούν οι υπηρεσίες και ο σχεδιασμός της Δημοτικής Αρχής στα πλαίσια του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.

Πιο συγκεκριμένα παρέχουν :

Κοινωνική Υπηρεσία:

- 1.Κοινωνική εργασία με: Άτομο, Οικογένεια, Ομάδα, Κοινότητα.
- 2.Παροχή πληροφοριών σε θέματα πρόνοιας
- 3.Οργάνωση και πραγματοποίηση εκδηλώσεων .
- 4.Οργάνωση και πραγματοποίηση εκδρομών ψυχαγωγικού και επιμορφωτικού χαρακτήρα.
- 5.Διοικητική ευθύνη των υπολοίπων υπηρεσιών του Κ.Α.Π.Η., Ιατρείου, Φυσιοθεραπευτηρίου, Εντευκτηρίου.
- 6.Παρακολούθηση της εργαστηριακής και Πρακτικής άσκησης των σπουδαστών.
7. Γραμματειακή υποστήριξη.

Υγειονομική Υπηρεσία:

Α' Ιατροφαρμακευτική περίθαλψη:

1. Οδηγίες για φαρμακευτική αγωγή.
2. Συνταγογραφία
- 3.Παραπομπή σε άλλους ειδικευμένους ιατρούς.
4. Όπου χρήζει επισκέψεις κατ`οίκον στα μέλη του Κ.Α.Π.Η.
5. Ευθύνη της φύλαξης και διαχείρισης του φαρμακευτικού και υγειονομικού υλικού.
- 6.Ιατρικά παραπεμπτικά φυσιοθεραπειών, έπειτα από γνωματεύσεις ειδικών Θεραπόντων Ιατρών.

11. Η Κοινωφελής Επιχείρηση Κοινωνικών Δομών Δήμου Μινώα Πεδιάδας

Η Κοινωφελής Επιχείρησης συστήθηκε μετά από την κατάργηση των τριών Κοινωφελών Επιχειρήσεων Αρκαλοχωρίου (ΦΕΚ Β'2413/4-12-2009), Καστελλίου (ΦΕΚ Β' 1973/10-09-2009) και Θραψανού (ΦΕΚ Β' 1969/10-09-2009). Η νέα Κοινωφελής Επιχείρηση συστήθηκε με το υπ` αριθμόν ΦΕΚ Β' 1249/14-06-2011, σύμφωνα με το άρθρο 109 του Ν. 3852/2010.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Σκοπός της επιχείρησης, είναι:

- ◆ Η κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη, δηλαδή η εφαρμογή πολιτικών ή η συμμετοχή σε δράσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και κοινωνική φροντίδα της βρεφικής και παιδικής ηλικίας και της τρίτης ηλικίας, με τη δημιουργία και λειτουργία δομών όπως παιδικών και βρεφονηπιακών σταθμών βρεφοκομείων, κέντρων ανοικτής περίθαλψης και ημερήσιας φροντίδας, ψυχαγωγίας, και αναψυχής, γηροκομείων, κλπ και η μελέτη και εφαρμογή σχετικών κοινωνικών προγραμμάτων.
- ◆ Η εφαρμογή πολιτικών και η συμμετοχή σε δράσεις και προγράμματα, που στοχεύουν στη μέριμνα, υποστήριξη και φροντίδα ευπαθών κοινωνικά ομάδων με την παροχή υπηρεσιών υγείας και την προαγωγή ψυχικής υγείας, όπως δημιουργία ιατρείων, κέντρων αγωγής υγείας, υποστήριξης και αποκατάστασης ατόμων με αναπηρία, κέντρων ψυχικής υγείας κα.
- ◆ Η μέριμνα για τη στήριξη αστέγων και οικονομικά αδυνάτων δημοτών, με την παροχή χρηματικών βοηθημάτων, ειδών διαβίωσης και περίθαλψης.
- ◆ Η σχεδίαση, η οργάνωση, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων και πρωτοβουλιών για την πρόληψη της παραβατικότητας.
- ◆ Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή προγραμμάτων ή η συμμετοχή σε προγράμματα και δράσεις για την ένταξη αθίγγανων, παλλινοστούντων, ομογενών, μεταναστών και προσφύγων στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ζωή της τοπικής κοινωνίας.
- ◆ Η προώθηση και ανάπτυξη εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης με τη δημιουργία τοπικών δικτύων κοινωνικής αλληλεγγύης, εθελοντικών οργανώσεων και ομάδων εθελοντών.
- ◆ Η εκπόνηση και εφαρμογή προγραμμάτων και πολιτικών προώθησης της απασχόλησης για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου.
- ◆ Η ίδρυση και λειτουργία κέντρων δημιουργικής απασχόλησης παιδιών.
- ◆ Η δημιουργία δημοτικής συγκοινωνίας

Η Κοινωφελής Επιχείρησης Κοινωνικών Δομών σήμερα εκτελεί τις παρακάτω κατηγορίες ενεργειών στα όρια του Δήμου Μινώα Πεδιάδας:

1. Βοήθεια στο Σπίτι με 3 Δομές (Αρκαλοχωρίου, Θραψανού και Καστελλίου).
2. Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής με 4 Δομές (ΚΔΑΠ Αρκαλοχωρίου, Παιδικός Θραψανού, Βρεφικός Αρκαλοχωρίου, και Βρεφονηπιακός Σταθμός Καστελλίου).

3. Υποστήριξη Ηλικιωμένων Ατόμων για Παροχή Κοινωνικής Φροντίδας με μία Δομή (ΚΗΦΗ Αρκαλοχωρίου)

12. Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Μινώα Πεδιάδας

1.1 Νομικό πλαίσιο

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Μινώα Πεδιάδας αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και Ειδικού Σκοπού. Πρόκειται για μια αμιγώς δημοτική επιχείρηση, κοινωφελούς χαρακτήρα που λειτουργεί με κριτήρια ιδιωτικής οικονομίας και σύμφωνα με την αρχή της ανταποδοτικότητας.

1.2 Κύριος σκοπός

Κύριος σκοπός της επιχείρησης είναι η παροχή υπηρεσιών ύδρευσης-αποχέτευσης, δηλαδή η μελέτη, κατασκευή, εγκατάσταση, λειτουργία, εκμετάλλευση, διαχείριση, συντήρηση, επέκταση και ανανέωση του υδρευτικού και αποχετευτικού συστήματος της γεωγραφικής περιοχής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.

1.3 Σύνομο ιστορικό

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Μινώα Πεδιάδας με την υπ' αριθμόν 14/31-01-2011 τροποποίησε τη συστατική πράξη της ΔΕΥΑ Αρκαλοχωρίου επεκτείνοντας τη δραστηριότητά της στις Δημοτικές Ενότητες Καστελλίου και Θραψανού, ορίζοντας την επωνυμία και το νέο 11μελες Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΕΥΑ. Η απόφαση αυτή εγκρίθηκε από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης με το υπ' αριθμό 1673/22-03-2011 έγγραφο και δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. (No 759 / 06-05-2011).

Όραμα – Αποστολή – Στόχοι

Η δημιουργία μιας Επιχείρησης η οποία, έχοντας ολοκληρωμένο σύστημα προγραμματισμού, λιτές και συνεκτικές οργανωτικές δομές, ευέλικτες διαδικασίες λειτουργίας, εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και σύγχρονη υλικοτεχνική υποδομή, να μπορεί με ίδιες δυνάμεις αλλά και σε συνεργασία με άλλους φορείς, να παρέχει αποτελεσματικές υπηρεσίες που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες ύδρευσης και αποχέτευσης της περιοχής και να είναι ικανή στο να εκπληρώνει την αποστολή της οικονομικότερα, με διαφάνεια και με το επίπεδο ποιότητας που προδιαγράφεται από τις προσδοκίες των καταναλωτών. Κριτήριο και προϋπόθεση κάθε ενέργειας είναι ο σεβασμός και η προστασία του περιβάλλοντος, η αειφορία και η βιώσιμη χρήση του ύδατος.

Εταιρικό Προφίλ

Η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης Μινώα Πεδιάδας υδροδοτεί πλήρως 71 οικισμούς που απλώνονται σε συνολική έκταση 399,35 τετρ. χλμ. με συνολικό πληθυσμό 20.332 κατοίκων. Το πόσιμο νερό αντλείται από 46 γεωτρήσεις και 32 πηγές με τα ανάλογα αντλητικά συγκροτήματα και καταλήγει σε 60 δεξαμενές συνολικής χωρητικότητας 6.000 κυβικών μέτρων νερού. Το νερό φτάνει στους υδρολήπτες μέσω ενός εκτενούς δικτύου (τροφοδοσίας και διανομής) που περιλαμβάνει 12.836 συνδέσεις, ενώ το μήκος των αγωγών ξεπερνά τα 400.000 μέτρα. Η ετήσια κατανάλωση νερού που προορίζεται για ύδρευση εκτιμάται στα 1.300.000 κυβικά μέτρα νερού, με τη μέση ημερήσια κατανάλωση να αγγίζει τα 3.562 Μ3. Τα ακίνητα που είναι συνδεδεμένα με το υπάρχον αποχετευτικό δίκτυο ανέρχονται σε 3.460.

Η Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Π. με κύκλο εργασιών που εκτιμάται στα € 1.450.000,00 αποτελεί ένα σημαντικό τμήμα της οικονομικής υποδομής της περιοχής.

Διοίκηση – Στελέχωση – Υπηρεσίες

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Δ.Ε.Υ.Α.Μ.Π. ορίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο Μινώα Πεδιάδας σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.1069/80 και του Ν. 3852/2010.

13. Η Δημοτική Κατασκευαστική Μινώα Πεδιάδας-Ανώνυμη εταιρεία ΟΤΑ

Η Δημοτική Κατασκευαστική συστήθηκε την 31-12-2010 με το υπ` αριθμό 15077 Β'ΦΕΚ με την επωνυμία Δημοτική Κατασκευαστική Αρκαλοχωρίου και στη συνέχεια έγινε τροποποίηση του καταστατικού της και μετονομασία της σε Δημοτική Κατασκευαστική Μινώα Πεδιάδας-Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ , με το υπ` αριθμό ΦΕΚ 1747-5/04/2011.

Αποδέκτες των δράσεων της Κατασκευαστικής Μινώα Πεδιάδας - Α.Ε. Ο.Τ.Α. είναι όλοι δημότες του Δήμου Μινώα Πεδιάδας από την εκτέλεση των τεχνικών έργων στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου αλλά και όλοι οι κάτοικοι του Νομού Ηρακλείου από την παροχή υπηρεσιών του Δημοτικού Σφαγείου Αρκαλοχωρίου.

Σκοπός της επιχείρησης είναι να υπάρχουν τα πλέον κατάλληλα μέσα στη διάθεση του προσωπικού, προκειμένου να προσφέρονται οι καλύτερες το δυνατόν υπηρεσίες και με το μικρότερο κόστος.

Δραστηριότητες:

Οι σημαντικότεροι τομείς που έχει δραστηριοποιηθεί μέχρι σήμερα η Επιχείρηση είναι:

- Η Κατασκευή και συντήρηση έργων υποδομής. Η Κατασκευαστική Μινώα Πεδιάδας - Α.Ε. Ο.Τ.Α. διαθέτει εργοληπτικό πτυχίο Α2 Τάξης (κατηγορίες έργων: α) οδοποιίας, και β) υδραυλικά και ενεργοποιείται σε ένα τόσο ζωτικό τομέα για την ανάπτυξη της περιοχής. Χρησιμοποίησε και χρησιμοποιεί πάντα ανθρώπινο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

δυναμικό και μηχανολογικό εξοπλισμό από την περιοχή του Δήμου με αποτέλεσμα τα οφέλη να είναι πολλαπλασιαστικά για την περιοχή και την ανάπτυξη της γιατί το χρήμα -κινητήριο δύναμη της οικονομίας- ανακυκλώνεται στο οικονομικό κύκλωμα της περιοχής.

- Η διαχείριση και λειτουργία του Δημοτικού Σφαγείου.
- Η οργάνωση και διαχείριση της Παγκρήτιας Αγροτικής & Εμπορικής Έκθεσης Αρκαλοχωρίου του Δήμου Μινώα Πεδιάδας.
- Η λειτουργία προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους πόρους και η συμμετοχή σε διακρατικά σχήματα υλοποίησης προγραμμάτων και δράσεων χρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

14. Ο Δημοτικός οργανισμός Πολιτισμού,Αθλητισμού και Περιβάλλοντος Δήμου Μινώα Πεδιάδας

Έτος σύστασης: 3-06-2011

Νομική μορφή: ΝΠΔΔ

Έδρα:ΔΕ Καστελλίου

Όργανα διοίκησης: 9μελές Διοικητικό Συμβούλιο, τα μέλη του οποίου ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από το Δημοτικό Συμβούλιο και έχουν διετή θητεία.

Ο Δημοτικός Οργανισμός Πολιτισμού Αθλητισμού και Περιβάλλοντος (ΔΟΠΑΠ) – Δήμου Μινώα Πεδιάδας, συστήθηκε από την κατάργηση των παρακάτω ΝΠΔΔ: α) Κοινοτική Βιβλιοθήκη Αρκαλοχωρίου β) Δημοτικός Αθλητικός Οργανισμός Καστελλίου και γ) Κοινοτική Βιβλιοθήκη Καστελλίου.

Ο ΔΟΠΑΠ παρέχει τις παρακάτω υπηρεσίες:

- 1) ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ**
- 2) ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ**
- 3) ΣΑΚΟΡΑΦΕΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ**
- 4) ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ**

15.Η Σακοράφειος Δημοτική Βιβλιοθήκη και η Δημοτική Βιβλιοθήκη Αρκαλοχωρίου

Σκοπός της λειτουργίας των 2 Δημοτικών Βιβλιοθηκών είναι η τήρηση των διαδικασιών ταξινόμησης, διαφύλαξης, συντήρησης και διάθεσης στο αναγνωστικό κοινό του υλικού της Βιβλιοθήκης (βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, έγγραφα, δίσκοι μουσικής, μαγνητοταινίες, μικροφίλμ, φωτογραφίες, πίνακες ζωγραφικής κ.λπ.) και η μέριμνα για τον εμπλουτισμό του υλικού της Βιβλιοθήκης μέσω παραγγελιών και δωρεών και είναι στελεχωμένη με ένα υπάλληλο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Μάλιστα, η Σακορράφειος Δημοτική Βιβλιοθήκη του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, προετοιμάζει για τη φετινή Καλοκαιρινή Εκστρατεία για μικρά και μεγάλα παιδιά, που στόχο έχει την προώθηση της ανάγνωσης και της δημιουργικότητας.

Γι' αυτό αναζητεί ανθρώπους που τους αρέσει η ενασχόληση με το βιβλίο και τα παιδιά και που θέλουν να προσφέρουν ένα μέρος από τον ελεύθερο χρόνο τους εθελοντικά, βοηθώντας στο έργο της Βιβλιοθήκης.

Εθελοντισμός

Πρόσφατα στο Δήμο μας, ξεκίνησε προσπάθεια σύστασης ομάδας εθελοντών από ενεργούς ευαισθητοποιημένους πολίτες, όπου σε συνεργασία με άλλους τοπικούς φορείς αλλά και με την πλήρη στήριξη του Δήμου, αποσκοπεί στην βελτίωση της κοινωνίας ιδιαίτερα σε τομείς όπως ο αθλητισμός, το φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, οι ανθρώπινες σχέσεις και ο πολιτισμός. Όραμα της « **Ομάδας Εθελοντών Δήμου Μινώα Πεδιάδας**» είναι η καλλιέργεια της αλληλεγγύης, της κατανόησης, της συνεργασίας, της ανιδιοτελούς προσφοράς και άλλων παρόμοιων αξιών. Η ομάδα είναι ανοικτή και αρκεί απλά η εγγραφή κάποιου ώστε να μπορεί να προσφέρει.

1.3.4 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στον τομέα της δημόσιας εκπαίδευσης η δραστηριότητα του Δήμου, κινείται σε δύο βασικές κατευθύνσεις:

- Στην εξασφάλιση υψηλής ποιότητας σύγχρονης κτιριακής υποδομής και εξοπλισμού
- Στην αναβάθμιση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της παρεχόμενης εκπαίδευσης

Κύρια εργαλεία για την επίτευξη των στόχων είναι :

- **Τα Νομικά πρόσωπα «Σχολικές Επιτροπές»**
- **η Σχολική Επιτροπή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Μινώα Πεδιάδας**
- **η Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου Μινώα Πεδιάδας**

Στο Δήμο λειτουργούν 7 νηπιαγωγεία και 6 Δημοτικά σχολεία:

ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ

A/A	ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ
1	1 ^ο Αρκαλοχωρίου	49
2	2 ^ο Αρκαλοχωρίου	50
3	3 ^ο Αρκαλοχωρίου	42

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

4	Δεματίου	8
5	Αμουργελλών	11
6	Θραψανό	9
7	Καστελλίου	63
ΣΥΝΟΛΟ		232

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

A/A	ΟΙΚΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ
1	1 ^ο Αρκαλοχωρίου	258
2	2 ^ο Αρκαλοχωρίου	212
3	Σκινιά	37
4	Καστελλίου	170
5	Θραψανού	92
6	Ειδικό Δημοτικό Αρκαλοχωρίου	14
Σύνολο		783

Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των σχολικών μονάδων συρρικνώθηκε και συγχωνεύτηκαν πολλά σχολεία. Αυτό είναι αποτέλεσμα κυρίως του δημογραφικού προβλήματος, όμως το γεγονός επίσης ότι πολλά από αυτά τα σχολεία αναστέλλουν τη λειτουργία τους ή καταργούνται, αναγκάζει πολλούς από αυτούς τους μαθητές να συνεχίσουν τα μαθήματά τους, στα σχολεία της έδρας του Δήμου.

ΓΥΜΝΑΣΙΑ-ΛΥΚΕΙΑ

Στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας λειτουργούν οι παρακάτω σχολικές μονάδες που στεγάζουν μαθητές Γυμνασίου:

A/A	ΓΥΜΝΑΣΙΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ
1	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	292
2	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ	102
3	ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΘΡΑΨΑΝΟΥ	30
ΣΥΝΟΛΟ		424

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στο Δήμο παρουσιάζεται έντονη σχολική διαρροή στα Γυμνάσια της περιοχής. Όμως δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία προκειμένου να εξαχθεί ένα ασφαλές συμπέρασμα. Το γεγονός μάλιστα ότι τέθηκε σε αναστολή η λειτουργία 2 Γυμνασίων στην περιοχή, σημαίνει ότι η ύπαιθρος δυστυχώς συρρικνώνεται και επέρχεται η ερήμωση της περιοχής.

Στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας λειτουργούν οι παρακάτω σχολικές μονάδες που στεγάζουν μαθητές Λυκείου:

A/A	ΛΥΚΕΙΑ ΔΗΜΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ
1	ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	139
2	ΕΠΑ.Λ. ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	170
3	ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ	83
ΣΥΝΟΛΟ		392

Αναβάθμιση σχολικών μονάδων

Τέλος, να σημειώσουμε ότι η Δημοτική Αρχή, στα πλαίσια της αναβάθμισης των Σχολικών μονάδων του δήμου, πρόσφατα υπέγραψε σύμβαση για την Ενεργειακή Αναβάθμιση του ΕΠΑΛ Αρκαλοχωρίου, ύψους 155.241,33 ευρώ.

Το παρόν έργο χρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής, στα πλαίσια του Προγράμματος Περιβάλλοντος & Αειφόρου Ανάπτυξης.

Οι βασικές παρεμβάσεις για εργασίες που προβλέπεται να γίνουν στο κτίριο του ΕΠΑΛ Αρκαλοχωρίου, αφορούν :

- Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ
- Θέρμανση εσωτερικών χώρων μέσω ΑΠΕ
- Νέες ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις
- Στεγανοποίηση του κτιρίου
- Αλλαγή των συστημάτων θέρμανσης, υψηλής ενεργειακής κατανάλωσης

Επίσης ο Δήμος στοχεύει εφόσον εξασφαλίσει την ανάλογη χρηματοδότηση:

- στην Ενεργειακή αναβάθμιση όλων των σχολικών μονάδων του Δήμου
- στην ανέγερση διδακτηρίου για τη στέγαση του 2/θέσιου Ειδικού Δημοτικού Σχολείου Αρκαλοχωρίου και του 1/θέσιου Ειδικού Νηπιαγωγείου Αρκαλοχωρίου, σε οικόπεδο εντός του οικισμού Αρκαλοχωρίου του Δήμου Μινώα Πεδιάδας. Το Ειδικό Δημοτικό Σχολείο & το Ειδικό Νηπιαγωγείο στεγάζονται σήμερα σε αίθουσες του 2ου 12/θέσιου Δημοτικού Σχολείου Αρκαλοχωρίου, οι οποίες δεν διαθέτουν τις ειδικές κτιριολογικές προδιαγραφές που είναι απαραίτητες για τη φιλοξενία ατόμων με ειδικές

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ανάγκες. Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας, έχει ήδη προχωρήσει στην ανάθεση των απαραίτητων μελετών (αρχιτεκτονική, στατική, ηλεκτρομηχανολογική κ), οι οποίες θα έχουν ολοκληρωθεί τους επόμενους 3 μήνες, καθώς και τα τεύχη δημοπράτησης. Ο προϋπολογισμός της προτεινόμενης πράξης εκτιμάται σε 500.000,00€ .

- Ανέγερση νηπιαγωγείου Καστελλίου. Αφορά στην ανέγερση νέου κτιρίου για τη φιλοξενία του νηπιαγωγείου Καστελλίου, το οποίο σήμερα λειτουργεί σε προκατασκευασμένο κτίριο που εμφανίζει σοβαρά προβλήματα (πχ έλλειψη θέρμανσης, υγρασία, εισροή υδάτων κατά τις βροχερές ημέρες κ). Ο προϋπολογισμός της προτεινόμενης πράξης εκτιμάται σε 250.000,00€.
- Στην Κατασκευή τεσσάρων αιθουσών διδασκαλίας και μίας αίθουσας βοηθητικής στο Γυμνάσιο Αρκαλοχωρίου. Οι νέες αίθουσες που πρέπει να κατασκευαστούν, θα είναι επί της ουσίας προσθήκη στο υφιστάμενο κτήριο του Γυμνασίου Αρκαλοχωρίου. Το κτήριο έχει κατασκευαστεί σε τρεις φάσεις. Οι νέες αίθουσες θα κατασκευαστούν στον Ά όροφο του παλαιότερου τμήματος του Γυμνασίου. Μετά από επισκέψεις των αρμόδιων μηχανικών της Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών & Περιβάλλοντος του Δήμου μας, έκριναν ότι η προσθήκη αυτή δεν είναι ασφαλής ως είχε. Για το λόγο αυτό κρίνεται απολύτως απαραίτητη η ενίσχυση και ίσως η επιπλέον υποστύλωση του υφισταμένου ισόγειου, καθώς η παλαιότητα και η δομική κατάστασή του δεν επιτρέπουν την κατ' όροφο προσθήκη του ισόγειου.

Δεδομένου του υπέρογκου κόστους μίας τέτοιας επέμβασης στο κτήριο, κρίνεται ως αποδοτικότερη και σαφώς ασφαλέστερη λύση η κατεδάφιση εξ' ολοκλήρου του παλαιότερου τμήματος του Γυμνασίου και κατασκευή ενός νέου, σύμφωνα με τις σημερινές αντισεισμικές προδιαγραφές, χωρίς όμως να διαφοροποιήσουμε την αρχιτεκτονική του υφισταμένου κτηρίου. Η Δ/νση Τεχνικών Υπηρεσιών του Δήμου έχει ήδη προχωρήσει στη σύνταξη μίας αρχικής αρχιτεκτονικής πρότασης, η οποία όμως απαιτεί την έγκριση από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων. Ο προϋπολογισμός της προτεινόμενης πράξης εκτιμάται σε 600.000,00€ με χρόνο υλοποίησης 20 μήνες.

Κέντρα Δια Βίου Μάθησης

Το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ) Δήμου Μινώα Πεδιάδας είναι ένα από τα 200 και πλέον ΚΔΒΜ τα οποία λειτουργούν ανά τον ελλαδικό χώρο στους Δήμους της χώρας και την εποπτεία τους έχει το Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ) το οποίο με την σειρά του εποπτεύεται από το Υπουργείο Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων .

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.) είναι η βασική δομή εκπαίδευσης ενηλίκων που από το 2010 λειτουργεί σε τοπικό επίπεδο (επίπεδο Δήμου) και υλοποιούν προγράμματα στο πλαίσιο του έργου «Κέντρα Δια Βίου Μάθησης – Προγράμματα Εθνικής Εμβέλειας & Προγράμματα Τοπικής Εμβέλειας ΑΠ 7», το οποίο είναι ενταγμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και το Ελληνικό Δημόσιο.

Σκοπός του προγράμματος είναι να εστιάσει στην Εκπαίδευση και στη Διά Βίου Μάθηση ανθρώπων κάθε ηλικίας, στοχεύοντας στη δημιουργία θετικής στάσης προς τη μάθηση, την ενίσχυση των ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην εκπαίδευση, την ανάπτυξη της ικανότητας προσαρμογής στις γνωστικές απαιτήσεις ενός συνεχώς εξελισσόμενου κοινωνικο-οικονομικού χώρου δράσης των ενηλίκων πολιτών, στη δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου και τέλος στη σύνδεση ή επανασύνδεση με την εκπαιδευτική διαδικασία ενηλίκων, οι οποίοι για οποιονδήποτε λόγο δεν ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση.

Τα προγράμματα με τα οποία επιμορφώνονται χιλιάδες πολίτες έχουν τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

1. Τα Προγράμματα Εθνικής Εμβέλειας, που επιλέγονται από τους Δήμους και εκφράζουν τις Εθνικές και Ευρωπαϊκές Πολιτικές σε θέματα Διά Βίου Μάθησης Ενηλίκων έχουν τα εξής θεματικά πεδία:

Οικονομία – Επιχειρηματικότητα

Ποιότητα ζωής – Περιβάλλον

Νέες Τεχνολογίες

Γλώσσα και Επικοινωνία

Κοινωνικές Δεξιότητες και Δράσεις

Πολιτισμός και Τέχνη

Προγράμματα Ευάλωτων Κοινωνικά Ομάδων

2. Τα Προγράμματα Τοπικής Εμβέλειας προτείνονται από τους Δήμους με γνώμονα τις τοπικές ανάγκες και την προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτιστικής και προσωπικής ανάπτυξης των δημοτών.

Τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης απευθύνονται σε όλους τους ενήλικες, άνεργους και εργαζόμενους, ανεξάρτητα από φύλο, μορφωτικό επίπεδο, χώρα καταγωγής, θρησκεία, τόπο διαμονής κ.λπ., με μόνη προϋπόθεση το ενδιαφέρον τους για γνώση και ενεργό συμμετοχή. Η ανάπτυξη ανεξάρτητων τμημάτων μάθησης για ευάλωτες κοινωνικά ομάδες (Τσιγγάνοι, Φυλακισμένοι, Μουσουλμανική Μειονότητα,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Μετανάστες – Παλιννοστούντες, ΑμεΑ) στοχεύει στην ισότιμη ένταξή τους στη σύγχρονη κοινωνία.

Η επιμόρφωση των πολιτών στα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης είναι εντελώς **δωρεάν**. Το Κέντρο Δια Βίου Μάθησης Δήμου Μινώα Πεδιάδας λειτουργεί από τον Ιούνιο 2013 και ολοκληρώνει το έργο του τον Ιούνιο του 2015. Μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα έχουν συσταθεί 33 τμήματα και έχουν εκπαιδευτεί 271 πολίτες ενώ έπεται συνέχεια στο επιμορφωτικό έργο το οποίο επιτελεί.

Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας

Πάγιο αίτημα της περιοχής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας και των κατοίκων του, αποτελούσε η λειτουργία Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας. Έπειτα από τις συντονισμένες ενέργειες της Δημοτικής Αρχής Μινώα Πεδιάδας και τη συνεργασία της με τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

Η Δημοτική Αρχή Μινώα Πεδιάδας παραχώρησε την αναγκαία υποδομή στέγασης εντός του κτιριακού συγκροτήματος του Γυμνασίου και Λυκείου Καστελλίου, αλλά και την υλικοτεχνική υποδομή για τη λειτουργία του Σχολείου.

Έτσι, δόθηκε η δυνατότητα στους ενήλικες ενδιαφερόμενους να αναζητήσουν διεξόδους δια βίου μόρφωσης, βελτιώνοντας το επίπεδο εκπαίδευσής τους. Το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας στο Καστέλλι του Δήμου Μινώα Πεδιάδας λειτουργεί ως παράρτημα του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας Τυλίσου.

Για το τρέχον σχολικό έτος δημιουργήθηκαν δύο κύκλοι. Ο πρώτος κύκλος περιλαμβάνει δύο τμήματα των 35 ατόμων και ο δεύτερος κύκλος (τελειοφοίτων) ένα τμήμα των 15 ατόμων.

Πρόγραμμα εκπαίδευσης μεταναστών «Οδυσσέας»

Εκπαίδευση των μεταναστών στην ελληνική γλώσσα, την ελληνική ιστορία και τον ελληνικό πολιτισμό υλοποίησε ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας, ο οποίος σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Δια Βίου Μάθησης ολοκλήρωσε τη λειτουργία τμήματος προγράμματος «ΟΔΥΣΣΕΑΣ» στην περιοχή.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα απευθυνόταν σε πολίτες της Ε.Ε. και υπηκόους τρίτων χωρών ανεξαρτήτως καταγωγής, ηλικίας 16 ετών και άνω, που διαμένουν νόμιμα στο Δήμο. Σκοπός του εκπαιδευτικού προγράμματος ήταν οι εκπαιδευόμενοι να

αποκτήσουν τις γλωσσικές δεξιότητες και τις πρακτικές, κοινωνικές και διαπολιτισμικές ικανότητες που απαιτούνται για την ομαλή κοινωνική ένταξη των ιδίων και των οικογενειών τους.

Το τμήμα του συγκροτήθηκε και λειτούργησε ήταν τμήμα επιπέδου Α1 (125 ωρών) στην περιοχή του Αρκαλοχωρίου, με τα μαθήματα να διεξάγονται κάθε Δευτέρα και Πέμπτη απόγευμα. Τα μαθήματα παρέχονταν δωρεάν. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος μάθησης, χορηγήθηκε στους εκπαιδευόμενους Πιστοποιητικό Δια Βίου Εκπαίδευσης. Το Α1 επίπεδο περιλαμβάνει εισαγωγικά μαθήματα στην ελληνική γλώσσα, την ιστορία και τον πολιτισμό, καθώς και στον τρόπο ζωής της ελληνικής κοινωνίας. Οι εκπαιδευόμενοι απέκτησαν τη γλωσσική δεξιότητα, αλλά και πρακτικές κοινωνικές ικανότητες, ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις επικοινωνιακές καταστάσεις της καθημερινής ζωής και να εξοικειωθούν με το κοινωνικό περιβάλλον, την ιστορία και τον πολιτισμό της χώρας.

1.3.5 Πολιτιστική Υποδομή και δραστηριότητες

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ

Το **Εκθεσιακό Κέντρο Αρκαλοχωρίου** λειτούργησε το έτος 1999 για πρώτη φορά, όπου στο χώρο του διοργανώνεται κάθε δυο χρόνια η **Παγκρήτια Γεωργική Έκθεση Αρκαλοχωρίου** και κατά καιρούς διοργανώνονται και άλλες εκθέσεις, όπως Εμπορική Έκθεση, Έκθεση κατοικίας κ.α. Μάλιστα το έτος 2007, έγιναν ενέργειες για την επέκταση του με την προσθήκη νέου κτηρίου με την ίδια χρήση.

Στόχος της Γεωργικής και Εμπορικής έκθεσης, που οργανώθηκε για πρώτη φορά το 1993, είναι να παρουσιάσει μηχανήματα και υπηρεσίες, ασφαλέστερες μεθόδους παραγωγής, καινοτομίες και νέες τεχνολογίες που αφορούν αγρότες, κτηνοτρόφους και μελισσοκόμους. Η διοργάνωση έχει αμιγώς κλαδικό χαρακτήρα και σημειώνει ρεκόρ συμμετοχών, συγκεντρώνοντας περισσότερες από 200 παραγωγικές επιχειρήσεις από το χώρο της γεωργίας. Στο γεγονός αυτό συντέλεσε η κατασκευή του νέου, σύγχρονου, εκθεσιακού και συνεδριακού κέντρου του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, το οποίο προσέφερε 1.500 επιπλέον τετραγωνικά, αυξάνοντας το συνολικό διαθέσιμο εσωτερικό και εξωτερικό χώρο σε 8.000 τετραγωνικά.

Η πανελληνίας εμβέλειας διοργάνωση προσεκλύει κάθε διετία, περισσότερους από τους 30.000 επισκέπτες. Πόλο έλξης αποτελούν και οι ημερίδες που πραγματοποιούνται στους χώρους του εκθεσιακού κέντρου παράλληλα με την έκθεση.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Το επόμενο διάστημα θα πραγματοποιηθεί η 12^η Παγκρήτια Γεωργική – Εμπορική Έκθεση, την οποία διοργανώνει ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας για 12^η συνεχή φορά. Η διοργάνωση έχει αποκλειστικά κλαδικό χαρακτήρα και προσελκύει παραγωγικές και αγροτικές επιχειρήσεις, οι οποίες συρρέουν από όλη τη χώρα για να συμμετάσχουν.

Το επί χρόνια συστηματικό έργο της Δημοτικής Αρχής, έχει αναδείξει την έκθεση σε θεσμό στα εκθεσιακά δρώμενα της Κρήτης και όλης της χώρας. **Το νέο υπερσύγχρονο εκθεσιακό - συνεδριακό κτίριο, αυξάνει τον διαθέσιμο εκθεσιακό χώρο κατά 1500 τμ. Η ζήτηση για συμμετοχή είναι ιδιαίτερα υψηλή και τώρα, με τις νέες εγκαταστάσεις και την ανανέωση των ήδη υπάρχουσών, δόθηκε η δυνατότητα σε περισσότερες επιχειρήσεις να λάβουν μέρος και να παρουσιάσουν μηχανήματα, νέες τεχνολογίες και εκθέματα που αφορούν αποκλειστικά γεωργούς, μελισσοκόμους και κτηνοτρόφους.** Σε αυτή τη διοργάνωση πανελληνίας εμβέλειας, ο αριθμός των συμμετεχόντων, όπως και η επισκεψιμότητα, αυξάνονται με ιδιαίτερα ταχείς ρυθμούς.

Η έκθεση πραγματοποιείται με την στήριξη φορέων και του τοπικού οικονομικού και κοινωνικού ιστού. Η Περιφέρεια Κρήτης, το Επιμελητήριο Ηρακλείου, το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος - Παράρτημα Ηρακλείου, καθώς και ο Σύλλογος Εμπόρων Βιοτεχνών Επαγγελματιών Αρκαλοχωρίου συμπαραστέκονται στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, αναγνωρίζοντας τη σημαντική συμβολή της Παγκρήτιας Γεωργικής Έκθεσης στην αναπτυξιακή πορεία όχι μόνο της Κρήτης, αλλά και της χώρας συνολικά. Ανάδοχος από το 2003 είναι η ΑΛΦΑ ΕΚΘΕΣΙΑΚΗ, η εταιρεία, που με την πείρα 25 ετών που διαθέτει, λειτούργησε ως αρωγός στο έργο και συνέβαλλε ουσιαστικά στην αναβάθμιση της έκθεσης και στην ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

ΑΝΟΙΚΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ

Το Ανοικτό Θέατρο Αρκαλοχωρίου βρίσκεται στο νότιο άκρο της κωμόπολης του Αρκαλοχωρίου, σε μια περιοχή σύνθετης ανάπτυξης, η οποία αναδεικνύει το περιβάλλον με μια σειρά από έργα , που μαζί με το Θέατρο συνιστούν ένα πόλο έλξης επισκεπτών.

Δυτικά και ΒΔ του Θεάτρου υπάρχει ένα άλσος με πευκοειδή και εντός αυτού υπάρχει ένας ειδικά διαμορφωμένος χώρος με διάφορα είδη πτηνών. ΒΑ και ανατολικά, βρίσκεται το Εκθεσιακό Κέντρο Αρκαλοχωρίου και νότια υπάρχουν αρχαιότητες με Μινωικά και κλασσικά ευρήματα.

Στον χώρο αυτό συνδυάζονται οι άξονες πολιτισμός, φύση και ανάπτυξη. Δίνεται με αυτόν τον τρόπο η δυνατότητα αναβάθμισης του πολιτιστικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής και κάθε χρόνο φιλοξενούνται στο Θέατρο αυτό αξιόλογες παραστάσεις.

ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΩΝ

Στις Πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, στη Δημοτική ενότητα Αρκαλοχωρίου, σημαντικό ρόλο παίζει το **Καρναβάλι Αρκαλοχωρίου που πραγματοποιείται κάθε χρόνο**. Η συμμετοχή των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών είναι μεγάλη κάθε χρόνο, με σημαντικό αριθμό πληρωμάτων. Την πανηγυρική ατμόσφαιρα συμπληρώνουν κάθε χρόνο οι εορταστικές εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται πριν και μετά τη λήξη της παρέλασης των πληρωμάτων.

Στη Δημοτική ενότητα Θραψανού, επίσης πραγματοποιούνται κάθε χρόνο καρναβαλικές εκδηλώσεις με πορεία αρμάτων αλλά και το έθιμο των κούλουμων.

Στο Τοπικό διαμέρισμα Σκινιά ,πραγματοποιείται κάθε χρόνο το Σκινιανό καρναβάλι, με μεγάλη επιτυχία και συμμετοχή των κατοίκων τους Τοπικού διαμερίσματος και την οργάνωση έχει αποκλειστικά ο Πολιτιστικός Σύλλογος Σκινιά.

Τέλος, στη Δημοτική ενότητα Καστελλίου λαμβάνει κάθε χρόνο χώρα, το έθιμο της λαμπαδηδρομίας. Σκοπός του εθίμου είναι να ξυπνήσει η γη από τη χειμερία νάρκη που έχει πέσει και να αρχίσει πάλι να γεννά, εξασφαλίζοντας την καρποφορία των χωραφιών και κατά συνέπεια την επιβίωση των κατοίκων. Οι μασκαράδες τριγυρνούν στους δόμους κρατώντας αναμμένους πυρσούς στα χέρια τους και προκαλούν θόρυβο με μεταλλικά στοιχεία και κρόταλα, ευχόμενοι συγχρόνως χρόνια πολλά και καλή σοδειά και ευγονία.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΝΙΟΥ

Ο πολιτιστικός σύλλογος «ΙΝΙ-ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙ», υλοποίησε την ανάγκη για την δημιουργία ενός μουσείου, που παρουσιάζει την πλούσια και διαχρονική ιστορία της περιοχής. Αφορμή για την απόφαση αυτή αποτέλεσαν αφενός η δωρεά για το σκοπό αυτό της πατρικής οικίας από τον ποιητή Χριστόφορο Λιοντάκη, και αφετέρου η αρχαιολογική ανασκαφή που έχει ξεκινήσει στην περιοχή Κεφάλας Ινίου. Τα εγκαίνια του μουσείου έγιναν στις 26 Σεπτεμβρίου 2007.

Στην τοποθεσία αυτή έχουν βρεθεί αξιόλογα αρχαιολογικά ευρήματα όπως επιγραφές, αρχιτεκτονικά μέλη, μια πρωτοβυζαντινή τρίκλιτη Βασιλική εμβαδού 750τ.μ. που πιθανολογείται ότι ήταν ο επισκοπικός ναός της Αρκαδίας.

Η Κεφάλα ήταν μια από τις σημαντικότερες κώμες των αρχαίων Αρκάδων και κατά τους Ελληνιστικούς και Ρωμαϊκούς χρόνους ήταν το πολιτικό και διοικητικό τους κέντρο.

Έχουν βρεθεί πολλές επιγραφές οι οποίες φυλάσσονται στο μουσείο του Ηρακλείου. Μια από αυτές αναφέρεται στον τρόπο λειτουργίας του βαλανείου, δηλαδή ποιες ώρες λειτουργούσαν τα λουτρά για τους άνδρες και ποιες για τις γυναίκες και επίσης δίνει πληροφορίες για τα δημόσια αξιώματα της πόλης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Οι κάτοικοι της περιοχής άνοιξαν τις αποθήκες τους, τις κασέλες τους, τη μνήμη τους για να δώσουν πολύτιμα οικογενειακά κειμήλια και εκθέματα, καθώς και προσωπικές ιστορίες και βιώματα από τα περασμένα με συγκινητική προθυμία. Έτσι, το μουσείο διαθέτει πολλά και αξιόλογα εκθέματα.

Ο Δήμος χρηματοδότησε την αναπαλαίωση του κτιρίου καθώς και τα έξοδα για τη συντήρηση και λειτουργία του. Πολύ σημαντικό για το μουσείο είναι η δέσμευση για άμεση απαλλοτρίωση κάποιων ιδιοκτησιών, ώστε να συνεχίσει η σημαντική αρχαιολογική ανασκαφή.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΚΑΡΑΘΟΥ

Οι θολωτοί «Κισλάδες» (αποθηκευτικοί χώροι) και το ελαιοτριβείο της Ιεράς Μονής Αγκαράθου, μετατράπηκαν σε εκκλησιαστικό μουσείο, στο οποίο εκτίθενται τα κειμήλια της μονής, άρρηκτα συνδεδεμένα με την τοπική και τη γενικότερη ιστορία της Κρήτης.

Το μουσείο κατασκευάστηκε με σύγχρονες τεχνικές ελέγχου ακτινοβολίας, υγρασίας, θερμοκρασίας και στάθμης θορύβου, ενώ η διαχείριση των εκθεμάτων γίνεται μέσω ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων.

Στην ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα προβολής ο επισκέπτης μπορεί να δει διάφορες όψεις του παρελθόντος της μονής αλλά και της σύγχρονης μοναστικής ζωής, καθώς επίσης και το φυσικό περιβάλλον της μονής και της ευρύτερης περιοχής.

ΦΑΜΠΡΙΚΑ ΠΑΝΑΓΙΑΣ

Πρόκειται για ένα παλιό ελαιουργείο που βρίσκεται στον οικισμό της Παναγιάς και έχει μετατραπεί σήμερα σε επισκέψιμο μουσείο. Στους εκθεσιακούς του χώρους, διατηρούνται ο μηχανισμός άλεσης με τέσσερις κάθετες μύλοπτερες, καθώς και το μεγάλο μεταλλικό, χειροκίνητο πιεστήριο με ένα κοχλία. Εκτίθενται ακόμη, σκεύη και εργαλεία, απαραίτητα για τον εξοπλισμό του παραδοσιακού ελαιοτριβείου. Η Φάμπρικα έχει αγοραστεί από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Παναγιάς, το διοικητικό συμβούλιο του οποίου, ενέργησε ώστε να αναπαλαιωθεί με πρόγραμμα των ΟΠΑΑΧ. Η είσοδος στο χώρο είναι ελεύθερη.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΠΑΡΤΙΡΩΝ

Στεγάζεται σε μια παλιά οικογενειακή φάμπρικα, η οποία αναπαλαιώθηκε από τον πρώην Δήμο Αρκαλοχωρίου με τη χρηματοδότηση του προγράμματος Leader+. Το οίκημα του εργοστασίου καθώς και το περιεχόμενό του αποτέλεσε δωρεά των τέκνων του Εμμανουήλ Βεριγάκη, ενώ σημαντική ήταν και η συμβολή των κατοίκων των Παρτίρων, χάρη στις δωρεές των οποίων διαμορφώθηκε ο περιβάλλον χώρος του μουσείου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στον εκθεσιακό του χώρο υπάρχει παλιό ελαιοτριβείο, αλευρόμυλος και παραδοσιακό ρακοκάζανο. Οι επισκέπτες κατά την περιήγησή τους, έχουν τη δυνατότητα να παρατηρήσουν από κοντά και ανακαλύψουν τον τρόπο λειτουργίας των προβιομηχανικών αυτών κατασκευών, τη λειτουργία των οπείων σταμάτησε απότομα και οριστικά η εμφάνιση των σύγχρονων εργοστασίων. Στόχος του μουσείου, είναι να φέρει σε επαφή τον κόσμο με την πρώιμη φάση της αγροτικής βιοτεχνίας στην κρητική ύπαιθρο.

ΕΚΘΕΤΗΡΙΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΚΙΝΙΑ

Η Δημοτική Αρχή το Φεβρουάριο του 2014, προχώρησε στην υπογραφή σύμβασης για το έργο που αφορούσε στη **μετατροπή δημοτικού κτιρίου στο Σκινιά σε χώρο έκθεσης παραδοσιακών εκθεμάτων λαογραφικού χαρακτήρα, αλλά και στη δημιουργία μόνιμης έκθεσης φωτογραφιών.**

Η χρηματοδότηση προέρχεται από το Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007 - 2014» του Υπουργείου Αγροτική Ανάπτυξης και Τροφίμων.

Πιο συγκεκριμένα, η Δημοτική Αρχή Μινώα Πεδιάδας σκοπό έχει μέσα από αυτή τη δράση και μέσα από τη συνεργασία της με τα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Σκινιά να ενισχύσει τις προσπάθειες διατήρησης της παράδοσης του τόπου και της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Με αυτό λοιπόν το γνώμονα, Δήμος, Πολιτιστικός Σύλλογος και κάτοικοι του οικισμού Σκινιά, άμεσα θα δημιουργήσουν στο δημοτικό κτίριο του πρώην κοινοτικού καταστήματος χώρο έκθεσης λαογραφικής τέχνης με εκθέματα πολύτιμα, οικογενειακά κειμήλια των κατοίκων της περιοχής. Επιπλέον, θα λειτουργήσει χώρος μόνιμης έκθεσης φωτογραφικού υλικού από διάφορες δραστηριότητες των εκφάνσεων ζωής των κατοίκων.

Οι εργασίες αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα και όλοι οι χώροι είναι πλήρως προσβάσιμοι από άτομα με αναπηρίες (ΑΜΕΑ), γεγονός που συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής κατοίκων και επισκεπτών.

Στο κτίριο πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω παρεμβάσεις:

- Αποξήλωση ξύλινων κουφωμάτων εσωτερικών και εξωτερικών.
- Τοποθέτηση νέων εξωτερικών κουφωμάτων αλουμινίου.
- Τοποθέτηση πατζουριών στα παράθυρα του κτιρίου.
- Τοποθέτηση εσωτερικών ξύλινων θυρών.
- Δημιουργία χώρων υγιεινής.
- Υγρομόνωση οροφής.
- Τοποθέτηση ψευδοροφών,χρωματισμοί κτιρίου.
- Επιστρώσεις αιθουσών με κεραμικά πλακίδια.
- Καθαίρεση παλιού εξωτερικού και εσωτερικού WC.
- Δημιουργία πεζοδρομίου στη δυτική πλευρά του κτιρίου,αντικατάσταση πλακών πεζοδρομίου.
- Προμήθεια και τοποθέτηση ειδών υγιεινής.
- Πλήρης ηλεκτρολογική και υδραυλική εγκατάσταση.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Τοποθέτηση κλιματιστικών μονάδων.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΟ ΘΡΑΨΑΝΟ

Πρόκειται για τα έργα «**Εκθετήριο Σύγχρονης Αγγειοπλαστικής Τέχνης Θραψανού**» προϋπολογισμού **1.400.000€** .

Συγκεκριμένα, το έργο εντάσσεται στις προσπάθειες που καταβάλλει η Δημοτική Αρχή για τη διάσωση, την προβολή και τη διάδοση της τοπικής παράδοσης. **Πρόκειται για το μοναδικό σε επίπεδο Κρήτης εκθετήριο χώρο για την κεραμική που θα αποτελεί παράλληλα πρότυπο σε επίπεδο Μεσογείου.** Το Θραψανό, στο οποίο χοροθετείται το κτιριακό συγκρότημα, αποτελεί τον αρχαιότερο τόπο κατασκευής των γνήσιων μινωικών πιθαριών και διαθέτει πλούσια ιστορική παράδοση στην Αγγειοπλαστική Τέχνη. Σκοπός του εκθετηρίου είναι η στέγαση των αγγειοπλαστών, η έκθεση ανάλογων εκθεμάτων, αλλά και η εκπαίδευση και ενημέρωση του ντόπιου πληθυσμού και των επισκεπτών. Η χρηματοδότηση του έργου προέρχεται από το Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα “Κρήτη-Πράσινη Ανάπτυξη”. Το έργο βρίσκεται σε φάση υλοποίησης.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ

Στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, υφίστανται 55 Πολιτιστικοί Σύλλογοι και σωματεία στα διάφορα δημοτικά διαμερίσματα, οι οποίοι μέσα από την ελληνική και κρητική παράδοση προσπαθούν να κρατήσουν ζωντανή την πολιτιστική μας κληρονομιά. Οι κύριες δραστηριότητες που αναπτύσσουν αφορούν στη λειτουργία τμημάτων εκμάθησης παραδοσιακών χορών, τραγουδιού και παραδοσιακών οργάνων και παραδοσιακών εκδηλώσεων.

A/A	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΣΥΛΛΟΓΟΥ	ΕΔΡΑ	Δ/ΝΣΗ-Τ.Κ.
1	Πολιτιστικός Σύλλογος Ίνι - Μοναστηράκι	Ίνι	Ίνι , Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
2	Πολιτιστικός Σύλλογος Λευκοχωρίου "Οι Λεύκες"	Λευκοχώρι	Λευκοχώρι Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
3	Πολιτιστικός Σύλλογος Σκινιά	Σκινιάς	Σκινιάς Αρκαλοχωρίου Τ.Κ. 70 300

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

4	Πολιτιστικός Σύλλογος Άνω Πουλιές	Άνω Πουλιές	Άνω Πουλιές Αρκαλοχώρι Τ. Κ. 70 300
5	Πολιτιστικός Σύλλογος Κάτω Πουλιές	Κάτω Πουλιές	Κάτω Πουλιές Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
6	Πολιτιστικός Σύλλογος Παρτίρων	Πάρτιρα	Πάρτιρα Τ.Κ. 70 300
7	Πολιτιστικός Σύλλογος Φιλίππων	Φιλίπποι	Φιλίπποι, Τ.Κ. 70 300
8	Πολιτιστικός Σύλλογος Πατσιδέρου	Πασιδέρος	Πασιδέρος, Τ.Κ. 70 300
9	Πολιτιστικός Σύλλογος Γαρίπας	Γαρίπα	Γαρίπα Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
10	Πολιτιστικός Σύλλογος Νιπιδιτού	Νιπιδιτός	Νιπιδιτός Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
11	Πολιτιστικός Σύλλογος Ζήντας	Ζήντα	Ζήντα Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
12	Πολιτιστικός Σύλλογος Καραβάδου	Καραβάδω	Καραβάδω Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
13	Πολιτιστικός Σύλλογος Μαχαιρά	Μαχαιράς	Μαχαιρά Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
14	Σύλλογος Ενεργών Πολιτών Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
15	Αγροτικός Σύλλογος Αυλής	Αυλή	Αυλή Αρκαλοχώρι Τ.Κ.70 300
16	Πολιτιστικός Σύλλογος Αυλής	Αυλή	Αυλή Αρκαλοχώρι Τ.Κ.70 300
17	Πολιτιστικός Σύλλογος Ρουσοχωρίων	Ρουσοχώρια	Ρουσοχώρια Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
18	Πολιτιστικός Σύλλογος Χουμερίου	Χουμέρι	Χουμέρι Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
19	Πολιτιστικός Σύλλογος Πάνω Καστελλιανών	Πάνω Καστελλιανά	Πάνω Καστελλιανά Πύργος Τ.Κ. 70 010
20	Πολιτιστικός Σύλλογος Κάτω Καστελλιανών "ΡΙΖΟΚΑΣΤΡΟ"	Κάτω Καστελλιανά	Κάτω Καστελλιανά Πύργος Τ.Κ. 70 010
21	Πολιτιστικός Σύλλογος Τσουτσουρα	Τσουτσουρας	Τσουτσουρας Τ.Κ. 70 010

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

22	Πολιτιστικός Σύλλογος Δραπετίου	Δραπέτι	Δραπέτι Τ.Κ. 70 010
23	Πολιτιστικός Σύλλογος Παναγιάς	Παναγιά	Παναγιά Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
24	Πολιτιστικός Σύλλογος Μπαδιά	Μπαδιάς	Μπαδιάς Τ.Κ. 70 300
25	Πολιτιστικός Σύλλογος Φαβριανών	Φαβριανά	Φαβριανά Τ.Κ. 70 300
26	Πολιτιστικός Σύλλογος Λαγούτας	Λαγούτα	Λαγούτα Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
27	Πολιτιστικός Σύλλογος Γασίου	Γάσι	Γάσι Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
28	Πολιτιστικός Σύλλογος Τουρλωτής	Τουρλωτή	Τουρλωτή Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300 & Κατεχάκη 18 Ηράκλειο
29	Πολιτιστικός Σύλλογος Χανδρού	Χανδρού	Χανδρού Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
30	Πολιτιστικός Σύλλογος Κασσάνων	Κασσάνοι	Κασσάνοι Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
31	Θεατρική Ομάδα Μουσουτάς	Μουσουτά	Μουσουτά Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
32	Πολιτιστικός Σύλλογος Αρκαλοχωρίου	Αρκαλοχώρι	Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
33	Πολιτιστικός Σύλλογος Αμουργελλών	Αμουργέλλες	Αμουργέλλες Αρκαλοχώρι Τ.Κ. 70 300
34	Πολιτιστικός Σύλλογος Αγίας Παρασκευής	Αγία Παρασκευή	Αγία Παρασκευή Καστέλλι Τ. Κ. 70 006
35	Πολιτιστικός Σύλλογος Αμαριανού	Αμαριανό	Αμαριανό Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
36	Πολιτιστικός Σύλλογος Αποστόλων	Αποστόλοι	Αποστόλοι Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
37	Εθελοντική Ομάδα Γυναικών "Η Σαμαρείπισσα"	Καστέλλι	Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
38	Πολιτιστικός Σύλλογος Αρχαγγέλου	Αρχάγγελος	Αρχάγγελος Καστέλλι Τ.Κ. 70 006

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

39	Πολιτιστικός Σύλλογος Ασκών	Ασκοί	Ασκοί Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
40	Πολιτιστικός Σύλλογος "Αργαστήρι"	Γεράκι	Γεράκι Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
41	Πολιτιστικός Σύλλογος Διαβαϊδέ	Διαβαϊδέ	Διαβαϊδέ Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
42	Πολιτιστικός Σύλλογος Ευαγγελισμού	Ευαγγελισμός	Ευαγγελισμός Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
43	Πολιτιστικός Σύλλογος Καρουζανών	Καρουζανά	Καρουζανά Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
44	Μορφωτικός & Εξωραϊστικός Σύλλογος Κασταμονίτσας	Κασταμονίτσα	Κασταμονίτσα Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
45	Πολιτιστικός Σύλλογος Καστελλίου	Καστέλλι	Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
46	Πολιτιστικός Σύλλογος Λαγού	Λαγού	Λαγού Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
47	Πολιτιστικός Σύλλογος Λιλιανού	Λιλιανό	Λιλιανό Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
48	Πολιτιστικός Σύλλογος Λύττου	Λύττος	Λύττος Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
49	Πολιτιστικός Σύλλογος "Ανεμόμυλους"	Μαθιά	Μαθιά Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
50	Πολιτιστικός Σύλλογος Πολυθέας	Πολυθέα	Πολυθέα Καστέλλι .Κ. 70 006
51	Πολιτιστικός Σύλλογος Σμαρίου	Σμάρι	Σμάρι Καστέλλι Τ.Κ. 70 006
52	Πολιτιστικός Σύλλογος Θραψανού	Θραψανό	Θραψανό Τ.Κ. 70 006
53	Πολιτιστικός Σύλλογος Ζωφόρων	Ζωφόροι	Ζωφόροι Θραψανό Τ.Κ. 70 006
54	Πολιτιστικός Σύλλογος Σαμπά	Σαμπάς	Σαμπάς Θραψανό Τ.Κ. 70 006
55	Πολιτιστικός Σύλλογος Γαλατά	Γαλατάς	Γαλατάς Θραψανό Τ.Κ. 70 006

1.3.6 Αθλητικοί χώροι

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ

Οι κυριότεροι αθλητικοί χώροι του Δήμου, χωροθετούνται γύρω από τον οικισμό του Αρκαλοχωρίου. Στους υπόλοιπους οικισμούς, έχουν κατασκευαστεί γήπεδα ποδοσφαίρου, τα οποία διαθέτουν τις βασικές υποδομές και τα οποία χρησιμοποιούνται από τις ομάδες που δραστηριοποιούνται στο Δήμο.

Οι υποδομές αυτών των γηπέδων ποδοσφαίρου, περιλαμβάνουν τον αγωνιστικό χώρο (με χόμα) και ένα μικρό χώρο αποδυτηρίων. **Τα γήπεδα ποδοσφαίρου που υπάρχουν στο Δήμο βρίσκονται στα Δημοτικά Διαμερίσματα Νιπιδιτού, Σκινιά, Γαρίπας, Παναγιάς.**

Από τα παραπάνω την καλύτερη κατάσταση εμφανίζει το γήπεδο που βρίσκεται στο Δημοτικό Διαμέρισμα της Γαρίπας. Μάλιστα, στο γήπεδο έχει τοποθετηθεί πλαστικός χλοοτάπητας και έχουν κατασκευαστεί χώροι αποδυτηρίων. Το γήπεδο αυτό χρησιμοποιείται από την ομάδα του Αρκαλοχωρίου (ΟΦΑ), η οποία αγωνίζεται στην πρώτη κατηγορία του τοπικού πρωταθλήματος ποδοσφαίρου.

Στον οικισμό του Αρκαλοχωρίου, έχουν κατά καιρούς αρκετοί αθλητικοί χώροι, τους οποίους διαχειρίζεται η Δημοτική Επιχείρηση του Δήμου. Στους χώρους αυτούς περιλαμβάνονται: το κλειστό γυμναστήριο, το ανοικτό κολυμβητήριο, το ανοικτό γήπεδο μπάσκετ και τα γήπεδα που βρίσκονται περιμετρικά του κολυμβητηρίου.

Το Ανοικτό Κολυμβητήριο Αρκαλοχωρίου, κατασκευάστηκε από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, εντός του προτεινόμενου πολεοδομικού σχεδίου του οικισμού Αρκαλοχωρίου. Διαθέτει μία πισίνα ανοικτή, ολυμπιακών διαστάσεων, καθώς και χώρους αποδυτηρίων, γυμναστηρίου κα.

Το κολυμβητήριο, περιλαμβάνεται στις εγκαταστάσεις που διαχειρίζεται το **Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Αρκαλοχωρίου**, στο οποίο περιλαμβάνονται όλες οι αθλητικές εγκαταστάσεις που λειτουργούν στον οικισμό του Αρκαλοχωρίου.

Η πισίνα του κολυμβητηρίου, χρησιμοποιείται κυρίως την περίοδο του καλοκαιριού, όπου και πραγματοποιούνται καθημερινά προγράμματα γυμναστικής. Η χρήση της πισίνας τη χειμερινή περίοδο είναι περιορισμένη, λόγω του υψηλού κόστους (σε ηλεκτρική ενέργεια) που απαιτείται για τη θέρμανση της.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Μία εναλλακτική λύση, αποτελεί η χρήση της μικρότερης σε διαστάσεων πισίνας που κατασκευάστηκε το 2006, στα πλαίσια του Ειδικού Προγράμματος Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΠΤΑ). Η νέα κολυμβητική δεξαμενή κατασκευάστηκε στο χώρο δίπλα της υφιστάμενης πισίνας και έχει διαστάσεις 25μ X 6μ X 1,50μ. Αποτελείται από τρεις (3) διαδρομές και διαθέτει όλο τον απαραίτητο αγωνιστικό εξοπλισμό με προδιαγραφές εγκεκριμένες από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Η πισίνα έχει συνδεθεί με το υφιστάμενο μηχανοστάσιο, οπότε έχει καταστεί λειτουργική και μπορεί να χρησιμοποιηθεί αντί της μεγάλης πισίνας.

Περιμετρικά του χώρου του κολυμβητηρίου, έχει δημιουργηθεί ένας χώρος, στον οποίο φιλοξενούνται διάφορες εγκαταστάσεις, οι οποίες χρησιμοποιούνται από τους κατοίκους του Δήμου.

Ειδικότερα στον ίδιο χώρο λειτουργούν, ανοικτά γήπεδα **τέννις, βόλεϊ, μπάσκετ και γηπέδου ποδοσφαίρου 8X8**. Η υπηρεσία του Δημοτικού Αθλητικού Κέντρου που είναι αρμόδια για τη διαχείριση του συγκεκριμένου χώρου, προσφέρει τη δυνατότητα πραγματοποίησης μαθημάτων εκμάθησης σε πολίτες, με εξειδικευμένους γυμναστές. Επίσης, οι χώροι είναι ανοικτοί στη χρήση για το κοινό, ενώ κατά περιόδους πραγματοποιούνται διάφορες αθλητικές εκδηλώσεις, όπως για παράδειγμα το πρωτάθλημα ποδοσφαίρου 8X8, με ερασιτεχνικές ομάδες της περιοχής του Δήμου.

Το Κλειστό Γυμναστήριο Αρκαλοχωρίου, διαθέτει ένα γήπεδο μπάσκετ, το οποίο χρησιμοποιεί η ομάδα μπάσκετ του Αρκαλοχωρίου. Διαθέτει αποδυτήρια, κερκίδες και έναν ικανοποιητικό χώρο εξωτερικά, ο οποίος μπορεί να φιλοξενήσει αρκετό αριθμό αυτοκινήτων.

Στο χώρο πραγματοποιούνται, εκτός από αγώνες και διάφορες εκδηλώσεις σχετικές με τον αθλητισμό, όπως σεμινάρια διαιτησίας, εκδηλώσεις χορού, κα. Άλλωστε είναι ο μοναδικός κλειστός χώρος, αυτής της μορφής που διαθέτει ο Δήμος.

Τέλος, για το **Νέο Δημοτικό Στάδιο Αρκαλοχωρίου**, ένα ακόμη νέο μεγάλο έργο υποδομής υπέγραψε σύμβαση το Σεπτέμβριο του 2014, η Δημοτική Αρχή Μινώα Πεδιάδας, η κατασκευή του οποίου ανέρχεται σε **2.200.000,00€**.

Το έργο του Νέου Δημοτικού Σταδίου Αρκαλοχωρίου συμβασιοποιήθηκε, έπειτα από την ολοκλήρωση των αναγκαίων ενεργειών στις οποίες προχώρησε η Δημοτική Αρχή, προκειμένου να εκπονήσει τις απαραίτητες μελέτες για τη δημοπράτηση του έργου. Συγκεκριμένα, η Δημοτική Αρχή προχώρησε στην εκπόνηση της στατικής, της γεωλογικής, των Η/Μ, του ΚΕΝΑΚ και την επικαιροποίηση της αρχιτεκτονικής μελέτης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Έτσι, με την κατασκευή του Νέου Δημοτικού Σταδίου Αρκαλοχωρίου, που αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα σε διάστημα 18 μηνών, η Δημοτική Αρχή Μινώα Πεδιάδας ενισχύει με νέες σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις την ευρύτερη περιοχή του Δήμου.

Σύμφωνα με την τεχνική περιγραφή του έργου, η χρηματοδότηση του οποίου προέρχεται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) πρόκειται να παραδοθεί Γήπεδο Ποδοσφαίρου με συνθετικό χλοοτάπητα, καθώς και στίβος με ελαστικό τάπητα. Επιπλέον, πρόκειται να κατασκευαστεί κτίριο ισογείου από οπλισμένο σκυρόδεμα χρήσης γραφείου διοίκησης, ιατρείου, αποδυτηρίων ομάδας έδρας, φιλοξενουμένων και διαιτητών, τουαλετών κοινού και χώρος λεβητοστασίου. Τέλος, στον όροφο θα κατασκευαστούν κερκίδες από οπλισμένο σκυρόδεμα. Πιο αναλυτικά, οι εργασίες που προβλέπεται να πραγματοποιηθούν περιλαμβάνουν οικοδομικά, χωματοουργικά, σκυροδέματα, υποβάσεις, τοιχοδομές, μονώσεις (θερμοϋγρομονώσεις), επιστρώσεις, επενδύσεις τοίχων, επιχρίσματα, κουφώματα, υαλοπίνακες, σιδηρές κατασκευές και χρωματισμούς.

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΘΡΑΨΑΝΟΥ

(1) ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΘΡΑΨΑΝΟΥ (υπό αποπεράτωση)

Βρίσκεται κεντρικά στον οικισμό Θραψανού στην ίδια δημοτική έκταση με τις αθλητικές εγκαταστάσεις. **Η Α' φάση κατασκευής του Κλειστού Γυμναστηρίου έχει ολοκληρωθεί**, ενώ για την ολοκλήρωση του αναμένεται άμεσα η υπογραφή της σχετικής εργολαβικής σύμβασης, που υλοποιείται και χρηματοδοτείται από πόρους του Π.Δ.Ε. .

Το έργο βρίσκεται στη φάση της συμβασιοποίησής του και περιλαμβάνει την αποπεράτωση του Κλειστού Γυμναστηρίου Θραψανού. Η πρώτη φάση του κτιρίου έχει αποπερατωθεί. Με το παρών έργο προβλέπονται όλες οι οικοδομικές εργασίες (τοποθέτηση μεταλλικού φέροντα οργανισμού και στέγης, η πλήρωση του χώρου με όλες τις απαραίτητες εργασίες (μικρής έκτασης χωματοουργικών, οπλ. σκυροδέματα, τοιχοποιίες, επιχρίσματα, πλαγιοκαλύψεις, κουφώματα, ξυλουργικά-μεταλλουργικά, επενδύσεις, μονώσεις, επιστρώσεις, χρωματισμοί) καθώς και οι Η/Μ εργασίες (ύδρευση, αποχέτευση, πυρασφάλεια, κλιματισμός/αερισμός, ηλεκτρικά, αλεξικέραυνο, μετάδοση φωνής & δεδομένων, σύστημα ραδιόφωνου –τηλεόρασης, σύστημα ασφάλειας, μεγαφωνική εγκατάσταση).

Η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των εργασιών ανέρχεται στο ποσό των 1.206.715,27 € (συμπεριλαμβανομένου απροβλέπτων και ΓΕ & ΕΟ) .

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Επιπλέον αυτών, προϋπολογίζεται απολογιστικά ποσό 6.000,00 € (χωρίς ΓΕ & ΕΟ) για τη δαπάνη των ειδών κιγκαλερίας. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται στο ποσό των 1.523.000,00 Ευρώ, εκ των οποίων τα 1.165.870,68 Ευρώ προέρχονται από χρηματοδότηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (με ΣΑΕΠ 002 και Κ.Α. 2010ΕΠ00200024) και τα 357.129,32 Ευρώ από Έσοδα του Δήμου. Το ποσό των 1.165.870,68 € (διατιθέμενη πίστωση για το τρέχον έτος) έχει ενταχθεί στον προϋπολογισμό του έτους 2014 υπό τον Κ.Α. 30-7326.094, ενώ το υπόλοιπο ποσό των 357.129,32 Ευρώ θα ενταχθεί στον προϋπολογισμό του Δήμου για το έτος 2015.

Πρόκειται για κτιριακή εγκατάσταση συνολικής έκτασης περίπου 1100 m², χωρητικότητας 120 ατόμων, όπου περιλαμβάνονται αίθουσα αθλοπαιδιών και γυμναστικής, συγκρότημα βοηθητικών χώρων (αποδυτήρια, γραφεία, ιατρείο) καθώς και κερκίδες για τους θεατές .

Η Δημοτική Αρχή έχει ολοκληρώσει την εκπόνηση των παρακάτω μελετών που αποτελούν προαπαιτούμενα για την κατασκευή του έργου : Ηλεκτρομηχανολογική μελέτη Κλειστού γυμναστηρίου Θραψανού, Αρχιτεκτονική μελέτη Κλειστού γυμναστηρίου Θραψανού, Στατική μελέτη κλειστού γυμναστηρίου Θραψανού.

(2) ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΘΡΑΨΑΝΟΥ

Βρίσκεται κεντρικά στον οικισμό Θραψανού στην ίδια δημοτική έκταση με το Κλειστό Γυμναστήριο. Πρόκειται για ένα **γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5** (διαστάσεων 44mχ27m περίπου) και ένα **γήπεδο καλαθοσφαίρισης/πετοσφαίρισης** (διαστάσεων 30mχ20m περίπου) που κατασκευάστηκαν στα πλαίσια υλοποίησης του προγράμματος "Ελλάδα 2004" .

(3) ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΘΡΑΨΑΝΟΥ (έδρα "Ανθεστήωνα")

Βρίσκεται νότια και φεύγοντας από τον οικισμό Θραψανού προς το Αρκαλοχώρι . Η κατασκευή του αγωνιστικού χώρου (διαστάσεων περίπου 101mχ55m, με συνθετικό χλοοτάπητα 5ης γενιάς), η επισκευή των κτιριακών εγκαταστάσεων (αποδυτήρια, κυλικείο, γραφείο/ιατρείο) και κερκίδων για τους θεατές έχουν ολοκληρωθεί και χρησιμοποιείται ως έδρα της τοπικής ομάδας του "Ανθεστήωνα" .

(4) ΓΗΠΕΔΟ ΜΙΝΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΒΟΝΗΣ

Βρίσκεται κεντρικά στον οικισμό Βόνης. Πρόκειται για ένα μίνι γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5, διαστάσεων περίπου 40mχ20m, προορισμένο για την ντόπια νεολαία .

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ

1. ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ

Πρόκειται για ένα γήπεδο ποδοσφαίρου διαστάσεων 96,00X60,00 με συνθετικό χλοοτάπητα. Το γήπεδο βρίσκεται στην περιοχή «Άγιος Γεώργιος Ροβιθιώτης» Καστελλίου, σε οικόπεδο επιφάνειας 10.537,00τμ. Στο χώρο του οικοπέδου υπάρχουν και κερκίδες, αποδυτήρια καθώς και χώροι εξυπηρέτησης θεατών (κυλικείο, WC). Το γήπεδο χρησιμοποιείται ως έδρα του «Δωριέα», τοπικής ομάδας του Καστελλίου.

2. ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5 ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ

Πρόκειται για ένα γήπεδο ποδοσφαίρου 5Χ5, διαστάσεων 20,50X40,50 με συνθετικό χλοοτάπητα. Το γήπεδο βρίσκεται στην περιοχή "Κεφάλι" κεντρικά στο Καστέλλι.

3. ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΤΥΠΟΥ Τ11Β ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ (υπό μελέτη)

Το έργο είχε δημοπρατηθεί παλιότερα και η σύμβαση εκτέλεσης του, είχε υπογραφεί στις 17.09.2003. Το έργο δεν κατέστη δυνατόν να ξεκινήσει λόγω καθυστέρησης της έκδοσης της οικοδομικής του άδειας με αποτέλεσμα να χαθεί η χρηματοδότηση του και επίσης να μην ισχύει η μελέτη του μετά από τόσα χρόνια. Η οικοδομική άδεια του κτιρίου εκδόθηκε στις 23.06.2010.

Είναι έτοιμες οι στατικές και αρχιτεκτονικές μελέτες του γυμναστηρίου και υπολείπονται κάποιες επιπλέον ηλεκτρομηχανολογικές μελέτες (μελέτη κλιματισμού κλπ), τα ηλεκτρομηχανολογικά τεύχη δημοπράτησης καθώς και να ολοκληρωθούν τα οικοδομικά τεύχη δημοπράτησης, προκειμένου να προχωρήσουμε σε ένταξη του έργου σε κάποιο πρόγραμμα χρηματοδότησης.

Η Δημοτική Αρχή προσπαθεί να εξασφαλίσει την απαιτούμενη χρηματοδότηση από την νέα προγραμματική περίοδο, προκειμένου να εντάξει την κατασκευή του κλειστού γυμναστηρίου.

1.1.4 Τοπική οικονομία και απασχόληση

1.4.1 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

1.4.2 Εργαζόμενοι, άνεργοι

1.4.3 Μεταβολές ποσοστών ανεργίας

1.4.4 Σύνθεση ανεργίας (φύλο, ηλικία, εκπαίδευση)

1.4.5 Παραγωγικοί τομείς και η συμβολή τους στην τοπική οικονομία

1.4.6 Επιχειρηματική δραστηριότητα του Δήμου

1.4.7 Αναπτυξιακές υποδομές-Δίκτυα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

1.4.1 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου, σύμφωνα με τα στοιχεία απογραφής 2011 ανέρχεται σε ποσοστό 36,5%, ενώ για την Ελλάδα το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανέρχεται σε ποσοστό 42,4%. Σύμφωνα με την Στατιστική Υπηρεσία, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός είναι το άθροισμα των απασχολούμενων και των ανέργων. Ως ποσοστό στο σύνολο του πληθυσμού, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου παρουσίασε σημαντική μείωση αφού το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001 ανερχόταν σε 43,7%. **Σύμφωνα με τα παραπάνω η μείωση ανέρχεται σε 7,2 ποσοστιαίες μονάδες.**

Στους παρακάτω πίνακες παρατίθενται τα στοιχεία 2001 (απογραφή ΕΛ. ΣΤΑΤ) για τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό του Δήμου Μινώα Πεδιάδας:

Πίνακας 4.1.1: Ο οικονομικός ενεργός πληθυσμός με τα δεδομένα του 2001, ανά ομάδα ηλικιών στο σύνολο του Δήμου

ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ					
Φύλο και Ομάδες ηλικιών	2001 Πραγματικός πληθυσμός				
	Οικονομικός ενεργός πληθυσμός	Οικονομικός ενεργοί			Οικονομικός μη ενεργός πληθυσμός
		Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Άνεργοι νέοι	
Σύνολο	8.895	8.160	564	424	9.543
Άρρενες	5.602	5.157	342	260	3.864
10-19 ετών	152	82	35	67	912
20-24 ετών	577	458	76	85	222
25-29 ετών	751	663	71	47	91
30-44 ετών	1.895	1.760	124	61	136
45-64 ετών	1.798	1.960	36	0	515
65+ ετών	429	429	0	0	1804
Θήλειες	3.293	3.003	222	164	5.679
10-19 ετών	60	28	9	28	870
20-24 ετών	279	209	44	56	287
25-29 ετών	390	328	48	38	250

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

30-44 ετών	1.103	1.016	78	42	626
45-64 ετών	1.273	1.234	43	0	1.195
65+ ετών	188	188	0	0	2451

Πηγή:ΕΛ. ΣΤΑΤ 2001 επεξεργασία στοιχείων

- ♦ **Ο οικονομικά ενεργός Πληθυσμός** του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, ανέρχεται σε **8.895** χιλιάδες άτομα και αποτελεί το **43,7%** του συνολικού πληθυσμού του Δήμου.
- ♦ Σε σχέση με το συνολικό αριθμό του ανδρικού πληθυσμού του Δήμου, που ανέρχεται σε 10.435 χιλιάδες άτομα, **τα 5.602 χιλιάδες άτομα αποτελούν τον ενεργό ανδρικό πληθυσμό, δηλαδή ποσοστό 53,6%.**
- ♦ Σε σχέση με το συνολικό αριθμό του γυναικείου πληθυσμού του Δήμου, που ανέρχεται σε 9.897 χιλιάδες άτομα, **τα 3.293 χιλιάδες άτομα αποτελούν τον ενεργό γυναικείο πληθυσμό, δηλαδή ποσοστό 33,2%.**
- ♦ **Οι απασχολούμενοι**, ανέρχονται στις 8.160 χιλιάδες άτομα και αντιπροσωπεύουν το **91,7%**, του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

Πίνακας 4.1.4: Ποσοστά Οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανά φύλο για την Περιφέρεια Κρήτης, το Νομό Ηρακλείου και το Δήμο

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ 2001	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	
ΣΥΝΟΛΟ	259.094	100%	129.028	100%	8.895	100%
ΑΝΔΡΕΣ	160.331	61,88%	79.335	61,48%	5.602	63%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	98.763	38,11%	49.693	38,5%	3.293	37,0%

Πηγή: ΕΣΥΕ επεξεργασία στοιχείων Απογραφής 18^{ης} Μαρτίου 2001

Όπως αποτυπώνεται και στο παρακάτω γράφημα, **η τάση στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας ακολουθεί σε γενικές γραμμές την τάση που παρουσιάζεται σε ολόκληρη την Κρήτη αλλά και στην Ελλάδα.**

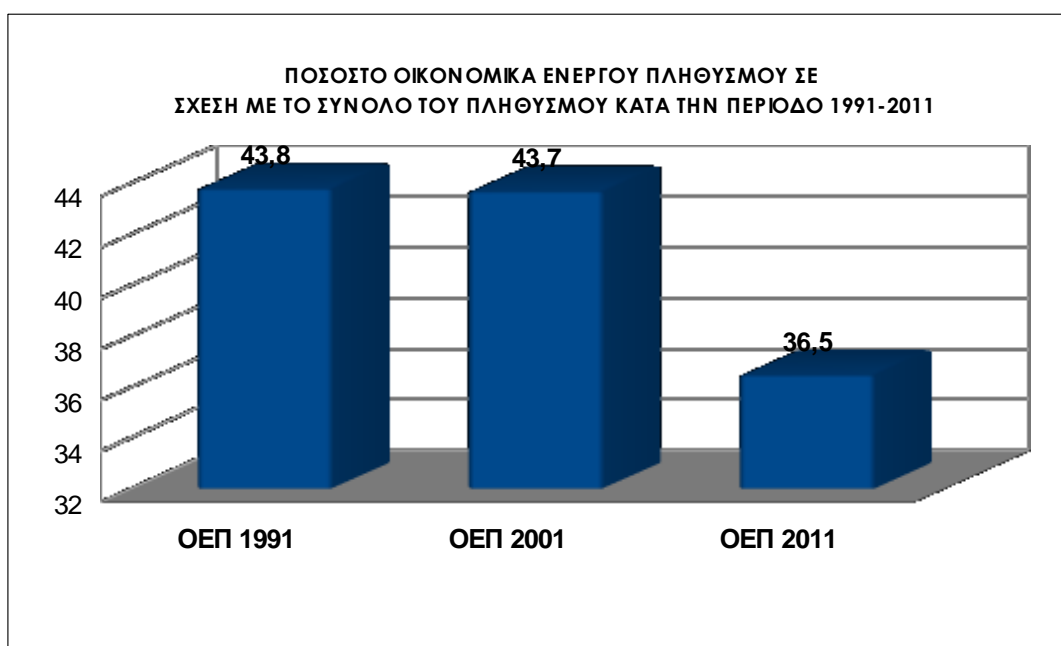
Κυρίαρχο χαρακτηριστικό αποτελεί η μείωση του ποσοστού του Οικονομικά ενεργού πληθυσμού αλλά και η μικρή συμμετοχή των γυναικών στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, που περιορίζεται στο ένα τρίτο περίπου του συνόλου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ 2011	Συνολικός πληθυσμός Δήμου	Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Ποσοστό ΟΕΠ
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	17.563	6.422	5.124	1.298	36,5%
ΕΛΛΑΔΑ	10.816.286	4.586.636	3.727.633	859.003	42,4%

Σημείωση: Τα στοιχεία των Απογραφών Πληθυσμού - Κατοικιών 2011 δεν είναι απόλυτα συγκρίσιμα με τα αποτελέσματα άλλων ερευνών λόγω μεθοδολογικών διαφορών σε διεθνές επίπεδο.

Τα ποσοστά του Οικονομικά ενεργού πληθυσμού στη διάρκεια της εικοσαετίας απεικονίζονται στο παρακάτω γράφημα:

Ως ποσοστό στο σύνολο του πληθυσμού,ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, εξελίχθηκε καθοδικά αφού από **43,8% το 1991, κυμάνθηκε στο 43,7% το 2001 και σε 36,5% το 2011**, γεγονός που υπογράμμισε την ενίσχυση του εργατικού δυναμικού κατά την προηγούμενη δεκαετία .

1.4.2. Εργαζόμενοι-άνεργοι

Η περιορισμένη επιχειρηματικότητα της περιοχής του Δήμου, η αγροτική φύση του Δήμου, η μείωση του πρωτογενή τομέα, η περιορισμένη παρουσία του δευτερογενή τομέα και η αύξηση του τριτογενή, οδηγεί σε προβλήματα ανεργίας και υποαπασχόλησης της περιοχής, σε σχέση με τα αντίστοιχα επίπεδα της Κρήτης.

Η παράθεση των στοιχείων που αφορούν την περιοχή του δήμου, συγκρινόμενη με τα ανάλογα ποσοστά της Περιφέρειας Κρήτης, θα λέγαμε ότι δεν αποτυπώνει την πραγματική εικόνα και αυτό γιατί όπως έχουμε αναφέρει σε προηγούμενο πεδίο του

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

σχεδίου μας, η ανεργία στις καθαρά αγροτικού τύπου οικονομίες δεν δηλώνεται στους επίσημους φορείς αλλά εμφανίζεται ως διογκωμένο πρόβλημα στον τομέα της υποαπασχόλησης.

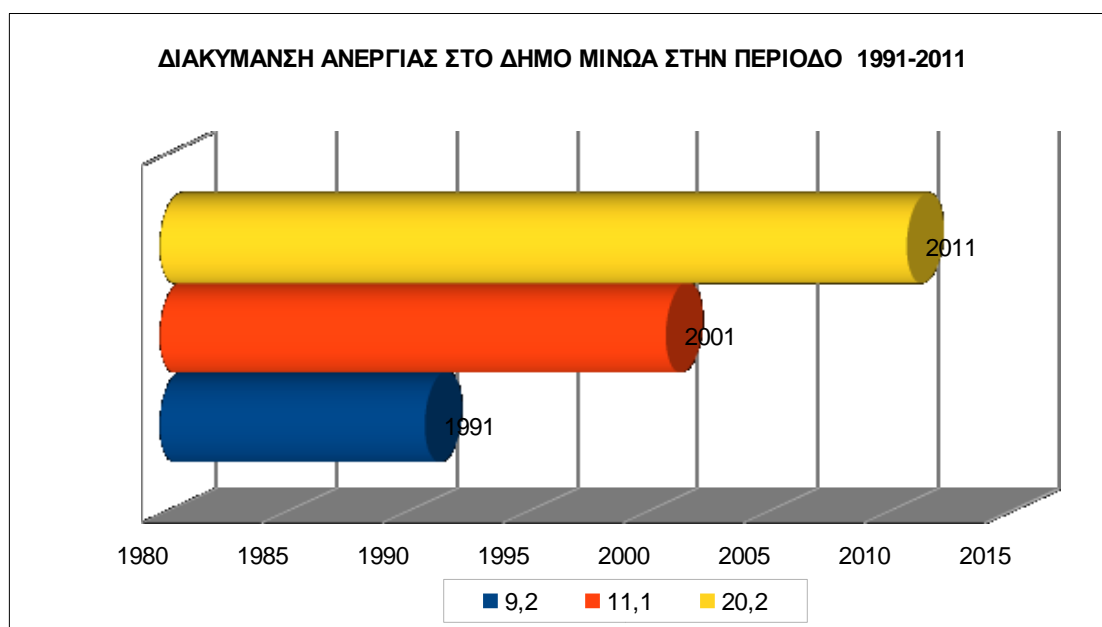
Τα επίπεδα ανεργίας στην περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας ανά δεκαετία παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα 4.2.1.

Πίνακας 4.2. 1: Επίπεδα ανεργίας στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, σύμφωνα με στοιχεία της δεκαετίας 1991- 2001

ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ
2011	17.563	5.124	1.298	20,2%
2001	20.332	8.895	988	11,1%
1991	19.425	8.520	921	9,2%
ΚΡΗΤΗ 2001	601.131	259.094	27.761	10,7%

Πηγή:ΕΛ. ΣΤΑΤ 1991-2001 επεξεργασία στοιχείων

Γράφημα 4.2.1

Όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα αλλά και στο γράφημα 4.2.1, ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας παρουσιάζει αύξηση του ποσοστού ανεργίας κατά περίπου δύο (2) ποσοστιαίες μονάδες, μέσα στη δεκαετία 1991-2001, ενώ η αύξηση του ποσοστού ανεργίας την δεκαετία 2001-2011 εκτοξεύτηκε στις 9,1 ποσοστιαίες μονάδες.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ενώ ο δείκτης ανεργίας σύμφωνα με τα στοιχεία του 1991, για την Περιφέρεια Κρήτης ήταν στο 3,8%, το αντίστοιχο ποσοστό για την Ελλάδα ανερχόταν στο 7,2%.

Τα πιο πρόσφατα δυστυχώς στοιχεία αντικατοπτρίζουν την οικονομική κατάσταση της χώρας με την τεράστια αύξηση της ανεργίας και τους δείκτες **για την Ελλάδα από το 7,02%** που κυμαινόταν το ποσοστό ανεργίας σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 1991, να αυξάνεται **στο 11,12% για το 2001 και στο 25,4% το Φεβρουάριο του 2015**.

Η Περιφέρεια Κρήτης το 1991 παρουσίαζε ποσοστό ανεργίας 3,8%, ενώ το ποσοστό ανεργίας για την ίδια χρονική περίοδο σε επίπεδο χώρας, ανερχόταν στο 7,02%. Ο δείκτης ανεργίας για την περιοχή μας για την ίδια χρονική στιγμή, ήταν μεγαλύτερος σε σχέση με την Περιφέρεια και ανερχόταν στο ποσοστό 9,2%.

Πίνακας 4.3.1.: Ποσοστά ανεργίας 1991

ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1991	Πληθυσμός	Οικονομικά ενεργός Πληθυσμός	Άνεργοι	Ποσοστό Ανεργίας
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	19.425	8.520	921	9,2%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	540.054	302.970	11.513	3,8%
ΕΛΛΑΔΑ	10.134.534	3.886.157	272.808	7,02%

Πηγή: ΕΣΥΕ επεξεργασία στοιχείων Απογραφής 1991

Έτσι η διαφορά του ποσοστού ανεργίας μεταξύ του Δήμου και της Περιφέρειας Κρήτης για το 1991, **ανέρχεται σε 5,4% ποσοστιαίες μονάδες και σε 2% μονάδες σε σχέση με την Ελλάδα**.

Τα παραπάνω στοιχεία ανατρέπονται σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της 18ης Μαρτίου 2001:

Παρατηρούμε ότι η ανεργία για την περιοχή του Δήμου μας, αυξήθηκε από 9,2% σε 11,1% κατά την δεκαετία 1991-2001, δηλαδή παρουσίασε αύξηση κατά δύο περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

Πίνακας 4.3.2.: Ποσοστά ανεργίας 2001

ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2001	Πληθυσμός	Οικονομικά ενεργός Πληθυσμός	Άνεργοι	Ποσοστό Ανεργίας
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ	20.332	8.895	988	11,1%

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	601.159	259.094	27.761	10,7%
ΕΛΛΑΔΑ	10.934.097	4.615.470	513.379	11,12%

Πηγή :ΕΣΥΕ επεξεργασία στοιχείων Απογραφής 18^{ης} Μαρτίου 2001

Την περίοδο 2000-2010, η Περιφέρεια Κρήτης διατηρούσε τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας στο σύνολο του εργατικού δυναμικού της χώρας, έναντι των άλλων περιφερειών, με αποτέλεσμα να καταλαμβάνει τη 12^η και τη 13^η θέση μέχρι και το 2007,όπου άρχισε να ανέρχεται στην κατάταξη και το 2010(έως και το Γ'τρίμηνο) κατέλαβε την 10^η θέση, με ποσοστό 11,2%.

Τα αντίστοιχα ποσοστά της ανεργίας για την Περιφέρεια Κρήτης σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 ανέρχονται στο 24%.

1.4.3 Μεταβολές ποσοστών ανεργίας

Ο Δήμος, όπως απεικονίζεται στον πίνακα 2, παρουσιάζει για το 2001 **δείκτη ανεργίας 11,1% και 20,2% για το 2011, ο οποίος είναι διπλάσιος από την προηγούμενη δεκαετία και αρκετά υψηλός, αν λάβουμε υπόψη ότι η αυτοαπασχόληση είναι έντονη στην περιοχή λόγω του τομέα της γεωργίας.**

Ένα άλλο κυρίαρχο χαρακτηριστικό στην περιοχή του Δήμου μας, **είναι η εποχιακή απασχόληση του εργατικού δυναμικού στον τουριστικό τομέα.** Παρά το γεγονός της περιορισμένης τουριστικής ανάπτυξης της ίδιας της περιοχής, παρατηρούνται μετακινήσεις εργατικού δυναμικού κατά την τουριστική περίοδο κυρίως προς τις τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές της βόρειας Κρήτης και σημαντική αύξηση του τριτογενή τομέα.

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) πρόσφατα ανακοίνωσε τον εποχικά προσαρμοσμένο δείκτη ανεργίας για τον Φεβρουάριο 2015.

Το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας **τον Φεβρουάριο του 2015 για την Ελλάδα ανήλθε σε 25,4%** έναντι 27,2% τον Φεβρουάριο του 2014 και 25,6% τον Ιανουάριο του 2015. Το σύνολο των απασχολουμένων κατά το Φεβρουάριο του 2015 εκτιμάται ότι ανήλθε σε 3.549.166 άτομα. Οι άνεργοι ανήλθαν σε 1.205.857 άτομα, ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός ανήλθε σε 3.347.358 άτομα.

Για την Περιφέρεια Κρήτης, το ποσοστό ανεργίας, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ για το πρώτο τρίμηνο του 2015 ανέρχεται στο 27,2%.

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

Πίνακας 1. Απασχολούμενοι, άνεργοι, οικονομικά μη ενεργοί και ποσοστό ανεργίας, στοιχεία Φεβρουαρίου 2010 – 2015

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Απασχολούμενοι	4.446.109	4.186.464	3.803.659	3.522.631	3.493.712	3.549.166
Άνεργοι	573.520	764.888	1.084.136	1.290.452	1.303.369	1.205.857
Οικονομικά μη ενεργοί	3.358.717	3.369.720	3.389.340	3.387.376	3357.514	3.347.358
Ποσοστό Ανεργίας	11,4	15,4	22,2	26,8	27,2	25,4

Πληροφορίες: Δ/νση Στατιστικών Πληθυσμού & Αγοράς Εργασίας ,Τμήμα Έρευνας Εργατικού Δυναμικού

Απασχολούμενοι: τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω τα οποία την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μία ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος.

Άνεργοι: τα άτομα ηλικίας 15 – 74 ετών που δε χαρακτηρίστηκαν ως απασχολούμενοι

Οικονομικά μη ενεργοί: τα άτομα που δε χαρακτηρίζονται απασχολούμενοι ή άνεργοι.

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός (εργατικό δυναμικό): οι απασχολούμενοι και οι άνεργοι.

Ποσοστό Ανεργίας: το πηλίκο των ανέργων δια του εργατικού δυναμικού

Από την σύγκριση των παραπάνω στοιχείων αλλά και του παρακάτω πίνακα, όπου αποτυπώνεται το ποσοστό ανεργίας του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- Η αύξηση του ποσοστού ανεργίας στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας παρουσίασε σημαντική αύξηση κατά 9,1 ποσοστιαίες μονάδες.
- Η κατάσταση στην περιοχή ακολουθεί την τάση της Περιφερειακής ενότητας και της χώρας, όπου τα επίπεδα της ανεργίας αυξήθηκαν κατά πολύ, λόγω της οικονομικής συγκυρίας στην οποία έχει περιέλθει η χώρα.

Πίνακας 2: Επίπεδα ανεργίας στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, σύμφωνα με στοιχεία της περιόδου 1991- 2001-2011

ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ	ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ				
2011	17.563	5.124	1.298	20,2%
2001	20.332	8.895	988	11,1%
1991	19.425	8.520	921	9,2%

Πηγή:ΕΛ. ΣΤΑΤ 1991-2001-2011 επεξεργασία στοιχείων

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ 2011					
Απασχολούμενοι	Ζητούσαν Εργασία	Μαθητές/Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Οικιακά	Λοιπά
5.124	1.298	2.407	5.649	1.790	1.295

Στο σύνολο του Μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, δηλαδή των 17.563 χιλιάδων ατόμων, το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού ανέρχεται σε 6.422 άτομα. Από το σύνολο των 6.422 ατόμων που αποτελούν το εργατικό δυναμικό της περιοχής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, **ποσοστό 20,2% δεν έχει εργασία.**

Το ποσοστό αυτό ακολουθεί την συνολική εικόνα της χώρας με την Ελλάδα σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Φεβρουαρίου του 2015, **να βρίσκεται στο 25,4%, την Κρήτη να παρουσιάζει ποσοστό ανεργίας 24% .**

1.4.4 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η παραγωγική δομή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας ως προς την κύρια απασχόληση, **δεν στηρίζεται** πλέον στον πρωτογενή τομέα σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 που παρατίθενται παρακάτω,αφού αυτός καταλαμβάνει κατά μέσο όρο μόνο το **34,3%,σε σχέση με το 46,10% της απογραφής του 2001.**

Όμως θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, ότι ο πρωτογενής τομέας αποτελεί συμπληρωματική δραστηριότητα σε πολύ υψηλό ποσοστό, δεδομένου ότι το σύνολο σχεδόν των ντόπιων κατοίκων, διαθέτουν αγροτική εκμετάλλευση από τις οποίες παράγονται προϊόντα και εισόδημα. **Από τα στατιστικά δεδομένα το συμπέρασμα είναι ξεκάθαρο ότι η απασχόληση σαφώς μετατοπίζεται πλέον προς τον τριτογενή τομέα αφού αγγίζει το ποσοστό του 52,8 %.** Ο δευτερογενής τομέας εξακολουθεί να είναι σε πολύ χαμηλά επίπεδα αφού ανέρχεται στο 16% έχοντας υποστεί μείωση σε σχέση με την προηγούμενη απογραφή.

Στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, στο νομό Ηρακλείου, αλλά και σε όλη την Κρήτη γενικά, ο πρωτογενής τομέας παραγωγής, μολονότι σε ύφεση, εξακολουθεί να βρίσκεται σε πολύ σημαντικό επίπεδο. Το νησί έχει ακόμη έντονα αγροτικό χαρακτήρα, γεγονός που συνδέεται τόσο με τα πλούσια φυσικά αποθέματά του που είχαν καθοριστικό ρόλο στη στροφή της παραγωγικής δραστηριότητας σε αυτόν τον τομέα, όσο και με το πρότυπο ανάπτυξης που ακολούθησε η χώρα μεταπολεμικά.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Μολονότι μέχρι το 1990 το μεγαλύτερο μέρος του ενεργού πληθυσμού της Κρήτης, ασχολούνταν στον πρωτογενή τομέα, ήδη από το 1981 **ο τομέας αυτός άρχισε να εμφανίζει τάσεις συρρίκνωσης σε όρους απασχόλησης, γεγονός που συνδυάζεται με την έντονη τάση της απασχόλησης με τον τριτογενή τομέα τόσο στην περιφερειακή αλλά και στην εθνική οικονομία.**

Η περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, είναι ομοιογενής γεωγραφικά αλλά κυρίως όσον αφορά την κοινωνική δομή, οικονομική δραστηριότητα, νοοτροπία, ήθη και έθιμα. **Ποσοστό 80% της έκτασης του Δήμου καταλαμβάνεται από μόνιμες καλλιέργειες (κυρίως ελιές) και βοσκοτόπους(28%).** Μεγάλο μέρος του πληθυσμού, ασχολείται με τον ένα ή τον άλλο τρόπο με τον πρωτογενή τομέα, ενώ αποκλειστικά με τη γεωργία και κτηνοτροφία ασχολείται μεγάλο μέρος του ενεργού πληθυσμού. Με την επαγγελματική κτηνοτροφία ασχολείται περίπου το 10%.

Η οικονομία του Δήμου στηριζόταν μέχρι και την προηγούμενη δεκαετία κυρίως στο πρωτογενή τομέα(γεωργία, κτηνοτροφία με ποσό του κλάδου στο 46,1%), όπως προκύπτει από την παρακάτω ανάλυση και σε πολύ μικρότερο βαθμό σε άλλες οικονομικές δραστηριότητες, κυρίως το εμπόριο και την παροχή υπηρεσιών (ποσοστό δευτερογενή τομέα 11,6%, τριτογενή 34,2%)σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ 2001.

Ο πρωτογενής τομέας περιλαμβάνει κατά κύριο λόγο **τους γεωργούς και τους κτηνοτρόφους.** Η υπολειμματική παρουσία των δασών δεν τα καθιστά παραγωγικούς πόρους ενώ καυσόξυλα παράγονται κυρίως από το κλάδεμα της ελιάς. **Η αλιεία και η ιχθυοκαλλιέργεια επίσης είναι περιορισμένες και καταλαμβάνουν μικρό έως ελάχιστο ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού. Κύριες καλλιέργειες εντός του δήμου, όπως και του Νομού αλλά και της Κρήτης, αποτελούν τα αμπέλια και οι ελαιώνες.** Παρατηρείται επίσης σε μικρότερα ποσοστά παραγωγή σε **σταφίδες, δημητριακά, εσπεριδοειδή και οπωροκηπευτικά.**

Η παραδοσιακή κτηνοτροφία στην περιοχή χαρακτηρίζεται ως εκτατική, ασκείται σε όλες τις μη καλλιεργημένες περιοχές και φυσικά στις μη καταλαμβανόμενες από οικιστικές ή συναφείς χρήσεις. Ειδικότερα, ασκείται στις παρυφές των μεγάλων ορεινών όγκων Ίδη και Δίκτη καθώς και στα Αστερούσια, στις περιοχές των φυσικών βοσκοτόπων, των θάμνων και χερσότοπων, των μεταβατικών θαμνωδών εκτάσεων, αλλά και των αγροτικών δασικών περιοχών και των δασών.

Παράλληλα, παρατηρείται μια ελάχιστη δευτερογενής δραστηριότητα, με επίκεντρο μονάδες επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων, κεραμικής τέχνης και βιοτεχνίες ξύλου,μαρμάρου και επίπλων .

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο τομέας των υπηρεσιών είναι η δεύτερη σε ποσοστό δραστηριότητα στο Δήμο και στηρίζεται κυρίως σε καταστήματα λιανικής πώλησης. Ο τομέας του τουρισμού, τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να κάνει δειλά την εμφάνισή του με πολύ αργούς ρυθμούς ανάπτυξης και χωρίς ιδιαίτερη οργάνωση και προβολή.

Οι υποδομές παραγωγής τουριστικού προϊόντος που υπάρχουν είναι ελάχιστες και οι υπηρεσίες που παρέχουν δεν επαρκούν έτσι ώστε να μιλάμε για οργανωμένη τουριστική υποδομή.

Όμως παρ' όλα αυτά είναι ένας τομέας που έχει μεγάλη προοπτική ανάπτυξης, αν λάβει κανείς υπόψη ότι η περιοχή έχει πολλά να επιδείξει στον επισκέπτη (ξένο ή ντόπιο).

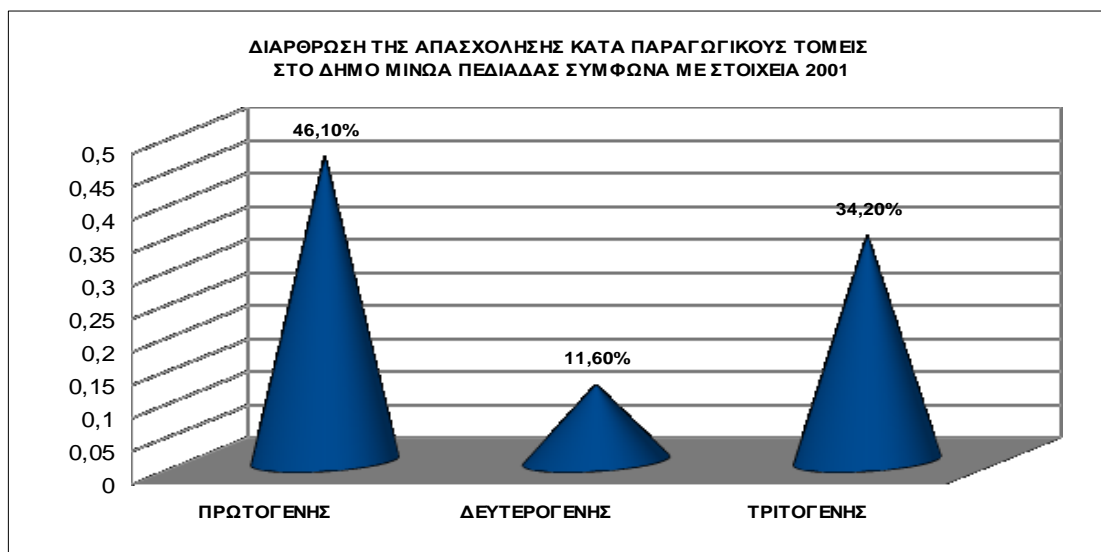
Στους παρακάτω Πίνακες 4.5.1 και 4.5.2 παρουσιάζεται η συνολική απασχόληση στην περιοχή του Δήμου και κατά τομείς παραγωγής με τα στοιχεία της απογραφής των ετών 2001 και 2011 αντίστοιχα (ΕΣΥΕ), ενώ στα γραφήματα 4.5.1 και 4.5.2 παρουσιάζεται η διάρθρωση της απασχόλησης στο Δήμο.

Πίνακας 4.5.1: Συνολική απασχόληση κατά παραγωγικούς τομείς στο Δήμο, το Νομό Ηρακλείου και την Περιφέρεια Κρήτης για το έτος 2001

	ΣΥΝΟΛΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ		ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ		ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	
	ΑΡΙΘΜΟ	%	ΑΡΙΘ	%	ΑΡΙΘΜ	%	ΑΡΙΘ	%
ΔΕ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ	5.126	100	2.642	51,60	545	10,6	1633	31,8
ΔΕ ΘΡΑΨΑΝΟΥ	1054	100	416	39,4	177	16,7	377	35,7
ΔΕ ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ	2715	100	1040	38,3	310	11,4	1034	38,0
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΥ	8.895	100	4098	46,1	1.032	11,6	3.044	34,2
ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	129.028	100	37896	29,3	22170	17,18	6896	53,4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	259.094	100	56.43	21,7	38.860	14,9	1638	63,2

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Γράφημα 4.5.1

Με βάση τα στοιχεία της απογραφής της ΕΛ. ΣΤΑΤ του 2001, από το συνολικό οικονομικό ενεργό πληθυσμό των 8.895 κατοίκων, η συντριπτική πλειοψηφία χαρακτηρίζεται ως αγροτικός πληθυσμός.

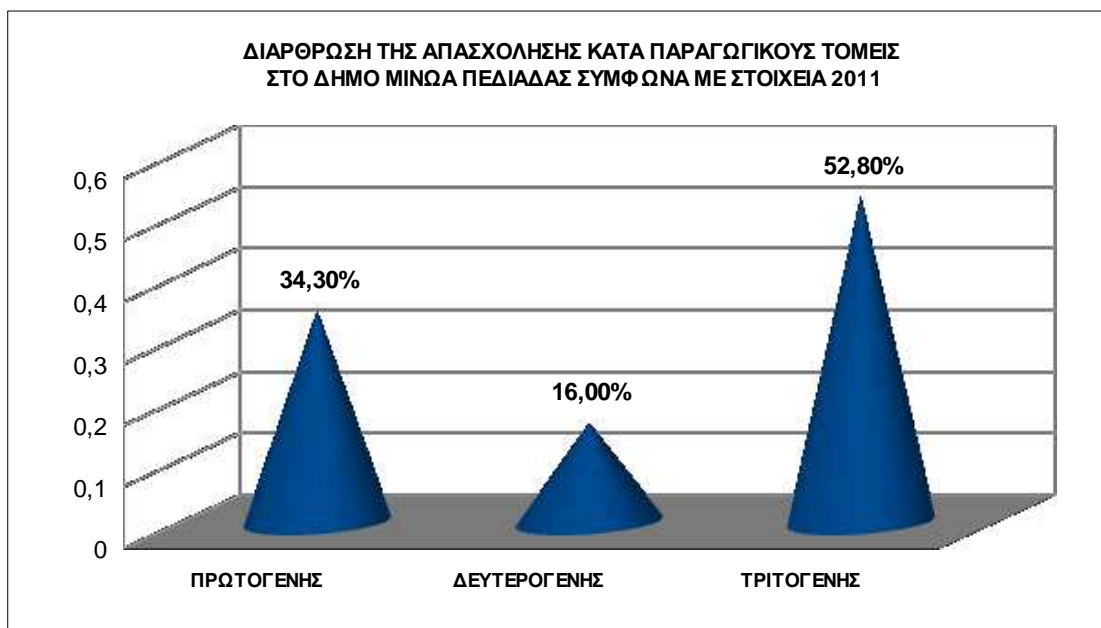
Πίνακας 4.5.2 : Συνολική απασχόληση κατά τομείς απασχόλησης στο Δήμο σύμφωνα με στοιχεία του 2011

Σύνολο απασχολούμενων στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας(2011)	Πρωτογενής Τομέας	Δευτερογενής Τομέας	Τριτογενής τομέας
5.124	1.759	836	2.709
Ποσοστό κατά τομέα	34,3%	16%	52,8%

Συγκρίνοντας τους παραπάνω πίνακες, είναι εμφανής η **στροφή του εργατικού δυναμικού από την αγροτική κατεύθυνση της απασχόλησης στην απασχόληση στον τριτογενή τομέα στην περιοχή του Δήμου μας**, με ότι αυτό συνεπάγεται τόσο για τους ίδιους τους κατοίκους όσο και για τις προοπτικές ανάπτυξης της περιοχής.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Γράφημα 4.5.2

Από τη συγκριτική αξιολόγηση των στοιχείων της απογραφής του 2001 και του 2011 προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- Υπάρχει έντονη διαφοροποίηση στη διάρθρωση της απασχόλησης μέσα στη δεκαετία.
- Παρουσιάζεται έντονη φθίνουσα πορεία του πρωτογενή τομέα, αφού η μείωση της απασχόλησης του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα καταγράφεται στο 11,8%.
- Εμφανίζεται αύξηση κατά 4,4 ποσοστιαίες μονάδες στην απασχόληση του δευτερογενή τομέα.
- Σημαντική είναι η αύξηση του τριτογενή τομέα, αφού από το 34,2% που ανερχόταν η απασχόληση στον συγκεκριμένο παραγωγικό κλάδο σύμφωνα με τα στοιχεία του 2001, τα πρόσφατα στοιχεία εμφανίζουν το ποσοστό απασχόλησης στο 52,8%.

Η οικονομία του Δήμου μας λοιπόν μετά την παραπάνω ανάλυση, στηρίζεται κατά κύριο λόγο **στον Τριτογενή τομέα και την αγροτική παραγωγή**, όπως συμβαίνει και σε ολόκληρη την Κρήτη αλλά και την Περιφερειακή Ενότητα Ηρακλείου.

Όπως αποδεικνύεται σε έρευνα του 2008 που πραγματοποιήθηκε από την **ΠΑΣΕΓΕΣ**, παρατηρήθηκε **αύξηση** της απασχόλησης στον τομέα της γεωργίας πανελλαδικά κατά **7%** και σε επίπεδο **Κρήτης κατά 24,1%** την τριετία **2008-2010**, δηλ. το διάστημα που συμπίπτει με την κορύφωση της οικονομικής κρίσης. Η αύξηση αυτή μάλιστα συνεχίζει

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

την ανοδική της πορεία εμφανιζόμενη ακόμη μεγαλύτερη, όσο διαρκεί η οικονομική κρίση.

Στο διάστημα αυτό **38.000** άνθρωποι αποφάσισαν να αλλάξουν περιβάλλον και τομέα απασχόλησης και να στραφούν στον πρωτογενή τομέα, εκ των οποίων **9.938 ήταν Κρητικοί.**

Αυτό δείχνει με τον πλέον χαρακτηριστικό τρόπο ότι ο κόσμος στρέφεται για την επιβίωσή του στη **«μάνα γη»**. **Πιθανόν μάλιστα η αρνητική οικονομική συγκυρία να αποτελέσει εφιαλτήριο για την αναγέννηση του αγροτικού τομέα.**

Όσον αφορά τον πρωτογενή τομέα:

Η γεωργία και η κτηνοτροφία αποτελούν τις κύριες δραστηριότητες του πρωτογενή παραγωγικού τομέα για την περιοχή. Παράλληλα όμως οι απασχολούμενοι σε αυτό τον τομέα αποκτούν ένα επιπλέον εισόδημα με την ενασχόλησή τους σε κάποιο άλλο κλάδο (όπως το εμπόριο, ο τουρισμός κ.α).

Στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας παράγονται εξαιρετικής ποιότητας προϊόντα Κρητικής τυροκομίας, αφού λειτουργούν τα περισσότερα τυροκομεία του Νομού. Μάλιστα, δύο από τα τυροκομεία της περιοχής έχουν βραβευτεί με Χρυσό Βραβείο σε διαγωνισμό ελληνικών τυριών όπου συμμετείχαν 280 τυροκομεία της Ελλάδας.

Όσον αφορά το δευτερογενή τομέα στην περιοχή του Δήμου, υπάρχουν βιομηχανίες επεξεργασίας και τυποποίησης Κρητικών προϊόντων, οι οποίες αφορούν κυρίως προϊόντα του αγροτικού τομέα ή παραγωγή προϊόντων που υποστηρίζουν την αγροτική παραγωγή. Τα βασικά εξαγόμενα προϊόντα είναι **εμφιαλωμένο επιτραπέζιο νερό, μάρμαρα, πλαστικά προϊόντα, (αγωγοί νερού, προϊόντα τυποποίησης, συσκευασίας, πρώτης ύλης για τη βιομηχανία), μηχανές για καλλιέργειες και παραδοσιακά προϊόντα (δερμάτινα είδη, κεραμικά, υφαντά και πλεκτά).** Επίσης οι μεταποιητικές δραστηριότητες συναντώνται στις περιοχές με **πληθυσμιακή ανάπτυξη.**

Τέλος, όσον αφορά τον τομέα του εμπορίου, η ευρύτερη περιοχή παρουσιάζει μια ανθηρή εμπορική δραστηριότητα. Επίσης υπάρχει συνεργασία εταιριών του εξωτερικού με ελληνικές εταιρίες των οποίων τα προϊόντα μπορούν να απορροφηθούν σε μεγαλύτερο βαθμό από ξένες αγορές (δερμάτινα είδη, κοσμήματα, έπιπλα, έργα τέχνης και κατασκευαστικά υλικά).

Το Θραψανό του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, γνωστό ως ο οικισμός των αγγειοπλαστών, εξακολουθεί μέχρι και σήμερα να παράγει ονομαστά κεραμικά παραδοσιακά προϊόντα, όπως το φημισμένο Θραψανιώτικο Πιθάρι. Ιδιαίτερα σημαντική παρουσιάζεται η εξαγωγική δραστηριότητα των δεκάδων παραδοσιακών

κεραμικών εργαστηρίων αγγειοπλαστών που λειτουργών στη Δημοτική Ενότητα Θραψανού. Το Θραψανό αποτελεί αιώνες τώρα, ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα αγγειοπλαστικής στην Κρήτη, ενώ ντόπιοι αγγειοπλάστες, **αποτελούν έως σήμερα άξιους συνεχιστές της μινωικής κεραμικής**. Η πανάρχαια αυτή τέχνη, η οποία γνώρισε ιδιαίτερη άνθιση στο Θραψανό, έφτασε στο απόγειο της ακμής της την περίοδο 1920 – 1960, με μια μικρή κάμψη την περίοδο της Γερμανικής κατοχής (1940 – 1944).

Από τα τέλη του 19ου αιώνα έως και τη δεκαετία του 1970, έχουν υπολογιστεί ότι λειτουργούσαν στο Θραψανό 153 εργαστήρια κεραμικής, στα οποία κατασκευάζονταν κυρίως τα μικρά πήλινα σκεύη όπως κανάτια και στάμνες. Για την κατασκευή όμως των πιθαριών, το βάρος και ο όγκος των οποίων καθιστούσε αδύνατη τη διακίνησή τους, είχε αναπτυχθεί η ιδιαίτερη δραστηριότητα της βεντέμας. Οι αγγειοπλάστες, στη διάρκεια των θερινών μηνών, εγκαθίσταντο κατά ομάδες σε διάφορα μέρη της Κρήτης, όπου υπήρχαν διαθέσιμες πρώτες ύλες. Εκεί κατασκεύαζαν και πωλούσαν επί τόπου τα προϊόντα τους. Μάλιστα έχουν αριθμηθεί περίπου 180 «βεντεμάρικα» καμίνια διασκορπισμένα σε ολόκληρο το νησί. Τα συνεργεία των αγγειοπλαστών αποτελούνταν από μικρό αριθμό ατόμων, κάθε ένα από τα οποία ήταν επιφορτισμένο με συγκεκριμένη εργασία που αφορούσε στην πολύπλοκη διαδικασία της κατασκευής πίθων. Οι ομάδες αυτές, έφευγαν από το Θραψανό στις 21 Μαΐου και επέστρεφαν αρχές Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο. **Η «βεντέμα» έπαψε σταδιακά μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 60**, την εποχή που σηματοδοτείται και το τέλος των παραδοσιακών τεχνικών της κεραμικής.

Από τότε μέχρι και σήμερα η αγγειοπλαστική δραστηριότητα του Θραψανού στεγάζεται στα μόνιμα εργαστήρια κεραμικής γύρω από τον οικισμό, τα οποία αποτελούν σημαντικό μοχλό ανάπτυξης για την οικονομία του τόπου. Διαθέτουν σύγχρονο εξοπλισμό με νέες τεχνολογίες, ωστόσο δεν παύουν να εμπνέονται από την παραδοσιακή αγγειοπλαστική τέχνη της Κρήτης, από την οποία αντλούν μορφολογικά και διακοσμητικά στοιχεία.

Μάλιστα ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας στηρίζοντας τον πολιτισμό, αλλά και την επιχειρηματικότητα, προβάλλοντας και προωθώντας την κεραμική παράδοση της περιοχής συμμετέχει, ως εταίρος στο έργο Cerameus, αποσκοπώντας στην ανάδειξη της κεραμικής τέχνης που έχει μακραίωνη παράδοση στο Θραψανό.

Το έργο Cerameus υλοποιήθηκε στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Διασυνοριακής Συνεργασίας Ελλάδα – Κύπρος 2007 -2013. Μέσα από το έργο «Κεραμεύς (Cerameus)» που υλοποίησαν από κοινού οι τρεις Δήμοι Λέσβου, Λάρνακας και Μινώα Πεδιάδας, ενισχύθηκαν οι προσπάθειες που καταβάλλονται για την ανάδειξη της παραδοσιακής τέχνης της κεραμικής. Παράλληλα, δόθηκε η δυνατότητα στους κεραμίστες να ενημερωθούν γύρω από τις τεχνικές και τις μεθόδους

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

παραγωγής, αλλά και να βοηθηθούν στην κατεύθυνση διάθεσης και πώλησης των προϊόντων τους. Με αυτό το γνώμονα μάλιστα, δημιουργήθηκε επίσημο πρότυπο για την πιστοποίηση του χειροποίητου και παραδοσιακού κεραμικού, αποσκοπώντας στο να καταστήσει τα αγγειοπλαστικά προϊόντα ανταγωνιστικά έναντι των βιομηχανοποιημένων μαζικά παραγόμενων και να τους προσδώσει προστιθέμενη αξία. Επιπλέον, δημιουργήθηκε ιστοσελίδα ηλεκτρονικού εμπορίου για την προβολή και τη διάθεση των χειροποίητων κεραμικών προϊόντων, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, στοχεύοντας στην ενίσχυση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της χειροποίητης κεραμικής.

Πραγματοποιήθηκε επίσης Έκθεση Κεραμικής στο Θραψανό στην οποία συμμετείχαν εκτός από τους φημισμένους Θραψανιώτες αγγειοπλάστες και κεραμίστες του ανατολικού Αιγαίου, της Λέσβου και της Κύπρου. Στη διάρκεια της έκθεσης πραγματοποιήθηκε τριήμερη επιμορφωτική συνάντηση σε θέματα τεχνικής και κατάρτισης για τους κεραμίστες, ενώ παράλληλα παρουσιάστηκε ειδικό ντοκιμαντέρ καθώς και το φωτογραφικό λεύκωμα που δημιούργησε ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας για την χειροποίητη παραδοσιακή αγγειοπλαστική – κεραμική τέχνη με πολύτιμο υλικό από το Θραψανό, τη Μυτιλήνη και τη Λάρνακα. Ειδικά για το Θραψανό του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, το χωριό των παραδοσιακών αγγειοπλαστών, η αγγειοπλαστική τέχνη χάνεται στα βάθη της ιστορίας από τα Μινωικά κιόλας χρόνια.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου «Κεραμεύς (Cerameus)» ανέρχόταν στις 518.000€ και συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά 80% και από Εθνικούς Πόρους κατά 20%.

Όσον αφορά τον τριτογενή τομέα:

Ο τριτογενής τομέας στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας ,είναι αυτός που διαχρονικά ενδυναμώνεται και μάλιστα αρκετά αφού:

Το ποσοστό απασχόλησης σύμφωνα με τα στοιχεία απογραφής του **2011 ανέρχεται στο 52,8%,δηλαδή παρουσιάζει αύξηση σε σχέση με το 2001 κατά 18,6 ποσοστιαίες μονάδες.** Στον τριτογενή τομέα απασχολούνταν σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2001, 3.044 άτομα ή ποσοστό 34,20%. Το αντίστοιχο ποσοστό απασχόλησης του τριτογενή τομέα, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 1991 ήταν 38,4% από το σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού.

Παρατηρείται λοιπόν ότι μέσα στην εικοσαετία υπήρξε πολύ σημαντική αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα .

Ουσιαστικό και κυρίαρχο ρόλο στην απασχόληση του τριτογενή τομέα διαδραματίζει ο κλάδος του εμπορίου και των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, ο κλάδος των λοιπών υπηρεσιών, ο κλάδος των μεταφορών και επικοινωνιών, ενώ μικρότερο ρόλο διαδραματίζει ο τομέας των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

Ο τουρισμός, δεδομένου ότι ο Δήμος διαθέτει πολιτιστικό και φυσικό πλούτο, αποκτά όλο και μεγαλύτερο συμπληρωματικό ρόλο στις άλλες παραγωγικές δραστηριότητες. Τα τελευταία έτη παρουσιάζεται ιδιαίτερα υψηλή διακίνηση τουριστών, η οποία ενισχύει, σε μεγάλο βαθμό, τις τοπικές εμπορικές και τις λοιπές δραστηριότητες του τριτογενούς τομέα, βελτιώνοντας έτσι, το τοπικό εισόδημα. Ο Δήμος λόγω του αγροτικού του χαρακτήρα, αλλά και της οικολογικής αξίας του ενδείκνυται για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού (αγροτικού τουρισμού, οικοτουρισμού και ορεινού τουρισμού). Σημειώνεται δε, ότι μέσω συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων έχουν δημιουργηθεί αξιόλογες μονάδες διαμονής και εστίασης αναβαθμίζοντας έτσι τις παρεχόμενες τουριστικές υπηρεσίες.

1.1.5. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ -ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ-ΔΙΚΤΥΑ

1.1.5.1 Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής στην παρούσα φάση

Από την ανάλυση που προηγήθηκε, προκύπτει ότι ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας στην σημερινή δεινή οικονομική συγκυρία για την χώρα, έχει υποστεί τεράστιες διαφοροποιήσεις ως προς την **διάρθρωση της απασχόλησης (καθαρή στροφή στον τριτογενή τομέα)**, ως προς την **ανεργία (διπλασιασμός)**, ως προς την **φτώχεια αλλά και** ως προς τις υποδομές .

Στο σημείο αυτό όμως πρέπει να σημειώσουμε, αυτό που και παραπάνω αναφέρθηκε, δηλαδή ότι παρουσιάζεται έντονη **μεταστροφή του πληθυσμού στην αγροτική δραστηριότητα, γεγονός που δεν αποτυπώνεται στην απογραφή. Η μεταστροφή αυτή προέρχεται από κατοίκους των αστικών κέντρων που κατείχαν οικογενειακή αγροτική εκμετάλλευση στην ύπαιθρο, είτε από πληθυσμό που έμενε στο Δήμο αλλά αρχικά δεν στόχευε στην δραστηριοποίησή του στον αγροδιατροφικό τομέα. Το προφίλ αυτών των ανθρώπων δεν είναι ομοιογενές και κάποιοι εξ αυτών είναι κάτοχοι πτυχίων ΑΕΙ ή ΤΕΙ συναφούς ή μη αντικειμένου με τον αγροδιατροφικό τομέα. Αυτό είναι στοιχείο που πρέπει να προσδιοριστεί και να αναλυθεί επαρκώς.**

Τα μοναδικά στοιχεία που ακόμα αποτελούν σταθερή αξία αφορούν στο πλούσιο φυσικό, πολιτιστικό και πολιτισμικό του απόθεμα. Σε συνδυασμό με την γεωγραφική

του θέσης και την γειτνίαση με το Ηράκλειο και τις πύλες εισόδου- εξόδου ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας έχει τις προϋποθέσεις που ενισχύουν τη δυναμική του, την εξωστρέφεια του και συγκριτικό πλεονέκτημα για το μέλλον του. Εξίσου σημαντικό για το μέλλον του τόπου είναι το γεγονός της κατασκευής του Διεθνούς Αεροδρομίου Καστελλίου, το οποίο θα επηρεάσει όλες τις δραστηριότητες του Δήμου.

Παράλληλα, στα όρια τού Δήμου μας είναι εγκατεστημένες υποδομές και δραστηριότητες που προσδίδουν προστιθέμενη αξία, αποτελούν πόλους έλξης για δραστηριότητες, απασχόληση και κατοικία.

Αναπτυξιακές Υποδομές-Δίκτυα

Οι κάτοικοι της υπαίθρου πέραν των λοιπών μειονεκτημάτων που αντιμετωπίζουν, βιώνουν κατά κανόνα το λεγόμενο «ψηφιακό χάσμα» βρισκόμενοι σε λιγότερο προνομιούχες και απομακρυσμένες περιοχές. Η άμβλυνση της εν λόγω υστέρησης, συμβάλει στην καλύτερη οικονομική και κοινωνική ενσωμάτωση των εν λόγω περιοχών στο ευρύτερο περιβάλλον. Οι πρώην Δήμοι Καστελλίου και Αρκαλοχωρίου, επιθυμώντας να μειώσουν το ψηφιακό χάσμα για τους κατοίκους της περιοχής τους, προχώρησαν στην προηγούμενη τετραετία στα παρακάτω έργα, για το σκοπό αυτό.

1. Ευρυζωνικό Δίκτυο

Οι πρώην Δήμοι Αρκαλοχωρίου και Καστελλίου, στα πλαίσια της εναρμόνισης τους με την ψηφιακή εποχή και τη χρήση της τεχνολογίας για την εξυπηρέτηση του πολίτη, υλοποίησαν αντίστοιχα 2 έργα συγχρηματοδοτούμενα από το Ε.Π.' Κοινωνία της Πληροφορίας', με σκοπό την ανάπτυξη Ευρυζωνικών Δικτύων τοπικής πρόσβασης.

Η δημιουργία των 2 αυτών Ευρυζωνικών δικτύων αφορούσε:

1. Στη βελτίωση της λειτουργίας του δημόσιου τομέα (βελτίωση των παρεχόμενων προς τον πολίτη υπηρεσιών, οικονομικότερη κάλυψη των υπάρχοντων τηλεπικοινωνιακών αναγκών κ.λπ.).
2. Στη μείωση των αποθαρρυντικών παραμέτρων για επενδύσεις στην Περιφέρεια.
3. Στην ώθηση του ανταγωνισμού στις περιφέρειες με επιχειρηματική δραστηριοποίηση στον τομέα χονδρικής διάθεσης υποδομών και καινοτόμων ευρυζωνικών υπηρεσιών.

Επιπλέον σημαντικό στόχο αποτελεί η σύνδεση Φορέων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης μέσω ευρυζωνικών δικτύων στο **υπάρχον σχολικό δίκτυο EDUNET**.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Με την υλοποίηση των 2 έργων, θετικές ήταν οι επιπτώσεις στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών που κατοικούν στην ύπαιθρο με σμίκρυνση του ψηφιακού χάσματος σε λιγότερο προνομιούχες – απόμακρες περιοχές και δημιουργία κρίσιμης μάζας χρηστών, ποιοτική παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, υγείας και μάθησης και ευρυζωνικών υπηρεσιών σε προσιτές τιμές.

Επίσης επιτεύχθηκε άμβλυνση του ελλείμματος της πληροφόρησης, δημιουργία ευέλικτων υποδομών με ευκολία στη χρήση, υποστήριξη ποικιλίας συσκευών και προσφορά τεχνολογικά προηγμένων υπηρεσιών με περιορισμένο σχετικά κόστος, καλύτερη – βελτιωμένη εξυπηρέτηση των πολιτών και δημιουργία δυνατοτήτων παροχής προσωποποιημένων υπηρεσιών, πρόσβαση πραγματικού χρόνου των εργαζομένων σε δεδομένα από οπουδήποτε και αν βρίσκονται όπου υπάρχει ασύρματο δίκτυο (ευελιξία για το ανθρώπινο δυναμικό), αύξηση της παραγωγικότητας, δυνατότητες επέκτασης και συμπλήρωση ενσύρματων εγκαταστάσεων.

2. Τοπικά Κέντρα Πρόσβασης στο διαδίκτυο

Στα πλαίσια του Μέτρου 1.5 "Προώθηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας" του Π.Ε.Π. Κρήτης 2000-2006, οι πρώην Δήμοι Καστελλίου, Θραψανού και Αρκαλοχωρίου υπέβαλλαν πρόταση και χρηματοδοτήθηκαν για το έργο "Προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού για τη δημιουργία Κέντρου Πρόσβασης στο Διαδίκτυο". Το έργο χρηματοδοτήθηκε κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και κατά 25% από Εθνικούς Πόρους.

Το έργο αφορούσε στην προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού για τη δημιουργία **Κέντρου Πρόσβασης στο Διαδίκτυο**, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο στο Κολυμβητήριο Αρκαλοχωρίου, στο Δημαρχείο Θραψανού και Καστελλίου, αντίστοιχα το οποίο παρέχει στους πολίτες του Δήμου, πρόσβαση στο Διαδίκτυο (σε ασφαλείς υπηρεσίες, εφαρμογές και περιεχόμενο, πολυμεσικές υπηρεσίες επικοινωνιών π.χ. browsing, mailing, conference, peer to peer networking κ.λ.π.)

3. Δημιουργία Ηλεκτρονικής Πύλης εξυπηρέτησης πολιτών

Στα πλαίσια του Μέτρου 1.5 «Προώθηση της Κοινωνίας της Πληροφορίας» του Π.Ε.Π.Κρήτης 2000-2006, οι 3 πρώην Δήμοι, υπέβαλλαν πρόταση και χρηματοδοτήθηκαν για το έργο "**Προμήθεια και εγκατάσταση δικτυακού εξοπλισμού και επέκταση πληροφοριακού συστήματος ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης των πολιτών**". Το έργο χρηματοδοτήθηκε 80% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και κατά 20% από Εθνικούς Πόρους.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η υλοποίηση του έργου αφορούσε την εγκατάσταση της δομημένης καλωδίωσης και του απαραίτητου εξοπλισμού, όπως επίσης και την αγορά του απαραίτητου ηλεκτρονικού εξοπλισμού (PC, printers κ.λ.π) για τις ανάγκες της κατασκευής Portal με τις αντίστοιχες εφαρμογές για την εξυπηρέτηση του πολίτη.

Οι εφαρμογές που αναπτύχθηκαν αφορούσαν:

- i. Πρωτόκολλο – Αρχαιοθέτηση Εγγράφων
- ii. Ληξιαρχικές Πράξεις (πολίτες):
- iii. Αιτήματα & Καταγγελίες Πολιτών (πολίτες):
- iv. Δυνατότητα ενημέρωσης του πολίτη από το Internet για:
  - a. Αποφάσεις Δημοτικού Συμβουλίου,Αποφάσεις Οικονομικής Επιτροπής,Αποφάσεις λοιπών Πολιτικών Οργάνων του Δήμου
  - b. Καρτέλα δημότη :Υποδείγματα δικαιολογητικών, διαδικασίες αδειοδότησης ανά είδος καταστήματος
- v. Εύρεση Εργασίας
- vi. Υπηρεσία παροχής φορμών αιτήσεων με υποστήριξη πολύγλωσσης παρουσίασης και συμπλήρωσης (για αλλοδαπούς)
- vii. Ανακοινώσεις προκηρύξεων θέσεων εργασίας και διαγωνισμών του δήμου
- viii. Υπηρεσία SMS

Η αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου μας, μετά από την ανάλυση όλων των παραπάνω έχει ως εξής:

Διαχρονικά ο πληθυσμός του Δήμου μας φθίνει αφού μέσα στη δεκαετία παρουσίασε αρνητική πληθυσμιακή μεταβολή κατά 12,3%, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του Δήμου μας μειώθηκε στο ποσοστό 36,5% (στοιχεία 2011) ενώ κυμαινόταν στο 43,8% (στοιχεία 1991) και στο 43,7% (στοιχεία 2001).

Η ανεργία στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, διπλασιάστηκε αφού από 11,1% το 2001, αυξήθηκε στο 20,2% σύμφωνα με τα σταστικά δεδομένα του 2011. Ποσοστό 20,2% στο σύνολο των 6.422 ατόμων που αποτελούν το εργατικό δυναμικό της περιοχής, αναζητά εργασία.

Το ποσοστό Γήρανσης στο Δήμο εκτοξεύτηκε από το 2,02% το 2001 στο 3,89% το 2011. Ίδια ακριβώς εικόνα παρουσιάζουν και οι δείκτες Εξάρτησης και Αντικατάστασης, με αύξηση και των δύο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Σε σχέση με την διάρθρωση της απασχόλησης και ενώ ο πρωτογενής τομέας έχει συρρικνωθεί στο 4% του ΑΕΠ, ακολουθώντας αυτή την τάση, δεν αποτελεί πλέον την κυρίαρχη απασχόληση των κατοίκων του Δήμου μας, παρά ταύτα όμως επειδή η περιοχή εξακολουθεί να έχει αυξημένη εξάρτηση από αυτόν, στην υποεπένδυση αυτή θα εστιάσουμε λίγο παρακάτω και σαφώς ο ρόλος του Δήμου θα πρέπει να έχει αυξημένη βαρύτητα και σε αυτόν.

Ειδικότερα:

Ως προς την παραγωγική δομή της οικονομίας, ο πρωτογενής τομέας διαδραματίζει τον δεύτερο πλέον ρόλο με ποσοστό στο 34,3% και στηρίζεται κατά βάση στη γεωργία και δευτερευόντως στην κτηνοτροφία, με σημαντικότερες γεωργικές καλλιέργειες αυτές της ελιάς και της αμπέλου.

Ο Δήμος μας χαρακτηρίζεται ως δήμος υψηλής εξάρτησης από τη γεωργία με σχετικά χαμηλό βαθμό διαφοροποίησης της παραγωγικής βάσης, ενώ έχουν προταθεί στο πλαίσιο όλων των μελετών τόσο και την γεωργία όσο και την κτηνοτροφία ως περιοχές αναδιάρθρωσης καλλιεργειών. Επίσης σε όλες τις περιοχές του δήμου εμφανίζεται η μεταστροφή των νέων ανθρώπων και ο επαναπροσδιορισμός της απασχόλησης τους σε σχέση με τον αγροδιατροφικό τομέα.

Σημαντικό είναι επίσης το γεγονός της ύπαρξης πολλών εκτάσεων δημοτικών βοσκοτόπων, που ο Δήμος είτε μπορεί να λειτουργήσει ως ιδιοκτήτης ωφελούμενος-δικαιούχος αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ 2014-2020 εφαρμόζοντας τις περιβαλλοντικές δεσμεύσεις που απορρέουν από αυτά, είτε να λειτουργήσει ως αναπτυξιακός μηχανισμός για τους δημότες του, ενοικιάζοντας αυτά τα βοσκοτόπια σε συμπράξεις- συλλογικότητες αποδεδειγμένα κατά κύριο επάγγελμα κτηνοτρόφων, που στο πλαίσιο των νέων αγροτοπεριβαλλοντικών δεσμεύσεων θα τυγχάνουν πρόσθετων ενισχύσεων.

Η ανάπτυξη της χώρας μας και η ανάκαμψη από την οικονομική κρίση προϋποθέτει, μεταξύ των άλλων, και την ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα, αξιοποιώντας τα πολλά πλεονεκτήματα που διαθέτουμε. Ο κεντρικός στόχος για αυτοδυναμία και αυτάρκεια της χώρας σε γεωργοκτηνοτροφικά προϊόντα, με το κλείσιμο του αρνητικού ανοίγματος στο ισοζύγιο των αγροτικών προϊόντων και κυρίως των κρεατογαλακτοκομικών στο οποίο είμαστε ελλειμματικοί, πρέπει να υπηρετηθεί σε Περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ο ρόλος του Δήμου είναι υποστηρικτικός ως προς τον αγρότη, ο οποίος πρέπει να λειτουργεί ως παραγωγός τροφίμων, δηλαδή ευαίσθητων πολύτιμων αγαθών, που σχετίζονται με την υγεία και την ασφάλεια των πολιτών, δικαιούται και πρέπει να κερδίζει, ανάλογα με τον κόπο του, να ζει αξιοπρεπώς και να απολαμβάνει τον σεβασμό που του αρμόζει.

Η συμβολή του Δήμου σε αυτό έχει να κάνει με :

- Την προώθηση αειφόρου και βιώσιμης οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά Γεωργίας και Κτηνοτροφίας
- Πρώτο μέλημα η στήριξη των παραδοσιακών καλλιεργειών (ελιά, αμπέλι, κηπευτικά), που αποτελούν και το συγκριτικό μας πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών, αλλά παράλληλα είναι στοιχείο της ιστορίας, της παράδοσης και του Πολιτισμού μας
- Την προώθηση νέων Εναλλακτικών καλλιεργειών, σύμφωνα με τις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής, μετά από πειραματισμό και επιστημονική παρακολούθηση
- Κίνητρα για την Καλλιέργεια ντόπιων κτηνοτροφικών φυτών, που θα καλύψουν τις τοπικές ανάγκες για την μείωση του κόστους των εισαγόμενων κυρίως ζωοτροφών
- Την οργάνωση και υποστήριξη νέων συλλογικών μορφών, συν/μων, εταιρειών, οικονομικά υγιών, ευέλικτων με εξωστρέφεια και καινοτομία, που θα ασχολούνται με την παραγωγή την τυποποίηση και την εμπορία των αγροτικών προϊόντων
- Την υποστήριξη ηλεκτρονικών πωλήσεων - Ενεργοποίηση της ηλεκτρονικής σελίδας του Δήμου (e-market)
- Απάντηση στα δομικά χαρακτηριστικά του Πρωτογενή τομέα της περιοχής που αποτελούν προβλήματα, όπως ο μικρός κλήρος, το ανάγλυφο και η προσβασιμότητα, η ανυπαρξία επιστημονικοτεχνικής υποστήριξης στην ενδοχώρα με το κλείσιμο ζωτικών υπηρεσιών, από την πλευρά του Κράτους, ο υψηλός δείκτης γήρανσης (389%) κλπ
- Στήριξη νέων αγροτών με απόλυτη προτεραιότητα σε όλες τις υπηρεσίες που προσφέρει ο δήμος προς τους αγρότες
- Προώθηση της Βιολογικής και ποιοτικής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας, με την κατοχύρωση και πιστοποίηση τοπικής και ποιοτικής ταυτότητας. (Αναμένουμε την έγκριση του φακέλου για το λάδι ΠΟΠ Μινώα Πεδιάδας)
- Σύνδεση του πρωτογενή τομέα με τον Τουρισμό.
- Εκπόνηση ΣΧΟΟΑΠ και Καθορισμό χρήσεων γής
- Συντήρηση και επέκταση έργων υποδομής και υποστήριξης του Πρωτογενή τομέα (αγροτική οδοποιία, αρδευτικά συστήματα, φράγματα κλπ)
- Κατασκευή νέων έργων (ΦΡΑΓΜΑ ΜΠΑΔΙΑ, ΛΙΜΝΟΔΕΞΑΜΕΝΗ ΒΟΝΗΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ, ΓΕΩΤΡΗΣΕΙς κλπ) .
- Εκδρομές, επισκέψεις σε τοπικά Ινστιτούτα εγκατεστημένες καλλιέργειες εταιρείες τυποποίησης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Πιλοτικές-δοκιμαστικές μικρές καλλιέργειες σε ιδιωτικές και δημοτικές εκτάσεις
- Απονομή βραβείων σε καινοτόμες δράσεις
- Προωθητικές ενέργειες από το δήμο
- Έκδοση ενημερωτικών εντύπων
- Διοργάνωση Εκθέσεων,ομιλιών,ημερίδων .
- Συμμετοχή σε εκθέσεις

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία (Γ.Γ. Ε.Σ.Υ.Ε. για το Ά τρίμηνο του 2015) η απασχόληση κατά τομέα οικονομίας στην Ελλάδα έχει ως εξής:

- Η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα ανέρχεται στο 13,6%
- Στο δευτερογενή τομέα ο αριθμός των απασχολουμένων ανέρχεται στο 15,1% .
- Στον τριτογενή τομέα της οικονομίας απασχολείται το 71,3%

Η συνολική απασχόληση κατά τομέα οικονομίας της χώρας αποτυπώνεται και στην περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας και ενώ ο πρωτογενής τομέας εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική πηγή εισοδήματος, είναι φανερό ότι ο τουρισμός αποτελεί τον κύριο μοχλό της μέχρι σήμερα αλλά και της περαιτέρω ανάπτυξης και σημαντικής αύξησης του εισοδήματος, με ρυθμό μεγαλύτερο από το μέσο ρυθμό της χώρας.

Λόγω της φθίνουσας πορείας του πρωτογενή τομέα μέσα στην εικοσαετία 1991-2011 και της περιορισμένης εμβέλειας του δευτερογενούς τομέα, **εκτιμάται ότι ο τριτογενής τομέας θα έχει έντονη δυναμική εξέλιξη δημιουργώντας νέες θέσεις απασχόλησης και συγκρατώντας τον πληθυσμό της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός της κατασκευής του Νέου Διεθνούς Αεροδρομίου Καστελλίου.**

Στη συγκράτηση του πληθυσμού στην περιοχή μπορεί να βοηθήσουν, ο συνδυασμός της κατασκευής του αεροδρομίου, ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων επιχειρήσεων και η διασύνδεση του πρωτογενή τομέα με τους υπόλοιπους τομείς, μέσα από την παραγωγή τοπικών προϊόντων ΠΟΠ, ΠΓΕ και βιολογικών προϊόντων. Προς την ίδια κατεύθυνση μπορεί να βοηθήσει η μεταποίηση των προϊόντων με τη διασφάλιση ποιότητας και η παραγωγή και προώθηση των ειδών λαϊκής τέχνης, ξυλόγλυπτα, υφαντά, είδη αγγειοπλαστικής κ.α.

Στην επίτευξη του σκοπού της συγκράτησης του πληθυσμού, σημαντικό ρόλο έχει η Τοπική Αυτοδιοίκηση μέσω των υπαλλήλων που ανήκουν στις γεωτεχνικές – περιβαλλοντικές ειδικότητες, οι οποίοι θα ενημερώνουν, θα προωθούν, θα επιλύουν, θα συμβουλεύουν και θα προτείνουν.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η νέα Δημοτική αρχή, στα πλαίσια της προσπάθειας της συγκράτησης του πληθυσμού αλλά της ενδυνάμωσης του πρωτογενή τομέα, αφού αποτελεί ακόμη πολύ σημαντική πηγή εισοδήματος των κατοίκων, προωθεί την ενδυνάμωση και υποστήριξη των κατοίκων της περιοχής για την ανάπτυξη σύγχρονων, ευέλικτων συλλογικοτήτων (ομάδες παραγωγών) μέσα από συναντήσεις, εξειδικευμένα σεμινάρια, στοχευμένες ημερίδες, διασύνδεση των τοπικών παραγόντων με τους εξειδικευμένους επιστημονικούς φορείς για την εφαρμογή της τεχνογνωσίας. Επίσης προωθεί την ενημέρωση των ομάδων παραγωγών αλλά και των μεμονομένων κατοίκων για τα χρηματοδοτικά εργαλεία που υπάρχουν διαθέσιμα, προκειμένου να αναπτύξουν τα επιχειρηματικά τους σχέδια αλλά και την εφαρμογή εναλλακτικών καλλιεργειών. Ακόμη, στοχεύει στην ανάπτυξη υποδομών που θα υποστηρίξουν την εξέλιξη του πρωτογενούς τομέα με σεβασμό στο περιβάλλον, εγγειοβελτιωτικά έργα, για τα οποία θα παρακολουθούνται παράμετροι όπως οι διαρροές, οι καταναλώσεις, η ποιότητα των νερών με τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας κα.

Στα πλαίσια της παραπάνω προσπάθειας η Δημοτική αρχή προωθεί την αξιοποίηση των δημοτικών εκτάσεων για τη δημιουργία:

- Κτηνοτροφικών πάρκων
- πρότυπων επισκέψιμων αγροκτημάτων
- Υποδομών για τη φιλοξενία τοπικών αγορών

Όσον αφορά τους άλλους δύο τομείς παραγωγικής απασχόλησης, εκτιμάται ότι **τόσο ο τριτογενής όσο και ο δευτερογενής τομέας**, θα έχει δυναμική εξέλιξη δημιουργώντας νέες θέσεις απασχόλησης, συγκρατώντας τον πληθυσμό της περιοχής. Η αξιοποίηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, η ευαισθητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος, η βελτίωση της ποιότητας παροχής υπηρεσιών, η ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, η ανάδειξη και προβολή της περιοχής είναι οι απαραίτητες προϋποθέσεις για μια ήπια τουριστική ανάπτυξη, η οποία θα συμβάλλει **στη συγκράτηση του** πληθυσμού, στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, την αύξηση του εισοδήματος των κατοίκων και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Ο πρωτογενής τομέας παρά τις σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες που διαθέτει αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα που εμποδίζουν την περαιτέρω ανάπτυξή του. Τα προβλήματα αυτά συνοψίζονται στα παρακάτω σημεία:

- **Έλλειψη ολοκληρωμένων δικτύων άρδευσης**. Η ύπαρξη πολλών και μικρών γεωτρήσεων δεν επιτρέπει τον ορθολογικό έλεγχο της κατανάλωσης του νερού, με αποτέλεσμα η άντληση του νερού να γίνεται ανεξέλεγκτη, μειώνοντας το

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

επίπεδο του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα και αποκλείοντας από την άρδευση περιοχές φτωχές σε υδάτινους πόρους.

- Χαμηλή τιμή των προϊόντων. Το πρόβλημα αυτό είναι γενικότερο πρόβλημα διάρθρωσης της αγροτικής παραγωγής και δεν αφορά μόνο την περιοχή μας. Η υπερπαραγωγή προϊόντων με χαμηλή ζήτηση δεν επιτρέπει τη συνολική απορρόφησή τους, με αποτέλεσμα την απόκτηση μεγάλου όγκου αποθεμάτων, που πολλές φορές καταλήγουν σε χωματερές.
- Την έλλειψη οργανωμένου marketing των παραγόμενων προϊόντων.
- Εκσυγχρονισμός των καλλιεργειών και αναδιάρθρωση του πρωτογενή τομέα αλλά και η στροφή στις εναλλακτικές καλλιέργειες. Οι σύγχρονες απαιτήσεις των καταναλωτών για προϊόντα βιολογικά με χαμηλή χρήση φαρμάκων ή διαφορετικού τύπου προϊόντα, προϋποθέτουν την παραγωγή νέων προϊόντων με υψηλότερο επίπεδο ποιότητας.
- Την έλλειψη πρωτοβουλιών από τοπικούς φορείς άσκησης Αγροτικής πολιτικής σε ότι αφορά τις αναδιρθώσεις των καλλιεργειών και την εισαγωγή της τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία.
- Υπερβόσκηση εδαφών. Η ανεξέλεγκτη βόσκηση έχει ως αποτέλεσμα την καταστροφή των εδαφών και τον περιορισμό της παραγωγικής τους ικανότητας.
- Το μικρό μέγεθος του αγροτικού κλήρου σε συνδυασμό με τον πολυτεμαχισμένο χαρακτήρα του, αποτέλεσμα ιστορικών γεγονότων και εθνικού οικογενειακού δικαίου, δημιουργούν επιπλέον προβλήματα στον τομέα της γεωργίας.

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά περιορίζουν το δυναμισμό του τομέα και καθιστούν την περιοχή ευάλωτη σε αντίξοες οικονομικές ή φυσικές συνθήκες.

Είναι γενική παραδοχή ότι η γεωργία χάνει συνεχώς, κατά τα τελευταία χρόνια, την ανταγωνιστικότητά της και οι διαρθρώσεις στήριξης της Γεωργίας είναι ανεπαρκείς. Υπάρχει επίσης έλλειψη μιας συγκροτημένης πολιτικής για τη διάθεση των προϊόντων στην αγορά, σε συνδυασμό με ένα ξεπερασμένο σύστημα στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας. Η έλλειψη ισορροπίας ανάμεσα σε ορισμένα προϊόντα καθώς και η απουσία ξεκάθαρων επιλογών για μια δυναμική στον τομέα της ποιότητας, προκαλούν σημαντική απώλεια προστιθέμενης αξίας και κατά συνέπεια, μείωση της ανταγωνιστικότητας.

Ο αγροτικός κλήρος της περιοχής είναι γενικά **μικρός και πολυτεμαχισμένος**, ακολουθώντας τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά που ισχύουν σε όλη την ευρύτερη περιοχή αλλά και γενικότερα στη χώρα. Τα παραπάνω χαρακτηριστικά περιορίζουν το

δυναμισμό του τομέα και καθιστούν την περιοχή ευάλωτη σε **αντίξοες οικονομικές ή φυσικές συνθήκες**.

Η μεγάλη πλειοψηφία των αγροτών (70%) έχουν στην κατοχή τους γεωργικό κλήρο έκτασης κατά μέσο όρο 18 στρεμμάτων. Το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό είναι αποτέλεσμα των ιστορικών δεδομένων που δημιουργήθηκαν στις αρχές του προηγούμενου αιώνα αλλά και του Εθνικού Οικογενειακού Δικαίου που επικρατεί μέχρι και σήμερα.

Σε ότι αφορά την ηλικιακή σύνθεση των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα, παρατηρείται μια συγκέντρωση της κατανομής σε μεγαλύτερες ηλικίες.

Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο των αγροτών της περιοχής, κρίνεται γενικά χαμηλό(ποσοστό 6,24% του συνολικού πληθυσμού της περιοχής είναι οι αγράμματοι), κάτι το οποίο αντικατοπτρίζεται και στην πολύ περιορισμένη χρήση της νέας τεχνολογίας, στη δυσκολία υιοθέτησης φιλοπεριβαλλοντικών πρακτικών στην παραγωγική διαδικασία και στη δυσκολία διαφοροποίησης των προϊόντων τους σε άλλα υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Τα κυριότερα χαρακτηριστικά μιας γεωργικής εκμετάλλευσης της περιοχής είναι: το μικρό μέγεθος των αγροτεμαχίων,συγκέντρωση της κατανομής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων σε μεγαλύτερες ηλικίες και η απόσταση μεταξύ των αγροτεμαχίων.

Τα χαρακτηριστικά αυτά που οφείλονται:α) στην ύπαρξη πολλών κλάδων παραγωγής σε μια γεωργική εκμετάλλευση.β) Στο υφιστάμενο καθεστώς οικογενειακού και παραδοσιακού δικαίου όπου η γονική παροχή, ή κληρονομιά κλπ. συντελούν στην δημιουργία του μικρομεγέθους και πολυτεμαχισμού γ) στην μορφολογική διαφοροποίηση του εδάφους δ) στις μεγάλες αποστάσεις , οι οποίες προκαλούν αρνητικές επιδράσεις στη δομή και την ανάπτυξη του γεωργικού τομέα με συνέπεια:

- ✓ την αδυναμία πραγματοποίησης μεγάλης κλίμακας εγγείων βελτιώσεων.
- ✓ την υπερβολική σπατάλη χρόνου και ενέργειας, εργατικού δυναμικού και μηχανημάτων, με συνέπεια την απώλεια αρκετών εργατωρών.
- ✓ την αρνητική επίδραση στην εφαρμογή νέων τεχνολογιών λόγω χαμηλού βαθμού αξιοποίησης των συντελεστών παραγωγής
- ✓ την αύξηση του κόστους επενδύσεων και παραγωγής.

Όλα τα παραπάνω αποτελούν αρνητικούς παράγοντες μαζικού και δυναμικού εκμηχανισμού της γεωργίας.

Έτσι επικρατεί στην περιοχή καθεστώς χρήσης μικρών μηχανημάτων με σχεδόν αποκλειστική εξυπηρέτηση της ίδιας γεωργικής εκμετάλλευσης, ενώ μόνο σε ελάχιστες περιπτώσεις διατίθενται μηχανήματα (τρακτέρ, ψεκαστικά) για εργασία σε ξένες γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

Ο μόνος χώρος όπου η χρήση μηχανημάτων και εξοπλισμού εξυπηρετεί μαζικές ανάγκες, είναι ο χώρος των αρδευτικών έργων, όπου τα υποβρύχια αντλητικά συγκροτήματα και τα δίκτυα σωληνώσεων μεταφοράς νερού εξυπηρετούν ευρύτερες περιοχές.

Ο μηχανολογικός εξοπλισμός που εξυπηρετεί μία συνήθως γεωργική εκμετάλλευση αποτελείται κατά βάση από μέσον μεταφοράς (μικρό φορτηγό ι.χ. αγροτικό), μικρό σκαπτικό (φρέζα, με παρελκόμενα), ψεκαστικό εδάφους, μικρό αντλητικό και σε ελάχιστες περιπτώσεις διαξονικός ελκυστήρας (τρακτέρ) με διάφορα παρελκόμενα (φρέζα, υνί, αυλακωτής, καλλιεργητής, φερόμενο ψεκαστικό κ.λ.π), οπότε σ' αυτή την περίπτωση εξυπηρετούνται και άλλες εκμεταλλεύσεις.

Τα τελευταία χρόνια επεκτείνεται η χρήση μικρών μηχανοκίνητων ελαιοραβδιστικών και αλυσσοπρίονων.Φυσικά δεν γίνεται λόγος σε καμιά περίπτωση με το επικρατούν καθεστώς των γεωργικών εκμεταλλεύσεων για ύπαρξη μηχανοργάνωσης ή άλλων σύγχρονων μέσων εξοπλισμού.

Όπως γίνεται, αντιληπτό αυτός ο υφιστάμενος εξοπλισμός της γεωργίας της περιοχής , δεν μπορεί να είναι ούτε αποδοτικός, ούτε οικονομικός με συνέπεια και τις εξ' αυτού αρνητικές επιπτώσεις στο προσδοκώμενο γεωργικό οικονομικό αποτέλεσμα.

Κτηνοτροφική υποδομή

Στον κτηνοτροφικό κλάδο κυριαρχεί το πρόβλημα της υπερβόσκησης και η απρογραμμάτιστη χρήση και διαχείριση των βοσκοτόπων, η οποία οδηγεί στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος.

Κύριες κτηνοτροφικές περιοχές είναι τα ορεινά δημοτικά διαμερίσματα του δήμου, που όπως έχει αναφερθεί αποτελούν μεγάλο τμήμα του συνόλου της περιοχής. Υπάρχουν επίσης οργανωμένες κτηνοτροφικές μονάδες καθώς και τυροκομεία. Λόγω του ανάγλυφου (ορεινοί όγκοι) ιδιαίτερη ανάπτυξη παρουσιάζει η αιγοπροβατοτροφία, ενώ σε μικρότερο βαθμό έχουν αναπτυχθεί η χοιροτροφία, η εκτροφή πουλερικών και η μελισσοκομία. Τα κύρια κτηνοτροφικά προϊόντα είναι το γάλα, το κρέας, το τυρί και το μέλι.

Οι κτηνοτροφικές επιχειρήσεις είναι οικογενειακής μορφής ενώ πολύ λίγες από αυτές απασχολούν 1-2 εργάτες και στη μεγάλη πλειοψηφία τους συνδυάζουν και τη φυτική παραγωγή. Οι ποσότητες των παραγόμενων κτηνοτροφικών προϊόντων από τα είδη των ζώων που εκτρέφονται στην περιοχή παρουσιάζουν συνεχή μείωση. Εξαιρεση αποτελούν τα προϊόντα που παράγονται από τα πρόβατα (κρέας , μαλλί, γάλα) λόγω της αύξησης τους την τελευταία τριετία.

Ελάχιστοι είναι οι κτηνοτρόφοι που τυροκομούν το παραγόμενο προϊόν τους. Το μεγαλύτερο μέρος των γαλακτοκομικών προϊόντων καταναλώνεται στα αστικά και

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

τουριστικά κέντρα του Νομού Ηρακλείου, ενώ ελάχιστες ποσότητες διατίθενται στην αγορά της υπόλοιπης Ελλάδας.

Τέλος, η ποιοτική κυρίως ανεπάρκεια έργων υποδομής, το υψηλό κόστος επενδύσεων, η δυσκολία στις μεταφορές, οι αποστάσεις από τα κέντρα κατανάλωσης, και η σχεδόν ανυπαρξία τοπικής υποστήριξης των προϊόντων, αποτελούν παράγοντες αρνητικής εξέλιξης με συνέπεια την αποθάρρυνση των ασχολουμένων, την πτώση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων και την απώλεια αγορών, την συνέχιση της υποβάθμισης της ποιότητας, τη μείωση του γεωργικού εισοδήματος και τη δυσκινησία για δυναμικές επεμβάσεις.

Συμπερασματικά η γεωργία παρουσιάζει διαρθρωτικά προβλήματα , όπως:

- ✓ Πολυτεμαχισμός και μικρός κλήρος που παρεμποδίζουν την μηχανοποίηση των καλλιεργειών.
- ✓ Η έλλειψη πολλών φραγμάτων συγκράτησης των επιφανειακών νερών σε συνδυασμό με τις ξηροθερμικές συνθήκες , συμβάλλουν στην παρεμπόδιση της αξιοποίησης των εδαφών με περισσότερο αποδοτικές καλλιέργειες.
- ✓ Η υψηλή εξάρτηση της περιοχής από δύο μόνο καλλιέργειες , την ελιά και το αμπέλι συμβάλλει στην οικονομική εξάρτηση της από την πορεία των καλλιεργειών αυτών.
- ✓ Η έλλειψη συγκέντρωσης των προϊόντων σε συγκεκριμένους χώρους παρεμποδίζει την προώθηση και την διεκδίκηση καλύτερων τιμών από τους παραγωγούς.
- ✓ Η ελλιπής οργάνωση των γεωργικών και κτηνοτροφικών επιχειρήσεων και η τήρηση μη περιβαλλοντικών όρων συμβάλλει στην υποβάθμιση της ποιότητας των προϊόντων τους και στην υποβάθμιση που περιβάλλοντος αντίστοιχα.
- ✓ Η έλλειψη τυποποίησης –μεταποίησης γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων συμβάλλει στην υποβάθμιση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων.
- ✓ Η περιοχή του δήμου δεν έχει δασική παραγωγή , ενώ η αλιεία είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Η γεωργία όμως ως κλάδος απασχόλησης εμπεριέχει μια σημαντική δυναμική που οφείλεται:

- α) στο συγκριτικό ποιοτικό πλεονέκτημα των παραγόμενων προϊόντων (λάδι, κρασί, σταφίδα, μέλι, κτηνοτροφικά κλπ.).
- β) στη συνειδησιακή ποιότητα του εργατικού δυναμικού, που επιτρέπει, υποβοηθούμενο κατάλληλα, την ανάληψη πρωτοβουλιών ανάκαμψης.
- γ) στη δυνατότητα ανάπτυξης πολλαπλών κλάδων παραγωγής με ισόρροπη συμμετοχή στην οικονομία των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.
- δ) στη δυνατότητα ανάπτυξης νέων παραγωγικών κατευθύνσεων των υφιστάμενων κλάδων (π.χ. νέοι τύποι κρασιών, επιτραπέζια Σουλτανίνα, νέες αγορές κηπευτικών κλπ.).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ε) στη δυνατότητα εγκατάστασης νέων κλάδων παραγωγής, με σχετικά μικρές διαρθρωτικές επεμβάσεις.

στ) στην δυνατότητα εύκολης παραγωγής βιολογικών ή οικολογικών προϊόντων , με διάρκεια και προοπτική στη διάθεση τους (π.χ. λάδι, σταφίδα, επιτραπέζια σταφύλια).

ζ) στην εντατικοποίηση της παραγωγής για μείωση του κόστους.

η) στην εύκολη αποδοχή διαρθρωτικών προγραμμάτων και προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης, λόγω της φύσεως του χαρακτήρα των ασχολούμενων, υπό τον όρο παροχής της απαραίτητης τεχνογνωσίας.

θ) στην δυνατότητα θετικής συμμετοχικής ανταπόκρισης και παροχής υποστήριξης σε περιπτώσεις ανάληψης πρωτοβουλιών προώθησης των προϊόντων από τρίτους (τοπικοί φορείς, οργανώσεις , κλπ.)

Όσον αφορά το Δευτερογενή τομέα

Για το Νομό και την Περιφέρεια Κρήτης

Το μεγαλύτερο μέρος της βιομηχανικής και βιοτεχνικής δραστηριότητας της Περιφέρειας είναι συγκεντρωμένο στην περιοχή του Ηρακλείου. Έτσι το 60% περίπου των βιομηχανιών της Κρήτης με ισχύ πάνω από 50HP είναι εγκατεστημένες στον Νομό Ηρακλείου και μάλιστα στο Π.Σ. Ηρακλείου, ενώ ένας σημαντικός αριθμός συσκευαστηρίων οπωροκηπευτικών λειτουργεί στην περιοχή της Μεσσαράς.

Η τάση αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι ο Νομός και ιδιαίτερα το Π.Σ. Ηρακλείου συγκεντρώνουν τα περισσότερα πλεονεκτήματα σε σχέση με την Περιφέρεια ολόκληρη για την ανάπτυξη της βιομηχανικής – βιοτεχνικής δραστηριότητας, όπως: μεγάλη τοπική αγορά, διοικητικό κέντρο, λιμάνι, αεροδρόμιο, πλούσια γεωργική παραγωγή, συγκριτικά πιο εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό κ.λ.π.

Για το Δήμο Μινώα Πεδιάδας

Η παρουσία του δευτερογενή τομέα στο Δήμο Μινώα Πεδιάδας, είναι ιδιαίτερα περιορισμένη. Το σύνολο του μεταποιητικού τομέα της περιοχής αποτελείται από μικρές και μεσαίες βιοτεχνικές μονάδες.

Ο δευτερογενής τομέας είναι άμεσα συνδεδεμένος με τον πρωτογενή. Οι μονάδες που υπάρχουν αφορούν κυρίως τη μεταποίηση, τη συσκευασία και γενικά την επεξεργασία αγροτικών προϊόντων (λάδι, σταφίδα, σταφύλια). Επίσης, ανεπτυγμένη εμφανίζεται και η βιοτεχνία με μικρές μονάδες κυρίως μηχανουργεία, σιδηρουργεία, μαρμαράδικα, βαφεία, ξυλουργεία και μονάδες κατασκευής επίπλων.

Η μεταποίηση λειτουργεί συμπληρωματικά στη γεωργία ως προς τις εισροές (ελαιουργεία, συσκευαστήρια) και το εισόδημα. Στα ελαιουργεία βέβαια η απασχόληση είναι εποχιακή και ο αριθμός των εργαζομένων μικρός.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ
ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	15,1%	17,8%	16,0%

Από την συγκριτική παρουσίαση των απασχολούμενων στον δευτερογενή τομέα μεταξύ Ελλάδας, ΠΕ Ηρακλείου, και της περιοχής του Δήμου για το έτος 2011, προκύπτει ότι η ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα είναι η μικρότερη, σε σχέση με τους άλλους δύο παραγωγικούς τομείς.

Τα βασικά προβλήματα του δευτερογενή τομέα είναι:

- **Περιορισμένη επιχειρηματική δραστηριότητα σε ολόκληρη την περιοχή**, λόγω μη ενημέρωσης του ενδιαφερόμενου πληθυσμού, ή προβλημάτων υποδομής.
- **Ρύπανση από τη λειτουργία των ελαιουργείων**. Το προηγούμενο αποτελεί βασικό πρόβλημα στο σύνολο της Κρήτης, αλλά παρουσιάζεται ιδιαίτερα έντονο στο Δήμο μας.
- **Έντονη ηχορύπανση**. Το συγκεκριμένο πρόβλημα αφορά κυρίως της έδρες των Δημοτικών ενοτήτων, όπου συγκεντρώνεται η πλειοψηφία των δραστηριοτήτων.

Οι βιομηχανικές- βιοτεχνικές μονάδες της περιοχής μπορούν να καταταχθούν σε 3 ομάδες οικονομικής δραστηριότητας.

Στην πρώτη ομάδα ανήκουν οι παραδοσιακές βιομηχανίες οίνων, ποτών και τροφίμων, τις επιχειρήσεις τυροκομικών προϊόντων και τους Συνεταιρισμούς, όπου λειτουργούν οινοποιεία, ελαιουργεία, συσκευαστήρια σταφυλιών, ελαιοδεξαμενές και αποθήκες εφοδίων.

Στο χώρο της μεταποίησης πλεονάζουν οι μονάδες εκθλίψεως ελαιοκάρπου, που τα τελευταία χρόνια έχουν εκσυγχρονιστεί μόνο ως προς τον τρόπο γρήγορης επεξεργασίας του ελαιοκάρπου, όχι όμως και ως προς την δυνατότητα παραγωγής βελτιωμένης ποιότητας ελαιολάδου.

Μεγάλες βιομηχανικές μονάδες στην περιοχή δεν λειτουργούν. Υπάρχουν όμως μικρές μονάδες κυρίως οικογενειακού χαρακτήρα, που απασχολούν μέχρι 10 άτομα. **Απεναντίας λείπουν παντελώς μονάδες τυποποίησης και συντήρησης νωπών προϊόντων για βελτίωση των συνθηκών εμπορίας και διάθεσης καθώς και μονάδες συγκέντρωσης, συντήρησης και αξιοποίησης των κτηνοτροφικών, μελισσοκομικών προϊόντων.**

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στη δεύτερη ομάδα ανήκουν οι δραστηριότητες που είναι συνδεδεμένες με τις κατασκευές και άλλες δραστηριότητες που οφείλονται στην βελτίωση των συνθηκών ζωής και τον τουρισμό. Πιο συγκεκριμένα στην ομάδα αυτή ανήκουν οι κατασκευές που αφορούν τα ξυλουργεία, τις σιδηροαλουμινοκατασκευές την επεξεργασία μαρμάρων, την αγγειοπλαστική, τα πλινθοποιεία τα λατομεία αδρανών υλικών, οι εταιρείες παραγωγής ετοιμού σκυροδέματος.

Η τρίτη ομάδα είναι συνδεδεμένη με τις επισκευαστικές δραστηριότητες, όπως είναι τα συνεργεία, τα μηχανουργεία, τα καθαριστήρια κ.α. Σ' αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται τα αρτοποιεία, τα ζαχαροπλαστεία, τα εμφιαλωτήρια αναψυκτικών.

Εξαγωγική δραστηριότητα της περιοχής

Σε ότι αφορά την εξαγωγική δραστηριότητα της περιοχής, κατά το μεγαλύτερο μέρος αφορά προϊόντα αγροτικής παραγωγής και πολύ λιγότερο μεταποίησης.

Εκτός από τα ελαιουργεία που διαθέτουν την παραγωγή τους πάντα εκτός της περιοχής είτε μέσω χονδρεμπόρων, είτε μέσω των Ενώσεων Αγροτικών Συν/σμών, από τις υπόλοιπες μεταποιητικές μονάδες η συντριπτική πλειοψηφία περίπου το 79% διαθέτει τα προϊόντα της μόνο στην περιοχή του Δήμου, ενώ πολύ μικρότερο ποσοστό πωλεί το προϊόν εκτός της περιοχής. Ο βιοτεχνικός τομέας, κυριαρχείται από πολύ μικρές επιχειρήσεις στις οποίες απασχολούνται 1-2 άτομα κυρίως ιδιοκτήτες. Το ποσοστό των επιχειρήσεων που απασχολούν περισσότερα από δύο άτομα είναι πολύ μικρό.

Παράδοση αλλά και σημερινή διατροφική συνήθεια αποτελεί για την **περιοχή μας, η παρασκευή παραδοσιακών εδεσμάτων και προϊόντων διατροφής με βάση τα παραγόμενα αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα.**

Αναλυτικότερα:

α)Αρτοκευάσματα, γλυκίσματα, κλπ : Φτάζυμο ψωμί, ψωμί με προζύμι, παξιμάδια Φτάζυμα, παξιμάδια κριθαρένια, Καλιτσούνια, κουλουράκια λαδιού, Τσουρέκια, Ξεροτήγανα, Ζυμωτά μακαρόνια, Χυλοπίτες, Γαλακτερά, Ανεβατά καλιτσούνια.

β)Τυροκομικά : Κεφαλοτύρι, Μυζήθρα ξινή και γλυκιά, ανθότυρο Ξινόγαλο, Στάκα, Γιαούρτι, Ξυνόχονδρος.

γ)Φαγητά : Χοχλιοί με χόντρο, Χοχλιοί με μάραθο, Βρουβόπιπτες, Μυζηθρόπιπτες, Πίπτες με μέλι, Μαγκίρι (κομμάτια ζύμης διαφορετικά τηγανισμένα σε ζωμό), Ψητό σε χρηστό φούρνο.

Όλα τα παραπάνω προϊόντα παρασκευάζονται κατά κανόνα από ομάδες γυναικών του κάθε χωριού και ψήνονται σε παραδοσιακούς οικιακούς ξυλόφουρνους (χριστοί φούρνοι), οι οποίοι υπάρχουν στην πλειοψηφία των σπιτιών της περιοχής.

Ο χαμηλός βαθμός τυποποίησης στο ελαιόλαδο και στο κρασί, που είναι τα κυριότερα παραγόμενα προϊόντα της περιοχής, τα καθιστά λιγότερο ανταγωνιστικά,

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

με συνέπεια την αδυναμία εξαγωγών και τη σχετικά χαμηλή τιμή πώλησης ,παρά την καλή ποιότητα τους.

Το κύριο λοιπόν χαρακτηριστικό των μεταποιητικών μονάδων της περιοχής είναι το μικρό τους μέγεθος.

Προβλήματα των μεταποιητικών μονάδων

Τα προβλήματα των Βιοτεχνικών –Βιομηχανικών μονάδων είναι κοινά με αυτά που αντιμετωπίζουν οι περισσότερες μονάδες της περιφέρειας, αλλά για την περιοχή μας είναι πιο έντονα.

Τα προβλήματα αυτά συνοψίζονται στα εξής:

1.Στο χαμηλό επιχειρηματικό επίπεδο των βιοτεχνών με αποτέλεσμα να αδυνατούν να διαγνώσουν τα προβλήματα των επιχειρήσεων τους και να προσπαθήσουν να τα λύσουν. Στην αδυναμία να αυξήσουν τις πωλήσεις τους λόγω των παραπάνω προβλημάτων και του ανταγωνισμού.

2.Στο πολύ μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων με αποτέλεσμα την έλλειψη σωστής επιχειρηματικής οργάνωσης, μικρή παραγωγή, μεγάλο κόστος κατά μονάδα προϊόντος, αδυναμία για εξεύρεση και προσέλκυση ικανού στελεχιακού δυναμικού, αδυναμία στην αξιοποίηση εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων που αφορούν τις βιοτεχνίες.

3.Η αδυναμία να προσαρμόσουν τα προϊόντα τους στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς.

4.Το μεγάλο μεταφορικό κόστος για τις πρώτες ύλες καθώς και για τα έτοιμα προϊόντα με αποτέλεσμα την υψηλή τιμή και την χαμηλή ανταγωνιστικότητα.

5. Η δυσκολία για την εξεύρεση επαγγελματικής στέγης και η έλλειψη χώρου για την συγκέντρωση όλων ή των περισσότερων βιοτεχνιών της περιοχής.

6. Έλλειψη από την αγορά εργασίας του κατάλληλα εξειδικευμένου προσωπικού.

7.Η εποχικότητα της παραγωγής πολλών επιχειρήσεων και η έλλειψη ρευστότητας.

8. Η έλλειψη σωστής συσκευασίας,ποιοτικού ελέγχου,Μάρκετινγκ και χρημάτων σε συνεταιρισμούς κυρίως που ασχολούνται με την συσκευασία και προώθηση αγροτικών προϊόντων της περιοχής και παίζουν βασικό ρόλο στην οικονομία.

Την μεγαλύτερη εποχιακή απασχόληση στην περιοχή, δημιουργούν τα ελαιουργεία για περίπου 3-4 μήνες. Συνολικά ο δευτερογενής τομέας,συμμετέχει κατά μικρό ποσοστό στο συνολικό ακαθάριστο προϊόν.Ο δευτερογενής τομέας και ειδικότερα ο μεταποιητικός τομέας, έχει μικρή συμμετοχή στην οικονομία της περιοχής.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η δομή όμως του δευτερογενή τομέα της οικονομίας είναι τέτοια ώστε να παίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική ζωή της περιοχής και στην παραγωγική δραστηριότητα.

Αυτό συμβαίνει διότι υπάρχει συμπληρωματικότητα της απασχόλησης δραστηριοτήτων του δευτερογενή τομέα με αντίστοιχες δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα ή του τουρισμού. Έτσι υπάρχουν άτομα που ασχολούνται με την ελαιοκαλλιέργεια και τις οικοδομές, είτε εργάζονται το χειμώνα στα ελαιουργεία και το καλοκαίρι στο Τουρισμό. Αυτή η πολυαπασχόληση βοηθάει στην αύξηση του εισοδήματος των εργαζομένων.

Στην οικονομία της περιοχής υπάρχουν έντονες διασυνδέσεις των τομέων της οικονομίας όπως αναφέραμε και προηγουμένως για παράδειγμα η γεωργία συνδέεται με την μεταποίηση και την εμπορία των προϊόντων. Βέβαια υπάρχουν και άλλες σχέσεις που απουσιάζουν παντελώς όπως μελισσοκομία -μεταποίηση- τουρισμός.

Όλα πάντως τα παραπάνω δείχνουν το ειδικό βάρος που έχει η μεταποίηση για την οικονομική και κοινωνική ζωή του δήμου και ενισχύουν την ανάγκη ενίσχυσης ενεργειών για την :

- ο **Λειτουργία Φορέα ο οποίος να παρέχει πληροφόρηση**, υποστήριξη και τεχνική βοήθεια προς τις βιοτεχνικές και χειροτεχνικές μονάδες της περιοχής . Η απόσταση από τα αστικά κέντρα και τα κέντρα λήψης αποφάσεων, σε συνδυασμό με τα προβλήματα των ιδίων των επιχειρήσεων τις έχουν οδηγήσει σε απομόνωση. Έτσι υπάρχει ανάγκη για πληροφόρηση και υποστήριξη των επιχειρήσεων σε θέματα οικονομικά, αναπτυξιακούς νόμους, προγράμματα εθνικά και κοινοτικά, εκθέσεις, συνέδρια, τεχνολογία κλπ.
- ο **Αξιοποίηση των κατάλληλων θεσμών και προγραμμάτων για την εκπαίδευση νέων καθώς και την επανεκπαίδευση ήδη εργαζομένων στην βιοτεχνία και χειροτεχνία**. Η έλλειψη ειδικευμένου προσωπικού είναι ένα σοβαρό θέμα που απασχολεί τις βιοτεχνίες και χειροτεχνίες της περιοχής. Υπάρχει ανάγκη εκπαίδευσης για ειδικότητες όπως επιπλοποιοί, ξυλουργοί, ηλεκτροσυγκολλητές, σιδηροαλουμινο-κατασκευαστές, ζαχαροπλάστες κ.α. Για την χειροτεχνία θα πρέπει να αναφέρομε ότι υπάρχουν παραδοσιακές τέχνες με τις οποίες θα μπορούσαν να ασχοληθούν αρκετοί νέοι μετά την κατάλληλη εκπαίδευση π.χ. αγγειοπλαστική, ξυλογλυπτική, υφαντική.
- ο **Εκπόνηση μελέτης με θέμα την ανάπτυξη του μεταποιητικού τομέα στην περιοχή** . Στη μελέτη αυτή θα διερευνηθούν οι επενδυτικές ευκαιρίες της περιοχής του Δήμου και θα γίνει μία εκτεταμένη έρευνα αγοράς για την προώθηση των προϊόντων των επιχειρήσεων της περιοχής.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- ο **Η ίδρυση φορέων με την κατάλληλη νομική μορφή για την από κοινού προμήθεια πρώτων υλών από επιχειρήσεις σε χαμηλές τιμές.** (π.χ. προμήθεια ξύλου, σιδήρου, αλουμινίου, αλεύρου μαρμάρου κ.α.). Η ίδρυση επίσης εκθετηρίων-πρατηρίων τοπικών προϊόντων (γεωργικών, βιοτεχνικών, χειροτεχνικών) γεγονός που συμφέρει και τους επιχειρηματίες και το καταναλωτικό κοινό.
- ο **Εξεύρεση τρόπου επιτόπου εξυπηρέτησης των επαγγελματο-βιοτεχνών και εμπόρων** του Δήμου από το Εμποροβιομηχανικό Επιμελητήριο.

Όσον αφορά τον Τριτογενή τομέα:

Ο τριτογενής τομέας παρουσιάζει έντονη αυξητική τάση στην περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας, ακολουθώντας την αντίστοιχη τάση που παρατηρείται σε ολόκληρη τη χώρα. Εμφανίζεται πρώτος σε απασχόληση παραγωγικός τομέας και προβλέπεται περαιτέρω αύξηση του, μετά τη δημιουργία του Διεθνούς Αεροδρομίου .

Στην περιοχή του Δήμου και κυρίως στις έδρες των Δημοτικών Ενοτήτων, υπάρχουν αρκετές μονάδες τριτογενή τομέα που εξυπηρετούν κυρίως την τοπική κοινωνία και μικρή εξαίρεση αποτελούν δομές με εμβέλεια μεγαλύτερη του κάθε δήμου. Στον τριτογενή τομέα απασχολούνται σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ. ΣΤΑΤ , στοιχεία της απογραφής του 2001 ,3.044 χιλιάδες άτομα ή ποσοστό 34,2%, ενώ με τα στοιχεία της απογραφής του 2011 ανέρχεται στο 52,8%.

Στον τομέα των υπηρεσιών οι έδρες των Δημοτικών Ενοτήτων του Δήμου, χαρακτηρίζονται ως 3^{ου} επιπέδου. Για τις υπηρεσίες ανώτερου επιπέδου η εξυπηρέτηση γίνεται από το Ηράκλειο για όλη την περιοχή .

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τριτογενή τομέα , έχουν ως επί το πλείστον οικογενειακή μορφή, τοπική εμβέλεια και δεν απασχολούν πάνω από 1-2 άτομα. Στα μικρά τοπικά διαμερίσματα υπάρχουν μόνο μικρά καφενεία και παντοπωλεία , σε αντίθεση με τις έδρες των Δε , που διαθέτουν περισσότερα και μεγαλύτερα καταστήματα. Στον τομέα της παροχής υπηρεσιών απασχολούνται εργαζόμενοι από τους οποίους οι περισσότεροι είναι τεχνίτες(υδραυλικοί, ηλεκτρολόγοι, μηχανικοί αυτοκινήτων κ.α) και άλλοι εργάζονται σε δημόσιες υπηρεσίες(ΕΛΤΑ, ΔΕΗ, ΟΤΕ κ.α)

Στο δήμο παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη η εμπορική δραστηριότητα και κυρίως το χονδρικό και λιανικό εμπόριο. Σημαντικό μοχλό ανάπτυξης, όχι μόνο για

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

το εμπόριο,αποτελεί η Γεωργική Εμπορική Έκθεση Αρκαλοχωρίου, που πραγματοποιείται κάθε δύο χρόνια .

Όσον αφορά τον τουρισμό η μόνη περιοχή όπου λειτουργούν οργανωμένα τουριστικά καταλύματα είναι ο Τσούτσουρας στο Τοπικό διαμέρισμα Καστελλιανών, η οποία αποτελεί και τον μοναδικό παραλιακό οικισμό του δήμου Μινώα Πεδιάδας.Η ανάπτυξη της περιοχής τα τελευταία χρόνια ήταν ραγδαία, με αποτέλεσμα τη θερινή περίοδο να συγκεντρώνει πλήθος κόσμου.

Η πλειοψηφία των επισκεπτών, παρατηρείται κατά την περίοδο μεταξύ Ιουλίου έως Σεπτεμβρίου. Οι επισκέπτες είναι κυρίως οικογένειες και σε μικρότερο ποσοστό νέοι.Η ραγδαία ανάπτυξη όμως δημιούργησε έντονα προβλήματα, τα οποία εντοπίζονται κυρίως στην κατασκευή πολλών κτισμάτων αυθαίρετα, χωρίς ρυμοτομικό σχέδιο και χωρίς αποχετευτικό και υδρευτικό δίκτυο.

Οι τουριστικές μονάδες που λειτουργούν στην περιοχή είναι μικρού μεγέθους και έχουν τη μορφή ενοικιαζόμενων δωματίων. Οι μονάδες που είναι νόμιμες, που λειτουργούν δηλαδή με την ειδική άδεια του ΕΟΤ είναι λίγες, ενώ είναι αρκετές αυτές που δε διαθέτουν τις υποτυπώδεις εγκαταστάσεις.

Ο Τσούτσουρος διακρίνεται για τις πεντακάθαρές παραλίες, το υπέροχο ξηρό κλίμα, την ικανοποιητική ξενοδοχειακή υποδομή, την καταπληκτική φιλόξενη διάθεση των κατοίκων και την παραδοσιακή ακόμη σε πολλές εκφράσεις της ζωή των ψαράδων του.

Εκτός από το ωραίο φυσικό περιβάλλον, την άγρια φύση και τα πετρώδη όρη με τα σπήλαια και τους θαυμάσιους καρστικούς σχηματισμούς, την ωραία και πεντακάθαρη θάλασσα, το υπέροχο ξηρό του κλίμα ο Τσούτσουρος προσφέρει ό,τι επιθυμεί ένας επισκέπτης από καλή και υγιεινή ζωή, από απλές και αγαθές ανθρώπινες σχέσεις, από ηρεμία και ησυχία για ξεκούραση και ψυχαγωγία, αλλά και από διασκέδαση και ξέφρενους νεανικούς ρυθμούς και τέλος πολλές σύγχρονες και παραδοσιακές προτάσεις για ενδιαφέρουσες διακοπές και απόλαυση που δύσκολα θα βρει κανείς σε άλλα σημεία της Κρήτης.

Γενικά ο Τσούτσουρος είναι μια από τις πιο αντιπροσωπευτικές περιοχές της νότιας Κρήτης.Τα βουνά που περιβάλλουν τις όμορφες παραλίες είναι γεμάτες από σπηλιές, πολλούς και ποικίλους καρστικούς σχηματισμούς που οι ενδιαφερόμενοι δεν θα προλάβουν να δουν ή να εξερευνήσουν, αν το επιθυμούν. Οι ορειβατικές εμπειρίες που προσφέρουν τα Αστερούσια όρη είναι μοναδικές, τόσο για τις διαδρομές, όσο και

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

για την ιδιομορφία τους. Οι χαράδρες, τα φαράγγια, τα γρεμνά, οι κάθετοι βράχοι, τα στενά μονοπάτια, τα περάσματα και, τέλος, η κατάκτηση των κορυφών προσφέρουν μοναδικές στιγμές στον εραστή αυτών των συγκινήσεων.

Ακόμη, στη Δημοτική Ενότητα του Καστελλίου, υπάρχουν τρία ξενοδοχεία-ξενώνες με μικρό αριθμό κλινών και δύο επιχειρήσεις (τουριστικές επιχειρήσεις Καρουζανού) με αντικείμενο δραστηριότητας την εστίαση και την αναψυχή. Κατά τους θερινούς μήνες παρατηρείται μια σημαντική μετακίνηση του εργατικού δυναμικού προς τις γειτονικά τουριστικά ανεπτυγμένες περιοχές (κυρίως τη Χερσόνησο).

Γενικά, ο τουρισμός στην περιοχή έχει αναπτυχθεί ελάχιστα και στηρίζεται κατά κύριο λόγο σε τουρίστες οι οποίοι τις περισσότερες φορές είναι μεμονωμένοι και περιορίζονται σε ολιγόωρες επισκέψεις, καθώς δεν υπάρχει η απαιτούμενη οργάνωση και υποδομή που θα μπορούσε να τους κρατήσει στην περιοχή για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Παρόλα αυτά υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης του τουρισμού, εφόσον δημιουργηθούν οι κατάλληλες υποδομές και αφ' ετέρου αξιοποιηθεί σωστά ο φυσικός και πολιτιστικός πλούτος της περιοχής.

Με δεδομένη τη ζήτηση που εκδηλώνεται τα τελευταία χρόνια για τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού (αγροτουρισμό, σπηλαιολογικό τουρισμό, αναρριχητικό τουρισμό κ.α) εκτιμάται ότι στην περιοχή, αναδυόμενοι κλάδοι με ευαίωρες προοπτικές είναι η εμπορία τοπικών προϊόντων και ειδών λαϊκής τέχνης, τα αγροτουριστικά καταλύματα, οι παραδοσιακοί χώροι εστίασης, τα γραφεία εναλλακτικού τουρισμού.

Στην περιοχή, εντοπίζονται τόσο αδυναμίες οι οποίες δρουν αντανάκλαστικά στην ανάπτυξη του τουρισμού, όσο και πλεονεκτήματα τα οποία αν αξιοποιηθούν θα αυξήσουν την επισκεψιμότητα, δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας, συμβάλλοντας στην περαιτέρω ανάπτυξη.

Η Τουριστική ανάπτυξη των Παραδοσιακών Οικισμών τονώνει το οικονομικό επίπεδο της περιοχής συγκρατώντας τον ντόπιο πληθυσμό και αξιοποιώντας το υποαπασχολούμενο παραγωγικό δυναμικό.

Στο κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο στόχοι θα πρέπει να είναι η διατήρηση της κληρονομιάς, των ηθών και εθίμων της περιοχής και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. **Η έκταση του δήμου καθώς και η γεωγραφική θέση του, συντελούν στο να υπάρχουν πολλές περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και έντονες εναλλαγές τοπίων.**

Πόλοι τουριστικής έλξης στη Δημοτική Ενότητα Αρκαλοχωρίου:

- Στην περιοχή του οικισμού Αρκαλοχωρίου ,δεσπόζει ο λόφος του Προφήτη Ηλία με το ομώνυμο εκκλησάκι. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το σπήλαιο, που αποτελούσε σημαντικό λατρευτικό κέντρο, κατά την Μινωϊκή εποχή, γύρω στο 2500 π.Χ., πιθανόν πολεμικής θεότητας αφού εκεί βρέθηκαν κυρίως όπλα. Το σπήλαιο κλείστηκε από κατολισθήσεις βράχων, ίσως από την έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης. Μετά το κλείσιμο της εισόδου, η λατρεία συνεχίστηκε σε χώρους έξω από την είσοδο, γιατί βρέθηκαν αφιερώματα κυρίως χάλκινα. Στην ανασκαφή που έγινε το 1932, βρέθηκαν χάλκινα μαχαίρια, ξίφη και διπλοί πέλεκεις. Στην περιοχή υπάρχουν λαξευμένες πέτρες πάνω στον ασβεστόλιθο, πέτρες που αποτελούσαν το δάπεδο των υποδομών της προ μινωϊκής και αρχαϊκής περιόδου.
- **Ο Αρχαιολογικός χώρος του Προφήτη Ηλία.** Κατά τη διάρκεια του έτους 2009, ήρθαν στο φως σημαντικότητας αξίας αρχαιολογικά ευρήματα από την αρχαιολογική σκαπάνη στο λόφο του Προφήτη Ηλία Αρκαλοχωρίου.

Εκατό και πλέον χρόνια μετά την πρώτη ανασκαφή που έγινε στο Μινωϊκό σπήλαιο του Προφήτη Ηλία που βρέθηκαν οι περίφημοι χρυσοί και χάλκινοι διπλοί πέλεκεις και ξίφη αλλά και το περισσότερο μεταλλικό αρχαιολογικό υλικό της Μινωϊκής Περιόδου,Έγινε προσπάθεια για την ανάδειξη του αρχαιολογικού χώρου του ευρύτερου λόφου του Προφήτη Ηλία και ειδικότερα της ανατολικής και νότιας πλευράς.

Από την προσπάθεια αυτή προκύπτει ότι ο λόφος κατοικήθηκε όλες τις εποχές από την Μινωϊκή εποχή μέχρι σχεδόν και την Τουρκοκρατία.Το πιο εντυπωσιακό απ' όλα είναι το υπόβαθρο της ανασκαφής και η μορφολογία του. Πρόκειται για έναν τεράστιο ενιαίο ασβεστολιθικό βράχο που αποτελεί το γεωλογικό υπόβαθρο του λόφου του Προφήτη Ηλία. Πάνω λοιπόν σ' αυτό το βράχο υπάρχουν δεκάδες λαξευμένα δάπεδα και τείχη τα οποία με την ολοκλήρωση της ανασκαφής μπορεί να είναι και εκατοντάδες. Αυτά είναι τοποθετημένα κλιμακωτά από την ανατολή προς τη Δύση.

Πάνω στα δάπεδα αυτά υπάρχουν επίσης λαξευμένες βάσεις κίωνων, βάσεις για τοποθέτηση πιθαριών κωνικού σχήματος, τρύπες (πιθανώς γουδιά) μέσα στην πέτρα. Σε άλλα σημεία πάντα σκαλισμένα στην πέτρα, θρανία ή λεκάνες ή βαθουλώματα άγνωστης σημασίας. Ανάμεσα στα παραπάνω δάπεδα, που πιθανώς αποτελούν βάσεις κατοικιών ή εργαστηρίων υπάρχουν επίσης λαξευμένα στην πέτρα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

αναβαθμίδες, σκάλες ή διάδρομοι. Επιπλέον σε ορισμένα σημεία υπάρχουν αριστοτεχνικά ενσωματωμένοι στο βράχο αγωγοί αποχέτευσης των ομβρίων.Η αποστολή και η λειτουργικότητα των αγωγών αυτών έγινε εμφανής με τις πρώτες φετινές βροχές, μετά την αποκάλυψή τους με την ανασκαφή.

Κατά την διάρκεια της ανασκαφής βρέθηκαν πάρα πολλά και σημαντικά ευρήματα όπως νομίσματα από την αρχαϊκή εποχή έως τους νεότερους χρόνους, πήλινα όλων των εποχών, εργαλεία διάφορα και άλλα ευρήματα τα οποία την κατάλληλη στιγμή θα παρουσιάσει η αρχαιολογική υπηρεσία.Ο αρχαιολογικός χώρος που αναδείχτηκε είναι εντυπωσιακός και επισκέψιμος.

- **Στο Αρχοντικό** (οικισμός του Αρκαλοχωρίου), βρίσκεται η εκκλησία του Μιχαήλ Αρχαγγέλου, με τοιχογραφίες που χρονολογούνται μεταξύ του 14^{ου} και 15^{ου} αιώνα. Ξεχωρίζουν οι τοιχογραφίες Ευαγγελιστές, Βάφτιση, Άγιοι, Ανάληψη και Ευαγγελισμός .
- **Στον Πασιόδερο**, με την επιμονή και το ζήλο των κατοίκων, στήθηκε και λειτούργησε ένα από τα ελάχιστα σχολεία που ιδρύθηκαν μετά την έκδοση του Χάτι Χουμαγιούν (1878) στην ύπαιθρο του Νομού Ηρακλείου, αλλά και στην Κρήτη ολόκληρη. Τα ερείπια του, όρθια ακόμη και σήμερα, «επιζητούν» την ανακατασκευή του σχολείου και τη δημιουργία εδώ ενός πρωτότυπου μουσείου.
- **Στην περιφέρεια του οικισμού Ζήντα**, υπάρχουν δυο σπηλιές με σταλακτίτες, στις οποίες έχουν ανιχνευτεί στοιχεία προϊστορικής ζωής. Επίσης έχουν έρθει στο φως - κατά καιρούς - σημαντικά ευρήματα. Τυχαία κατά την καλλιέργεια των αγρών ή από λαθρανασκαφείς. Ένα μάλιστα κυκλαδίτικο μαρμάρινο ειδώλιο, που περιήλθε στα χέρια της αστυνομίας, εκτίθεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο του Ηρακλείου.
- **Στο τοπικό διαμέρισμα Γαρίπας** υπάρχουν βυζαντινές εκκλησίες: η τριμάρτυρη του Αγίου Γεωργίου, με κατεστραμμένες τοιχογραφίες,η Αγία Αικατερίνη , με υπολείμματα τοιχογραφιών στην κόγχη ,ο Άγιος Παντελεήμονας με τοιχογραφίες, επίσης κατεστραμμένες.
- **Στα Καστελλιανά και στο Πανόραμα** υπάρχουν απομεινάρια βυζαντινών φρουριών,σε καλή κατάσταση στην περιοχή Κάστελλος βορειανατολικά από το χωριό Καστελλιανά, υπήρχε το Κάστρο Μπελβεντέρε, το οποίο οικοδομήθηκε στα χρόνια 1206-1210 από το γενοβέζο αρχιπειρατή Enrico Pescatore.
- **Στα Πάρτιρα** υπάρχουν **οι παραδοσιακοί οικισμοί Βιτσιλιάς, Μικρή Επισκοπή, και ο Βυζαντινός Ναός** που αποτέλεσε έδρα της μητρόπολης κατά την περίοδο της Ενετοκρατίας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- **Παραδοσιακές κρήνες και νερόμυλοι υπάρχουν στον Πατσιόδερο**,στη Ζήντα(όπου σύντομα αρχίζει η αποκατάσταση της και η δημιουργία χώρου αναψυχής αφού εντάχθηκε στο πρόγραμμα Leader +) στο Χουμέρι, στα Καστελλιανά και στον Καραβάδο.
- **Στο Ίνι**, το 1953 ανακαλύφθηκε μια σφενδόνη χρυσού δακτυλίου, με παράσταση γυμνής γυναικείας μορφής. Επίσης, στη θέση Αγκουτσακιά, το 1959 βρέθηκε τάφος και ρωμαϊκά νομίσματα, που χρονολογούνται από την Ελληνορωμαϊκή περίοδο.
- **Στη Γαρίπα**, όπου και υπάρχει **Λαογραφικό μουσείο** και στο **Λευκοχώρι,μεγάλος αριθμός βυζαντινών εκκλησιών με ενδιαφέρουσες τοιχογραφίες**,που σήμερα παραμένουν αναξιοποίητες.
- Σε απόσταση ενός χιλιομέτρου περίπου, στα νότια του **τ.δ. Δεματίου**, βρίσκεται το **Βυζαντινό μοναστήρι του 15^{ου} αιώνα αφιερωμένο στη τιμή των Αγ. Παρασκευής – Ταξιάρχων και Αγ. Μάρκου** και λειτουργούσε κατά την παράδοση το ένα «κρυφό σκολειό». Το μοναστήρι βρίσκεται σε μία θαυμάσια ρεματιά με τεράστια πλατάνια και νερό. Η τοποθεσία είναι θαυμάσια όπως την έχει διαμορφώσει ο πολιτιστικός σύλλογος του χωριού. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της 13^{ης} Εφορίας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, το μοναστήρι είναι ένα από τα πιο παλιά του νομού που διατηρούνται. Από το μοναστήρι, που καταστράφηκε μετά από μάχη που έγινε (δεν διασώζεται η χρονολογία της), οι μοναχοί μεταφέρθηκαν στον Άγιο Γεώργιο τον Απανωσήφη, παίρνοντας μαζί τους και ότι άλλο μπορούσαν να μεταφέρουν. Επομένως πολλά κειμήλια της μονής θα πρέπει να σώζονται εκεί.
- Μνημείο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους αποτελεί στα ανατολικά του οικισμού Δεματίου το περίφημο «**Δεματιανό Φαράγγι**».Στην είσοδο του φαραγγιού βρίσκεται ένας νερόμυλος, ο οποίος λειτουργούσε έως και το 1950.Πρόκειται για ένα πολύ όμορφο μονοπάτι που σίγουρα κερδίζει το ενδιαφέρον του επισκέπτη. Από το Δεματιανό Φαράγγι διέρχεται ο Αναποδάρης ποταμός, ο οποίος καταλήγει στο νότιο Λιβυκό Πέλαγος (Δέρματος). Στα βορειοδυτικά του χωριού βρίσκεται ένα ακόμη μνημείο, η **Δεματιανή Καμάρα** (μοναδικό αρχιτεκτόνημα της βενετσιάνικης αρχιτεκτονικής), η οποία σημαδεύει το χρόνο με τα τραγούδια και τις παραδόσεις της. Το ενετικό γεφύρι, έχει χαρακτηριστεί ως προστατευόμενο από την 13^η Εφορία Νεώτερων Μνημείων.
- Από την Καμάρα αυτή οδηγούσαν οι Αγαρηνοί πειρατές τους σκλάβους που ξεφόρτωναν στους ανασφαλείς τότε όρμους του Τσουτσούρου, της Δερμάτου και των άλλων ορμίσκων της νότιας παραλίας, οι οποίοι γειτονεύουν. Η παράδοση αναφέρει ότι οι σκλάβοι οδηγούνταν είτε στο χωριό <<Βαρβάρω>>, είτε στο χωριό

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

<<Καραβάδω>>, όπου εκείνη τη εποχή ανθούσε το σκλαβοπάζαρο. Αναφέρεται επίσης ότι από το γεφύρι αυτό πέρασαν τα αιγυπτιακά στρατεύματα του Ιμπραήμ όταν το 1823, αφού αποβιβάστηκαν στον Τσούτσουρο, οδηγήθηκαν αρχικά στο Μεγάλο Κάστρο και ένα μεγάλο τμήμα τους παρέμεινε στη Μεγαλόνησο για να καταστείλει το κίνημα, ενώ το υπόλοιπο τμήμα τους πέρασε στην Πελοπόννησο για να αντιμετωπίσει τους Έλληνες επαναστάτες.

- Σημαντική αρχιτεκτονική αξία παρουσιάζει ο οικισμός του **“Κρασά”**, ο οποίος αναγνωρίστηκε ως διατηρητέος, από το Υπουργείο Εσωτερικών στις 28/11/1996 και βρίσκεται στον **οικισμό Δεματίου**.
- Στο **τοπικό διαμέρισμα Παναγιάς** σημαντικό βυζαντινό μνημείο αποτελεί το **εξωκλήσι του Αγίου Γεωργίου του Αγριμολόγου** καθώς και το **ξωκλήσι του Αγίου Νικολάου και της Παναγίας (Κεράς και Ψωμοπούλας).Τα μοναστήρια της Αγίας Μαρίας και του Αγίου Γεωργίου(Αρκαλίδια)** με υπολείμματα τοιχογραφιών.Στο κέντρο του σημερινού οικισμού Παναγιάς, υπάρχουν πολλά **βενετσιάνικα κτίρια** που χρησιμοποιούνται από τους κατοίκους και είναι ενταγμένα στη σύγχρονη ζωή του χωριού. Ο Θόλος, οι Δεξαμενές, η Βρύση, είναι μερικά από αυτά.
- Στο **τ.δ. Παναγιάς** βρίσκεται ακόμα το **ελαιουργείο,το οποίο στεγάζεται σε παραδοσιακό κτίριο με καμάρες και τον πλήρη εξοπλισμό του και έχει κηρυχθεί διατηρητέο από το Υπουργείο Πολιτισμού**. Η φάμπρικα ανήκει στον Πολιτιστικό Σύλλογο Παναγιάς, έχει αναπαλαιωθεί με πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αποτελεί πλέον επισκέψιμο χώρο.
- Η **λιμνοδεξαμενή Σκινιά**, η οποία κατασκευάστηκε από το Υπουργείο Γεωργίας , όταν ο οικισμός του Σκινιά , ήταν κοινότητα. Η σημερινή Δημοτική αρχή ενέταξε τη συγκεκριμένη λιμνοδεξαμενή στο Κοινοτικό Ευρωπαϊκό πρόγραμμα LIFE. Σκοπός της ενέργειας ήταν η ανάδειξη της περιοχής, η αναβάθμιση των λειτουργιών της βιοποικιλότητας και η οργάνωση ήπιας αναψυχής και οικοτουρισμού. Στις παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν περιλαμβάνονταν έργα περιβαλλοντικής ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης και αναψυχής του κοινού:δημιουργία-σήμανση περιβαλλοντικών διαδρομών, δημιουργία θέσεων ανάπαυσης και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων. Η δημιουργία περιβαλλοντικών διαδρομών δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να ανακαλύψει τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής ενώ ταυτόχρονα τα συνδέει , με τους επιμέρους χώρους-στάσεις θέας, παρατήρησης και ανάπαυσης.
- Στο **τοπικό διαμέρισμα Σκινιά** , κυριαρχεί ο **ποταμός Αναποδάρης**, ο οποίος στη διαδρομή των αιώνων διάνοιξε ανάμεσα σε δύο βουνοκορφές ένα φαράγγι, σπάνιας άγριας ομορφιάς, όπου η διάβρωση του σχηματίζει μοναδικά περάσματα, πολλές φορές απροσπέλαστα. Ξεκινώντας από το νότιο μέρος του

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

οικισμού Σκινιά, ακολουθώντας το μοναδικό δρόμο που υπάρχει ο επισκέπτης θα συναντήσει το φαράγγι του Σκινιά. Το φαράγγι έχει μήκος 9-10 χιλιόμετρα και καταλήγει στο Λιβυκό πέλαγος. Στην είσοδο του φαραγγιού υπάρχει το διατηρητέο μνημείο του νερόμυλου, όπως αναφέρθηκε παραπάνω και προχωρώντας φθάνουμε στη θέση Βίγλα, όπου αποτελούσε πανάρχαιο παρατηρητήριο της ελευθερίας. Από αυτό το σημείο μπορεί ο επισκέπτης να έχει γενική άποψη του φαραγγιού και να θαυμάσει το άγριο περιβάλλον. Η ευρύτερη περιοχή είναι ιδανική για πεζοπορία καθώς κυριαρχούν σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας(δάσος κέδρων). Η έξοδος του φαραγγιού βρίσκεται στον οικισμό του Τσούτσουρα. Στις πλαγιές του φαραγγιού η πυκνή βλάστηση και οι κατακόρυφες δασώσεις πλαγιές από κέδρους ,σκίνους, ασπαλάθους, σταμναγκάθια, αστιβίδες, θύμους και σφάκες συνθέτουν μια εικόνα που εντυπωσιάζει.

- **Ο ναός του Σωτήρα Χριστού Κασσάνων**, ο οποίος βρίσκεται στο κέντρο του χωριού, χρονολογείται το 13^ο ή στα τέλη του 14^{ου} αιώνα. Η εκκλησία ανήκει στον τύπο του μονόχωρου καμαροσκεπούς, με δίριχτη στέγη. Ο ναός καλύπτεται με ημικυκλική καμάρα, ενισχυμένη με σφενδόνια που καταλήγουν σε ακόσμητους κιλλίβαντες. Η τοιχογραφία του ναού συνίσταται από απλή αργολιθική κυρίως ασβεστόλιθων, με συνδετικό υλικό κονίαμα μεταξύ των αρμών. Μεταξύ των τοιχογραφιών διακρίνεται η Γέννηση, η Υπαπαντή, η Βάπτιση, η Έγερση του Λαζάρου, ο Μυστικός Δείπνος κ.α. Στα πλαίσια του Κοινοτικού προγράμματος TERRA-DIAS, πραγματοποιήθηκαν εργασίες καθαρισμού, συντήρησης και στερέωσης του συνόλου του τοιχογραφικού διακόσμου και έτσι τα εικονογραφικά και τεχνοτροπικά χαρακτηριστικά των τοιχογραφιών, γίνονται πιο εύκολα αντιληπτά στον επισκέπτη. Ο ναός μέχρι το Β' Παγκόσμια πόλεμο χρησιμοποιούνταν ως κοιμητήριο. Στα πλαίσια του παραπάνω προγράμματος ,πραγματοποιήθηκε ανασκαφική έρευνα στον περιβάλλοντα χώρο του ναού, όπου ανακαλύφθηκε νεκροταφείο με κτιστούς κιβωτιόσχημους τάφους και οστεοφυλάκια σε πυκνή διάταξη και με κλιμακωτή διεύθετηση που ακολουθεί το ανάγλυφο του εδάφους.
- Πολύ κοντά στο Βυζαντινό μνημείο Σωτήριος Χριστού **TAK. Καστανών**, βρίσκεται η **παλιά κρήνη** του χωριού. Στα πλαίσια του προγράμματος TERRA-DIAS και προκειμένου να υπάρξει μια ολοκληρωμένη παρέμβαση, έγιναν έργα διαμόρφωσης της εξωτερικής πρόσβασης προς τον ναό του Σωτήριος Χριστού και της παλιάς κρήνης. Κατασκευάστηκε μονοπάτι που οδηγεί στο μνημείο, την κρήνη και έγινε ανάπλαση και ανάδειξη της κοντινής πλατείας.
- Στην **Τ.Κ. Καραβάδου**, το **παλιό δημοτικό σχολικό κτίριο**, το οποίο κτίστηκε το 1927 από δαπάνη των κατοίκων του χωριού και το οποίο αναπαλαιώθηκε πριν από

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

δεκαετία με χρηματοδότηση από τη 13^η Εφορία Νεοτέρων και κηρύχθηκε διατηρητέο(ΦΕΚ 158/Β/21-3-1991).

- **Στην Τ.Κ. Νιπιδιτού, βρίσκεται ο « Μύλος του Γαζέπη»**,χωροθετημένος στη διακλάδωση του επαρχιακού οδικού δικτύου, στην είσοδο του οικισμού Νιπιδιτού. Ο μύλος έχει κηρυχθεί από την Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων προστατευόμενος και η Δημοτική Αρχή στοχεύει στην αξιοποίηση του μνημείου.
- Το **Δημοτικό Σκοπευτήριο Στείρωνα**, το οποίο δημιουργήθηκε το 2000 και ασχολείται με όλα τα είδη σκοποβολής. Έχει αναπτύξει αξιόλογα τμήματα όπως: πρακτική σκοποβολής και σταθερού στόχου, (μεγάλου και μικρού διαμετρήματος). Το σκοπευτήριο απέχει 22χλμ από την πόλη του Ηρακλείου και 4χλμ από το Αρκαλοχώρι. Πρόκειται για έναν σύγχρονα διαμορφωμένο χώρο στον οποίο χορηγήθηκε άδεια λειτουργίας τον Ιούλιο του 2004. Ο Σκοπευτικός Όμιλος Αρκαλοχωρίου, ο οποίος ιδρύθηκε το 1996 , αριθμεί περίπου 190 ενεργά μέλη και εδρεύει στο Αρκαλοχώρι.
- **«ΜυρΑγάπη»** είναι το όνομα που έδωσε στο παραδοσιακό συγκρότημα που δημιούργησε με πολύ μεράκι η οικογένεια Κόρσαβα, στον οικισμό Στείρωνα του Δημοτικού Διαμερίσματος του Πανοράματος.

Είναι πραγματικά ένα πανέμορφο σύνολο παραδοσιακών εγκαταστάσεων που δεν μπορεί να προκύψει, μόνο αν διαθέτεις καημό και μεράκι, αγάπη και λατρεία προς την παράδοση μας, που ευτυχώς στην Κρήτη μας είναι πλούσια.

Ο περιβάλλον χώρος είναι πανέμορφος και ιδιαίτερα διαμορφωμένος με ιδιαίτερη ευαισθησία. Κτιριακή περίφραξη, είσοδος που σε προδιαθέτει θετικά, αρχιτεκτονική διαμόρφωση κήπων και δέντρων. Επιβλητική η θέα προς το νότο και ανατολή. Παιδική χαρά προσαρμοσμένη στο περιβάλλον γεράνι άντλησης νερού από το καλαίσθητο πηγάδι, λαξευμένες πέτρες, κατασκευές καμαρωτές που συμβολίζουν τη μετάβαση από το χτες στο σήμερα και πολλά άλλα στοιχεία συνθέτουν ένα σύνολο με γνήσια παραδοσιακά γνωρίσματα.

Στον εσωτερικό χώρο θα συναντήσουμε:

- Το παραδοσιακό καζάνι στο οποίο βράζουν τα στέμφυλα και παράγεται εξαιρετικής ποιότητας ρακή απαλλαγμένη από ξυλόπνευμα.
- Κελάρι κρασιού όπου σε μια σειρά δρύινων βαρελιών φυλάσσεται και διατηρείται το σπιτικό κρασί, που είναι χειροποίητο με οινοστάφυλα δικής του παραγωγής από επιλεγμένη ζώνη καλλιέργειας.
- Παραδοσιακό τζάκι που αποτελεί τη ζεστή γωνιά του συγκροτήματος και προσελκύει τον επισκέπτη, ιδιαίτερα τους χειμερινούς μήνες με τη ζεστασιά που εκπέμπει και τις ασμές από τις νόστιμες παρασκευές που επιμελούνται οι ίδιοι οι επισκέπτες.

▪ Η διακόσμηση του χώρου με παραδοσιακά αντικείμενα, βολόσυρο, θρινάκια, ξύλινες παλάμες, δραπάνια, τηλιγάδια, αλέτρια, καμπανοί κ.τ.λ. ολοκληρώνουν την αισθητική εικόνα, δημιουργώντας την εντύπωση στον επισκέπτη ότι ζει σ'ένα παλιό γνήσια παραδοσιακό περιβάλλον.

Πέρα όμως απ'όλα αυτά που θα δει και θα απολαύσει το μάτι του επισκέπτη, θα βρείτε για να προμηθευτείτε και άλλα παραδοσιακά προϊόντα εκτός από ρακί και κρασί, όπως είναι μέλι, βότανα, και λάδι κ.τ.λ.

Σπήλαια

Σπήλαιο Προφήτη Ηλία

Το σπήλαιο βρίσκεται στη Ν.Δ. πλευρά του Αρκαλοχωρίου και συγκεκριμένα στη ΝΔ κλίτη του λόφου του Προφήτη Ηλία, σε υψόμετρο περίπου 400μ από τη θάλασσα. Μία στενή είσοδος (πλάτος 0,70μ και ύψος 1,60μ) οδηγεί στο εσωτερικό του σπηλαίου, μέσα στο οποίο λόγω στενότητας του χώρου δεν μπορεί κανείς να περπατήσει. Η οροφή του σπηλαίου κατέρρευσε γύρω στα 1500 π.Χ.

Από αρχαιολογική άποψη το σπήλαιο είναι από τα πλέον αξιόλογα του νομού. Υπήρξε κέντρο λατρείας με μεγάλο αριθμό επισκεπτών και αφιερωμάτων. Από τις ανασκαφές έχουν έρθει στο φως σημαντικά ευρήματα όπως: όστρακα πήλινων αγγείων, λεπίδες ξιφών, διπλοί πέλεκεις κα.

Σπήλαιο Τσούτσουρα

- Το σπήλαιο βρίσκεται στον παραλιακό οικισμό του Τσούτσουρα, όπου λατρευόταν η θεά της γονιμότητας Ειλυθεία. Το σπήλαιο **«Σπέος της Ειλυθείας»** ,βρίσκεται σχεδόν στην είσοδο του σημερινού οικισμού στη δεξιά πλευρά του δρόμου και στη βάση του βράχου. Το σπήλαιο **«Σπέος της Ειλυθείας»** χρησιμοποιήθηκε λατρευτικά από τα μέσα περίπου της τρίτης χιλιετίας μέχρι και τον 8^ο ή 9^ο μεταχριστιανικό αιώνα. Το σπήλαιο θεωρείται ότι ήταν αφιερωμένο στη θεότητα του τοκετού **«Ειλυθεία»**. Είναι η θεά του τοκετού "μογοστόκος" κατά τον Όμηρο, και της απελευθέρωσης της εγκύου. Κόρη του Δία και της Ήρας και αδελφή της Ήβης, του Άρη και του Ήφαιστου. Υπηρετεί την Ήρα αλλά δεν διστάζει να απελευθερώσει τη Λητώ παρά τη ρητή απαγόρευση της μητέρας της Ήρας για να γεννηθούν ο Απόλλωνας και η Άρτεμη, την Αλκμήνη για να γεννηθεί ο Ηρακλής. Η θεά των τοκετών λατρεύονταν πάρα πολύ στην Κρήτη ως σύμβολο της μητρότητας και της γονιμότητας. Τα ιερά της βρίσκονταν κυρίως σε σπήλαια γεγονός που φανερώνει την αρχέγονη λατρεία της θεότητας. Τα Ελευσίνια μυστήρια που σχετίζονται με τον κύκλο της βλάστησης υποστηρίζεται ότι μεταφέρθηκαν από την Κρήτη στην Αττική, ενώ είναι εμφανέστατη η ετυμολογική συγγένεια του ονόματος της θεάς και των μυστηρίων που σχετίζονται με τον ερχομό (ελεύθω - έλευσις - Ειλυθεία - Ελευσίνα), με τη γέννηση.

Από ότι πάντως φαίνεται υπήρχε μεγάλη σχέση της λατρείας της θεάς Ειλείθειας με την Λητώ και στην Κρήτη πράγμα που φανερώνει τη μεγάλη διάδοση του μύθου της γέννησης του Απόλλωνα και της Άρτεμης. Το πιθανότερο πάντως είναι ότι η θεά κατάγεται από την κρητική - μινωική μυθολογία και "πέρασε" στο δωδεκάθεο όπως συνέβη και με άλλες προελληνικές θεότητες.

Στο ιερό σπήλαιο βρέθηκαν πλήθος αρχαιολογικών ευρημάτων όπως χρυσών και αργυρών αντικειμένων, αναθηματικών ειδωλίων (Νιοβιδών), πλακιδίων, κεραμικών αγγείων, νομισμάτων, χρηστικών σκευών, λατρευτικών σκευών, κοσμημάτων, και άλλων αφιερωμάτων. Τα σημαντικότερα και τα πιο εντυπωσιακά ευρήματα και αυτού του αρχαίου σπηλαίου κοσμούν σήμερα τις αίθουσες του Αρχαιολογικού Μουσείου Ηρακλείου. Σε ολόκληρη την περιοχή του Τσουτσούρου (στον οικισμό και στην ευρύτερη περιοχή) διακρίνει κανείς κατάλοιπα αρχαίων εγκαταστάσεων, ενώ τα τοπωνύμια είναι ενδεικτικά αρχαιολογικών θέσεων (Λαρινάκι,Σαρακηγός, Σαραντάπηχοι, κ.τ.λ.).

Πάντως τα αρχαιολογικά ευρήματα τόσο με την αφθονία, όσο και με την ποικιλία τους αποδειχνουν τη σημαντικότητα του ιερού της Υστερομινωικής εποχής. Βρέθηκαν πολλά αναθηματικά ειδώλια, πήλινα αγγεία, κοσμήματα, διπλοί πελέκεις από πηλό ή χαλκό, μερικοί από αυτούς διακοσμημένοι, αφιερωματικά όστρακα και πολλά άλλα των αρχαιότερων εποχών λειτουργίας του σπηλαίου. Στα ανώτερα στρώματα της ανασκαφής βρέθηκαν πολλά αιγυπτιακά αφιερώματα (αιγυπτιακοί σκαραβαίοι, διάφορα αιγυπτιακού τύπου ειδώλια, χαρόντιες βάρκες, διάφορες αναθηματικές πλάκες, κ.τ.λ.), ιθυφαλλικές μορφές σε ανάγλυφες πλάκες, ζευγάρια αγκαλιασμένα και με άλλα παρόμοια θέματα. Πάντως τα αναθηματικά αυτά αντικείμενα αποδειχνουν ότι το σπήλαιο δεν χρησιμοποιήθηκε μόνο για τη λατρεία της θεάς Ειλείθειας. Ίσως να λατρεύτηκε και κάποια άλλη θεότητα με φυτικές και οργιαστικές ιδιότητες με παράλληλα χθόνια και υποχθόνια χαρακτηριστικά. Ίσως όμως, - και αυτό είναι το πιθανότερο - στη θεά Ειλείθια να συνοικούσαν όλες αυτές οι ιδιότητες που σίγουρα έχουν μινωική προέλευση.

Φαράγγια

Φαράγγι Αναποδάρη

Το φαράγγι του Αναποδάρη έχει μήκος 9-10χλμ, ξεκινά από το Σκινιά και καταλήγει στον παραλιακό οικισμό του Τσούτσουρα στο Λυβικό Πέλαγος.

Στην είσοδο του φαραγγιού υπάρχει το διατηρητέο μνημείο του παλαιού Νερόμυλου. Προχωρώντας φθάνουμε στην τοποθεσία "Βίγλα", που αποτελούσε πανάρχαιο παρατηρητήριο της ελευθερίας. Από εκείνο το σημείο υπάρχει γενική άποψη του

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

φαραγγιού σε όλη την άγρια μεγαλοπρέπειά του. Η έξοδος του φαραγγιού βρίσκεται στην τουριστική περιοχή του Τσούτσουρα, η οποία τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη.

Φαράγγι Μύντρη

Στον Τσούτσουρα καταλήγει επίσης και το φαράγγι του Μύντρη (μήκος 6χλμ περίπου), το οποίο ξεκινά από τα Κατσελλιανά. Κατά μήκος του φαραγγιού, συναντάμε Ρωμαϊκά Λουτρά, το Ρωμαϊκό Μονοπάτι και πολλά Ρωμαϊκά και Μινωικά ευρήματα.

Παράλληλα με τον πρωτογενή κλάδο , η ανάπτυξη του τριτογενή τομέα και κυρίως του τουριστικού κλάδου , ενδείκνυται ως το κατάλληλο μέσο για την αύξηση του εισοδηματικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής.

Στην περιοχή δεν υπάρχει σήμερα σημαντική τουριστική ανάπτυξη , ωστόσο οι πόροι(πολιτιστικά και φυσικά στοιχεία) που διαθέτει ο δήμος , με την κατάλληλη και σωστή ανάδειξη και αξιοποίηση, μπορούν να προσελκύσουν μεγάλο αριθμό επισκεπτών.

Η αξιοποίηση των σπηλαίων , η αναπαλαίωση των παραδοσιακών οικισμών ,η συντήρηση του παραδοσιακών κτιρίων με στόχο τη λειτουργία λαογραφικών Μουσείων, η ανάπλαση του παλιού χωριού που διατηρούν την παραδοσιακή αρχιτεκτονική , η συντήρηση των παραδοσιακών ανεμόμυλων και νερόμυλων και η αξιοποίηση των παραδοσιακών οικισμών , μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη του τουριστικού κλάδου.

Πόλοι τουριστικής έλξης στη Δημοτική Ενότητα Καστελλίου :

Αρχαιολογικοί χώροι: στη Δε Καστελλίου συναντώνται σημαντικά αρχαιολογικά μνημεία και ευρήματα από τη νεολιθική και προϊστορική κιόλας εποχή, Μινωικά Ανάκτορα, εκατοντάδες χώροι αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, στους περισσότερους από τους οποίους η αρχαιολογική σκαπάνη δεν έχει ολοκληρώσει ακόμα την ανασκαφή. Ενδεικτικά αναφέρονται η ακρόπολη Σμαρίου, η Αρχαία Λύττος κ.α

Τουριστικά μονοπάτια

Η κατασκευή τουριστικού μονοπατιού "Κασταμονίτσα-Τσούλη Μνήμα". Το δημοτικό διαμέρισμα της Κασταμονίτσας είχε ενταχθεί στο πρόγραμμα LEADER II, για την κατασκευή τουριστικού μονοπατιού (Ε4) Κασταμονίτσα - Τσούλη Μνήμα (τοποθεσία προς οροπέδιο Λασιθίου). Η απόσταση του οικισμού Κασταμονίτσα και του οροπεδίου Λασιθίου είναι περίπου 6 χιλιόμετρα. Από την διαδρομή αυτή μέχρι και σχετικά πρόσφατα Αρχές της δεκαετίας του '70) γίνονταν όλες οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των περιοχών του Οροπεδίου και της Πεδιάδας, κυρίως με την ανταλλαγή αγροτικών προϊόντων, αλλά και άλλων κοινών δραστηριοτήτων (είναι γνωστό ότι οι μαθητές από το οροπέδιο του Λασιθίου κατά κανόνα φοιτούσαν στο Γυμνάσιο του Καστελλίου). Επίσης ανάμεσα στους οικισμούς Κασταμονίτσας και Λύττου υπάρχει το Υδραγωγείο της Αρχαίας Λύττου.

Παραδοσιακοί οικισμοί

Το Σμάρι είναι ένας παραδοσιακός και διατηρητέος οικισμός που συμπεριλαμβάνεται στη λίστα των 15 ομορφότερων χωριών της Κρήτης, διότι διατηρεί μέχρι και σήμερα την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της Πεδιάδος. Σε ειδική τελετή που πραγματοποιήθηκε την 25 Ιουλίου 2011, στο Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας βραβεύτηκε έπειτα από την ανάδειξη του οικισμού Σμαρίου ως ευρωπαϊκού προορισμού αριστείας. Το Σμάρι είχε επιλεγεί πανελλαδικά ως δεύτερος επιλαχόντας προορισμός έπειτα από την πρόταση υποψηφιότητας που είχε υποβάλλει ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας στο διαγωνισμό του προγράμματος «Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας: Τουρισμός και Ανάπλαση Χώρων – Περιοχών».

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή Αξιολόγησης της Γενικής Γραμματείας Τουρισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού επέλεξε το Δήμο Μινώα Πεδιάδας ως δεύτερο επιλαχόντα προορισμό του Ευρωπαϊκού προγράμματος "European Destinations of Excellence (EDEN V) – Ευρωπαϊκοί Προορισμοί Αριστείας 2011" με θέμα "Τουρισμός και Ανάπλαση Χώρων – Περιοχών", για το έργο της ανάπλασης, ανάδειξης του κεντρικού πυρήνα του διατηρητέου, παραδοσιακού οικισμού «Σμάρι», το οποίο έχει συμβάλει καθοριστικά στην προστασία και διατήρηση της παραδοσιακής φυσιογνωμίας του οικισμού και μέσω αυτής στην ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής του Δήμου.

Ως τουριστικός προορισμός, το Σμάρι ξεχωρίζει επειδή συνδυάζει πολλά τουριστικά χαρακτηριστικά: Φυσική ομορφιά του τοπίου, αρχαιολογικά μνημεία, βυζαντινές εκκλησίες, μνημεία της νεώτερης ιστορίας (παραδοσιακά σπίτια), μικρή απόσταση από

τις βόρειες παραλίες και εύκολη πρόσβαση από το λιμάνι και το Αεροδρόμιο Ηρακλείου.

Ο οικισμός, κτισμένος στην κορυφή ενός μικρού λόφου, θαυμάσια αναπλασμένος, με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική του να μην έχει αλλοιωθεί στο πέρασμα των χρόνων, αποτελεί ένα οικιστικό σύνολο που μαγεύει κάθε επισκέπτη. Ένας περίπατος στα πανέμορφα σοκάκια του χωριού, με τα εντυπωσιακά παραδοσιακά σπίτια γεμάτα με κάθε λογής λουλούδια, είναι αναμφίβολα μια μοναδική εμπειρία.

Ο κάμπος του χωριού είναι κατάφυτος από ελιές και αμπέλια. Αρμονικά δεμένα με τους πρίνους και τις βελανιδιές, τα αγριολούλουδα και τα αρωματικά φυτά, δημιουργούν ένα μαγευτικό τοπίο.

ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

[Αρχαιολογικός χώρος Ακρόπολη Σμαρίου](#). Βρίσκεται στην κορυφή του λόφου του Προφήτη Ηλία. Η συστηματική αρχαιολογική ανασκαφή έφερε στο φως οικοδομήματα, μέγαρα, ιερά και πλήθος λατρευτικών αγγείων, πήλινων ειδωλίων, πιθαριών, μεταλλικών και λίθινων εργαλείων, σφραγίδων, κοσμημάτων και οστά ζώων που αποδεικνύουν τη συστηματική και διαχρονική κατοίκηση του χώρου από τη Νεολιθική εποχή (γύρω στα 3000 π.Χ.) ως τα τέλη περίπου του 7ου αιώνα π.Χ.

Η θέα από την Ακρόπολη Σμαρίου είναι υπέροχη. Το μάτι του επισκέπτη, ανεμπόδιστα, μπορεί να διακρίνει μέχρι και το μακρινό νησί «Ντία».

[Εκκλησίες ιστορικής αξίας](#)

- Εκκλησία της Παναγίας. Βρίσκεται εντός του οικισμού και φέρει στο υπέρθυρο της τη χρονολογία 1836.
- Μοναστήρι του Προφήτη Ηλία. Κτίσθηκε επί Τουρκοκρατίας πάνω σε πηγή. Στο γύρω χώρο υπήρχαν κελιά όπου κατέφευγαν και διέμεναν μοναχοί, ορισμένα από τα οποία σώζονται έως σήμερα.
- Ξωκλήσι του Σωτήρος Χριστού. Βρίσκεται στη πλαγιά του λόφου Προφήτη Ηλία και είναι σχεδόν ολόκληρο κοσμημένο με θαυμάσιες τοιχογραφίες, χαρακτηριστικές της τεχνοτροπίας που επικρατούσε κατά τον 14ο αιώνα.
- Ξωκλήσι του Αγίου Γεωργίου. Βρίσκεται μέσα στο Σμαριανό κάμπο και αποτελεί την αρχαιότερη βυζαντινή γραπτή πηγή για το Σμάρι σύμφωνα με την κτητορική του επιγραφή (1320-1321). Είναι διακοσμημένο με υπέροχες τοιχογραφίες που δυστυχώς καλύπτονται με επιχρίσματα.

ΤΟ ΣΜΑΡΙ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΜΙΑ ΚΑΛΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΥ ΒΙΩΣΙΜΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Το Σμάρι κατατάσσεται στους προορισμούς που αναπτύσσονται σύμφωνα με τις αρχές του βιώσιμου τουρισμού, επειδή η ανάπτυξη της περιοχής προωθείται με σεβασμό στο κοινωνικό, πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον καθώς και στην «τοπική κληρονομιά».

Συγκεκριμένα:

- Οποιοσδήποτε παρεμβάσεις στον οικισμό (ανεγέρσεις κατοικιών, αναπαλαιώσεις κ.α.) γίνονται με σεβασμό στην παραδοσιακή του αρχιτεκτονική.

- Υπάρχει ολοκληρωμένο δίκτυο αποχέτευσης και γίνεται συστηματική ανακύκλωση απορριμμάτων.

- Οι εκδηλώσεις που οργανώνονται, σκοπό έχουν την ανάδειξη της τοπικής παράδοσης με την αναβίωση παλαιών εθίμων.

Κύριο μέλημα μας είναι η ενσωμάτωση των επισκεπτών στην περιβαλλοντική φυσιογνωμία του οικισμού.

Το Σμάρι είναι ένας ιδανικός προορισμός για όσους αναζητούν ένα καταφύγιο από το χάος της σύγχρονης ζωής.

- Επίσης διάφορες τοποθεσίες γύρω από το Σμάρι όπου έχουν Βρεθεί Μινωικές και Πρωτοελληνικές αρχαιότητες. Οι τοποθεσίες αυτές είναι: Η κορυφή του Προφήτη Ηλία, η ρεματιά Λαγού, η Αγκάραθος, η Ρίζα, η Λειβαδίτσα, ο Γέρο Λάκκος, τα Σπιτάκια, η Λίθος, η Σπυλαιρίδα, η μονή Καλλέργη και τα Λενικά.
- **Τη Βυζαντινή Εκκλησία του 8^{ου} αιώνα, που βρίσκεται στο δημοτικό διαμέρισμα Αμαριανού**, καθώς επίσης και τις αναξιοποίητες διαδρομές Βρύσες-Αχερόσπηλος-Καράς-Αφέντης(που βρίσκεται στην κορυφή του βουνού) και Παχυδέτης(όπου υπάρχει σπήλαιο), όπως και το μονοπάτι που βρίσκεται στη Πολυθέα και έχει μήκος δύο χιλιομέτρων.
- **Το εξαιρετικής ομορφιάς πρινόδασος του Γερακίου** καθώς και τη γενικότερη μορφολογία της περιοχής (υψώματα) που προσδίδει ενδιαφέρουσες προοπτικές εναλλακτικού τουρισμού, όπως η χρήση υψωμάτων από λέσχες αεροπτεριτών.
- Την πηγή Καρουζανού, όπου λειτουργεί και επιχείρηση εμφιάλωσης του ομώνυμου νερού καθώς επίσης και το δύσβατο λόγω πυκνής βλάστησης φαράγγι των Ασκών.

Τοιχογραφημένοι ναοί

Καστέλλι – ναός Αφέντη Χριστού

Καστέλλι – ναός Αγίας Φωτεινής

Καστέλλι – ναός Αγίου Γεωργίου Ροβυθιώτη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Καστέλλι – ναός Αγίου Ιωάννου Ρομανίτο
Διαβαϊδέ – ναός Αγίου Γεωργίου Σφακιώτη
Καρδουλιανώ – ναός Αγίου Ιωάννου (ερειπωμένος)
Σκλαβεροχώρι – ναός Παναγίας
Αποστόλοι – ναός Παναγίας Κεράς (ο ναός γκρεμίστηκε στην διάρκεια της Κατοχής και οι τοιχογραφίες του έχουν μεταφερθεί στο Ιστορικό Μουσείο Ηρακλείου
Αποστόλοι – ναός Αγίου Γεωργίου
Σμάρι – ναός Αφέντη Χριστού
Σμάρι – ναός Αγίου Γεωργίου
Λύτπος – ναός Αγίου Γεωργίου Τζενεράιλδο
Λύτπος – ναός Αγίου Νικολάου
Λύτπος – ναός Αγίου Γεωργίου
Κασταμονίτσα – ναός Παναγίας
Κασταμονίτσα – ναός Αγίου Νικολάου
Αμαριανό – ναός Αγίου Γεωργίου Κεφαλιώτη
Αμαριανό – ναός Παναγίας Καρυδάκι
Μαθιά – ναός Αγίων Πάντων
Μαθιά – ναός Αγίου Γεωργίου
Γεράκι – ναός Μιχαήλ Αρχαγγέλου
Ευαγγελισμός – ναός Αγίου Αντωνίου
Ευαγγελισμός – ναός Παναγίας
Μπιτζαριανώ – ναός Αγίου Παντελεήμονα
Πολυθέα – ναός Παναγίας

Βυζαντινοί ναοί (χωρίς τοιχογραφίες)

Ναός Αγίου Ιωάννου -Λιλιανό
Ναός Αγίου Νικολάου – Διαβαϊδέ
Ναός Αγίων Αναργύρων – Ξυδάς
Ναός Αγίου Γεωργίου – Λαγού
Ναός Τιμίου Σταυρού –Αρχαία Λύκτος

Επιπλέον, στην περιοχή του Δήμου υπάρχουν αρκετές εκκλησίες βυζαντινών καθώς και μεταγενέστερων χρόνων όπως και εγκαταλελειμμένοι ανεμόμυλοι και νερόμυλοι. Η αξιοποίηση του παραπάνω περιγραφέντος πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος και της σημαντικής πολιτιστικής κληρονομιάς , θα έχει σαν αποτέλεσμα αφενός μεν την αύξηση των επισκεπτών στην περιοχή και αφετέρου την ενίσχυση του εισοδήματος των κατοίκων και των εσόδων του Δήμου.

Πόλοι τουριστικής έλξης στη Δημοτική Ενότητα Θραψανού :

Το Θραψανό αποτελεί ένα προορισμό με αρκετά ενδιαφέροντα μέρη τα οποία μπορεί να θαυμάσει ο επισκέπτης. Κάποια από αυτά είναι:

- ♦ Τα αγγειοπλαστεία του χωριού όπου μπορεί κάποιος να θαυμάσει από κοντά την κατασκευή των αγγείων .Η **Αγγειοπλαστική** είναι μία από τις αρχαιότερες τέχνες και έχει να κάνει με την κατασκευή κυρίως πήλινων αγγείων. Αποτελεί κατηγορία της **κεραμικής τέχνης**, που αναφέρεται στον **πηλό** και σε όλες τις μορφές που μπορεί να πάρει. Το Θραψανό, αναμφισβήτητα θεωρείται το μεγαλύτερο κέντρο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

αγγειοπλαστικής στην **Κρήτη. Η Βεντέμα** (απο την βενετσιάνικη λέξη vendemmia=συγκομιδή) ήταν η εποχιακή μετακίνηση και παραμονή σε κάποιο μέρος της Κρήτης, των αγγειοπλαστών του Θραψανού, που άρχιζε στις γύρω στις 20 Μαΐου ενώ η επιστροφή τους φρόντιζαν να γίνει πριν τις 14 του Σεπτεμβρίου (μέρα γιορτής του Τιμίου Σταυρού πολιούχου του χωριού). Η μετακίνηση αυτή γινόταν απόλυτα οργανωμένα, κατα ομάδες ή όπως τα λέγανε "τακίμια" (από την τούρκικη λέξη τακίμι=σπείρα). Το τακίμι ήταν εξαμελής ομάδα και το αποτελούσαν ο "Μαστορας" με τους "Πουργούς" του δηλαδή :τον Στομαστόρα, τον Τροχάρη που έκανε και τον καμινάρη,το Ξυλά,τον Χωματά και τον Κουβαλητή.

- ♦ Το Δημοτικό σχολείο που αποτελεί το στολίδι του οικισμού .
- ♦ Την Παναγία την Πηγαδιώτισσα με το ξακουστό πηγάδι, αλλά και τους υπόλοιπους ναούς και εξωκλήσια του χωριού.
- ♦ Την Λιβάδα, την όμορφη μικρή λίμνη που αποτελεί πλέον συχνό προσορισμό όχι μόνο για τους επισκέπτες αλλά και για τους κατοίκους του χωριού.
- ♦ Τη εορτή της Αγίας Μαρίας που συνδυάζεται με τη «**Γιορτή του Θραψανιώτη Αγγειοπλάστη**» προς τιμή των αγγειοπλαστών. Οι εκδηλώσεις είναι τριήμερες με εκθέσεις και γλέντι στο χώρο του Δημοτικού Σχολείου.
- ♦ Τα τελευταία χρόνια έχει επίσης καθιερωθεί γλέντι - όπως γινόταν παλαιότερα - στην πλατεία του χωριού την **παραμονή του Τιμίου Σταυρού** (14 Σεπτεμβρίου) πολιούχου του Θραψανού.

Συνοψίζοντας τα κύρια χαρακτηριστικά της υφιστάμενης κατάστασης σχετικά με τον τουρισμό στην περιοχή,σημειώνουμε τα εξής :

- **Η περιοχή διαθέτει αξιόλογους φυσικούς πόρους και θέλγητρα που χρειάζονται ανάδειξη, αξιοποίηση και προστασία.**
- **Έλλειψη σε έργα βασικής και ειδικής τουριστικής υποδομής.**
- **Υπάρχει παντελής έλλειψη μεγάλων ξενοδοχείων και χώρων εστίασης,ενώ αντίθετα υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός κλινών σε ενοικιαζόμενα δωμάτια και επιπλέον δεν υπάρχουν οργανωμένες μονάδες κάμπινγκ.**
- **Η απασχόληση πέρα από την οικογένεια, διότι πρόκειται για οικογενειακές επιχειρήσεις, είναι πολύ περιορισμένη και αυτή σε θέσεις κατώτερου προσωπικού (καθαρίστριες, καμαριέρες, σερβιτόροι κλπ.).Το εισόδημα που προέρχεται από τον τουρισμό είναι και αυτό περιορισμένο και είναι συμπληρωματικό αυτού που προέρχεται από δραστηριότητες του πρωτογενή τομέα.**

- **Ποιότητα υπηρεσιών.** Η σημαντική αύξηση των βοηθητικών καταλυμάτων παρουσιάζει ορισμένα μειονεκτήματα. Επειδή οι ιδιοκτήτες τους ασκούν κάποιο άλλο επάγγελμα και συνήθως δεν απασχολούν προσωπικό, ή στις περιπτώσεις που απασχολείται προσωπικό πρόκειται κυρίως για καθαρίστριες, δεν υπάρχει σωστό επίπεδο προσφερόμενων υπηρεσιών, επαφή με τους πελάτες και γενικά αυτό που χαρακτηρίζεται φιλοξενία.
- **Από τα πλέον ουσιαστικά προβλήματα υποδομής** είναι η τουριστική εκπαίδευση, αγωγή και συνείδηση. Απαραίτητη προϋπόθεση για βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον τουρίστα, είναι η εκπαίδευση των ξενοδοχοϋπάλληλων και γενικότερα όλων όσων έχουν σχέση με το τουριστικό κύκλωμα.
- **Έλλειψη προβολής και ανάδειξης των πλεονεκτημάτων της περιοχής** .Οι μικρές μονάδες δεν διαφημίζονται και δεν πραγματοποιείται προ-κράτηση δωματίων από τουριστικά γραφεία.
- **Το ανεπαρκές και κακής ποιότητας οδικό δίκτυο** καθώς και η σχετική έλλειψη τεχνικών υποδομών δεν συμβάλλει στην ανάδειξη της περιοχής.

Τα μέτρα που θα οδηγήσουν στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος της περιοχής ώστε, να βελτιωθεί η ποιότητα του και να αυξηθεί η διεθνής ανταγωνιστικότητα του τουρισμού είναι:

- ✓ Η ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως ο οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, ο πολιτιστικός τουρισμός, ο τουρισμός σε ορεινές περιοχές, ο εσωτερικός τουρισμός, κ.α.
- ✓ Η αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων της περιοχής ,όπως οι φυσικές ομορφιές, ο πολιτισμός, το κλίμα, η κρητική διατροφή κ.α.
- ✓ Η αναβάθμιση στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών με την εξειδίκευση εργατικού δυναμικού συγκεκριμένων μορφωτικών επιπέδων.

1. 5. 2 Επιπτώσεις στην αναπτυξιακή φυσιογνωμία του Δήμου από την κατασκευή του Νέου Διεθνούς Αεροδρομίου

Η Κατασκευή του αεροδρομίου πρόκειται να επηρεάσει άμεσα την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας σε πολλούς τομείς.

Αναλυτικότερα όσον αφορά τα:

Μορφολογικά χαρακτηριστικά¹

¹ Στοιχεία από την ΜΠΕ Νέου Αεροδρομίου Καστελλίου , έτους 2009

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η επίδραση της κατασκευής του αεροδρομίου στο τοπίο και στο μορφολογικό περιβάλλον της περιοχής , σχετίζεται κυρίως με:

- τις εργασίες κατασκευής του έργου
- εκχερσώσεις βλάστησης επί της επιφάνειας των υποδομών του αερολιμένα
- παρεμβάσεις στην γύρω από το έργο περιοχή για την άρση των εμποδίων

Το έργο αναμένεται να επηρεάσει το ανάγλυφο και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής πλησίον του έργου. Κατά τη φάση της κατασκευής του αερολιμένα απαιτούνται μορφολογικές παρεμβάσεις σε μία έκταση της τάξεως των 1.452,8 στρ. Ωστόσο, δεδομένου ότι η συνολική έκταση της περιοχής του Δήμου είναι περίπου 398.453 στρ. συμπεραίνεται ότι θα απαιτηθούν μορφολογικές επεμβάσεις σε ποσοστό 0,36 % .Η συνολική έκταση του οικοπέδου στο οποίο πρόκειται να χωροθετηθεί το υπό δημοπράτηση έργο είναι της τάξεως των 6.029 στρ. το ποσοστό κατάληψης του αερολιμένα επί της περιοχής ανέρχεται σε 1,5 % περίπου. Το νέο Αεροδρόμιο χωροθετείται σε μικρή απόσταση από τους οικισμούς Ευαγγελισμός (26,6 m), Λιλιανό (34,2 m), Αρχάγγελος (298 m), Αγία Παρασκευή (629 m), Γαλελιανός (994,5 m) και Θραψανό (994,5 m), από τους οποίους είναι ορατός, λόγω του ανάγλυφου της περιοχής, ενώ χωροθετείται όμορα των ορίων του οικισμού Ρουσσοχώρια. Από τα παραπάνω, προκύπτει ότι θα υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις στα μορφολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής ,που χαρακτηρίζονται ως μόνιμες και μη αναστρέψιμες.

Όσον αφορά στα τοπιολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής, στη φάση λειτουργίας του αεροδρομίου, είναι προφανές ότι από το μέγεθος και το είδος του έργου, αναμένεται να επηρεαστούν ουσιαστικά από τη λειτουργία του, δεδομένου ότι στη θέση της σημερινής περιοχής αγροτικών καλλιεργειών θα δημιουργηθεί ένα σύγχρονο αεροδρόμιο μεγάλης κλίμακας. Βέβαια η μεταβολή αυτή θα έχει ξεκινήσει από την κατασκευαστική περίοδο αλλά από την αρχική περίοδο λειτουργίας του αεροδρομίου αναμένεται διαφορετικού είδους και κλίμακας επίδραση στα τοπιολογικά χαρακτηριστικά.

Επίσης,είναι προφανές ότι η νυχτερινή λειτουργία του αεροδρομίου είναι συνυφασμένη με τη χρήση φωτισμού. Οι κυριότεροι χώροι που απαιτείται να είναι φωτισμένοι είναι αυτοί των αεροδιαδρόμων, των υποστέγων, του αεροσταθμού και των χώρων στάθμευσης. Οι επιπτώσεις του φωτισμού του αεροδρομίου σχετίζονται με την επίδραση που μπορεί να έχει αυτός σε ευαίσθητες σε φως χρήσεις (ιστορικούς χώρους, αισθητικά πάρκα, οικοσυστήματα, πανίδα, οικισμούς κλπ). Στην περίπτωση του αεροδρομίου , οι επιδράσεις του φωτισμού σχετίζονται ως επί το πλείστον με την επίδραση που θα έχει το φως στους οικισμούς που βρίσκονται πλησίον του αεροδρομίου και πιθανώς δευτερεύοντος με τυχόν επιδράσεις που μπορεί να έχει στην

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ορνιθοπανίδα της περιοχής. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι μεταξύ των φωτισμένων περιοχών του αεροδρομίου και των οικισμών θα υπάρχει μια περιοχή που δεν θα φωτίζεται καθώς και ότι στην περιοχή γύρω από το αεροδρόμιο δεν υπάρχουν κάποιες άλλες ευαίσθητες σε φως χρήσεις (π.χ. αισθητικά πάρκα) εκτιμάται ότι η επίπτωση της χρήσεως φωτισμού στην περιοχή του αεροδρομίου θα δημιουργήσει μη σημαντικές επιπτώσεις στο τοπίο της περιοχής .

Γεωλογία και εδαφολογικά χαρακτηριστικά

Όσον αφορά στα εδαφικά χαρακτηριστικά, οι δυνητικές επιπτώσεις από την κατασκευή του έργου σχετίζονται με τα εξής:

- διασπάσεις, μετατοπίσεις, συμπίεσεις ή υπερκαλύψεις του επιφανειακού στρώματος του εδάφους
- η επικάλυψη σκόνης ή άλλων ατμοσφαιρικών ρύπων στα εδάφη της περιοχής γύρω από την περιοχή του αεροδρομίου.

Όσον αφορά στα στερεά απόβλητα και τα απορρίμματα που θα παράγονται από τη λειτουργία του αεροδρομίου, ο σχεδιασμός του έργου προβλέπει τα εξής:

- Τα στερεά απόβλητα θα συλλέγονται σε προκαθορισμένους χώρους που θα πληρούν τις προδιαγραφές της νομοθεσίας για την προσωρινή αποθήκευσή τους και στη συνέχεια θα απομακρύνονται από κατάλληλα αδειοδοτημένες εταιρείες.
- Για τα απορρίμματα ο σχεδιασμός προβλέπει σύστημα διαχείρισης, το οποίο θα περιλαμβάνει τη συλλογή και τον κατάλληλο διαχωρισμό των απορριμμάτων έτσι ώστε να μεγιστοποιείται το ανακυκλώσιμο κλάσμα και στη συνέχεια τη μεταφόρτωση των στερεών αποβλήτων του Αεροδρομίου και τη μεταφορά και διάθεσή του μεν ανακυκλώσιμου κλάσματος σε αδειοδοτημένη μονάδα ανακύκλωσης του Νομού και του υπολοίπου σε εγκεκριμένο Χώρο Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων.

Στα εδαφολογικά χαρακτηριστικά, δυνητική πηγή επίδρασης κατά τη φάση λειτουργίας αποτελούν οι εκπομπές σωματιδίων και ατμοσφαιρικών ρύπων από τις κινήσεις προσγείωσης και απογείωσης των αεροπλάνων.

Οικοσυστήματα –Χλωρίδα-Πανίδα

Οι επιπτώσεις από την κατάληψη οικοσυστημάτων εντός της εγκατάστασης αναμένεται να είναι μετρίως σημαντικές, διότι η έκταση που αναμένεται να καταλάβει το αεροδρόμιο (6.029 στρ περίπου) και η έκταση που εκτιμάται ότι θα αποψιλωθεί προς άρση των εμποδίων πτήσεων είναι 1.452,8 στρ. και καταλαμβάνουν το 1,86 % της

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

συνολικής έκτασης του Δήμου (398.453 στρ.), ενώ παράλληλα, η περιοχή καλύπτεται κατά κύριο λόγο από δενδρώδεις καλλιέργειες (ελαιώνες και αμπελώνες) και δεν παρουσιάζει κάποιο οικολογικά σημαντικό χαρακτηριστικό.

Η δεύτερη κατηγορία των επιπτώσεων στα οικοσυστήματα σχετίζεται με τις προκαλούμενες επιπτώσεις στην άμεση περιοχή των έργων και η ένταση των επιπτώσεων, η χρονική τους διάρκεια καθώς και η δυνατότητα αντιμετώπισής τους δύναται να ποικίλει σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με το είδος και το σχεδιασμό των έργων – δραστηριοτήτων καθώς και με τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπιση τους.

Στην περίπτωση του αεροδρομίου Καστελλίου ο θόρυβος από τις κατασκευαστικές εργασίες (λειτουργία εργοταξίου, κινήσεις οχημάτων, εργασίες εκσκαφών, κλπ) είναι η παράμετρος που αναμένεται να επηρεάσει σε κάποιο βαθμό τις λειτουργίες των οικοσυστημάτων της γύρω περιοχής. Η όχληση αυτή οδηγεί στην απομάκρυνση των πληθυσμών πανίδας από τις ισχυρές πηγές θορύβου των πλέον ευαίσθητων πληθυσμών πουλιών και μικρών θηλαστικών και προκαλεί μια σχετική ανακατανομή στη σύνθεση της πανίδας.

Κατά τη φάση λειτουργίας του αεροδρομίου, οι επιπτώσεις που μπορούν να προκληθούν στα οικοσυστήματα από τη λειτουργία του, σχετίζονται με την υποβάθμιση οικοσυστημικών λειτουργιών, ή την παρενόχληση ειδών της πανίδας των άμεσα γειτνιαζόμενων με το αεροδρόμιο φυσικών οικοσυστημάτων.

Σημειώνεται ότι ειδικά όσον αφορά στην ορνιθοπανίδα της περιοχής, η λειτουργία του αεροδρομίου προβλέπει τη χρήση ειδικών μέτρων απομάκρυνσης της από την περιοχή προσέγγισης του αεροδρομίου (τραπέζια προσέγγισης) ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια των πτήσεων. Ως εκ τούτου, αναμένεται ότι τα είδη ορνιθοπανίδας που σήμερα κινούνται εντός της περιοχής, θα αναγκαστούν να μεταφερθούν σε περιοχές που δεν θα επηρεάζονται από τη λειτουργία του αεροδρομίου.

Επιπλέον, στην περιοχή χωροθετείται ήδη το στρατιωτικό αεροδρόμιο, του οποίου η λειτουργία έχει καθορίσει σε κάποιο βαθμό συγκεκριμένες συνθήκες λειτουργίας των οικοσυστημάτων.

Οι επιπτώσεις που δυνητικά μπορούν να προκληθούν στην χλωρίδα της περιοχής από την κατασκευή του αεροδρομίου σχετίζονται με την κατάληψη εκτάσεων, στις οποίες σήμερα φύονται διάφορα είδη χλωρίδας.

Όσον αφορά στην πανίδα, λόγω της κλίμακας των επεμβάσεων αναμένεται μετακίνηση ειδών πανίδας σε γειτονικές περιοχές και μεταβολή των προτύπων κατανομής των ειδών. Στην περιοχή αναμένεται διαταραχή της πανίδας και απομάκρυνση των μικρών ζώων και των πουλιών.

Ανθρωπογενές περιβάλλον

Χρήσεις γης²

Με την κατασκευή του αερολιμένα αναμένεται αλλαγή στο υφιστάμενο καθεστώς χρήσεων γης, σε μία έκταση περίπου 7.481,8 στρεμμάτων, που αφορά το γήπεδο χωροθέτησης (6.029 στρ.) και την έκταση που θα διαμορφωθεί κατάλληλα για την άρση των εμποδίων κατά τη διάρκεια των προσγειώσεων και απογειώσεων των αεροσκαφών (1.452,8 στρ.).

Επισημαίνεται ότι το αεροδρόμιο, βρίσκεται εκτός ορίων θεσμοθετημένων χρήσεων γης (π.χ. όρια οικισμών, θεσμοθετημένων αρχαιολογικών χώρων, κλπ), ενώ για την άμεση περιοχή δεν υφίσταται κανενός είδους ρύθμιση των χρήσεων γης και ως εκ τούτου δεν απαιτείται κανενός είδους τροποποίηση θεσμοθετημένων χρήσεων γης.

Κατά τη φάση λειτουργίας ενός σημαντικού έργου συγκοινωνιακής υποδομής, όπως το συγκεκριμένο εκτιμάται ότι οι επιπτώσεις στις χρήσεις γης σχετίζονται με τα εξής:

- Αλλαγή των χρήσεων γης της περιοχής κατάληψης του έργου
- Μεταβολές στις χρήσεις γης σε μια ακτίνα γύρω το έργο

Όπως είναι προφανές η περιοχή που κατά την διάρκεια την κατασκευαστικής περιόδου θα δεσμευτεί για την κατασκευή του έργου, μετά την έναρξη της λειτουργίας του αεροδρομίου θα αποκτήσει μια εντελώς νέα χρήση, τόσο σε σχέση με τη σημερινή (γεωργικές καλλιέργειες) όσο και σε σχέση με αυτή που έχει κατά τη διάρκεια της κατασκευαστικής περιόδου (εργοταξιακή). Το μέγεθος της επίπτωσης σχετίζεται με το ποσοστό της έκτασης που θα καταληφθεί σε σχέση με την συνολική έκταση της περιοχής, που όπως έχει αναφερθεί είναι της τάξης του 1,36%. Ως εκ τούτου, οι επιπτώσεις που αναμένεται να προκύψουν στις χρήσεις γης λόγω της κατάληψης από το αεροδρόμιο αξιολογούνται ως μετρίως σημαντικές, ενώ θα είναι μόνιμες και μη αναστρέψιμες.

Οι μεταβολές στις χρήσεις γης σε μια ακτίνα γύρω από το αεροδρόμιο σχετίζονται με τα εξής:

- Μεταβολές στις χρήσεις γης που θα προκύψουν για την αποφυγή εμποδίων μέσα στις ζώνες προσέγγισης των αεροπλάνων
- Μεταβολές στις χρήσεις γης που θα προκύψουν σε μια ακτίνα γύρω από το αεροδρόμιο, ως αποτέλεσμα την ανάπτυξης δραστηριοτήτων που συσχετίζονται με τη λειτουργία του

---

² Στοιχεία από την Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Αεροδρομίου Καστελλίου έτους 2009

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Όσον αφορά στις μεταβολές των χρήσεων γης στις ζώνες προσέγγισης των αεροπλάνων, προς αποφυγή δημιουργίας εμποδίων μέσα στις παραπάνω ζώνες από νέες κατασκευές θα χρειασθεί να θεσμοθετηθεί η έγκριση του ύψους των νέων κατασκευών από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ) σαν προϋπόθεση για την έγκριση της σχετικής οικοδομικής άδειας.

Εκτιμάται ότι η αποφυγή τεχνητών εμποδίων εξασφαλίζεται αν η απαίτηση για την παραπάνω έγκριση περιορισθεί για κατασκευές που πρόκειται να κατασκευασθούν σε απόσταση:

- μικρότερη από 200m δυτικά από τον άξονα του τροχόδρομου Α
- μικρότερη από 200m ανατολικά από τον άξονα του διαδρόμου
- μικρότερη από 500m από τα δύο άκρα του διαδρόμου και μέσα στο πλάτος που ορίζουν τα παραπάνω όρια .

Για κατασκευές εκτός των παραπάνω ορίων αλλά μέσα στα όρια των μεταβατικών επιφανειών και των επιφανειών προσέγγισης και απογείωσης θα απαιτηθεί η έγκριση της ΥΠΑ μόνο εφόσον η στάθμη της κορυφής τους υπερβαίνει κατά 10m τη στάθμη του διαδρόμου του αεροδρομίου. Σε κάθε περίπτωση τα όρια αυτά θα οριστικοποιηθούν με πρωτοβουλία της ΥΠΑ.

Οι περιορισμοί αυτοί μπορούν να ενταχθούν σε υφιστάμενα, υπό εκπόνηση ή μελλοντικά σχέδια πολεοδομικού σχεδιασμού για την περιοχή, τα οποία όπως είναι γνωστό περιλαμβάνουν τα εξής επίπεδα:

- Ρυθμιστικό Σχέδιο
- Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο & ΣΧΟΟΑΠ
- Πολεοδομική μελέτη

Όσον αφορά στις μεταβολές στις χρήσεις γης που αναμένεται να προκύψουν σε μια ακτίνα γύρω από το αεροδρόμιο, θα πρέπει να αναφερθούν τα εξής:

- Η εμπειρία από την ανάπτυξη σημαντικών συγκοινωνιακών έργων σε διάφορες περιοχές της χώρας έχει δείξει ότι γύρω από αυτές τείνουν να αναπτύσσονται χρήσεις γης που είναι δορυφορικές της χρήσης του συγκεκριμένου έργου
- Σε πολλές περιπτώσεις στη χώρα μας και κυρίως στις περιοχές με περιορισμούς στην οικιστική ανάπτυξη (π.χ. νησιά) έχει παρατηρηθεί η ανάπτυξη άναρχης δόμησης γύρω από αεροδρόμια
- Μια από τις βασικές παραμέτρους επηρεασμού των χρήσεων γης που θα αναπτυχθούν γύρω από το αεροδρόμιο είναι τα επίπεδα της στάθμης θορύβου που θα προκύψουν από τη λειτουργία του και η συμβατότητα τους με τις χρήσεις γης.

Η κατασκευή του νέου αεροδρομίου στο Καστέλι, αναμένεται να διαφοροποιήσει πλήρως την εικόνα της ευρύτερης περιοχής. Πρόκειται για το μεγαλύτερο έργο που έχει προγραμματιστεί τα τελευταία χρόνια σε όλη την Περιφέρεια Κρήτης.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Οι επιπτώσεις από την κατασκευή αυτού του μεγάλου έργου αναμένεται να είναι πολλές και διαφορετικές. Είναι σίγουρο ότι για τη διαχείριση των επιπτώσεων του έργου, απαιτείται ο καθορισμός χρήσεων γης, ο σχεδιασμός των απαραίτητων δικτύων υποδομής, ο καθορισμός περιοχών πολεοδόμησης κα.

Όλα τα παραπάνω καταδεικνύουν την αναγκαιότητα εκπόνησης ενός Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου για το σύνολο του Δήμου Μινώα, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στις διατάξεις του Ν. 2508/1997 (ΦΕΚ-124 Α') «Βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών της χώρας και άλλες διατάξεις» (άρθρ 4).

Η έγκριση εκπόνησης του Γ.Π.Σ. γίνεται, σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 4 του Ν. 2508/1997, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης μετά από γνώμη του Περιφερειακού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος.

- Σημειώνεται ότι το έργο προβλέπει μια σημαντική έκταση (440 στρ.) για την κάλυψη των εμπορικών χρήσεων που να αναμένεται να προκύψουν στην ευρύτερη περιοχή . Παρόλ' αυτά, εκτιμάται ότι στην προοπτική του χρόνου και ειδικότερα μερικά χρόνια μετά την έναρξη της λειτουργίας του υπό αεροδρομίου αναμένεται, να υπάρχει αυξημένη απαίτηση για παρόμοιες χρήσεις και ως εκ τούτου σταδιακή αλλαγή των χρήσεων γης στην περιοχή γύρω από αυτό.

Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν εκτιμάται ότι από τη λειτουργία του αεροδρομίου αναμένεται να υπάρχουν ουσιαστικές επιπτώσεις στις χρήσεις γης της περιοχής. Το μέγεθος και το είδος των επιπτώσεων που θα προκύψουν σχετίζεται πέραν των άλλων και με τη δυναμική ανάπτυξης του αεροδρομίου αλλά εκτιμάται πως δεδομένου ότι η ανάπτυξη των νέων χρήσεων γης θα γίνει με βάση τα εξειδικευμένα σχέδια οριοθέτησης που θα εκπονηθούν για την περιοχή (ΣΧΟΟΑΠ, Ρυθμιστικό Σχέδιο, κλπ), οι επιπτώσεις που θα προκύψουν θα είναι μετρίως σημαντικές, ενώ θα είναι μόνιμες και μερικώς αναστρέψιμες (με βάση τυχόν μέτρα που μπορούν να ληφθούν εάν κριθεί απαραίτητο).

Ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον

Οι δυνητικές επιπτώσεις του αεροδρομίου στο ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής κατά την κατασκευαστική περίοδο σχετίζονται με

- την κατάληψη περιοχών που διαθέτουν ιστορική και πολιτιστική αξία
- με την επίδραση που μπορούν να έχουν οι κατασκευαστικές εργασίες στη λειτουργία και επισκεψιμότητα τέτοιων χώρων
- με την οπτική όχληση που θα προκύπτει από οι κατασκευαστικές εργασίες σε επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Όπως έχει αναφερθεί, εντός της άμεσης περιοχής του Δήμου μας, έχουν εντοπιστεί αρχαιολογικά ευρήματα σε διάφορες θέσεις καθώς και χώροι που διαθέτουν ιστορική και πολιτιστική αξία, οι οποίοι είναι :

- Άγιος Νικόλαος ή Καλύβες: εκτεταμένος ελληνορωμαϊκός και βυζαντινός οικισμός σε επαφή με την ΝΑ άκρη του διαδρόμου του υφιστάμενου στρατιωτικού αεροδρομίου
- Τροχάλιοι: μινωικός οικισμός ή μεγάλη αγρέπταυλη στο ΝΑ όριο της περιοχής (ίσως λίγο έξω από αυτήν). Στο σημείο αυτό έχει πραγματοποιηθεί σωστική ανασκαφή κατά το παρελθόν
- Μεζερλίκια: 1 Km περίπου βόρεια από το χωριό Ρουσοχώρια. Πρόκειται για μεγάλα μινωικά κτίρια ορατά στην επιφάνεια με άφθονο διάσπαρτο οικοδομικό υλικό.
- Κιπεράς: εκτεταμένος μινωικός οικισμός νότια του χωριού Ευαγγελισμός.
- Ελληνικά: ρωμαϊκή εγκατάσταση σε επαφή με το ΝΔ άκρο του διαδρόμου του υφιστάμενου αεροδρομίου

Πέραν των προαναφερόμενων χώρων, με βάση νεότερη έρευνα των αρμόδιων αρχαιολογικών υπηρεσιών έχουν εντοπιστεί άλλες έξι (6) θέσεις με διάφορα αρχαιολογικά ευρήματα, χωρίς στην παρούσα φάση να υπάρχουν επαρκή στοιχεία περιγραφής τους.

Εκτός από τις εντοπισμένες θέσεις υπάρχει σε κοντινή απόσταση εσκαμμένος μινωικός και ελληνοιστικός οικισμός και **ο κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος του Καστελίου** (ΦΕΚ 627/18-7-1995) όπου η Υπηρεσία πραγματοποιεί επί σειρά ετών σωστικές ανασκαφές σε οικόπεδα και δύο ανασκαμμένα μινωικά ιερά κορυφής στη θέση Σκλαβεροχώρι και Κεφάλια, ανατολικά από το χωριό Λιλιανό. Κάθε είδους εργασία μέσα στα όρια των αρχαιολογικών αυτών χώρων υπόκειται στον έλεγχο της κατά νόμο Αρχαιολογικής Υπηρεσίας.

Επίσης, σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ23/63397/2789πε/16-9-1994 (ΦΕΚ 748/Β/5-10-1994) κηρύχθηκε αρχαιολογικός χώρος η περιοχή του Προφήτη Ηλία στο Αρκαλοχώρι.

Ωστόσο, οι κατασκευαστικές εργασίες που θα διεξαχθούν σε περιοχές εντός του οικοπέδου χωροθέτησης καθώς και σε πλησίον αυτού περιοχές (π.χ. περιοχές άρσης εμποδίων) θα γίνουν κατά τέτοιο τρόπο ώστε να προστατευθούν τα αρχαιολογικά ευρήματα που θα εμφανιστούν στο στάδιο της κατασκευής του έργου. Σε κάθε περίπτωση όλες οι ανασκαφικές εργασίες που θα απαιτηθούν θα γίνουν σε συνεργασία και υπό την επιτήρηση των εκπροσώπων των αρμόδιων αρχαιολογικών υπηρεσιών.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Όσον αφορά στην επίδραση που μπορούν να έχουν οι κατασκευαστικές εργασίες στη λειτουργία των επισκέψιμων αρχαιολογικών χώρων της περιοχής, θα πρέπει να αναφερθούν τα εξής:

- ♦ Δυνητικά επισκέψιμοι αρχαιολογικοί χώροι είναι αυτοί που έχουν οριοθετηθεί και θεσμοθετηθεί με σχετικές αποφάσεις του Υπουργείου Πολιτισμού

Ως επίδραση του έργου σε αυτούς μπορούν να θεωρηθούν τα εξής:

- ♦ τυχόν επίδραση στο οδικό δίκτυο πρόσβασης σε αυτούς
  - ♦ αυξημένα επίπεδα σκόνης στην περιοχή που μπορούν να δημιουργήσουν αφενός μεν πρόβλημα στα αρχαιολογικά ευρήματα και αφετέρου κακή εντύπωση στους επισκέπτες

Σύμφωνα με το σχεδιασμό, θα δημιουργηθούν εργοταξιακοί δρόμοι και το μεγαλύτερο ποσοστό των κινήσεων θα γίνονται εντός αυτών, ενώ όπως είναι προφανές θα χρησιμοποιηθεί το υφιστάμενο οδικό δίκτυο για την μεταφορά των απαιτούμενων πρώτων υλών. Στην παρούσα φάση δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί το επίπεδο χρήσης του υφιστάμενου οδικού δικτύου της περιοχής παρόλ' αυτά λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός ότι η επισκεψιμότητα των αρχαιολογικών χώρων της περιοχής δεν είναι τόσο υψηλό, εκτιμάται ότι οι επιπτώσεις που θα προκύψουν στους αρχαιολογικούς χώρους του Δήμου, θα είναι μη σημαντικές.

Οι επιπτώσεις κατά τη φάση της λειτουργίας του αεροδρομίου στο ιστορικό και πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής σχετίζονται :

- με τυχόν επιδράσεις από το θόρυβο και τις δονήσεις στην λειτουργία και τα δομικά στοιχεία του ιστορικού τόπου
- την οπτική όχληση του χώρου από τη λειτουργία του αεροδρομίου
- την ατμοσφαιρική ρύπανση που μπορεί να επηρεάσει τους αρχαιολογικούς χώρους και τους επισκέπτες (αίσθημα δυσφορίας).

Κοινωνικό και οικονομικό Περιβάλλον

Οι επιπτώσεις του μεγάλου αυτού συγκοινωνιακού έργου υποδομής στην κοινωνία και την οικονομία της περιοχής κατά την κατασκευαστική του περίοδο, σχετίζονται κατά κύριο λόγο με τα εξής :

- Την επίδραση στην απασχόληση (άμεση και έμμεση) τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο
- Την επίδραση στους παραγωγικούς τομείς της άμεσης και ευρύτερης περιοχής
- Την επίδραση στην κατοικία σε επίπεδο άμεσης και ευρύτερης περιοχής
- Την οικονομία σε εθνικό και τοπικό επίπεδο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στην παρούσα φάση δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί επακριβώς η άμεση απασχόληση στο υπό δημοπράτηση έργο, παρόλ' αυτά λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η κατασκευή του αεροδρομίου αναμένεται να διαρκέσει περίπου πέντε (5) χρόνια καθώς και το γεγονός ότι η καταρχήν εκτίμηση του προϋπολογισμού του έργου είναι της τάξης των 1,0 δισ. ευρώ, εκτιμάται ότι θα δημιουργηθούν περίπου 1000 νέες θέσεις εργασίας και ως εκ τούτου η αύξηση στην απασχόληση θα είναι ουσιαστική τόσο για την άμεση όσο και την ευρύτερη περιοχή του Δήμου . Το συμπέρασμα προκύπτει και από το γεγονός ότι στα περιφερειακά έργα υποδομής, οι κατασκευαστικές εταιρείες έχουν την τάση να προσλαμβάνουν το προσωπικό από την περιοχή υλοποίησης του έργου αφενός μεν για να μειώνουν τα κόστη τους και αφετέρου ως αντισταθμιστικό μέτρο προς την τοπική κοινωνία.

Πέρα από την άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας που θα προκύψουν από την υλοποίηση του αναπτυξιακού έργου,εκτιμάται ότι θα υπάρξει και ένας αρκετά σημαντικός αριθμός νέων θέσεων εργασίας σε τομείς που θα σχετίζονται εμμέσως με τη κατασκευαστική δραστηριότητα (συνεργεία, πρατήρια, κλπ). Ο αριθμός των έμμεσων νέων θέσεων εργασίας που πρόκειται να δημιουργηθούν δεν είναι δυνατόν να προσεγγιστεί επακριβώς, αλλά εκτιμάται ότι θα είναι, με συντηρητικές εκτιμήσεις, τουλάχιστον ανάλογος των άμεσων θέσεων εργασίας.

Συμπερασματικά, οι επιπτώσεις της υλοποίησης του αεροδρομίου κατά την κατασκευαστική περίοδο αναμένεται να έχουν θετικές επιπτώσεις στο τομέα της απασχόλησης των κατοίκων της περιοχής.

Κατά την κατασκευαστική περίοδο αναμένεται να επηρεαστεί σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό το σύνολο των παραγωγικών τομέων της περιοχής του Δήμου Μινώα Πεδιάδας. Ειδικότερα :

- ο πρωτογενής τομέας αναμένεται να επηρεαστεί από τη μια πλευρά αρνητικά, λόγω της μείωσης των υφιστάμενων γεωργικών εκτάσεων που θα καταληφθούν από το αεροδρόμιο και από την άλλη πλευρά αναμένεται να έχει μια έμμεση θετική επίδραση λόγω της αύξησης της ευμάρειας στην ευρύτερη περιοχή ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του έργου και ως εκ τούτου της κατανάλωσης προϊόντων του πρωτογενούς τομέα. Σημειώνεται ότι οι θιγόμενοι αγρότες θα αποζημιωθούν λόγω της απαλλοτρίωσης των οικοπέδων που θα απαιτηθούν για την υλοποίηση του αερολιμένα.
- Ο δευτερογενής τομέας αναμένεται να έχει τη μεγαλύτερη επίδραση από την υλοποίηση του έργου, δεδομένου ότι οι δραστηριότητες του κατασκευαστικού κλάδου εντάσσονται σε αυτόν τον τομέα και ως εκ τούτου εκτιμάται ότι το έργο θα επηρεάσει κατά κύριο λόγο επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα που θα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

λειτουργούν συμπληρωματικά με αυτή (π.χ. υπεργολάβους κατασκευαστικών εργασιών, συνεργεία, λατομεία (εάν απαιτηθεί), κλπ).

- ο Ο τριτογενής τομέας αναμένεται να επηρεαστεί κυρίως στο τομέα των υπηρεσιών, δεδομένου ότι η υλοποίηση ενός τόσο μεγάλου έργου θα επηρεάσει τόσο τις υπηρεσίες της περιοχής (π.χ. τράπεζες, μελετητές, κλπ) όσο και άλλους κλάδους αυτού του τομέα (π.χ. λιανικό εμπόριο, ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια).

Τέλος, όσον αφορά την επίδραση του έργου κατά την κατασκευαστική περίοδο στην οικονομία σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, από τα όσα έχουν αναφερθεί προκύπτει το συμπέρασμα ότι η ανάπτυξη ενός μεγάλου επενδυτικού προγράμματος όπως ένα Διεθνές αεροδρόμιο, θα έχει θετικές επιδράσεις στην εθνική και τοπική οικονομία. Ειδικότερα αναφέρονται τα εξής :

- ένα σημαντικό κομμάτι του κεφαλαίου επένδυσης θα διατεθεί σε επιχειρήσεις του δευτερογενούς κλάδου (χωματουργικές εργασίες, εταιρείες συμβούλων, κ.α.)
- το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα της χώρας θα αυξηθεί μέσω της φορολογίας των εισοδημάτων της εταιρείας και των επιχειρήσεων που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα οικονομικά με το έργο.

Εκτιμάται ότι η συγκεκριμένη επένδυση ακόμα και από το στάδιο της κατασκευής της μπορεί να συντελέσει στην σημαντική βελτίωση των οικονομικών χαρακτηριστικών της τοπικής και εθνικής οικονομίας.

Με βάση τον υφιστάμενο σχεδιασμό του έργου, στο στάδιο της λειτουργίας του αναμένεται να δημιουργηθούν περίπου 2.300 θέσεις εργασίας που θα αφορούν προσωπικό τόσο του αεροδρομίου όσο και εταιρειών που θα το χρησιμοποιούν. Όπως είναι προφανές αυτό θα οδηγήσει σε σημαντική αύξηση της απασχόλησης στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου, δεδομένου ότι το προσωπικό του αεροδρομίου αναμένεται να είναι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής του έργου.

Πέρα από την άμεση δημιουργία θέσεων εργασίας που θα προκύψουν από την λειτουργία του , εκτιμάται ότι θα υπάρξει και ένας αρκετά σημαντικός αριθμός νέων θέσεων εργασίας σε τομείς που θα σχετίζονται εμμέσως με τη λειτουργία του αεροδρομίου. Ο αριθμός των έμμεσων νέων θέσεων εργασίας που πρόκειται να δημιουργηθούν δεν είναι δυνατόν να προσεγγιστεί επακριβώς, αλλά μια καταρχήν εκτίμηση μπορεί να γίνει με την χρήση του περιφερειακού πολλαπλασιαστικού συντελεστή της τάξης του 1,3 και ως εκ τούτου εκτιμάται ότι οι έμμεσες θέσεις εργασίας που θα προκύψουν θα είναι της τάξης 3200.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Το Αεροδρόμιο στο Καστέλι έχει σχεδιαστεί ώστε αφενός μεν να καλύπτει επαρκώς την κίνηση που προβλέπεται για το χρόνο έναρξης της λειτουργίας τους, αλλά και θα έχει τη δυνατότητα περαιτέρω επέκτασης στο μέλλον σε περίπτωση που κριθεί απαραίτητο.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων ετών λειτουργίας του αεροδρομίου αναμένεται να αναπτυχθούν παραγωγικές δραστηριότητες γύρω από το αεροδρόμιο που σχετίζονται άμεσα με τη λειτουργία του, όπως για παράδειγμα αποθηκευτικών χώρων, τουριστικών γραφείων, γραφείων ενοικίασης οχημάτων, ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων και άλλων συναφών δραστηριοτήτων.

Τέλος, η σημαντικότερη ίσως επίδραση της λειτουργίας ενός σύγχρονου αεροδρομίου στο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής αφορά στην ανάπτυξη ορισμένων παραγωγικών τομέων, ο ρυθμός ανάπτυξης των οποίων επηρεάζεται από την ευκολία πρόσβασης. Ο βασικότερος τέτοιος παραγωγικός τομέας για την περιοχή της Κρήτης είναι ο Τουρισμός, δεδομένου ότι ένα πολύ σημαντικό τμήμα της ακαθάριστου τοπικού προϊόντος προκύπτει από αυτόν. Άλλοι τέτοιοι τομείς μπορεί να είναι το εμπόριο γεωργικών προϊόντων που απαιτούν άμεση μεταφορά στους τόπους κατανάλωσής τους.

Με τη λειτουργία του Αεροδρομίου Καστελίου τόσο ο Νομός Ηρακλείου όσο και οι περιοχές των άλλων Νομών που θα εξυπηρετούνται από αυτό θα αποκτήσουν ένα σημαντικό πλεονέκτημα στον τομέα της τουριστικής ανάπτυξης, δεδομένου ότι θα αρθεί ο περιορισμός της πρόσβασης τουριστών (γηγενών και αλλοδαπών) που σήμερα υφίσταται ως αποτέλεσμα των τεχνικών περιορισμών του αεροδρομίου του Ηρακλείου. Ειδικότερα, εκτιμάται ότι σημαντικός αριθμός νέων ξενοδοχειακών μονάδων θα αναπτυχθούν στην περιοχή, με αποτέλεσμα αντίστοιχα πολλαπλασιαστικά οφέλη για την ευρύτερη περιοχή. Επιπλέον, εκτιμάται ότι με τη λειτουργία του Αεροδρομίου Καστελίου θα δοθεί ώθηση στην εξαγωγική δραστηριότητα προϊόντων που παράγονται στην Κρήτη και τα οποία είναι διεθνώς φημισμένα, κάνοντας τα πιο ανταγωνιστικά σε σχέση με παρόμοια προϊόντα που παράγονται σε άλλες χώρες του κόσμου.

Τεχνικές υποδομές και δίκτυα

Οι επιπτώσεις που δυνητικά μπορούν να προκληθούν στις τεχνικές υποδομές και τα δίκτυα της περιοχής από την κατασκευή του αεροδρομίου, σχετίζονται με:

- Επεμβάσεις στα υφιστάμενα δίκτυα ύδρευσης
- Επεμβάσεις στο δίκτυο ηλεκτροδότησης της περιοχής

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Επιπτώσεις στο οδικό δίκτυο της περιοχής

Όσο αφορά στην παροχή ύδατος για την κάλυψη των αναγκών του αερολιμένα,, θα γίνει χρήση τεσσάρων (4) από τις επτά (7) γεωτρήσεις του υδραγωγείου Θραψανού το οποίο στην παρούσα φάση χρησιμοποιείται για την ενίσχυση της ύδρευσης Ηρακλείου (περίπου 3000 m³/ημέρα με τάσεις μείωσης).

Αναφορικά με την κάλυψη των ενεργειακών αναγκών του αεροδρομίου απαιτείται υψηλή κατανάλωση ενέργειας και εκτιμάται ότι πρέπει να κατασκευαστεί εναέριο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας των 150KV και υποσταθμός 150 / 20 KV εντός του γηπέδου του αεροδρομίου, διότι οι υφιστάμενοι υποσταθμοί της ΔΕΗ είναι αρκετά απομακρυσμένα σε σχέση με το αεροδρόμιο. Η τροφοδότηση του αεροδρομίου από τον υποσταθμό της ΔΕΗ θα γίνει με δύο υπόγεια καλώδια των 20 KV.

Κατά το στάδιο κατασκευής του έργου θα απαιτηθεί η επέκταση των υφιστάμενων δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς όμως τουλάχιστον σε πρώτη φάση να αναμένεται αύξηση των απαιτούμενων ποσοτήτων ενέργειας για τις υποδομές αερομεταφοράς στο Νομό Ηρακλείου. Συνεπώς, οι επιπτώσεις της κατασκευής του έργου στο δίκτυο ηλεκτροδότησης της ευρύτερης περιοχής αξιολογούνται ως μη σημαντικές, ενώ θα είναι μόνιμες και μη αναστρέψιμες.

Οι επιπτώσεις στο οδικό δίκτυο της περιοχής σχετίζονται με την επίδραση στην κυκλοφορία των τοπικών οδών της περιοχής από τα οχήματα μεταφοράς των απαιτούμενων πρώτων υλών και τα μηχανήματα των εργοταξίων. Ωστόσο, θα κατασκευαστούν μεγάλα έργα υποδομής και θα προκύψουν αλλαγές στο τοπικό οδικό δίκτυο της περιοχής.

Στο πλαίσιο αυτό, το ΥΠΕΧΩΔΕ έχει σχεδιάσει και την οδική προσπέλαση του αεροδρομίου, η οποία θα εξασφαλίζεται διαμέσου των παρακάτω οδών:

- Το τμήμα Χερσόνησος – αεροδρόμιο της οδού Χερσόνησος – Αρκαλοχώρι
- Το τμήμα αεροδρόμιο – Αρκαλοχώρι της παραπάνω οδού και στη συνέχεια η οδός Αρκαλοχώρι – Ηράκλειο της νέας οδικής σύνδεσης Ηράκλειο – Μάρθας
- Τις οδικές συνδέσεις πέραν του Αρκαλοχωρίου προς τα νότια παράλια της Κρήτης

Ως εκ τούτου το αεροδρόμιο στην περιοχή του Καστελλίου αναμένεται να έχει θετικές επιπτώσεις και στις οδικές μεταφορές και την κυκλοφορία των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής και των τουριστών, μέσω των συνοδών έργων που θα το συνοδεύουν.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Οι επιπτώσεις στις τεχνικές υποδομές και τα δίκτυα της περιοχής κατά τη φάση λειτουργίας του αεροδρομίου σχετίζονται με:

- Απαιτήση για αναβάθμιση των υποδομών ύδρευσης
- Απαιτήση για αναβάθμιση των υποδομών ηλεκτροδότησης της περιοχής
- Απαιτήση για τροποποιήσεις του υφιστάμενου οδικού δικτύου

Τέλος στα πλαίσια της κατασκευής του αεροδρομίου πρόκειται να υλοποιηθούν τα παρακάτω έργα:

- Διάδρομος προσαπογείωσης αεροσκαφών, μήκους 3.800 m
- Διπλός παράλληλος τροχόδρομος Κατηγορίας 4F με το ένα τουλάχιστον σκέλος του να εκτείνεται σε όλο το μήκος του διαδρόμου
- Δύο κάθετοι στο διάδρομο τροχόδρομοι Κατηγορίας 4E
- Δάπεδα στάθμευσης αεροσκαφών χωρητικότητας, 44 αεροσκαφών εμπορικής διακίνησης επιβατών, 11 αεροσκαφών γενικής αεροπλοΐας και 9 ελικοπτέρων
- Κτήριο αεροσταθμού έκτασης 70.000 m² περίπου
- Πύργος ελέγχου, κτίριο ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας και μετεωρολογικός σταθμός
- Εμπορευματικός σταθμός έκτασης 15.000 m² περίπου
- Αστυνομικός σταθμός, χωρητικότητας 400 αστυνομικών
- Πυροσβεστικός σταθμός χωρητικότητας 10 μεγάλων οχημάτων
- Κτίριο τροφοδοσίας
- Υποστηρικτικές εγκαταστάσεις (υπόστεγο συντήρησης αεροσκαφών, υπόστεγο γενικής αεροπλοΐας, εγκαταστάσεις συντήρησης αεροδρομίου, εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης εδάφους, σταθμός ανεφοδιασμού καυσίμων οχημάτων πίστας, δημόσιος σταθμός ανεφοδιασμού καυσίμων)
- Χώρος στάθμευσης μακράς και μικρής διάρκειας 400 και 200 θέσεων αντίστοιχα
- Χώρος αναμονής ταξί χωρητικότητας 100 οχημάτων
- Χώρος έκτασης 440 στρ. που προορίζεται για εμπορευματική δραστηριότητα
- Χώρος στάθμευσης ενοικιαζόμενων οχημάτων χωρητικότητας 400 οχημάτων με τις αναγκαίες βοηθητικές εγκαταστάσεις (γραφεία, πλυντήριο, κλπ.)
- Χώρος αναμονής τουριστικών λεωφορείων χωρητικότητας 110 οχημάτων
- Χώρος στάθμευσης υπαλλήλων αεροδρομίου χωρητικότητας 600 οχημάτων
- Χώρος συγκέντρωσης απορριμμάτων με εξοπλισμό προεπεξεργασίας για απόρριψη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- Εσωτερικό οδικό δίκτυο (οδούς πλάτους 5m, συνολικού μήκους περίπου 8km και οδούς πλάτους 10m, συνολικού μήκους περίπου 10km).
- Δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας
- Σύστημα ύδρευσης αεροδρομίου
- Σύστημα αποχέτευσης ακαθάρτων
- Σύστημα αντιπλημμυρικής προστασίας και αποχέτευσης ομβρίων υδάτων
- Σύστημα άρδευσης
- Σύστημα πυρόσβεσης
- Φωτοσήμανση
- Εγκαταστάσεις καυσίμων και εφοδιασμού αεροσκαφών

Συμπερασματικά:

Από τα προαναφερόμενα προκύπτει ότι οι επιπτώσεις στο αναπτυξιακό, στο κοινωνικό ,οικονομικό και φυσικό περιβάλλον της περιοχής του Δήμου μας θα είναι υψηλής κλίμακας.

Οι επιπτώσεις ενός μεγάλου αεροδρομίου στην κοινωνία και την οικονομία μιας περιοχής κατά την περίοδο λειτουργίας του σχετίζονται κατά κύριο λόγο με τα εξής :

- Τη αύξηση της άμεσης και έμμεσης απασχόλησης στην ευρύτερη περιοχή
- Με την αναβάθμιση της ποιότητας μετακίνησης από και προς την περιοχή του αεροδρομίου
- Την ανάπτυξη της περιοχής ως αποτέλεσμα της λειτουργίας συναφών με το αεροδρόμιο δραστηριοτήτων
- Την ανάπτυξη άλλων παραγωγικών τομέων όπως ο τουρισμός, οι ρυθμοί ανάπτυξης του οποίου επηρεάζονται από την ευκολία πρόσβασης .

Συνεργασία με άλλους ΟΤΑ

1. Συνεργασία του Δήμου Μινώα Πεδιάδας με τους Δήμους Αρχανών-Αστερουσίων και Χερσονήσου για την υλοποίηση του έργου με τίτλο “Ανάπτυξη δράσεων για την προώθηση της διαφάνειας, συμμετοχικότητας και παροχή προηγμένων υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για Δήμους της Κρήτης”, του ΕΠ Ψηφιακή Σύγκλιση.

Στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας 2 , «ΤΠΕ και βελτίωση της ποιότητας ζωής» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ψηφιακή Σύγκλιση»,ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας σε συνεργασία με τους Δήμους Αρχανών-Αστερουσίων και Χερσονήσου,έχει ξεκινήσει

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

συνεργασία για την υλοποίηση του παραπάνω έργου, το οποίο βρίσκεται στην φάση της συμβασιοποίησης.

Σκοπός του έργου είναι η ανάπτυξη στους τρεις Καλλικρατικούς Δήμους, ενός μοντέλου εφαρμογής για τη διαφάνεια και την κοινωνική συμμετοχή, την εκπαίδευση και την επικοινωνία. Το μοντέλο επικοινωνίας θα υλοποιηθεί μέσω μιας κοινής πλατφόρμας με λογισμικό εφαρμογών ανοικτού κώδικα και χρήση καινοτόμων τεχνολογιών αιχμής. Η κοινή πλατφόρμα θα αναπτυχθεί και θα εγκατασταθεί και τους 3 Δήμους και η παρεχόμενη λειτουργικότητα του έργου θα περιλαμβάνει:

- ✓ Δημιουργία on line δικτύου για την εξυπηρέτηση των μεταναστών.
- ✓ Διαχειριστικό σύστημα προβολής των έργων της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου στο Διαδίκτυο, on-line υπηρεσία ψηφιακής οπτικοακουστικής μετάδοσης ανοικτών διαδικασιών λήψης Αποφάσεων του Δήμου, δημοσίων θεαμάτων, εικαστικών δρώμενων, πολιτιστικών εκδηλώσεων. Επίσης θα παρέχει τη δυνατότητα στοχευμένης πληροφόρησης των δημοτών, διαχείρισης των προκηρύξεων, διαγωνισμών, προμηθειών αλλά και την ανάπτυξη ελεύθερου λογισμικού GIS για τη δημιουργία γέφυρας με το λογισμικό των Google Maps , για την εισαγωγή και προβολή σημείων ενδιαφέροντος.

Ο προϋπολογισμός του έργου ανέρχεται σε 270.231,00 ευρώ και η διάρκεια υλοποίησης του είναι 18 μήνες. Μάλιστα πρόσφατα ο Δήμος επικαιροποίησε την προγραμματική σύμβαση με το Δήμο Αρχανών-Αστερουσίων και Χερσονήσου, προκειμένου να προχωρήσει στη συμβασιοποίηση και ολοκλήρωση του έργου, στα πλαίσια της πρόσκλησης 42.1.

2. Συμμετοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας στο Διαδημοτικό Δίκτυο Κρήτης για τη διάχυση και την εφαρμογή του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης(Κ.Π.Α)

Με την υπ` αριθμό 120/2011 απόφαση του Δ.Σ Μινώα Πεδιάδας, επικαιροποιήθηκε η συμμετοχή του Δήμου μας, στο Διαδημοτικό δίκτυο Κρήτης για την προώθηση και εφαρμογή του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης(Κ.Π.Α).

Η δημιουργία του δικτύου έχει ως αντικείμενο τα παρακάτω :

1. Την ανταλλαγή γνώσεων και πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή του ΚΠΑ από τα μέλη του.
2. Την ενημέρωση σε θέματα που αφορούσαν τις τελευταίες εξελίξεις του ίδιου του εργαλείου σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

3. Την τεχνική και συμβουλευτική υποστήριξη των μελών του.
4. Τον συντονισμό μεταξύ των μελών για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της διαδικασίας.
5. Την διάχυση των καλών πρακτικών που προκύπτουν από την εφαρμογή του εργαλείου του ΚΠΑ στα μέλη του.
6. Τη διάδοση του ίδιου του εργαλείου σε επίπεδο Περιφέρειας.

Το ΚΠΑ πλέον αποτελεί μια καινοτόμο παρέμβαση που εγκαινίασε μια διαδικασία διαρκούς και συστηματικής βελτίωσης της Δημόσιας Διοίκησης, προσαρμοσμένης στις ανάγκες του πολίτη/ πελάτη των Δημοσίων υπηρεσιών. Η εφαρμογή του ΚΠΑ καταδεικνύει με τον πλέον ασφαλέστερο τρόπο τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κάθε οργανισμού, τις εσωτερικές οργανωτικές, διοικητικές, λειτουργικές και άλλες αδυναμίες και τελικά προτείνει τρόπους βελτίωσης της αποδοτικότητας αλλά κυρίως και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη. Η αξία του εργαλείου αυτού έγκειται στην ίδια τη φύση του, αφού παρέχει τη δυνατότητα στους ίδιους τους εμπλεκόμενους να αξιολογούν τις διαδικασίες, στα πλαίσια των οποίων λειτουργούν και παράγουν έργο, καθώς και να προτείνουν τρόπους- μεθόδους αντιμετώπισης των αδύνατων σημείων που εντοπίστηκαν και που αφορούν τη Δημόσια Οργάνωση.

Στη δημιουργία του παραπάνω δικτύου συμμετείχαν με την υπογραφή Μνημονίου την 25^η Σεπτεμβρίου 2009, οι Καποδιστριακοί Δήμοι Αρκαλοχωρίου(με την αριθμό Απόφαση ΔΣ 206/2009) και Θραψανού και πλέον μετά την εφαρμογή του Προγράμματος «Καλλικράτης», επικαιροποιήσαμε τη συμμετοχής μας, στο Διαδημοτικό δίκτυο Κρήτης για την προώθηση και εφαρμογή του Κοινού Πλαισίου Αξιολόγησης(Κ.Π.Α) και στοχεύουμε στην εφαρμογή του.

3. Συμμετοχή του Δήμου στο Ευρωπαϊκό Σύμφωνο των Δημάρχων

Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας προσχώρησε στην ευρωπαϊκή πρωτοβουλία **«Σύμφωνο των Δημάρχων»** στα πλαίσια της οποίας συντάχθηκε και το παρόν Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια (ΣΔΑΕ) του Δήμου. Η κατασκευή και λειτουργία έργων υποδομής που εξασφαλίζουν εξοικονόμηση ενέργειας και σωστή διαχείρισή της, αλλά και η ανάπτυξη νέων ενεργειακών πηγών, αποτελούν βασική μας προτεραιότητα. Με σεβασμό λοιπόν απέναντι στον άνθρωπο και το περιβάλλον του τόπου μας μεριμνούμε, προκειμένου να διαφυλάξουμε τους ενεργειακούς πόρους της περιοχής μας σε όλους τους τομείς και να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής όλων μας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στις 25 Μαΐου 2011 υπέγραψε η Δημοτική Αρχή ,το Σύμφωνο των Δημάρχων. Η δέσμευση που αναλαμβάνει ο Δήμος με τη συμμετοχή του στο Σύμφωνο είναι να περιορίσει στην περιοχή ευθύνης του την έκλυση CO₂ κατά τουλάχιστον 20% ως το 2020, με έτος αναφοράς το 2011. Η παρακολούθηση της πορείας επίτευξης του δηλωμένου αυτού στόχου διακρίνεται στα ακόλουθα στάδια:

- Προετοιμασία μια Βασικής Απογραφής Εκπομπών CO₂ με καταγραφή των ενεργειακών καταναλώσεων τόσο των δημοτικών όσο και των ιδιωτικών κτιρίων
- Προετοιμασία του Σχεδίου Δράσης για τη Αειφόρο Ενέργεια, το οποίο πρέπει να υποβληθεί εντός ενός έτους από την επίσημη υπογραφή του Συμφώνου των Δημάρχων
- Υλοποίηση των προτεινόμενων μέτρων για την μείωση των εκπομπών CO₂, ειδικά στους τομείς ευθύνης του Δήμου (δημοτικά κτίρια, φωτισμός, οχήματα, δημοτικές προμήθειες, κτλ)
- Ανάληψη των απαραίτητων δράσεων για την κινητοποίηση της κοινωνίας των πολιτών στο Δήμο
- Υποβολή έκθεσης αξιολόγησης τουλάχιστον ανά διετία μετά την υποβολή του Σχεδίου Δράσης για τη Αειφόρο Ενέργεια για αξιολόγηση, παρακολούθηση και εξακρίβωση των αποτελεσμάτων Δράσεις που προγραμματίζονται στα πλαίσια του Σχεδίου Δράσεις
- Επιλογή των πιο ενεργοβόρων δημοτικών κτιρίων και εφαρμογή παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας και μείωσης των εκπομπών του CO₂
- Επιλογή των πιο ενεργοβόρων αθλητικών εγκαταστάσεων και εφαρμογή παρεμβάσεων εξοικονόμησης ενέργειας και μείωσης των εκπομπών του CO₂
- Επεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε Δημοτικά κτίρια θα αποτελέσουν το παράδειγμα για εφαρμογή πρακτικών εξοικονόμησης ενέργειας προς τις επιχειρήσεις και τους ιδιώτες
- Προτάσεις λύσεων για την εξοικονόμηση ενέργειας στο δημοτικό φωτισμό με εκτίμηση του κόστους και της εξοικονομούμενης ενέργειας.
- Διερεύνηση λύσεων για τον τομέα των μεταφορών π.χ. αντικατάσταση βενζινοκίνησης με υγραεριοκίνηση, εκπαίδευση οδηγών του Δήμου, προμήθεια «καθαρών» οχημάτων, κλπ
- Θέσπιση μέτρων παρακολούθησης του σχεδιασμού και επαναπροσδιορισμού των στόχων σε τακτά χρονικά διαστήματα (ανά διετία).
- Στα πλαίσια των πολιτικών καλλιέργειας της ενεργειακής συνείδησης στους δημότες περιλαμβάνονται Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια.
- Δράσεις ενημέρωσης που να στοχεύουν στην αλλαγή της ενεργειακής συμπεριφοράς , στην ευαισθητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος, στην ενημέρωση σε θέματα ευρωπαϊκής και εθνικής ενεργειακής πολιτικής

- Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης στα σχολεία

4. Συμμετοχή του Δήμου Μινώα Πεδιάδας στο Δίκτυο Δήμων ενάντια στην παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων

Ο Αρκτούρος και το Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης(ΜΦΙΚ) με στόχο την αποτελεσματική αντιμετώπιση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στις πιλοτικές περιοχές Αντιχάσια Όρη – Μετέωρα – Κόζακας(GR-1) και Ψηλορείτης,Αστερούσια & Δίκτη (GR-2) ,υλοποιούν ευρωπαϊκό πρόγραμμα LIFE+ Βιοποικιλότητα με τίτλο «Καινοτόμες δράσεις για την Αντιμετώπιση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων σε Μεσογειακές Πιλοτικές περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Στο πλαίσιο του παραπάνω προγράμματος δημιουργήθηκε ένα Ευρωπαϊκό Δίκτυο Δήμων ενάντια στην παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων , το οποίο βασίζεται στην εθελοντική συμμετοχή και δράση των Δήμων των πιλοτικών περιοχών με τη βοήθεια και τη στήριξη των εταίρων. Παράλληλα δημιουργήθηκαν άλλα δύο δίκτυα με μέλη κτηνοτρόφους και κυνηγούς/κυνηγετικούς συλλόγους αντίστοιχα.

Στόχος και των δύο δικτύων είναι η μείωση ή και εξάλειψη περιστατικών παράνομης δηλητηρίασης και των συνεπειών αυτής, μέσα από στοχευμένες καινοτόμες δράσεις παρακολούθησης , ευαισθητοποίησης-ενημέρωσης και συνεργασίας.

Η συμμετοχή των Δήμου στο παραπάνω Δίκτυο θεωρείται καθοριστική για την επιτυχία του προγράμματος ενάντια στην παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων και η συμμετοχή τους σημαίνει δεσμευση για τα ακόλουθα:

- Συνεργασία με όλους τους φορείς που λειτουργούν με τον ίδιο στόχο.
- Ενεργή στήριξη όλων των τοπικών και εθνικών δραστηριοτήτων για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.
- Συνδρομή στο έργο των αρμόδιων Αρχών κατά της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων.
- Ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας για τους κινδύνους και τις συνέπειες που προκαλεί στη δημόσια υγεία και το περιβάλλον η χρήση των δολωμάτων.
- Συμμετοχή στη δικαστική δίωξη διαπιστωμένων περιστατικών παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων στην περιοχή αρμοδιότητας μας.

Μέλη του Δικτύου στην πιλοτική περιοχή της Κρήτης είναι οι ακόλουθοι Δήμοι: Αγίου Νικολάου,Ιεράπετρας, Οροπεδίου Λασιθίου,Αρχανών-Αστερουσίων,Βιάννου, Γόρτυνας,Μαλεβιζίου,Μινώα Πεδιάδας,Φαιστού,Αμαρίου,Ανωγείων και Μυλοποτάμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

2.1 Συνοπτική αξιολόγηση της κατάστασης της
περιοχής
του Δήμου και εντοπισμός των κρίσιμων
ζητημάτων τοπικής
ανάπτυξης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Η Υπηρεσία Προγραμματισμού στη συγκεκριμένη ενότητα εντόπισε τα **θέματα τοπικής ανάπτυξης που αφορούν στην περιοχή του Δήμου και αξιολογεί την κατάσταση της περιοχής σε κάθε θέμα, καταλήγοντας σε συμπεράσματα για την αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής, όπως αυτή προκύπτει από τις πληθυσμιακές και δημογραφικές εξελίξεις, τις οικονομικές δραστηριότητες και την απασχόληση, τις ενδογενείς αναπτυξιακές δυνατότητες και τα τυχόν συγκριτικά πλεονεκτήματα σε σχέση με το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον.**

Αρχικά αξιολογήθηκε η κατάσταση της περιοχής στο κάθε θέμα και εντοπίστηκαν τα κυριότερα Προβλήματα (ανάγκες ή μειονεκτήματα) και οι Δυνατότητές της (πλεονεκτήματα).

Μετά την αξιολόγηση της κατάστασης της περιοχής, αξιολογήθηκε η κατάσταση του εξωτερικού περιβάλλοντος και εντοπίστηκαν συνθήκες, τάσεις και πιθανές εξελίξεις, που εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν θετικά ή αρνητικά την κατάσταση της περιοχής στο θέμα.

Τα συμπεράσματα της αξιολόγησης αυτής θα ληφθούν υπόψη στον προγραμματισμό της δράσης του Δήμου.

Τα κρίσιμα ζητήματα για το Δήμο Μινώα Πεδιάδας συνοψίζονται στα παρακάτω:

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Στον τομέα του **Περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής**, ο Δήμος εντόπισε τα παρακάτω προβλήματα και δυνατότητες:

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	
Θέμα: Διαχείριση απορριμμάτων	
Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης πρόσφατα πραγματοποίησε παρουσίαση της Β1 φάσης της μελέτης αναθεώρησης και εξειδίκευσης του θεσμοθετημένου περιφερειακού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης. - Ο νέος σχεδιασμός θα εναρμονίζεται με τις απαιτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και έχει σκοπό την ολοκληρωμένη διαχείριση των	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας εξυπηρετείται σε σχέση με την εναπόθεση των απορριμμάτων του από το από τον Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Βόρειας Πεδιάδας και το ΧΥΤΑ Χερσονήσου(χώρος εναπόθεσης των απορριμμάτων κοντινότερος σε σχέση με την προηγούμενη κατάσταση). - Μία προσπάθεια μείωσης του κόστους διάθεσης, το οποίο είναι αρκετά υψηλό, λόγω

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

<p>απορριμμάτων στο σύνολο της περιφέρειας Κρήτης.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των κατοίκων. <p><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Πρόβλημα αποτελεί η ανεξέλεγκτη διάθεση απορριμμάτων σε διάφορα σημεία, το οποίο δημιουργεί κινδύνους για τη δημόσια υγεία και υποβαθμίζει την ελκυστικότητα της περιοχής.	<p>των χιλιομετρικών αποστάσεων που πρέπει να καλύψουν τα απορριμματοφόρα οχήματα, είναι η δημιουργία κινητού σταθμού μεταφόρτωσης απορριμμάτων, στη ΔΕ Αρκαλοχωρίου. Η επιλογή της ΔΕ Αρκαλοχωρίου για την εγκατάσταση του ΣΜΑ, έγινε επειδή παράγει το 73% των απορριμμάτων του Δήμου. Μέσω αυτού όλα τα απορρίμματα του Δήμου θα καταλήγουν στο ΧΥΤΑ Χερσονήσου.</p> <p>-Στο πρόβλημα της ανεξέλεγκτης διάθεσης απορριμμάτων, έχουν πραγματοποιηθεί δράσεις από το Δήμο, βελτιώνοντας σημαντικά τις αρνητικές επιπτώσεις. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η δράση της αποκατάστασης του ΧΑΔΑ στη θέση Σαραφαλή Μάντρα στο Αρκαλοχώρι, στα πλαίσια του Ε.Π. «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013», η οποία ολοκληρώθηκε.</p> <p>-Ευαισθητοποίηση των κατοίκων, με την πραγματοποίηση περιβαλλοντικών προγραμμάτων εκπαίδευσης, ενίσχυση και προώθηση της δράσης της ανακύκλωσης υλικών. Επέκταση των προγραμμάτων σε όλα τα σχολεία του Δήμου, με τη συμμετοχή των μαθητών.</p> <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <p>-Έκδοση νόμων, οδηγιών από την ΕΕ, Υπουργεία καθώς και χρηματοδοτήσεων μέσω ΣΕΣ είτε μέσω Κοινοτικών Προγραμμάτων (URBAN, ΕΠΕΡΑΑ).</p>
<p align="center">Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Η Ολοκλήρωση του ΠΕΣΔΑΚ για τη διάθεση των απορριμμάτων του Δήμου. 2) Ανεξέλεγκτη διάθεση απορριμμάτων. 3) Ενίσχυση της δράσης για την προώθηση της ανακύκλωσης απορριμμάτων.	

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Θέμα: Πολεοδομικός σχεδιασμός – οικιστικό περιβάλλον

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Καθορισμός του ρόλου του Δήμου Μινώα Πεδιάδας στα πλαίσια του «Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προγράμματος Προστασίας Περιβάλλοντος του οικιστικού συγκροτήματος Ηρακλείου», το οποίο βρίσκεται υπό διαβούλευση.Ο Δήμος έχει διατυπώσει τις απόψεις του επί του θέματος. Στην περιοχή αναμένεται να χωροθετηθεί το αεροδρόμιο Καστελλίου, το οποίο θα αλλάξει τα χαρακτηριστικά της περιοχής. Απαιτείται λοιπόν ο κατάλληλος σχεδιασμός του χώρου, με καθορισμό χρήσεων γης, μέτρων προστασίας περιβάλλοντος κα. - Έλλειψη ΓΠΣ / ΣΧΟΟΑΠ, σύμφωνα με τις διατάξεις του 2508/1997, που θα περιλαμβάνει όλη την περιφέρεια του Δήμου. - Μη θεσμοθέτηση της Πολεοδομικής Μελέτης των οικισμών Αρκαλοχωρίου – Γασιίου, που εκπονείται από το 1999. - - Έναρξη των διαδικασιών ανάθεσης της μελέτης «Επικαιροποίηση και ολοκλήρωση πολεοδομικής μελέτης – άρση ανισοτήτων πολεοδομικού σχεδιασμού πόλης Καστελλίου Ν. Ηρακλείου». <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Δεν υφίσταται ρύθμιση της εντός και εκτός σχεδίου περιοχής, δεν υπάρχουν καθορισμένες χρήσεις και γενικά προτάσεις για τη συνολική χωρική οργάνωση του Δήμου. Ειδικά με την έναρξη της κατασκευής του νέου αεροδρομίου στο Καστέλλι, η ύπαρξη σχεδιασμού χρήσεων γης στην ευρύτερη περιοχή θεωρείται αναγκαία. 	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Η κατάθεση των απόψεων του Δήμου μας στην υπό διαβούλευση Β1 φάση της μελέτης αναθεώρησης και εξειδίκευσης του θεσμοθετημένου περιφερειακού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αιεφόρου ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης και η επικείμενη ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού. -Στα πλαίσια της εκπόνησης ΓΠΣ για το σύνολο του Δήμου, έχει ληφθεί αρχικά σχετική απόφαση από το Δημοτικό Συμβούλιο. Απαιτείται η εξασφάλιση χρηματοδότησης για τη συγκεκριμένη μελέτη, ώστε να εγκριθεί στη συνέχεια η εκπόνησή της, από το Περιφερειακό Συμβούλιο. -Ολοκλήρωση της μελέτης οριοθέτησης των ρεμάτων εντός της πολεοδομούμενης περιοχής στους οικισμούς Αρκαλοχωρίου – Γασιίου. Πραγματοποίηση της τρίτης τελικής ανάρτησης της μελέτης και θεσμοθέτηση του πολεοδομικού σχεδίου με την έκδοση του σχετικού Προεδρικού Διατάγματος. -Ολοκλήρωση της διαδικασίας οριοθέτησης των οικισμών Καστελλίου και Πολυθέας, ώστε να προχωρήσει η εκπόνηση της μελέτης πολεοδόμησης του Καστελλίου. <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Η έγκριση του ΡΣΗ και των Πολεοδομικών Μελετών αποτελεί οκλειστικά αρμοδιότητα του ΥΠΕΚΑ και των υπηρεσιών του. Αιτείται ενίσχυση των διαδικασιών από την πλευρά του ουργείου. -Αναζήτηση πόρων για τη χρηματοδότηση του ΣΧΟΟΑΠ, από πόρους του ΥΠΕΧΩΔΕ, είτε από ΠΕΠ 2014-2020, είτε από προγράμματα της ΕΕ (πχ HABITAT).

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

<p>Το σημαντικότερο πρόβλημα, που προκύπτει από την έλλειψη πολεοδομικού σχεδιασμού, αφορά στην έλλειψη ουσιαστικού ελέγχου για την ανέγερση νέων οικοδομών, την προστασία των κοινόχρηστων χώρων, κα.</p>	
<p>Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης</p>	
<p>1) Έλλειψη Γενικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού (σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2508/1997) 2) Έλλειψη θεσμοθετημένου πολεοδομικού σχεδίου για τους οικισμούς Αρκαλοχωρίου – Γ 3)Ολοκλήρωση της μελέτης οριοθέτηση των οικισμών Καστελλίου – Πολυθέας 4) Ολοκλήρωση της Β1 φάσης της μελέτης αναθεώρησης και εξειδίκευσης του θεσμοθετημένου περιφερειακού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αιεφόρου ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης και η επικείμενη ολοκλήρωση του.</p>	
<p>Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής Θέμα: Αποχέτευση</p>	
<p>Προβλήματα & περιορισμοί</p>	<p>Δυνατότητες & ευκαιρίες</p>
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Έλλειψη αποχετευτικών δικτύων σε σημαντικό αριθμό οικισμών του Δήμου. - Έλλειψη επαρκών μονάδων επεξεργασίας λυμάτων. Στο Δήμο σήμερα λειτουργούν δύο (2) μονάδες επεξεργασίας λυμάτων στο Καστέλλι και στο Θραψανό που εξυπηρετούν συνολικά εννέα (9) οικισμούς του Δήμου. - Ανάγκη κατασκευής σημαντικού αριθμού νέων βιολογικών καθαρισμών ή σύνδεσης των οικισμών με ορθολογικό τρόπο <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <p>-Το σημαντικότερο πρόβλημα, που προκύπτει από την έλλειψη αποχετευτικών δικτύων εντοπίζεται στην πιθανότητα μόλυνσης του υπόγειου υδροφόρου</p>	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <p>-Στα πλαίσια του Ε.Π. «Περιβάλλον & αιεφόρος ανάπτυξη», υλοποιείται η «Κατασκευή των αποχετευτικών δικτύων και μονάδας επεξεργασίας λυμάτων για τον οικισμό του Αρκαλοχωρίου, με εξυπηρετούμενο πληθυσμό 7.500 κατοίκων (με ορίζοντα 20ετίας).</p> <p>- Στα πλαίσια του Ε.Π. Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013 τρεις (3) δράσεις που αφορούν στην κατασκευή μονάδων επεξεργασίας λυμάτων στους οικισμούς Σμαρίου, Κασταμονίτσας-Αμαριανού, Γερακίου-Αρμάχας, έχουν ολοκληρωθεί και μπορούν άμεσα να λειτουργήσουν(βρίσκονται σε δοκιμαστική λειτουργία , όπως ορίζει η Απόφαση ένταξης).</p> <p>-Παράλληλα υλοποιείται το έργο για την «Κατασκευή αγωγών μεταφοράς λυμάτων και αντλιοστασίων Πολυθέας και Αρχαγγέλου της Δημοτικής Ενότητας Καστελλίου». Με την ολοκλήρωση του παραπάνω έργου προβλέπεται να ολοκληρωθούν τα έργα σύνδεσης των οικισμών Διαβαϊδέ,Πολυθέας,Σκλαβεροχωρίου,Καρδουλιανού,Αρχαγγέλου, Αποστόλων και του αεροδρομίου Καστελλίου με την εγκατάσταση Επεξεργασίας λυμάτων Καστελλίου.</p> <p>-Επίσης πρόκειται άμεσα να αρχίσει η υλοποίηση του έργου «Προεπεξεργασία λυμάτων και δίκτυο μεταφοράς από τον</p>

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

<p>ορίζοντα.</p> <p>-Στον παραλιακό οικισμό του Τσουτσουρα,το πρόβλημα εντοπίζεται στη μόλυνση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, καθιστώντας την περιοχή απαγορευτική για τους επισκέπτες.</p>	<p>οικισμό Ζωφόρων προς το ΒΙΟ. ΚΑ. Θραψανού .Το παρόν έργο έχει ως στόχο τη σύνδεση του υφιστάμενου αποχετευτικού δικτύου του οικισμού Ζωφόρων με το βιολογικό καθαρισμό Θραψανού.</p> <p>-Η Τεχνική Υπηρεσία του δήμου προς την ίδια κατεύθυνση έχει εκπονήσει με στόχο τη χρηματοδότηση την κατασκευή Μονάδων επεξεργασίας και διάθεσης αστικών λυμάτων άλλων τεσσάρων οικισμών .</p> <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <p>- Η χρηματοδότηση από το ΣΕΣ 2014-2020</p>
---	--

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

- 1) Έλλειψη δικτύων αποχέτευσης και μονάδων επεξεργασίας λυμάτων σε αρκετά μεγάλο αριθμό οικισμών του Δήμου
- 2) Η υφιστάμενες μελέτες για την κατασκευή Μονάδων επεξεργασίας και διάθεσης αστικών λυμάτων άλλων τεσσάρων οικισμών και η εξεύρεση πόρων για τη χρηματοδότηση τους .
- 3)

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Θέμα: Άρδευση

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <p>- Ο Δήμος Μινώα Πεδιάδας έχει αγροτικό χαρακτήρα , με την ελαιοκαλλιέργεια να κυριαρχεί μεταξύ των δραστηριοτήτων των αγροτών. Τα τελευταία χρόνια, λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας και της μείωσης του αριθμού των βροχοπτώσεων, οι αγρότες έχουν στραφεί στην άρδευση των καλλιεργειών τους. Η άρδευση πραγματοποιείται κυρίως από γεωτρήσεις. Εξάιρεση αποτελούν οι περιοχές των Τοπικών Κοινοτήτων Παρτίρων, Ινίου και Πανοράματος, όπου για την άρδευση γίνεται χρήση των νερών των φραγμάτων που έχουν κατασκευαστεί. Επίσης, λιμνοδεξαμενές, με σκοπό την άρδευση έχουν κατασκευαστεί από την ΥΕΒ στο Σκινιά και στο Καραβάδω, παρουσιάζουν ωστόσο έντονα προβλήματα διαρροών. Σε αρκετές περιοχές του Δήμου έχουν κατασκευαστεί αρδευτικά δίκτυα (είτε από έσοδα του Δήμου είτε από χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων), τα οποία δεν καλύπτουν πλήρως</p>	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <p>-Το φράγμα του Μπαδιά, σύμφωνα με την εγκεκριμένη μελέτη, θα έχει συνολικό όγκο νερού 2.342.150κμ και αναμένεται να καλύψει σημαντικό μέρος των αναγκών άρδευσης στην ευρύτερη περιοχή. Παράλληλα, σύμφωνα με το μελετητή, υπάρχει η δυνατότητα αξιοποίησης μέρους του υδάτινου όγκου για ύδρευση.</p> <p>-Στα πλαίσια του ΣΕΣ 2014-2020 η Δημοτική Αρχή στοχεύει στη χρηματοδότηση του παραπάνω έργου αλλά και την κατασκευή φράγματος στην Τοπική Κοινότητα Δεματίου .</p> <p>-Επίσης ο δήμος στοχεύει στη βελτίωση υφιστάμενων αρδευτικών δικτύων στην περιοχή και περιλαμβάνει την επέκταση δικτύων και την</p>

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

<p>τις ανάγκες των κατοίκων.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Στα πλαίσια του προγράμματος ΘΗΣΕΑΣ, ο Δήμος ανέθεσε τη μελέτη για την κατασκευή χωμάτινου φράγματος στο Μπαδιά της Τοπικής Κοινότητας Παρτίρων. Η μελέτη έχει παραληφθεί από το Δ.Σ. και προβλέπει ότι ο πρ/σμός για την κατασκευή του έργου θα ανέλθει σε 5.780.000,00€. <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Το σημαντικότερο πρόβλημα που σχετίζεται με το ζήτημα της άρδευσης εντοπίζεται αρχικά στην έλλειψη των απαραίτητων υδάτινων πόρων και δευτερευόντως στην έλλειψη δικτύων άρδευσης. Το επίπεδο του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα έχει μειωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια, με αποτέλεσμα η ορθολογική χρήση των υδάτινων πόρων να θεωρείται αναγκαία.	<p>κατασκευή νέων δεξαμενών, με σκοπό την ικανοποίηση των ολοένα αυξανόμενων αναγκών άρδευσης των καλλιεργούμενων εκτάσεων του Δήμου.</p> <ul style="list-style-type: none"> -Εκπόνηση μελέτης επάρκειας ύδατος για την περιοχή του Δήμου. -Διερεύνηση δυνατότητας εφαρμογής νέων τεχνολογιών που μειώνουν την κατανάλωση νερού. -Ένταξη στο τεχνικό πρόγραμμα έργων μείωσης διαρροών στα δίκτυα άρδευσης. -Εφαρμογή νέων τεχνολογιών για τον έλεγχο και τη συλλογή δεδομένων των δικτύων και της κατανάλωσης των ποσοτήτων ύδατος άρδευσης και ύδρευσης(τηλεμετρία). <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Οι πολιτικές της ΕΕ και του Υπουργείου επιβάλλουν την ορθολογική χρήση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων. -Η χρηματοδότηση από το ΣΕΣ 2014-2020.
--	---

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

- 1) Ορθολογική διαχείριση υδάτινων πόρων
- 2) Έλλειψη δικτύου άρδευσης και δεξαμενών
- 3) Η καταγραφή και αποτύπωση των δικτύων με σκοπό τον πλήρη και αποτελεσματικό έλεγχο τους
- 4) Η εφαρμογή τηλεμετρίας για την πλήρη και ορθή παρακολούθηση των καταναλώσεων.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	
Θέμα: Οδοποιία	
Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
<p align="center">Προβλήματα</p> <ul style="list-style-type: none"> - Το οδικό δίκτυο του Δήμου χαρακτηρίζεται ως μέτριο. Οι βασικοί οδικοί άξονες που συνδέουν τους οικισμούς είναι ασφαλτοστρωμένοι. - Το αγροτικό οδικό δίκτυο είναι αρκετά εκτεταμένο και απαιτεί σε ετήσια βάση εργασίες συντήρησης. - Το επαρχιακό οδικό δίκτυο εντός του Δήμου είναι περιορισμένο. Η συντήρηση του μεγαλύτερου μέρους του οδικού δικτύου ανήκει στην αρμοδιότητα του Δήμου. - Η έλλειψη πεζοδρόμων στους οικισμούς του Δήμου είναι χαρακτηριστική. Ακόμα και στους μεγαλύτερους οικισμούς του Δήμου (Αρκαλοχώρι, Καστέλλι, Θραψανό) που θεωρούνται σημαντικά οικιστικά κέντρα, η μετακίνηση των πεζών δεν είναι εύκολη. Τα τελευταία χρόνια έχουν υλοποιηθεί δράσεις που αφορούν κυρίως την ανάπλαση στο εσωτερικό των οικισμών (με χρηματοδότηση από διάφορα προγράμματα όπως ΕΤΕΡΠΣ, ΘΗΣΕΑΣ, κα). <p align="center">Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</p> <ul style="list-style-type: none"> -Ο βασικός οδικός άξονας Ηράκλειο – Βιάννος, δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Απομένουν οι κύριοι κόμβοι που θα αποτρέψουν μεγάλο μέρος της κίνησης των οχημάτων που διέρχεται σήμερα από το κέντρο του οικισμού του Αρκαλοχωρίου, είτε από τον περιφερειακό δημιουργώντας όμως σοβαρά προβλήματα. -Σε αρκετούς οικισμούς του Δήμου, υπάρχουν σημεία – γειτονιές με αξιόλογο ενδιαφέρον (πχ ύπαρξη ιστορικών κτιρίων κα). Τα σημεία αυτά σήμερα παραμένουν στην αφάνεια, καθώς δεν μπορούν να αναδειχθούν. 	<p align="center">Δυνατότητες</p> <ul style="list-style-type: none"> -Η κατασκευή του νέου αεροδρομίου στο Καστέλλι θα δημιουργήσει την ανάγκη κατασκευής οδού κλειστού τύπου (με διαχωρισμό κατευθύνσεων), που θα συνδέεται άμεσα με τον Βόρειο Οδικό Άξονα Κρήτης. Σκόπιμο είναι να επιλεγεί η κατάλληλη οδική σύνδεση (από τεχνική και οικονομική άποψη), καθώς η έλλειψη των απαραίτητων υποδομών δε θα επιτρέψει την ορθή λειτουργία του αεροδρομίου. -Ολοκλήρωση της οδού Ηράκλειο – Βιάννος, με την κατασκευή των προβλεπόμενων συνδετήριων κόμβων. -Η ολοκλήρωση του έργου «Βελτίωση - ασφαλτόστρωση των οδών Θραψανού – Ευαγγελισμού και Αρχαγγέλου – Ευαγγελισμού» -Η ολοκλήρωση του έργου «Σήμανση – ασφάλιση νέας οδού Παρτίρων- Αμουργελλών». -Η υλοποίηση του συμβασιοποιημένου έργου «Βελτίωση δρόμου Καστέλλι – Χερσόνησος από την Περιφέρεια Κρήτης». -Η ολοκλήρωση του έργου «Ασφαλτόστρωση - βελτίωση αγροτικών δρόμων σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα». <p align="center">Ευκαιρίες</p> <ul style="list-style-type: none"> -Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2020 περιλαμβάνει δράσεις για την αναβάθμιση του τοπικού οδικού δικτύου ώστε να μπορέσουν να χρηματοδοτηθούν δράσεις για την βελτίωση του τοπικού δικτύου του Δήμου. -Από το ΣΕΣ 2014-2020 θα επιδιωχθεί η χρηματοδότηση για δράσεις ανακαίνισης και ανάπτυξης οικισμών (διαμόρφωση υπαίθριων χώρων, πλακοστρώσεις – πεζοδρομήσεις, φωτισμός). -Επίσης θα υλοποιηθούν δράσεις για τη

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

	συντήρηση της αγροτικής οδοποιίας, ασφαλτοστρώσεις ,τσιμεντοστρώσεις, διανοίξεις αγροτικών δρόμων, βελτιώσεις κ.α στις Τοπικές Κοινότητες.
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Ολοκλήρωση επαρχιακής οδού Ηράκλειο – Βιάννος 2. Ανάπλαση οικισμών του Δήμου 3. Καθορισμός οδικών αξόνων σύνδεσης του νέου αεροδρομίου με το ΒΟΑΚ 4. Ολοκλήρωση έργων που αφορούν τη βελτίωση και ασφαλτόστρωση του οδικού δικτύου 5. Η υλοποίηση νέων έργων που αφορούν τη συντήρηση της αγροτικής οδοποιίας,τσιμεντοστρώσεις, ασφαλτοστρώσεις,διανοίξεις αγροτικών δρόμων και βελτιώσεις του τοπικού οδικού δικτύου.	

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής Θέμα: Κοιμητήρια	
Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Πολύ υψηλός δείκτης Γήρανσης, με συνέπεια την αυξημένη ζήτηση για την απόκτηση ταφοπέδων από τους δημότες. - Η διαθεσιμότητα χώρων στα κοιμητήρια των οικισμών, είναι πολύ περιορισμένη. - Αναζήτηση νέων χώρων για την επέκταση ή τη μεταφορά των υφιστάμενων κοιμητηρίων. - Δημιουργία σχεδίου από τις υπηρεσίες του Δήμου, για την ορθολογική χωροθέτηση των ταφοπέδων, ώστε να υπάρξει η ορθολογικότερη χρήση των νέων εκτάσεων. <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <p>Κίνδυνος ανεξέλεγκτης επέκτασης των κοιμητηρίων, χωρίς την ύπαρξη των κατάλληλων υποδομών.</p>	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Επέκταση κοιμητηρίων <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Τα κοιμητήρια συγκαταλέγονται στις ανταποδοτικές υπηρεσίες αρμοδιότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Συνεπώς τα έσοδα (από αγορά / χρήση ταφοπέδων) θα πρέπει να αποδίδονται στην υπηρεσία των κοιμητηρίων.
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

- 1) Γερασμένος πληθυσμός
- 2) Έλλειψη χώρων επέκτασης κοιμητηρίων
- 3) Αυξημένη ζήτηση τάφων / ταφοπέδων

Θεματικός τομέας: Περιβάλλον και ποιότητα ζωής

Θέμα: Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Αυξημένη κατανάλωση ενέργειας στο στενό και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα. - Μη εκμετάλλευση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας από την πλευρά του δημοσίου. - Μη χρήση Ανανεώσιμων πηγών ενέργειας <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Αύξηση των επικίνδυνων ρύπων και απειλή της δημόσιας υγείας. 	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <p>-Στα πλαίσια της μείωσης του συνολικού κόστους του δημόσιου τομέα,απαιτείται η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στα δημόσια κτίρια. Σαν μέσο επίτευξης του προηγούμενου, αποτελεί το ΠΕΠ 2014-2020 «Άξονας προτεραιότητας 2:Βιώσιμη ανάπτυξη με αναβάθμιση του περιβάλλοντος και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην Κρήτη».</p> <p>-Ο Δήμος στα πλαίσια της προσπάθειας μείωσης της κατανάλωσης βρίσκεται στη βάση συμβασιοποίησης που αφορά την υλοποίηση παρεμβάσεων στο κτίριο του 1^{ου} ΕΠΑΛ Αρκαλοχωρίου. Οι παρεμβάσεις θα πραγματοποιηθούν στο κτίριο και στον περιβάλλοντα χώρο, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας διαβίωσης των μαθητών και του προσωπικού. Στόχος είναι η μείωση των ενεργειακών δαπανών του σχολικού κτιρίου για θέρμανση, ψύξη, φωτισμό κα.</p> <p>-Ο Δήμος προωθώντας τη χρήση των ΑΠΕ στα διάφορα κτίρια ιδιοκτησίας του, μπορεί να λειτουργήσει ως οδηγός/παράδειγμα προς τους κατοίκους του Δήμου. Στα πλαίσια της προώθησης της χρήσης των ΑΠΕ ο Δήμος θα υποβάλλει προτάσεις χρηματοδότησης στο ΣΕΣ 2014-2020 για τη χρήση ΑΠΕ για το Κολυμβητήριο Αρκαλοχωρίου και όλες τις Σχολικές μονάδες του Δήμου .</p> <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <p>-Οι πολιτικές της ΕΕ και του ΥΠΕΚΑ επιβάλλουν την χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη μείωση των ρύπων.</p>

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

1. Εξοικονόμηση ενέργειας στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσια τομέα.
  2. Διάδοση χρήσης των ΑΠΕ.
- Επιδίωξη χρήσης ΑΠΕ στα δημοτικά κτίρια και όλες τις σχολικές μονάδες.

Θεματικός τομέας: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

Θέμα: Δημοτικά Ιατρεία

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Πολύ υψηλός δείκτης Γήρανσης. - Τα αγροτικά ιατρεία στεγάζονται σε παλιά κοινοτικά καταστήματα, ή κτίρια σχολείων που δε χρησιμοποιούνται, τα οποία όμως απαιτούν συντήρηση. - Έλλειψη ιατρικού εξοπλισμού. - Οι δυνατότητες των Κέντρων Υγείας Αρκαλοχωρίου και Καστελλίου είναι περιορισμένες. - Έλλειψη εξειδικευμένου ιατρικού προσωπικού. <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Η αντιμετώπιση σοβαρών ιατρικών περιστατικών δεν μπορεί να γίνει από τα Κέντρα Υγείας Αρκαλοχωρίου και Καστελλίου. Οι κάτοικοι είναι αναγκασμένοι να μετακινηθούν στο Ηράκλειο. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η απόσταση μπορεί να θεωρηθεί σημαντική στην αντιμετώπιση του περιστατικού. 	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <p>-Στα πλαίσια του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης 2014-2020, ο Δήμος έπειτα από την εξασφάλιση των απαιτούμενων εγκρίσεων, θα καταθέσει προτάσεις για την προμήθεια ιατρικού εξοπλισμού (σε συνεννόηση με τους ιατρούς), με στόχο την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας στην περιοχή.</p> <p>-Αναβάθμιση Κέντρων Υγείας και Αγροτικών Ιατρείων</p> <p>-Μετατροπή του πετρόκτιστου κτιρίου Ζητάκη σε Ιατροκοινωνικό Κέντρο.</p> <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <p>-Επιχειρησιακό πρόγραμμα Υγεία 2014-2020</p> <p>-Άξονας προτεραιότητας 3:«Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη με επιλέξιμες δράσεις την αναβάθμιση κτιριακών εγκαταστάσεων, τη συμπλήρωση του δικτύου δομών πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης(Περιφερειακά,Πολυδύναμα Ιατρεία κ.α.)», στα πλαίσια του Π.Ε.Π. Κρήτης 2014-2020»</p>

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

- 1) Γερασμένος πληθυσμός
- 2) Αναβάθμιση Κέντρων Υγείας και Αγροτικών Ιατρείων
- 3) Έλλειψη εξειδικευμένου ιατρικού προσωπικού

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Θεματικός τομέας: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

Θέμα: Εκπαίδευση – σχολικά κτίρια

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
<p><u>Προβλήματα</u></p> <p>-Τα τελευταία χρόνια, τα σχολεία που βρίσκονται στους μικρούς οικισμούς,διέκοψαν τη λειτουργία τους. Το γεγονός αυτό αποτελεί συνέπεια της συνεχόμενης μείωσης του πληθυσμού. Οι λίγοι μαθητές που απομένουν συγκεντρώνονται στα σχολικά κτίρια που λειτουργούν στους οικισμούς του Καστελλίου, Αρκαλοχωρίου & Θραψανού.</p> <p>-Τα σχολεία που λειτουργούν στους μικρούς οικισμούς του Δήμου, παρουσιάζουν σοβαρά προβλήματα, τα οποία εστιάζονται στην άσχημη κατάσταση των κτιρίων που φιλοξενούνται.</p> <p>-Τα σχολεία που λειτουργούν στους μεγαλύτερους οικισμούς(Καστέλλι, Αρκαλοχώρι & Θραψανό) εμφανίζουν επίσης προβλήματα, τα οποία αφορούν α) στην κατάσταση των κτιριακών υποδομών και β) στην έλλειψη συμπληρωματικών υποδομών (πχ εργαστήρια Η/Υ, χημείας, βιβλιοθηκών κα).</p> <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <p>-Η έλλειψη κατάλληλων υποδομών αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για τις νέες οικογένειες που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην ύπαιθρο.</p> <p>-Η κακή κατάσταση των κτιρίων εγκυμονεί κινδύνους για την υγεία των μαθητών και των εκπαιδευτικών που περνούν αρκετές ώρες στο σχολείο καθημερινά.</p>	<p><u>Δυνατότητες</u></p> <p>-Η συντήρηση των υφιστάμενων σχολικών κτιρίων, κρίνεται απαραίτητη. Όπου δεν είναι εφικτό, θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα αποκατάστασης των κτιρίων.</p> <p>-Στην παραπάνω λογική, έχουν πραγματοποιηθεί ενέργειες που αφορούν στην κατασκευή α) νέου βρεφονηπιακού σταθμού στο Καστέλλι (βρίσκεται στη διαδικασία έκδοσης οικοδομικής άδειας) από ΣΕΣ 2014-2020 β) νέου δημοτικού σχολείου στο Αρκαλοχώρι (βρίσκεται στη διαδικασία έκδοσης οικοδομικής άδειας), γ)κατασκευή προκατασκευασμένου κτιρίου για να αντικαταστήσει κτίριο νηπιαγωγείου στο Αρκαλοχώρι.</p> <p>-Την εποχή όπου όλα κινούνται γύρω από τους Η/Υ, οι μαθητές όλων των ηλικιών θα πρέπει να εξοικειώνονται με τη χρήση τους. Επίσης, η χρήση τους θα πρέπει να επεκταθεί σε νέα επίπεδα,όπως ηλεκτρονική βιβλιοθήκη, ηλεκτρονικό αρχείο κα.</p> <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <p>-Η δυνατότητα χρηματοδότησης από το ΣΕΣ 2014-2020 για τη συντήρηση ή ανέγερση νέων κτιριακών μονάδων σε όλη την έκταση του Δήμου.</p> <p>-Η εισαγωγή της πληροφορικής στα σχολεία προωθείται μέσα από πολιτικές και χρηματοδοτήσεις διαφόρων προγραμμάτων, όπως το ΠΕΠ Κρήτης 2014-2020,το ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση» κα, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ.</p>

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

- 1) Συντήρηση – ανακατασκευή σχολικών κτιρίων
- 2) Ανάπτυξη δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών
- 3) Αδειοδότηση υφιστάμενων μονάδων

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Θεματικός τομέας: Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός

Θέμα: Αθλητισμός

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <p>-Τα γήπεδα ποδοσφαίρου που υπάρχουν στην περιφέρεια του Δήμου δε διαθέτουν τις απαραίτητες εγκρίσεις-αδειοδοτήσεις(νομιμοποίηση εγκαταστάσεων, αδειοδότηση από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού) και έκδοση οικοδομικής αδείας για το κλειστό Γυμναστήριο Θρασανού.</p> <p>-Το κόστος λειτουργίας του κολυμβητηρίου Αρκαλοχωρίου είναι αρκετά υψηλό. Ιδιαίτερα κατά τη χειμερινή περίοδο, το κόστος για τη θέρμανση του νερού της πισίνας είναι απαγορευτικό. Μία προσπάθεια μείωσης του κόστους, πραγματοποιήθηκε με την κατασκευή πισίνας μικρότερου μεγέθους εντός των ορίων του Δημοτικού Αθλητικού Κέντρου Αρκαλοχωρίου.</p> <p>-Οι εγκαταστάσεις του κλειστού γυμναστηρίου Αρκαλοχωρίου απαιτούν την πραγματοποίηση εργασιών συντήρησης, όπως αντικατάσταση τάπητα αγωνιστικού χώρου, τοποθέτηση οροφής κα.</p> <p>-Συντήρηση των υφιστάμενων γηπέδων του Δήμου.</p> <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <p>-Η ενασχόληση με τον αθλητισμό, συμβάλλει στη διαμόρφωση του χαρακτήρα του ατόμου, προσφέροντας διέξοδο από τους κινδύνους της σύγχρονης εποχής. Σύγχρονες εγκαταστάσεις, στελεχωμένες με το απαραίτητο εξειδικευμένο προσωπικό αποτελούν πλεονέκτημα για την περιοχή και προσελκύουν τους νέους, τις οικογένειες, κα. Επίσης, το κόστος λειτουργίας των εγκαταστάσεων δε θα πρέπει να είναι απαγορευτικό, διαφορετικά θα παραμείνουν κλειστές.</p>	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <p>-Το Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Αρκαλοχωρίου, διαθέτει αθλητικές εγκαταστάσεις (γήπεδα 8Χ8, τένις, βόλει), που μπορούν με τις κατάλληλες ενέργειες (διοργάνωση κολυμβητικών αγώνων για μαθητές, τουρνουά ποδοσφαιρικών αγώνων κα) να δώσουν ώθηση στον τομέα του αθλητισμού στην περιοχή του Δήμου.</p> <p>-Η έναρξη κατασκευής του Σταδίου Αρκαλοχωρίου, εγκαταστάσεις οι οποίες απουσιάζουν από την ευρύτερη περιοχή, είναι βέβαιο πως θα λειτουργήσει ως πόλος έλξης για τους δημότες και τους κατοίκους των γειτονικών Δήμων.</p> <p>-Η επαναδημοπράτηση του Κλειστού Γυμναστηρίου και η ολοκλήρωση του έργου στο Θρασανό, μπορεί να καλύψει τις ανάγκες των κατοίκων.</p> <p>-Εξεύρεση χρηματοδότησης για την ολοκλήρωση του Κλειστού Γυμναστηρίου Καστελλίου μετά την ολοκλήρωση των απαραίτητων μελετών.</p> <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <p>-Θα πρέπει να αναζητηθεί η δυνατότητα συνολικά ή εν μέρει χρηματοδότησης των εργασιών συντήρησης ή κατασκευής των απαιτούμενων υποδομών, υπό την αιγίδα πάντα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.</p> <p>-Εκτίμηση δυνατότητας εκμετάλλευσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με στόχο τη μείωση του κόστους λειτουργίας των δεξαμενών κολύμβησης στο ΔΑΚΑ αλλά και σε όλες τις αθλητικές εγκαταστάσεις.</p> <p>-Ο Δήμος επίσης θα πρέπει να φροντίσει για την πρόσληψη του εξειδικευμένου προσωπικού.</p>
<p>Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης</p>	
<p align="center">1) Συντήρηση υφιστάμενων αθλητικών υποδομών 2) Ολοκλήρωση Κατασκευής του Σταδίου Αρκαλοχωρίου</p>	

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

- 4) Ολοκλήρωση κλειστού γυμναστηρίου Θραψανού
- 5) Εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση κόστους λειτουργίας με τη χρήση ΑΠΕ στο Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Αρκαλοχωρίου και σε όλους τους αθλητικούς χώρους
- 6) Εξεύρεση χρηματοδότησης για το κλειστό γυμναστήριο Καστελλίου

Στον τομέα της **Απασχόλησης-ανάπτυξης του ανθρώπινου Δυναμικού**, η ομάδα εργασίας του Δήμου εντόπισε τα παρακάτω προβλήματα και δυνατότητες:

Θεματικός τομέας : Τοπική οικονομία και απασχόληση	
Θέμα : Απασχόληση	
Προβλήματα & Περιορισμοί	Δυνατότητες & Ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <p>-Μειωμένη ανταγωνιστικότητα της περιοχής σε σχέση με τα αστικά κέντρα ως προς τις προσφερόμενες υπηρεσίες και ευκαιρίες.</p> <p>-Συνέχιση της εγκατάλειψης των περιοχών, παρά τις προσπάθειες που καταβάλλονται, με συνέπεια την πολύ υψηλή γήρανση του πληθυσμού(όπως προέκυψε και από την αναλυτική παρουσίαση των στοιχείων) και επομένως το μειωμένο ενδιαφέρον για τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας.</p> <p>- Ελλιπής διαχείριση και αξιοποίηση των φυσικών πόρων της περιοχής, που οδηγεί τελικά σε μειωμένη ανταγωνιστικότητα.</p> <p>- Έλλειψη σε έργα βασικής και ειδικής τουριστικής υποδομής.</p>	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <p>- Η ύπαρξη φυσικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό και με τη γεωγραφική θέση του Δήμου, ευνοεί την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού.</p> <p>-Η κατασκευή του Διεθνούς Αερολιμένα Καστελλίου,θα συντελέσει στη συγκράτηση του πληθυσμού και την αύξηση της απασχόλησης στην περιοχή .</p> <p>- Η δυνατότητα ενδυνάμωσης του πρωτογενή τομέα και η δυναμική παρουσία της κτηνοτροφίας.</p> <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <p>-Το νέο ΕΣΠΑ 2014-2020, όπου στόχο έχει να συμβάλλει στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και τη μετάβαση σε ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης</p> <p>-Οι Δράσεις της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης των απασχολούμενων και ανέργων.</p> <p>-Η συμμετοχή του Δήμου σε προγράμματα Δια βίου Μάθησης και στο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας.</p>

<p>-Το ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής έχει χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης και πληροφόρησης, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες και να ακολουθήσει τους ρυθμούς της ανταγωνιστικότητας.</p> <p>-Έλλειψη μηχανισμών ενσωμάτωσης γνώσης, πρακτικών και καινοτομίας.</p> <p>-Η ανυπαρξία ολοκληρωμένων διαχειριστικών σχεδίων για τη δημιουργία τουριστικών ζωνών, γεγονός που εξηγείται αν λάβουμε υπόψη το χαρακτήρα της κτηνοτροφίας στην Κρήτη (ελεύθερη βόσκηση) αλλά και το ιδιοκτησιακό καθεστώς .</p> <p>- Υψηλά ποσοστά ανεργίας στην περιοχή και διπλασιασμός αυτών(20,2% για το έτος 2011, 11,1%- έτος 2001,9,2%-έτος 1991))</p> <p>- Μεγάλη μείωση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, ιδίως των νέων ατόμων.</p> <p><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <p>-Το υψηλό ποσοστό ανεργίας σε συνδυασμό με την οικονομική κατάσταση της χώρας αλλά και η στροφή του πληθυσμού από τον πρωτογενή τομέα στους άλλους δύο παραγωγικούς τομείς.</p> <p>-Κίνδυνος εγκατάλειψης της περιοχής από τους νέους που δεν βρίσκουν απασχόληση.</p>	<p>-Η σημαντική και διαρκώς αυξανόμενη πλέον χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας.</p> <p>-Οι νέες και ευέλικτες μορφές απασχόλησης</p>
--	---

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

<p>-Διεθνοποίηση των αγορών και ένταξη του ανταγωνισμού ως συστατικό στοιχείο της λειτουργίας τους (μείωση των ενισχύσεων στα προϊόντα).</p> <p>-Κίνδυνος μείωσης της εξωστρέφειας της οικονομίας και της κοινωνίας.</p>	
--	--

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

<p align="center">1) Η καταπολέμηση της αυξημένης ανεργίας των νέων</p> <p align="center">2) Η υλοποίηση δράσεων προώθησης της απασχόλησης, κατάρτισης του εργατικού δυναμικού και η συμμετοχή του Δήμου στα Προγράμματα Δια βίου Μάθησης και του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας.</p> <p align="center">3) Η ενδυνάμωση και στήριξη του πρωτογενή τομέα.</p>

Θεματικός τομέας: Τοπική οικονομία και απασχόληση

Θέμα: Οικονομικές υποδομές και δίκτυα -Τουριστικό αλιευτικό καταφύγιο Τσούτσουρα

Προβλήματα & περιορισμοί	Δυνατότητες & ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Απαιτούνται Πολεοδομικές, χωροταξικές, περιβαλλοντικές και αισθητικές παρεμβάσεις για την αναβάθμιση του παραλιακού οικισμού. -Συντήρηση και αναβάθμιση των υφιστάμενων υποδομών και εργασίες εκβάθυνσης του λιμανιού -Ολοκλήρωση κατασκευής λιμανιού <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Αναρχη δόμηση 	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Προσέλκυση σκαφών αναψυχής. -Ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού (πχ θαλάσσιου τουρισμού). -Αξιοποίηση της μοναδικής παράκτιας ζώνης του Δήμου <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Αξιοποίηση των υφιστάμενων Προγραμμάτων χρηματοδότησης-ΣΕΣ 2014-2020 -Αύξηση της επισκεψιμότητας της περιοχής λόγω της

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

<p>- Η άναρχη και μη οργανωμένη ανάπτυξη του οικισμού, μετά την αύξηση της τουριστικής κίνησης που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια.</p>	<p>κατασκευής του Αεροδρομίου. -Αναβάθμιση της αναπτυξιακής ταυτότητας του Δήμου</p>
--	--

Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης

<p>1)Η βελτίωση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων του Τσούτσουρα και η προώθηση της περιοχής ως τουριστικού προορισμού. 2)Η Πολεοδομική , χωροταξική και αισθητική αναβάθμιση του οικισμού 3)Νέα χωροθέτηση για την ολοκλήρωση της β' φάσης κατασκευής του λιμανιού</p>
--

Θεματικός τομέας : Τοπική οικονομία και απασχόληση

Θέμα : Οικονομικές δραστηριότητες –Τουριστική ανάπτυξη-εναλλακτικές μορφές τουρισμού

Προβλήματα & Περιορισμοί	Δυνατότητες & Ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <p>Μη ορθή και αποτελεσματική προβολή του Δήμου ως τουριστικός προορισμός.</p> <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <p>-Τάση εγκατάλειψης της περιοχής από τους νέους που δεν βρίσκουν απασχόληση.</p>	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <p>-Η ύπαρξη φυσικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό και με τη γεωγραφική θέση του Δήμου (κομβικότητα του Δήμου), ευνοεί την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού.</p> <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <p>-Η προβολή του πολιτιστικού-τουριστικού αποθέματος του Δήμου μας,μέσω της νέας ιστοσελίδας που δημιουργήθηκε μέσω του προγράμματος ΕΠ Κρήτη και Νήσων Αιγαίου 2011-2014, στον Άξονας Προτεραιότητας "07 – Αειφόρος ανάπτυξη & ποιότητα ζωής στην Περιφ. Κρήτης",</p> <p>- Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση</p> <p>- Οι προτεραιότητες του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020 σε ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης.</p>

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

	<p align="center">- Οι αρμοδιότητες της ΤΑ σε θέματα απασχόλησης και Τοπικής Οικονομικής ανάπτυξης</p>
<p align="center">Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης</p>	
<p align="center">1) Η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού</p> <p align="center">2) Η ανάδειξη των Μνημείων της περιοχής (νερόμυλοι, ανεμόμυλοι, φάμπρικες, αρχαιολογικοί χώροι, βυζαντινές εκκλησίες κ.α.), η προβολή του πλούσιου πολιτιστικού αποθέματος μέσω της νέας ιστοσελίδας του Δήμου.</p> <p align="center">3) Η δημιουργία διαδρομών με σκοπό την αύξηση της επισκεψιμότητας και την τουριστική προβολή του Δήμου.</p>	
<p align="center">Θεματικός τομέας : Τοπική οικονομία και απασχόληση</p> <p align="center">Θέμα : Οικονομικές δραστηριότητες-πρωτογενής τομέας</p>	
<p align="center">Προβλήματα & Περιορισμοί</p>	<p align="center">Δυνατότητες & Ευκαιρίες</p>
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Μείωση των απασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, ιδίως των νέων ατόμων , συνέπεια της δύσκολης οικονομικής συγκυρίας που υφίσταται η χώρα μας και μείωση της αγοραστικής αξίας των αγροτικών προϊόντων - Το ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής έχει μέτριο επίπεδο εκπαίδευσης – κατάρτισης , εξειδίκευσης και πληροφόρησης, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες. <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Τάση εγκατάλειψης της περιοχής από 	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Η σύνδεση του πρωτογενή με τον τουρισμό. - Η ύπαρξη σημαντικής και ανεπτυγμένης κτηνοτροφίας και γεωργίας και η παραγωγή τοπικών προϊόντων υψηλής αξίας. -Η προηγούμενη εμπειρία του δήμου σε προγράμματα απασχόλησης (π.χ Πρόγραμμα Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης.) <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση -Οι προτεραιότητες του νέου ΕΣΠΑ σε ζητήματα απασχόλησης ,κοινωνικής συνοχής (ΠΕΠ 2014-2020:Άξονας προτεραιότητας 3:Ενίσχυση της εκπαίδευσης

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

τους νέους που δεν βρίσκουν απασχόληση.	και της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη. -Οι αρμοδιότητες της ΤΑ σε θέματα απασχόλησης και Τοπικής Οικονομικής ανάπτυξης
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
<p>1) Η υλοποίηση δράσεων για την εφαρμογή εναλλακτικών και βιολογικών καλλιεργειών</p> <p>2) Η σύνδεση του πρωτογενή τομέα με τον τουρισμό</p>	

Θεματικός τομέας : Τοπική οικονομία και απασχόληση	
Θέμα : Απασχόληση-ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού	
Προβλήματα & Περιορισμοί	Δυνατότητες & Ευκαιρίες
<p align="center"><u>Προβλήματα</u></p> <p>- Υψηλά ποσοστά ανεργίας στην περιοχή. - Μείωση των απασχολουμένων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής, ιδίως των νέων ατόμων , συνέπεια της δύσκολης οικονομικής συγκυρίας που υφίσταται η χώρα μας και της μείωση της αγοραστικής αξίας των αγροτικών προϊόντων</p> <p>- Το ανθρώπινο δυναμικό της περιοχής έχει χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης –κατάρτισης , εξειδίκευσης και πληροφόρησης, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες.</p> <p align="center"><u>Κίνδυνοι ή Περιορισμοί</u></p> <p>-Τάση εγκατάλειψης της περιοχής από τους νέους που δεν βρίσκουν</p>	<p align="center"><u>Δυνατότητες</u></p> <p>- Η ύπαρξη φυσικού περιβάλλοντος σε συνδυασμό και με τη γεωγραφική θέση του Δήμου (κομβικότητα του Δήμου), ευνοεί την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού.</p> <p>- Η ύπαρξη σημαντικής και ανεπτυγμένης κτηνοτροφίας και γεωργίας.</p> <p>-Ο έντονα αγροτικός χαρακτήρας της περιοχής και η δυνατότητα παραγωγής ποιοτικού ελαιολάδου.</p> <p>- Η προηγούμενη εμπειρία του δήμου σε προγράμματα απασχόλησης (π.χ Πρόγραμμα Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης.)</p> <p align="center"><u>Ευκαιρίες</u></p> <p>- Το ΣΕΣ 2014-2020 για την Απασχόληση</p> <p>- Οι προτεραιότητες του νέου ΕΣΠΑ 2014-2020 σε</p>

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

απασχόληση.	ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης. - Οι αρμοδιότητες της ΤΑ σε θέματα απασχόλησης και Τοπικής Οικονομικής ανάπτυξης
Κρίσιμα ζητήματα τοπικής ανάπτυξης	
1. Η αυξημένη ανεργία των νέων και των γυναικών 2. Η υλοποίηση δράσεων για την κατάρτιση και την απασχόληση	

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

Τα κύρια συμπεράσματα από την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης σε κάθε θέμα, συνοψίζονται ως εξής:

Θεματικός τομέας	Θέματα τοπικής ανάπτυξης	Προβλήματα & Περιορισμοί	Δυνατότητες και Ευκαιρίες	Κρίσιμα ζητήματα
Περιβάλλον και ποιότητα ζωής	Πολεοδομικός σχεδιασμός – οικιστικό περιβάλλον	<p>-Έλλειψη ΓΠΣ / ΣΧΟΟΑΠ, σύμφωνα με το Ν 2508/97, για το σύνολο του Δήμου.</p> <p>-Έλλειψη εγκεκριμένης Πολεοδομικής μελέτης για τους οικισμούς Αρκαλοχωρίου και Καστελλίου.</p> <p>-Έλλειψη πολεοδομικής μελέτης για τον παραλιακό οικισμό του Τσούτσουρα.</p> <p>-Έλλειψη ουσιαστικού ελέγχου για την ανέγερση νέων οικοδομών, την προστασία των κοινόχρηστων χώρων, κα.</p>	<p>-Εκπόνηση άμεσα ΓΠΣ για το σύνολο του Δήμου.</p> <p>-Θεσμοθέτηση της πολεοδομικής μελέτης οικισμών Αρκαλοχωρίου – Γασιού.</p> <p>-Δημοπράτηση της πολεοδομικής μελέτης Καστελλίου.</p> <p>-Εκπόνηση πολεοδομικής μελέτης για τον οικισμό του Τσούτσουρα.</p> <p>-Η έγκριση του ΓΠΣ αποτελεί αποκλειστικά αρμοδιότητα του ΥΠΕΧΩΔΕ και των υπηρεσιών του.</p>	<p>Έλλειψη εγκεκριμένης Πολεοδομικής Μελέτης για το Αρκαλοχώρι, για το Καστέλλι</p> <p>Έλλειψη Σχεδίου Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης (ΣΧΟΟΑΠ)</p> <p>Ολοκλήρωση μελέτης οριοθέτησης των οικισμών Καστελλίου-Πολυθέας</p>

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

		<p>-Δεν υφίσταται ρύθμιση της εντός και εκτός σχεδίου περιοχής, δεν υπάρχουν καθορισμένες χρήσεις γης για το Δήμο, κάτι που κρίνεται πλέον απαραίτητο εν όψει της κατασκευής του Νέου Διεθνούς Αερολιμένα.</p>	<p>-Απαιτείται ενίσχυση των διαδικασιών από την πλευρά του Υπουργείου.</p> <p>-Ο Δήμος υπέβαλλε τις προτάσεις- απόψεις του στα πλαίσια της Β1 Φάσης αναθεώρησης και εξειδίκευσης του θεσμοθετημένου περιφερειακού πλαισίου χωροταξικού σχεδιασμού και αιφόρου ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης (ΠΠΧΣΑΑ).</p> <p>Αναζήτηση πόρων για τη χρηματοδότηση του ΓΠΣ, από πόρους του ΥΠΕΧΩΔΕ, είτε από ΠΕΠ 2014-2020 είτε από προγράμματα της ΕΕ.</p>	
	Αποχέτευση	<p>-Έλλειψη αποχετευτικών δικτύων σε μεγάλο μέρος από τους 72 οικισμούς του Δήμου οικισμούς του Δήμου.</p>	<p>-Στα πλαίσια του Ε.Π. Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013, έχουν υλοποιηθεί και βρίσκονται σε δοκιμαστική λειτουργία ,όπως ορίζει</p>	<p>-Έλλειψη δικτύων αποχέτευσης και μονάδων επεξεργασίας λυμάτων σε πολλούς οικισμούς του Δήμου, όπου κρίνεται</p>

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

	<p>-Έλλειψη μονάδων επεξεργασίας λυμάτων. Σήμερα λειτουργούν δύο (2) μονάδες στο Καστέλλι και στο Θραψανό, οι οποίες όμως παρουσιάζουν προβλήματα στη λειτουργία τους.</p> <p>-Πιθανότητα μόλυνσης του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα. Στον Τσούτσουρα, το πρόβλημα εντοπίζεται στη μόλυνση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.</p>	<p>η απόφαση ένταξης, τρεις δράσεις που αφορούν στην κατασκευή μικρών μονάδων επεξεργασίας λυμάτων(1. Κασταμονίτσας-Αμαριανού, 2. Σμαρίου 3. Γεράκι-Αρμάχα)</p> <p>-Στο Ε.Π. «Περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη» έχει ενταχθεί η πράξη «Κατασκευή αποχετευτικών δικτύων και μονάδας επεξεργασίας λυμάτων οικισμού Αρκαλοχωρίου», το οποίο βρίσκεται σε φάση κατασκευής.</p> <p>-Από το ΥΠΕΧΩΔΕ και την ΕΕ έχουν εκδοθεί οδηγίες για την προστασία του περιβάλλοντος, με τη δημιουργία δικτύων και μονάδων επεξεργασίας. - Διάφορα προγράμματα χρηματοδοτήσεων, όπως το ΕΠΠΕΡΑΑ, το ΠΕΠ κα</p>	<p>απαραίτητη η κατασκευή τους.</p> <p>-Η εκπόνηση μελέτης με σκοπό την αποτύπωση της βέλτιστης λύσης για το αποχετευτικό δίκτυο και τους βιολογικούς καθαρισμούς του Δήμου Μινώα Πεδιάδας</p>
Άρδευση	<p>-Η άρδευση πραγματοποιείται κατά κύριο λόγο από γεωτρήσεις. Στις Τ.Κ. των Παρτίρων και Πανοράματος, γίνεται χρήση των νερών των φραγμάτων. Σε αρκετές</p>	<p>-Υπαρξη δύο (2) χωμάτινων φραγμάτων. -Έχει κατασκευαστεί ένα (1) φράγμα στην Τ.Κ.</p>	<p>Ορθολογική διαχείριση υδάτινων πόρων</p> <p>Εφαρμογή τεχνολογιών μείωσης</p>

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

		<p>περιοχές του Δήμου έχουν κατασκευαστεί αρδευτικά δίκτυα τα οποία δεν καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες των κατοίκων.</p> <p>-Έλλειψη απαραίτητων υδάτινων πόρων και δικτύων άρδευσης.</p> <p>Το επίπεδο του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα έχει μειωθεί .</p>	<p>Ινίου.</p> <p>-Έχουν κατασκευαστεί δύο λιμνοδεξαμενές, οι οποίες όμως εμφανίζουν έντονα προβλήματα διαρροών.</p> <p>-Υπάρχει εγκεκριμένη μελέτη για την κατασκευή φράγματος στην περιοχή του Μπαδιά, εκτιμώμενου κόστους 5εκ €, για το οποίο η Δημοτική Αρχή αναζητά πηγή χρηματοδότησης για την κατασκευή του.</p> <p>-Οι πολιτικές της ΕΕ, του ΥΠΕΧΩΔΕ και του Υπουργείου Γεωργίας, επιβάλλουν την ορθολογική χρήση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων.</p>	<p>κατανάλωσης νερού</p> <p>Ενέργειες μείωσης διαρροών στα δίκτυα με την καταγραφή και αποτύπωση τους</p> <p>Εφαρμογή τεχνολογιών τηλεμετρίας για τις καταναλώσεις της άρδευσης.</p>
Οδοποιία	<p>-Η σύνδεση του Δήμου με την έδρα του Νομού πραγματοποιείται με οδό η οποία έχει χαρακτηριστεί ως επαρχιακή. Οι βασικοί οδικοί</p>	<p>- Η ολοκλήρωση του άξονα Ηράκλειο – Βιάννος θα μειώσει την απόσταση με το Ηράκλειο προσφέροντας δυνατότητα προσέλκυσης νέων επιχειρήσεις και νέων κατοίκων στην</p>	<p>Ολοκλήρωση επαρχιακής οδού Ηράκλειο – Βιάννος</p>	

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

		<p>άξονες που συνδέουν τους οικισμούς είναι ασφαλτοστρωμένοι. Το αγροτικό οδικό δίκτυο, απαιτεί σε ετήσια βάση εργασίες συντήρησης.</p> <p>-Η έλλειψη πεζοδρόμων στους οικισμούς, η μετακίνηση των πεζών δεν είναι εύκολη.</p> <p>-Καθυστέρηση ολοκλήρωσης του βασικού κάθετου συνδετήριου άξονα Ηράκλειο – Βιάννος.</p> <p>-Υψηλό κόστος συντήρησης των οδών.</p> <p>Υπάρχουν σημεία – γειτονιές με αξιόλογο ενδιαφέρον που παραμένουν στην αφάνεια, καθώς δεν μπορούν να αναδειχθούν.</p>	<p>περιοχή του Δήμου.</p> <p>- Σχεδιασμός και χάραξη των κατάλληλων οδικών συνδέσεων, που σχετίζονται με τη σύνδεση με τις εγκαταστάσεις του νέου αεροδρομίου στο Καστέλλι.</p> <p>- Η κατασκευή πεζοδρόμων, θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη διαδρομών, με δυνατότητα επίσκεψης για τους ντόπιους αλλά και για την προσέλκυση επισκεπτών.</p> <p>- Προτεραιότητα του ΠΕΠ 2014-2020 αποτελεί η ολοκλήρωση των βασικών οδικών αξόνων στους νομούς της Κρήτης.</p> <p>-Το ΥΠΕΧΩΔΕ προωθεί την αναβάθμιση συνολικά της κατάστασης των οικισμών.</p>	<p>Σχεδιασμός οδικών αξόνων σύνδεσης των παραλιακών Δήμων με το νέο αεροδρόμιο Καστελλίου</p> <p>Ανάπλαση οικισμών του Δήμου</p> <p>Ολοκλήρωση των έργων που βρίσκονται σε φάση κατασκευής ή συμβασιοποίησης.</p> <p>Υλοποίηση έργων από τη νέα Προγραμματική περίοδο για τη βελτίωση του αγροτικού, επαρχιακού και τοπικού οδικού δικτύου του Δήμου.</p>
--	--	---	---	---

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

	<p>Διαχείριση Απορριμμάτων</p>	<p>- Ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των κατοίκων.</p> <p>-Ανεξέλεγκτη διάθεση απορριμμάτων σε διάφορα σημεία.</p>	<p>-Αναθεώρηση του περιφερειακού σχεδιασμού, που προβλέπει την απόθεση των απορριμμάτων συνολικά της περιφέρειας του Δήμου, στο ΧΥΤΑ Χερσονήσου.</p> <p>- Δημιουργία κινητού Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) στο Αρκαλοχώρι, με στόχο τη μείωση του κόστους μεταφοράς των απορριμμάτων.</p> <p>-Έκδοση νόμων, οδηγιών από την ΕΕ, το ΥΠΕΧΩΔΕ και το ΥΠΕΣΔΔΑ, καθώς και χρηματοδοτήσεων μέσω ΠΕΠ, ΕΠΠΕΡΑΑ είτε μέσω Κοινοτικών Προγραμμάτων (URBAN).</p>	<p>Έλλειψη ενιαίου ΧΥΤΑ.</p> <p>Υπαρξη πολλών μικρών χώρων ανεξέλεγκτης διάθεσης, με αποτέλεσμα να προκαλείται ρύπανση του περιβάλλοντος.</p> <p>Επέκταση της δράσης για την προώθηση της ανακύκλωσης απορριμμάτων.</p>
--	---------------------------------------	--	---	---

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

	<p>Κοιμητήρια</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Πολύ υψηλός δείκτης Γήρανσης. -Αυξημένη ζήτηση για την απόκτηση τάφων από τους δημότες. -Η διαθεσιμότητα χώρων στα κοιμητήρια των οικισμών, είναι περιορισμένη. -Αναζήτηση νέων χώρων για την επέκταση ή τη μεταφορά των υφιστάμενων κοιμητηρίων. -Δημιουργία σχεδίου, για την ορθολογική χωροθέτηση των ταφοπέδων αλλά και την πλήρη τοπογραφική αποτύπωση τους,ώστε να οργανωθεί καλύτερα η διαχείριση τους(ο Δήμος διαθέτει 71 κοιμητήρια). -Χαμηλό κόστος αγοράς τάφων / ταφοπέδων. Κίνδυνος ανεξέλεγκτης επέκτασης των κοιμητηρίων. 	<p>-Τα κοιμητήρια συγκαταλέγονται στις ανταποδοτικές υπηρεσίες αρμοδιότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Συνεπώς τα έσοδα (από αγορά / χρήση ταφοπέδων) θα πρέπει να αποδίδονται στην υπηρεσία των κοιμητηρίων.</p>	<p>Γερασμένος πληθυσμός</p> <p>Έλλειψη χώρων επέκτασης κοιμητηρίων</p> <p>Αυξημένη ζήτηση τάφων / ταφοπέδων</p> <p>Καλύτερη οργάνωση διαχείρισης των κοιμητηρίων και πλήρης τοπογραφική των 71 κοιμητηρίων</p>
--	--------------------------	--	---	--

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

<p align="center">Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός & αθλητισμός</p>	<p align="center">Δημοτικά ιατρεία</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Γερασμένος πληθυσμός. - Τα αγροτικά ιατρεία στεγάζονται σε παλιά κοινοτικά καταστήματα, ή κτίρια σχολείων που δε χρησιμοποιούνται, τα οποία όμως απαιτούν συντήρηση. - Έλλειψη ιατρικού εξοπλισμού. - Οι δυνατότητες των Κέντρων Υγείας Αρκαλοχωρίου και Καστελλίου είναι περιορισμένες. - Έλλειψη εξειδικευμένου ιατρικού προσωπικού. 	<ul style="list-style-type: none"> -Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης 2014-2020:Άξονας Προτεραιότητας 3:Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της κοινωνικής συνοχής στην Κρήτη 	<p>Αναβάθμιση των Κέντρων Υγείας</p> <p>Έλλειψη εξειδικευμένου ιατρικού προσωπικού</p> <p>Έλλειψη ιατρικού εξοπλισμού</p> <p>Η αποκατάσταση του πετρόκτιστου κτιρίου Ζητάκη και μετατροπή του σε Ιατροκοινωνικό Κέντρο.</p>
---	---	--	---	---

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

	<p>Εκπαίδευση – σχολικά κτίρια</p>	<p>-Τα σχολεία που βρίσκονται στους μικρούς οικισμούς του Δήμου, διακόπτουν τη λειτουργία τους, λόγω της έλλειψης μαθητών.</p> <p>-Τα σχολεία που λειτουργούν παρουσιάζουν προβλήματα στην κατάσταση των κτιρίων. Η κατάσταση αυτή αποτρέπει τις νέες οικογένειες να εγκατασταθούν στην ύπαιθρο.</p> <p>-Κίνδυνοι για την υγεία των μαθητών και των εκπαιδευτικών</p>	<p>-Η συντήρηση των υφιστάμενων σχολικών κτιρίων, κρίνεται απαραίτητη.</p> <p>-Οι μαθητές όλων των ηλικιών θα πρέπει να εξοικειώνονται με τη χρήση των Η/Υ και η χρήση τους θα πρέπει να επεκταθεί σε ηλεκτρονική βιβλιοθήκη, ηλεκτρονικό αρχείο κα.</p> <p>-Ο Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ), με χρηματοδότηση του Υπουργείου Παιδείας, αναλαμβάνει τη συντήρηση ή ανέγερση νέων κτιριακών μονάδων σε όλη την έκταση της χώρας.</p>	<p>Συντήρηση – ανακατασκευή σχολικών κτιρίων</p> <p>Ανάπτυξη δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών και προμήθεια εξοπλισμού για τις σχολικές μονάδες του Δήμου</p> <p>Προμήθεια εξοπλισμού Ειδικού σχολείου και τμημάτων ένταξης</p> <p>Ο Δήμος μας στοχεύει στη χρηματοδότηση δράσεων (αφού υπάρχουν ήδη οι ανάλογες μελέτες) για την Ανέγερση διδακτηρίου για τη στέγαση του Ειδικού Δημοτικού Σχολείου και ειδικού Νηπιαγωγείου Αρκαλοχωρίου ,την Ανέγερση Νηπιαγωγείου Καστελλίου,την</p>
--	---	---	---	---

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

			<p>-Η εισαγωγή της πληροφορικής στα σχολεία προωθείται μέσα από πολιτικές και χρηματοδοτήσεις διαφόρων προγραμμάτων, όπως το ΠΕΠ, το ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση» κα, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ.</p> <p>-Η μετατροπή των σχολικών κτιρίων σε βιοκλιματικά κτίρια με τη χρήση ΑΠΕ.</p>	<p>κατασκευή τεσσάρων αιθουσών διδασκαλίας και μιας αίθουσας βοηθητικής στο Γυμνάσιο Αρκαλοχωρίου.</p> <p>Η Δημοτική Αρχή επίσης στοχεύει στην Ενεργειακή αναβάθμιση του 1^{ου},2^{ου} Δημοτικού Σχολείου Αρκαλοχωρίου, του Γυμνασίου και του Γενικού Λυκείου Αρκαλοχωρίου.Επίσης στοχεύει στην Ενεργειακή αναβάθμιση του Γυμνασίου/Λυκείου Αρκαλοχωρίου.</p>
--	--	--	--	---

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

	<p>Αθλητισμός</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Στους οικισμούς υπάρχουν γήπεδα ποδοσφαίρου, τα οποία όμως δε διαθέτουν τις αδειοδοτήσεις από τη ΓΓΑ. Απαιτούνται εργασίες βελτίωσης της κατάστασης των γηπέδων. - Υψηλό κόστος λειτουργία της μεγάλης πισίνας στο κολυμβητήριο Αρκαλοχωρίου, με αποτέλεσμα να είναι απαγορευτική η χρήση της. - Η κατασκευή του Νέου Σταδίου στο Αρκαλοχώρι και του κλειστού Γυμναστηρίου στο Καστέλλι. - Οι εγκαταστάσεις του κλειστού Γυμναστηρίου Αρκαλοχωρίου εμφανίζουν σοβαρά προβλήματα διαρροών, με αποτέλεσμα την αναβολή πραγματοποίησης αγώνων ή άλλων εκδηλώσεων. 	<ul style="list-style-type: none"> - Το Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο Αρκαλοχωρίου αποτελεί συγκρότημα των αθλητικών εγκαταστάσεων που μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο προώθησης του αθλητισμού στην περιοχή. - Η κατασκευή της μικρής πισίνας εκμάθησης, με μικρότερο κόστος λειτουργίας, στο χώρο του ΔΑΚΑ, επιτρέπει την ανάπτυξη προγραμμάτων (εκμάθηση κολύμβησης σε μικρά παιδιά), με μικρότερο οικονομικό κόστος για το Δήμο. - Η κατασκευή επίσης υποδομών όπως το στάδιο και το κλειστό γυμναστήριο Καστελλίου, οι οποίες απουσιάζουν από την ευρύτερη περιοχή, θα λειτουργήσει ως πόλο έλξης για τους δημότες και τους κατοίκους των γειτονικών Δήμων. - Ο Δήμος επίσης θα πρέπει να φροντίσει για την πρόσληψη του εξειδικευμένου προσωπικού. 	<p>Συντήρηση αθλητικών υποδομών</p> <p>Ολοκλήρωση της Κατασκευής του Νέου Σταδίου Αρκαλοχωρίου</p> <p>Εξεύρεση χρηματοδότησης για την κατασκευή Κλειστού γυμναστηρίου Καστελλίου</p> <p>Ολοκλήρωση κλειστού γυμναστηρίου Θραψανού</p> <p>Κατασκευή στεγάστρου για την πισίνα του κολυμβητηρίου</p>
--	--------------------------	---	--	--

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**

Τοπική οικονομία & απασχόληση	Απασχόληση-ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού	<ul style="list-style-type: none"> - Υψηλά ποσοστά ανεργίας. - Μείωση απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής και κίνδυνος περαιτέρω συρρίκνωσης του ,με τη στροφή των απασχολούμενων στους άλλους δύο παραγωγικούς τομείς απασχόλησης - Χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης – κατάρτισης, εξειδίκευσης και πληροφόρησης -Τάση εγκατάλειψης της περιοχής από τους νέους που δεν βρίσκουν απασχόληση. 	<ul style="list-style-type: none"> -Το φυσικό περιβάλλον, γεωγραφική θέση του Δήμου, ευνοεί την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού - Ανεπτυγμένη κτηνοτροφία και γεωργία. -Εμπειρία του δήμου σε προγράμματα απασχόλησης -Νέα Προγραμματική περίοδος σε ζητήματα απασχόλησης και κοινωνικής ενσωμάτωσης - Οι αρμοδιότητες της ΤΑ σε θέματα απασχόλησης. 	<p>Η αυξημένη ανεργία των νέων των γυναικών</p> <p>Η υλοποίηση δράσεων κατάρτισης και απασχόλησης</p> <p>Υλοποίηση δράσεων Εκπαίδευσης και στη Διά Βίου Μάθησης ανθρώπων κάθε ηλικίας,</p>
	Οικονομική δραστηριότητα	<ul style="list-style-type: none"> -Μειωμένη ανταγωνιστικότητα. -Επιφυλακτική στάση στις καινοτομίες. -Εγκατάλειψη των περιοχών, υψηλή γήρανση του πληθυσμού και μειωμένο ενδιαφέρον στη σύγχρονη τεχνολογία. - Ελλιπής διαχείριση φυσικών πόρων. 	<ul style="list-style-type: none"> -Οι προτεραιότητες του ΕΣΠΑ 2014-2020 -Ευνοϊκές συνθήκες για την παραγωγή προϊόντων ποιότητας και στροφή προς τις εναλλακτικές καλλιέργειες -Διαφοροποίηση της τοπικής παραγωγικής δομής και της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας. 	<p>Η αυξημένη εγκατάλειψη της περιοχής και επομένως το μειωμένο ενδιαφέρον για τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας.</p> <p>Η εμφανής απουσία τοπικού μηχανισμού ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας</p> <p>Η ανάπτυξη των εναλλακτικών</p>

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

		<ul style="list-style-type: none"> - Έλλειψη τουριστικής υποδομής . - Ανυπαρξία σχεδίων τουριστικών ζωνών. - Μείωση των ενισχύσεων στα προϊόντα. - Μείωση της εξωστρέφειας της οικονομίας και της κοινωνίας. 	<ul style="list-style-type: none"> - Στροφή των κατοίκων των αστικών κέντρων προς το φυσικό περιβάλλον και την ενδοχώρα μετά και τις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις στη χώρα. - Βελτίωση των υπηρεσιών - Πλούσια πολιτιστική κληρονομιά και αξιοποίηση των φυσικών πόρων της περιοχής. - Αναλλοίωτο φυσικό περιβάλλον 	<p>μορφών τουρισμού.</p> <p>Η ανάδειξη των μνημείων του τόπου</p> <p>Η δημιουργία διαδρομών με σκοπό την αύξηση της επισκεψιμότητας και την τουριστική προβολή του Δήμου.</p>
	<p>Οικονομικές υποδομές και δίκτυα - Τουριστικό Καταφύγιο Τσούτσουρα</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Δύσκολος και επισφαλής ο είσπλους – έκπλους των σκαφών. - Εντός της λιμνολεκάνης η προσάμμωση υπερβαίνει τη στάθμη του ύδατος και έχει δημιουργηθεί στεριά. - Έλλειψη φωτισήμανσης στην είσοδο του λιμένα. - Δίπλα στην είσοδο του λιμένα 	<ul style="list-style-type: none"> - Προσέλκυση σκαφών αναψυχής. - Ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού 	<ul style="list-style-type: none"> - Η εκβάθυνση και ο καθαρισμός του λιμανιού . - Νέα χωροθέτηση για την ολοκλήρωση της β' φάσης κατασκευής του λιμανιού - Περιορισμός των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της περιοχής του Τσούτσουρα

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

		<p>έχει δημιουργηθεί παραλία.</p> <p>-Κίνδυνος της ασφάλειας των λουομένων.</p> <p>-Επικίνδυνες συνθήκες ναυσιπλοΐας.</p> <p>-Πιθανότητα πρόκλησης ατυχημάτων.</p> <p>-Περιορισμός των θέσεων πρόσδεσης των σκαφών.</p>		
--	--	---	--	--

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ 2011-2014
ΕΝΟΤΗΤΑ 1:ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ